

СЪБИТИЕ НА ТЕЛЕВИЗИОННИЯ ЕКРАН

ДЖОН ДЖЕЙКС

СЕВЕР

ВТОРА

ЮГА

ЧАСТ

ЗЛАТОРОГЪ

ДЖОН ДЖЕЙКС СЕВЕРА И ЮГА ВТОРА ЧАСТ

Превод: Цветан Петков, Росен Сирوماхов, Иванка Филчева

chitanka.info

КНИГА ТРЕТА

„ОНОВА, КОЕТО НИ СВЪРЗВА, ПОСТЕПЕННО СЕ РУШИ“

Ако те се пречупят, нека в името
на Бога Съединението да оцелее...
Обичам Съединението така, както
обичам жена си.

Но ако жена ми поиска и
настоява за разделяне, нека го получи,
въпреки че това ще ме сломи.

Джон
Куинси Адамс
По повод
на слуховете за
заговора за
отцепване на
Бър, 1801 г.

33.

Джордж Хазард твърдеше, че не храни особени чувства към Уест Пойнт. И все пак бе говорил доста често за това място, а най-дълго и подробно с брат си, така че когато Били пристигна във Военната академия, знаеше доста неща за нея.

Джордж го бе предупредил за „хората на Тайър и системата на Тайър“.

Същността на тази система се състоеше в убеждението, че личното усъвършенстване може да се измерва в абсолютни стойности и да се изразява с оценки. Системата и хората, които я прилагаха, все още управляваха Уест Пойнт.

Но през изминалите шест години от завършването на Джордж бяха настъпили някои промени. Най-очевидните бяха архитектурни. Старите Северни и Южни казарми бяха изтрити от лицето на земята и на тяхно място, срещу зашеметяващата сума от 186 000 долара, бяха построени нови кадетски казарми със 176 стаи. Със своите корнизи от червен пясъчник постройката напомняше на Били рисунки на английски замъци. Голямата зала над вратата за вилазки осигуряваше на кадетите чудесно място за техните спорове и обсъждания, а в мазето един волнонаемен бе отворил магазин, в който се продаваха кифли, сладкиши и туршии. Казармите имаха централно парно отопление. Нямаше и помен от онези огнища, за които Джордж бе разказвал с такова умиление. Липсата на огнища означаваше и липса на готвене в късните часове. Това бе истинско разочарование — Били бе очаквал с голямо нетърпение първото си тайно събиране на яхния.

Източно от казармите и точно на юг от параклиса се строеше нова столова. Но обсерваторията и библиотеката си бяха все още на мястото. А също и сградата за учебни занятия.

За да се осигурят практически демонстрации и може би за известно стимулиране, след края на Мексиканската война в Академията бе настанена група инженери. Човек можеше да ги разпознае по тъмносините едноредни фракове с черни кадифени яки и маншети, както и по официалния отличителен знак, замък с оръдейни

кули. Били се надяваше някой ден и той да носи такъв отличителен знак.

Той знаеше, че ще трябва да учи много през следващите четири години. Но разбра, че усилията, които бе положил за подготовката си за приемните изпити през юни, са били напразни. Оказа се, че за да издържи изпита по математика, трябваше да реши само една лесна задача, изписана на черната дъска, и да отговори устно на три също толкова лесни въпроса. Нищо чудно, че някои хора наричаха изискванията за приемане смешни.

Сигналът за сбор вече не се даваше с барабан, а с тръба. Но в столовата храната бе все същата и само петдесет минути след като бе настанен, в стаята наперено влезе един третокурсник, който се представи като кадет Кейлеб Слоукъм и поиска Били да застане както се полага на войник.

Били направи каквото можа. Третокурсникът, мършаво момче с права черна коса и лоша кожа, го смъмри, а после добави провлечено:

— Кажете ми нещо за себе си, господине. Баща ви демократ ли е?

Били вежливо отговори:

— Мисля, че това ще зависи от кандидата, който ще издигне партията този месец.

— Господине, зададох ви въпрос, който изисква прост отговор с „да“ или „не“. А вместо това вие решихте да изнесете политическа лекция. — Третокурсникът сниши гласа си и премина от крясък към мъркане. — Може ли от вашия отговор да заключа, че баща ви е политик, господине?

Били преглътна, потискайки гнева си.

— Не, господине. Той е производител на железни изделия.

— Господине — изрева другият, — попитах ви съвсем ясно дали баща ви е политик или не е, а като отговор имам удоволствието да чуя проповед за фабрикантството. Застанете в ъгъла, с лице към него и стойте така петнайсет минути. Ще се върна да ви проверя. А през това време размислете. Ако сте все така бърбърив и твърдоглав, престоят ви тук ще бъде кратък и неприятен. А сега, господине, в ъгъла!

С пламнало лице, Били се подчини. Ако беше като брат си, щеше да фрасне арогантния кадет, без да се замисля за последствията. Но той бе по-предпазлив и точно по тази причина Джордж каза, че

сигурно ще стане голям инженер. Още повече че доверчивата му натура лесно го превръщаше в жертва. Той бе стоял повече от час, когато един второкурсник надникна в стаята, съжали го и му даде „свободно“, защото Слоукъм нямаше никакво намерение да се върне.

Слоукъм. Били разтри крака си, за да успокои болката и обърна внимание на името.

— Най-добре ще е да свикнете с този вид тормоз, господине — каза второкурсникът. — Ще бъдете плебей доста дълго.

— Да, господине — измърмори Били, докато другият излизаше. Някои неща в Уест Пойнт не бяха се променили и никога нямаше да се променят.

Все още в цивилно облекло, Били и останалите плебеи се отправиха с маршова стъпка към Равнината, където се установяваше летният лагер, зад униформения батальон, точно както бяха направили Джордж и Ори. Плебеите вървяха по прашния път, олюлявайки се под тежестта на мунициите на кадетите от по-горните курсове, от глезените им течеше кръв и изпадаха в ярост, докато се опитваха да забият клиновете за палатките в твърдата земя.

През този първи ден в лагера Били трябваше да понесе още една от промените, които ставаха в Академията. Тази промяна бе по-малко изтъквана от останалите, но не и по-маловажна. По-късно някои казаха, че тя била най-важната, защото била най-съсипваща.

Във всяка палатка имаше по трима души, техните одеяла, стойката за мускетите, които евентуално щяха да получат, и едно разбито, боядисано в зелено шкафче. Шкафчето имаше три отделения, по едно за бельото на всеки кадет. Освен това то играеше ролята и на единствен стол в палатката. Когато Били влезе вътре, следван от един слаб, блед плебей с доста притеснен вид, третият обитател на палатката седеше на шкафчето и лъскаше ботушите си с парче плат.

Той вдигна очи.

— Добър вечер. Името ми е Макалийър. Дилард Макалийър. — Той подаде ръка.

Били се здрависа с него, като през това време се опитваше да определи акцента на момчето. Беше южняшки, но малко по-твърд и по-носов от говора в Южна Каролина.

— Аз съм Били Хазард. От Пенсилвания. А това е Фред Драт от Милуоки.

— Франк Прат — каза високото момче, като че ли се извиняваше.

— Охо, двама янки — ухили се Дилард Макалийър.

Макалийър бе със светлосини очи, а русите му къдрици падаха върху розово чело. Били го бе видял, когато плебеите бяха строени по височина и разделени на четири взвода, всеки от които бе прикрепен към кадетска рота. Били и Макалийър бяха със среден ръст и затова попаднаха във взвода, прикрепен към една от вътрешните роти. Франк Прат, който кротко остана пред входа на палатката, беше висок почти метър и осемдесет. Той бе изпратен във взвод, прикрепен към флангова рота.

— Момчета, вие да не би да сте решили да се съюзявате срещу мен? — попита Макалийър. Нещо в него събуждаше смътни спомени. Какво бе то? Макалийър продължаваше да се усмихва, но въпросът му прозвуча доста сериозно. Били реши, че това е лош знак.

Отвън се чу шум — стъпки и нечий шепот. Причинителите на шума бяха от страната на палатката, неосветена от слънцето, и затова сенките им не падаха върху брезента. Били отвърна на въпроса на Макалийър с въпрос:

— От къде на къде? И тримата сме подложени на едни и същи страдания.

— Нямам намерение да страдам. Ще размажа мутрата на първия гаден янки, който ми скрои някой номер.

Били се почеса по брадичката.

— Откъде си, Макалийър?

— От едно местенце в Кентъки, наречено Пайн Вейл. Баща ми е фермер. — Той се взря в Били. — Върти фермата с помощта на четирите чернилки, които притежава.

Кадетът явно очакваше реакция. Той продължаваше да седи върху шкафчето, а по весело — наглото изражение на лицето му разбираха, че може и ще отговори на всяка критика от тяхна страна. Били не бе очаквал в Уест Пойнт да се сблъска с групови вражди. Бе разсъждавал наивно и осъзнаването на този факт го шокира. Но, разбира се, нямаше никакво намерение да влиза в спорове по въпроса за търговията с роби.

И все пак, тъй като дележа една палатка, тримата бяха равни и Макалийър трябваше да го разбере. Били посочи към шкафчето.

— Искам да си подреда бельото. Имаш ли нещо против да се махнеш оттам?

— О, да, имам. — Макалийър бавно се изправи, като разгъваща се змия. Въпреки че бе набит, в движенията му имаше някаква вродена изящност, която подчертаваше момичешкия му вид. Но когато потри върховете на пръстите в дланите си, като че се готвеше за бой, Били видя, че ръцете му са загрубели.

По лицето на Макалийър отново се разля усмивка.

— Мисля, че ако искаш да се докопаш до това шкафче, ще трябва да ме преместиш.

Франк Прат изохка прочувствено. Сега Били разбра защо Дилард Макалийър му се струваше познат. Защото се държеше като един от онези младежи, които Били бе срещнал в Монт Ройъл. Арогантен и почти отчаяно заядлив. Може би това бе стандартна защитна реакция срещу янките.

Били го изгледа спокойно.

— Макалийър, нямам причина да се карам с теб. Принудени сме да живеем заедно в този брезентов ад шейсет дни и трябва да се разбираме някак. А дали ще се разбираме, според мен не зависи от това, кои сме и откъде идваме, но със сигурност зависи от това, как се отнасяме един към друг. Не съм поискал нищо особено. Просто искам да отворя шкафчето, което е една трета мое. Но ако се налага да те преместя, както се изрази, мисля, че мога да го направя.

Категоричността на това изказване направи впечатление на Макалийър. Той махна с ръка.

— По дяволите, Хазард, това бе само малка шега. — С дълбок поклон той отстъпи в страни. — Искрено ваш. И твой, Фред.

— Франк.

— О, разбира се, Франк.

Били се отпусна и се обърна към входа, където бе струпал нещата си. И изведнъж:

— Хайде, момчета — дърпайте!

Били позна гласа на Слоукъм миг преди заговорниците да изтръгнат от земята всички клинове на палатката. Коловете и брезентът се свлякоха отгоре им.

Макалийър псуваше и блъскаше. Когато тримата плебеи се измъкнаха, Били трябваше да задържи кентъкиеца, за да му попречи да

тръгне след смеещите се кадети от по-горни курсове.

Джордж разказваше, че като плебеи той и Ори били тормозени от един от горните курсове, който си ги харесал още от началото. Същото се случи и с Били. Кейлеб Слоукъм от Арканзас непрекъснато го преследваше, за да го затрупва с обвинения в нарушения, много от които бяха измислени. Били скоро започна да сънува грозното, пъпчиво лице на Слоукъм, както и триумфални сцени, в които убиваше Слоукъм по най-различни начини.

Той понасяше този тормоз, защото знаеше, че го прави в името на целта, която си бе поставил. По време на караулите обичаше да си мисли за бъдещето. Караулът се даваше по следната схема — два часа на пост, четири часа почивка, после още два часа на пост и така в продължение на двайсет и четири часа. За да минава времето по-бързо, Били отлиташе на крилата на въображението си към онзи прекрасен ден, в който щеше да бъде вече офицер от инженерните войски, способен да издържа съпруга. В съзнанието му вече нямаше и сянка на съмнение за това, коя щеше да бъде тази съпруга. Само се надяваше, че Брет ще го иска също толкова силно, колкото я искаше той.

Седмица преди края на летния лагер Дилард Макалиър се скара с двама плебеи от Севера. Кавгата бе по въпроса за движението против разширяването на системата на робството в новите територии на Щатите. Стигна се дори до бой. Макалиър държеше на своето, докато най-накрая се намеси един цапнат в устата първокурсник от Ню Йорк на име Фил Шеридан, който бе известен като голям скандалджия. Точно този ден той бе дежурен офицер и пристигна, за да въздвори ред.

Шеридан се опита да прекрати боя, но намесата му вбеси още повече Макалиър, който отчупи един клон от близкото дърво и се втурна към Шеридан, готов да го цапне по главата. За щастие няколко кадети скочиха на крака и ги разтърваха, но бяха необходими цели пет минути, за да се усмири напълно Макалиър.

На следващия ден директорът на Академията Хенри Бруртън извика Макалиър в кабинета си. Никой не разбра какво бе казано зад затворената врата на директорския кабинет, но привечер Макалиър вече си събираше багажа.

— Момчета — каза той с дръзка усмивка, — много ми е неприятно, че се разделям с вас двамата, но шефът постави нещата адски ясно. Или да хвана пътя за Кентърбъри или да понеса

наказанието. Ами при положение, че така или иначе ще ме изхвърлят от тази аболиционистка кочина, радвам се, че напускам с чест.

Ако Макалийър съжеляваше за нещо, то го прикриваше добре. Били си помисли, че е ирония това, че момчето от Кентъки обвинява Академията в аболиционистки уклони. В по-голямата част от страната бе разпространено мнението, че е по-скоро пропита с възгледи, защитаващи робството.

Изпълнен както винаги с желанието да достави удоволствие на околните, Франк Прат каза:

— Да, наистина излезе с чест, Дилард. — Били скри чувствата си; яростта и безсмислието на сбиването го бяха отвратили.

Франк продължи с пискливия си глас.

— Справи се с онези двама плебеи и с Шеридан като с деца.

Макалийър сви рамене.

— Естествено. Истинските мъже винаги се бият по-добре от помиярите, а янките са точно такива — помияри. Мелези. Повечето янки — поправи се той, за да не обиди колегите си по палатка. Били вече бе чувал това мнение изказано и от други кадети, идващи от Юга. Може би се дължеше на комплекс за малоценност.

Независимо от причината за това отношение, сбиванията, до които водеше то, бяха лош прецедент. В съзнанието му ярко изплува свирепото изражение на Макалийър, когато се бе устремил към Шеридан с клона в ръка.

Макалийър се ръкува с тях.

— Беше голяма веселба, момчета.

— Да — каза Били, без наистина да го мисли. — И умната, Дилард.

— Разбира се. Не се тревожи за мен.

Той им махна и тръгна. Остана споменът за клона и изкривеното от омраза лице.

Били непрекъснато виждаше доказателства за разкола по въпроса за робството. Въпреки че кадетите бяха разделени по взводове в зависимост от техния ръст, той забеляза, че две от ротите се състояха предимно от южняци или техни симпатизанти и че в тези роти имаше кадети, които бяха очевидно по-високи от останалите. Това явно бе станало с някаква помощ от страна на адютанта на кадетите. Но каква точно Били не можеше да разбере.

На първи септември пристигна нов директор. Както и Бруртън, Робърт Ли беше от инженерните войски, но славата му бе далеч по-голяма от тази на директора, когото смени. Всеобщо бе мнението, че Ли е най-добрият воин на Америка; говореше се, че Уинфийлд Скот направо го боготворял. Но в Академията Ли се сблъска с един много особен проблем: най-големият му син, Къстис, беше в курса, който щеше да завърши през 54-а. Носеха се много измислени шеги на тема фаворизиране.

Били видя за първи път отблизо новия директор по време на неделната служба, която се посещаваше задължително от всички кадети — още нещо, което не се бе променило от времето на Джордж. Ли бе висок почти метър и осемдесет, с кафяви очи, плътни вежди, а лицето му излъчваше сила на характера. Черната му коса бе леко прошарена, но не и мустаците, чиито връхчета стърчаха с по два сантиметра от краищата на устата му. Според Били бе на около четирийсет и пет.

Свещеникът извърши една от приспиващите си церемонии, но този път тя бе на много популярна религиозна тема — слизането на Христос на земята. После отправи молитва и за новия директор. А след това, по покана на свещеника, полковник Ли стана от мястото си и произнесе кратка проповед на събралите се кадети и преподаватели.

Той каза, че извън границите на гарнизона е възможно да избухнат скандали, но свещен дълг на тези, които седят срещу него, е да се издигнат над такива препирни. Като цитира младия крал от Шекспировия „Хенри V“, той определи кадетите като братство и прикани всички присъстващи да гледат на корпуса по този начин и да помнят, че мъжете в Уест Пойнт са положили клетва за вяност пред цялата нация, която трябва да защитават.

— Какво ще кажеш за този? — попита Франк Прат колебливо както винаги. Били беше пожелал да бъде в една стая с него. Двамата припряно оправяха стаята си преди сигнала за вечеря.

— Определено отговаря на представата за идеалния войник — каза Били. — Надявам се да успее да овладее положението.

— Братство — измърмори Франк. — Все тази дума ми се върти в главата. Нали сме точно това?

— Поне така би трябвало да бъде. — В съзнанието на Били за момент се появи една картина: лицето на Макалийър, когато нападаше

Шеридан.

Решителното почукване на вратата бе последвано от познатия въпрос:

— Готови?

— Готови — отвърна Били. Франк повтори същото, за да даде знак на проверяващия дежурен кадет, че и той е в стаята.

Вместо да продължи нататък, проверяващият влезе. Джеймс Е. Б. Стюарт бе общителен и много известен второкурсник от Вирджиния, който се славеше с побоите си почти толкова, колкото и Шеридан. Някой му бе измислил прякора Красавеца точно защото не беше такъв.

С престорена строгост Стюарт каза:

— Господа, трябва много да внимавате, след като за тази институция отговаря представител на Вирджиния. — И като хвърли бърз поглед през рамо, сниши глас. — Дойдох да ви предупредя. Един от търговските пътници внесъл тайно в пункта трийсет бутилки алкохол и Слоукъм купил няколко. Сега е пиян и споменава имената на двама ни... — Франк Прат пребледня. — Затова гледайте да не му се мяркате, ако можете.

— Добре, господине — каза Били. — Благодарим ви.

— Не искам да мислите, че всички южняци са лоши — каза Стюарт и изчезна.

Били се загледа замислено в есенните слънчеви лъчи, които се процеждаха през прозореца на стаята. „Не искам да мислите, че всички южняци са лоши.“ Дори и в най-кратките разговори неизбежно се прокрадваха напомняния за растящата бездна.

Франк наруши тишината.

— Какво сме му направили на Слоукъм?

— Нищо.

— Тогава защо ни е погнал?

— Ние сме плебеи, а той има една година служба. Той е от южен щат, а ние сме янки. Откъде да знам защо ни е погнал, Франк? Мисля, че на този свят винаги някой те мрази.

Франк прехапа устна, обмисляйки мрачното бъдеще. Били бе разбрал, че той не е страхливец, а просто песимист, който лесно се стряска. Ако успееше да преодолее тази своя плашливост, от него можеше да излезе добър офицер.

— Ами — каза най-накрая Франк — имам чувството, че съвсем скоро Слоукъм наистина ще провеси кожата ни на закачалката.

— И аз мисля така. Всичко, което можем да направим, е да се вслушаме в съвета на Красавеца и да не му се мяркаме пред очите.

Но той усещаше, че сблъсъкът със Слоукъм е неизбежен. Така да бъде. Щом се случи, той ще се изправи срещу кадета от Арканзас, а след това да става каквото ще.

Искаше му се да убеди Франк, че могат да се справят със Слоукъм, не успя, защото засвири тръбата. Вратите започнаха да се отварят с трясък, кадетите се втурнаха шумно към стълбите и после към плаца, за да се строят и да се отправят, марширувайки, към столовата. На стълбите Франк се препъна, падна и скъса крачола на лявото си коляно. Когато излязоха навън, Слоукъм зърна дупката и си отбеляза да докладва за Франк.

Били понечи да каже нещо, но се въздържа. Слоукъм се ухили самодоволно и прибави рапорт и срещу него — за „нахално поведение и изражение“.

Нямаше никакво съмнение, че един ден щеше да има разчистване на сметки.

34.

Обзет от безсъние и мисли за Мадлин, Ори отново взе писмото от Джордж.

Написаното му се стори размазано. Той отдалечи малко листа и успя да прочете датата — 16 декември. Останалата част от писмото също стана по-четлива. За първи път бе забелязал, че има проблеми със зрението в началото на тази есен. Заедно с многото други неща това също го потискаше.

Писмото бе смесица от жизнерадост и цинизъм. Джордж бе посетил Били в Уест Пойнт в първите дни на декември. Били се справял добре, но не можело да се каже същото и за директора. Това, което Ли не харесвал в работата си, било задължението да се занимава с дисциплината на кадетите. Той искал всички те да се държат добре по вътрешна необходимост, без заплахата от порицание и разжалване. „За съжаление — пишеше Джордж, — земята не е населена с мраморни статуи, въпреки че със сигурност би било по-добре.“

Ли посрещнал Джордж сърдечно, като стар боен другар, макар че всъщност се бяха виждали само два-три пъти в Мексико, продължаваше Джордж в писмото си. Директорът признал, че най-големият проблем, пред който е изправен, бил груповщината, заплашваща да раздели кадетския корпус.

С по-радостен тон споделяше, че Били бил сред най-добрите по всички предмети и със сигурност щял да си вземе успешно изпитите през януари. „Роден е за инженер“ — казал Ли на посетителя. Мейхън вече го следял внимателно.

Писмото завършваше с някои коментари във връзка с новоизбрания президент. Вече почти никой в Севера не обвинявал Франклин Пиърс в слабохарактерност. Измежду многото имена, споменавани във връзка с кабинета, едно от най-изтъкваните било това на сенатора Джеферсън Дейвис.

Дейвис от Мисисипи Райфълс, спомни си Ори с лека усмивка. Полковник Дейвис и неговите червеноризи доброволци се бяха сражавали храбро при Буенависта. Ако станеше военен министър,

Военната академия щеше да има в негово лице истински приятел във Вашинг...

Трясъкът на долния етаж го изкара със скок от леглото. И още при първите няколко крачки скованите му колене вече го боляха. Господи, той се разпадаше. Възрастта и зимната влага в тези райони ускоряваха процеса.

— Ори? Какъв е този шум? — извика майка му от стаята си.

— Отивам да проверя. Сигурен съм, че не е нищо страшно. Връщай се в леглото.

Искаше му се да го каже нежно, но страхът направи гласа му някак груб. В подножието на стълбището видя черни лица, блуждаещи в ореоли от светлината на свещите, които държаха в ръце. Той се вкопчи в перилата и се втурна надолу. Това усили болките в ставите му.

— Направете път.

Робите отстъпиха. Братовчедът Чарлс изтича след него по стълбите. Ори отвори вратата на библиотеката.

Първото, което видя, бе локвата разлято уиски, блестяща върху полирания под. Чашата на Тилет бе счупена. Звукът, който беше чул, явно бе от преобръщането на стола на баща му.

Ори се втурна, прекалено потресен, за да изпита мъка. Тилет лежеше на една страна в неестествена поза. Очите и устата му бяха отворени, като че ли нещо го бе изненадало.

„Припадък“, помисли си Ори.

— Татко? Чуваш ли ме?

Не знаеше защо изрече тези думи. След това реши, че го е направил под въздействието на шока. Когато от втория етаж до него долетя плачливият глас на Клариса, той вече знаеше, че е задал въпроса на мъртвец.

Погребаха Тилет в малкото гробище на плантацията на втори януари. Голяма тълпа роби наблюдаваше иззад черната желязна ограда. По време на молитвата, преди спускането на ковчега, заръмя. От другата страна на гроба Аштън бе застанала до Хънтун, въпреки обичая, според който по време на церемонията всички членове на семейството трябваше да бъдат заедно. Спуснаха ковчега в земята много внимателно.

Клариса не плака, а просто се взираше някъде в пространството. Не беше плакала от нощта на неговата смърт. След погребението Ори я

заговори, а тя се държеше така, сякаш не чуваше. Той отново я попита дали се чувства добре. В отговор тя промърмори нещо неразбираемо. Лицето ѝ също не издаваше нищо. Общо взето, той не си спомняше потъжен ден в Монт Ройъл.

След като семейството излезе от оградено място, робите се вмъкнаха и заобиколиха гроба, за да отдадат почитта си с няколко тихи молитвени слова, приглушена фраза от някой химн или просто със сведена глава. Купър настигна брат си. Той се учудваше от факта, че негрите могат да изпитват симпатия към своя господар. Но всъщност, помисли си той, хората от всички раси обикновено се държат доста нелогично и непоследователно.

Джудит и Брет вървяха заедно с Клариса. Купър погледна за момент жена си с любов. В средата на декември тя го бе дарила с дъщеря, Мари-Луиз. Детето бе в голямата къща, под грижите на слугините.

Купър забеляза увисналите рамене и мрачното лице на брат си и се опита да измисли нещо, с което да отвлече мисълта на Ори от смъртта на баща им.

— Преди да напусна Чарлстън, чух нещо за Дейвис.

— Какво?

— Знаеш, че миналия месец той отказа да разговаря с Пиърс във Вашингтон...

— Да.

— Казват, че поомекнал. Може би все пак ще присъства на встъпителната му реч. Би било чудесно за Юга, ако влезе в правителството. Той е честен човек. А и доста разумен.

Ори сви рамене.

— Присъствието му няма да промени нищо, Купър.

— Не искам да повярвам, че един човек не може да промени нещата. Ако защитава тази позиция, какъв е смисълът да продължаваме?

Брат му заобиколи въпроса.

— Напоследък Вашингтон се е превърнал в една голяма лудница и най-опасните луди са онези, които американският народ избира, за да го представят в Конгреса. Не мисля, че съществува по-малко уважавано съвещателно тяло, като изключим законодателната власт на нашия щат.

— Щом не харесваш хода на нещата в Южна Каролина, промени ги. Кандидатирай се и сам иди в Кълъмбия.

Ори спря, обърна се и изгледа брат си, за да се увери, че е чул добре.

— Да не би да искаш да кажеш, че трябва да вляза в политическия живот?

— Защо не? Уейд Хемптън го направи. — Богатият и многоуважаван плантатор от вътрешността на страната бе току-що избран за представител в законодателната власт. Купър продължи. — Имаш необходимите пари и време. А и фамилното ти име ще помогне изключително много за изборния успех тук. Не си се откъснал от хората като мен. С Хемптън много си приличате. Ти би могъл да бъдеш още един глас в подкрепа на разума и умереността в реторичната буря, която се е развихрила в столицата. За съжаление, такива са много малко.

Ори бе изкушен, но за кратко.

— Мисля, че по-скоро бих станал сводник, отколкото политик. По-почтено е.

Купър не се усмихна.

— Чел ли си Едмънд Бърк?

— Не. Защо?

— Напоследък проучвам всички негови речи и документи, до които успявам да се добера. Бърк е бил предан приятел на колониите и човек, излъчващ здрав разум. Веднъж написал в едно свое писмо, че за триумфа на лошите хора е необходимо само едно нещо и то е добрите да не правят нищо.

Обиден от намека, Ори понечи да отвърне със същото. Но викът, който се изтръгна от Брет, го спря.

— Това е мама — възкликна Купър. Ридаеща, Клариса се отпусна в ръцете на Джудит. Ори почувства облекчение, че най-после бе започнала да излива мъката си.

След час облекчението бе изместено от безпокойство, когато чу, че майка му продължава да плаче в стаята си. Той повика доктора, който й даде лауданум, за да я успокои, а после се обърна към събралото се семейство:

— Никога не е лесно да се понесе такава загуба. Но за жена, която винаги е била неразделна част от живота на своя съпруг, това е

особено тежко. И все пак Клариса е силна личност. Скоро отново ще дойде на себе си.

Тук той грешеше.

Ори забеляза първата промяна, преди да е изминала и седмица. Когато се усмихваше и говореше, Клариса като че ли гледаше през него. Когато прислужниците ѝ задаваха въпрос, свързан с домакинството, тя им казваше, че ще им отговори веднага след като се погрижи за нещо, което не назоваваше. После излизаше и не се връщаше.

У нея се появи нова страст. Страст, която бе доста често срещана в Южна Каролина, но никога досега не бе засягала Монт Ройъл. Започна да прави проучвания и да съставя родословно дърво.

Зелената линия представляваше рода на майка ѝ — Брет. Червената бе бащината линия, която свършваше с баща ѝ, Аштън Голт. За семейство Мейн използваше други цветове, така че цялото дърво, нарисувано на голямо парче пергамент, приличаше на паяжина с цветовете на дъгата.

Клариса разстиляше пергаментата върху една маса до прозореца в стаята си. Прекарваше часове над него и скоро той се зацапа и стана практически неразбираем. Въпреки това тя продължаваше да работи. Зарязва всички задължения, свързани с плантацията, които бе изпълнявала с такова усърдие.

Ори не казваше нищо. Разбираше, че смъртта на Тилет бе запратила майка му в някаква далечна страна на нейното съзнание. Ако пребиваването там уталожваше мъката и, това беше чудесно. Той щеше да поеме нещата, доколкото може.

Но в някои области бе неопитен или просто невежа. Плантацията вървеше трудно, като часовник, който винаги изостава с дваайсет минути, независимо колко често го сверява човек.

— Изправете, по дяволите, изправете! Какво ви става на всички?

Бе ясно, синьо февруарско утро. Ори наглеждаше подготовката за мартенската сеитба. Бе изкрещял на хората — опитни негри, повечето по-възрастни от него, — които опъваха ориентировъчни въжета в успоредни линии на трийсет сантиметра едно от друго. В

момента работеха в далечния край на карето. Те се обърнаха и изгледаха объркано своя господар; линиите им се струваха прави.

Не по-малко объркани от избухването бяха и копачите — помлади мъже и жени, които следваха тези линии и копаеха с мотики бразди за посев. Ори бе изкрещял така силно, че дори някои от мъжете роби, които копаеха напоителните канавки в края на карето, вдигнаха глави. Всички погледи казваха на Ори, че е сбъркал.

Той затвори очи и разтри клепачи с пръсти. Не беше спал почти цяла нощ, измъчван от мисълта за майка си, а след това бе написал писмо на Джордж, в което му съобщаваше, че семейство Мейн вече няма да прекарват лятната си ваканция в Нюпорт. Написа му, че причината е състоянието на Клариса. Но истината беше друга. Миналото лято Ори бе усетил явната враждебност на някои от жителите на малкото курортно градче и нямаше желание да прекарва почивката си сред враждебно настроени янки.

— Ори, линиите са съвсем прави.

Гласът на Брет го накара рязко да отвори очи. Той се обърна и я видя недалеч от дигата. Бузите ѝ лъщяха на слънцето. Дишаше тежко. Явно беше дотичала зад гърба му точно когато се бе скарал на робите.

Той присви очи, поглеждайки през рамо. Тя имаше право. Погрешната преценка вероятно се дължеше на умора или на някакво прещракване в мозъка му. Робите отново се бяха хванали на работа, но знаеха, че са прави, а той е сбъркал.

Брет се приближи към него и докосна ръката му.

— Пак си легнал прекалено късно. — Той сви рамене, а тя продължи. — Току-що прекъснах ужасна бъркотия в кухнята. Дили удари Сю с юмруци в ушите, защото забравила да поръча сол за консервиране. Сю се кълнеше, че ти е казала.

Умът му бързо заработи.

— О, Боже, точно така. Аз съм забравил. Миналата седмица, точно когато щях да впиша солта за консервиране в листа за поръчките, ме повикаха да прегледам бебето на Семиреймис, което се беше разболяло от шарка.

— Кризата е преминала. Бебето ще се оправи.

— Но не благодарение на мен. Просто не знаех какво, по дяволите, да направя с едно шестмесечно бебе. Както и да е, откъде знаеш толкова много по този въпрос?

Тя се опита да бъде внимателна.

— Извикаха ме веднага след като ти си тръгнал. Единственото, което можах да направя за бебето, бе да го увия добре, за да му е топло. Но Семиреймис бе полудяла от притеснение и затова хванах ръката ѝ и поговорихме малко. Тя се поуспокои и бебето си поспа, а точно от това имаше най-голяма нужда.

— Нямах представа от какво има нужда. Чувствах се като безпомощен глупак.

— Не се самообвинявай, Ори. Мама е изнесла на гърба си страшно много. Много повече отколкото сте си мислели вие, мъжете. — Тя не си позволи да го дразни повече, а просто придружи тази малка забележка с усмивка и отново докосна ръката му. — Позволи ми да ти помогна в ръководството на плантацията. Мога да го правя.

— Но ти си още...

— Малко момиче? О, говориш точно като Аштън.

От цял куп стрели бе избрала точно най-подходящата, за да прониже и разгроми съпротивата му. Той избухна в смях, а после каза:

— Права си. Не съм имал представа за колко много неща се е грижела мама. Сигурен съм, че и татко не е имал. С удоволствие ще приема твоята помощ. Много съм ти благодарен! Поемай нещата в свои ръце там, където мислиш, че е необходимо. Ако някой ти възрази, кажи му, че действаш с мое разрешение. Кажи му да се обърне към мен... Какво има?

— Ако робите трябва да те питат за всяка по-съществена заповед, безсмислено е да се захващам. И което е по-важното, няма да го направя. Трябва да имам права, равни на твоите, и всички трябва да знаят това.

— Добре. Печелиш. — Възхищението му бе примесено с уважение. — Ти си изключителна. А си само на петнайсет...

— Това няма нищо общо с възрастта. Някои момичета стават жени на дванайсет. Искам да кажа, че научават всичко, а не само да приказват много и да флиртуват. — Думите за Аштън не бяха случайни. — Някои никога не се научават. Да пукна, ако съм от тях.

С нежна усмивка той каза:

— Не се притеснявай, и да искаш, не можеш. — Умората не го напусна, но се почувства много по-добре. — Е, май ще трябва да направим нещо за тази сол за консервиране.

— Къфи вече тръгна с двуколката към Чарлстън. Собственоръчно му написах пропуска.

Той отново се засмя, а после я прегърна.

— Имам чувството, че нещата ще тръгнат много по-добре на тази плантация.

— Сигурна съм в това — каза тя. Двама от онези, които опъваха въжетата, се спогледаха, а после си размениха усмивки на облекчение.

Аштън крачеше напред-назад пред камината в спалнята. Брет се беше навела над бюрото. Навън заледените клони на дърветата се удряха един в друг и звънтяха. Вятърът се бе втурнал по течението на реката.

В гостната избухна нова поредица от кихания. Лицето на Аштън се изкриви в гримаса. Хънтун я беше върнал от Чарлстън точно преди да връхлети бурята и веднага си бе легнал със силна настинка.

— Много бих искала да престане с това кошмарно кихане — възкликна тя. Брет вдигна очи от една от ведомостите на плантацията, изненадана от злобата в гласа на сестра ѝ. Как бе възможно човек да се вбесява така от нечия болест?

Но Аштън не бе разгневена толкова от болестта, колкото от други неща. На нея вече ѝ липсваха светлините и веселието на Чарлстън. Хънтун я бе придружил на едно от най-престижните обществени събития през този сезон — големия бал, финансиран от обществото „Света Сесилия“. Тук, на Ашли, тя се чувстваше като в клетка.

А в същото време малката ѝ сестра изглеждаше доволна от заниманията си със списъци за покупки и ведомости. През последните няколко седмици Брет бе започнала да се държи като господарка на плантацията. И, което бе още по-дразнещо, негрите се отнасяха към нея точно като към господарка.

— Щом свърши с това, ще направя един горещ лимонов пунш по рецептата на мама каза Брет. — Може да го пооправи.

— Малката ни докторка, нали?

Брет отново погледна към сестра си, но този път изражението ѝ бе по-сурово.

— Няма защо да се подиграваш. Просто правя каквото мога.

— Изглежда не пропускаш нито една възможност. Чух, че днес пак си ходила долу в колибите.

— Хати имаше голям цирей. Изрязах го и го превързах. Какво толкова?

— Наистина не мога да разбера защо си губиш времето с тази мръсна работа.

Брет рязко затвори ведомостта. Избута стола си назад, стана и отметна с крак полата си.

— Някой явно трябва да ти напомни, че тази мръсна работа, както я наричаш, е причината нещата в Монт Ройъл да вървят добре. За да можеш да купуваш топове брокат за тоалета си за бала на „Света Сесилия“.

Подигравателният смях на Аштън бе всъщност защитна реакция. Тя бе решила да постига целите си, манипулирайки другите, като в същото време се показва в традиционната роля на жената. За разлика от нея Брет утвърждаваше своята независимост. Аштън ѝ завиждаше и в същото време това я изпълваше с още по-голяма омраза към сестра ѝ.

Тя скри ненавистта си с едно свиване на рамене и пирует по посока на вратата.

— Успокой се. Пет пари не давам, че смяташ сама да се погребеш тук. Но запомни едно. Онези, които искат да се издигнат в този живот, не си губят времето с негри и бяла измет, а се навъртат около важните хора.

— Сигурно е така, но аз не искам да се издигна, както ти смяташ. Просто се опитвам да помогна на Ори.

„Малка самодоволна кучка“ — мислеше си Аштън. Искаше ѝ се да издере очите на сестра си, да я нарани, да я накара да моли за милост. Но вместо това тя се усмихна и каза весело:

— Е, тогава действай, а аз ще се погрижа за Джеймс. Но едно ми е много любопитно. След като си толкова заета с докторството и сметките, кога ще намериш време, за да отговориш на писмата на твоя кадет? Много е вероятно да те забрави.

— Винаги ще имам време за Били, не се притеснявай.

Тихо изречените думи едва не накараха Аштън да избухне. Вниманието ѝ бе отвлечено от поредното гръмко кихане на Хънтун. Тя се втурна в коридора и за малко щеше да се блъсне в Братовчеда Чарлс,

който се бе запътил към стълбите. Миг след като се отдръпна, тя също кихна.

— Ей, Аштън, къде си настинала? — усмихна се Чарлс и посочи с палец към гостната. — Да не ти е дал нещо повече в Чарлстън?

— Върви по дяволите, цинична отрепка такава!

— Какво се е случило? Избухваш така на една шега?

Тръшването на вратата бе вместо отговор.

В гостната Хънтун гледаше втренчено Аштън, докато до ушите му достигаше буря от най-гадните псувни, които бе чувал.

През пролетта, след встъпването в длъжност, президентът Пиърс заедно с членове на кабинета направи обиколка из Севера. В няколко от големите градове бяха дадени разточителни банкети. Джордж и Стенли присъстваха на този във Филаделфия.

Пиърс бе красив и приятен мъж. Стенли бе така развълнуван от присъствието му, че на практика му се подмазваше. Джордж се интересуваше повече от новия военен министър, Джеферсън Дейвис.

Дейвис се държеше като войник. Беше на около четирийсет и пет години, но все още строен, въпреки че русата му коса бе доста посивяла. Имаше изпъкнали скули и хлътнали сиво-сини очи. Джордж бе чувал, че е сляп с едното око, но не знаеше с кое. А на пръв поглед не можеше да се разбере.

По време на приема преди вечерята Джордж имаше възможност да чуе част от възгледите на министъра. Дейвис започна с една тема, която, изглежда, бе главната причина, за да тръгне с президента — подкрепата за построяването на трансконтинентална железница.

— Аз съм заклет поддръжник на строителството — каза новият министър на Джордж и още пет-шест души, които го бяха наобиколили. — Доколкото знам, Конституцията забранява на федералното правителство да прави вътрешни подобрения в отделните щати. И така, логично е да зададете въпроса...

— Как е възможно да се оправдае държавната помощ за една железница?

Дейвис се усмихна вежливо на мъжа, който го бе прекъснал.

— Нямаше да мога да го кажа по-добре, господине. — Всички се засмяха. — Оправдавам я като въпрос на националната несигурност —

продължи той. — Ако териториите покрай брега на Тихия океан не са свързани с останалата част от страната, те биха могли да бъдат лесно завладени от някой чуждестранен агресор. Освен това една трансконтинентална линия, като за предпочитане е тя да преминава през Юга — двама от слушателите му настръхнаха при тези думи, но министърът като че ли не го забеляза, — ще ни помогне при защитата на нашите граници, като улесни бързото прехвърляне на хора в застрашените зони. В момента числеността на нашата армия е само около десет хиляди офицери и войници. Оттук до Калифорния живеят приблизително четиристотин хиляди индианци, от които четирийсет хиляди са враждебно настроени към нас. Тази заплаха изисква нови решения.

— Какви биха могли да бъдат те, господин министър? — попита Джордж.

— Първо, увеличаване числеността на армията. С най-малко два нови батальона. Конни батальони, които да бъдат в състояние да изминават големи разстояния за кратко време. Индианците не се плашат от нашите пехотни войски. Измислили са им прякор „Ходеща купчина“. Това е презрително име.

Джордж бе чувал, че Дейвис е повече войник, отколкото политик, и вече започваше да се убеждава в това. Този мъж му направи силно впечатление.

— Много неща във военната област у нас са доста остарели — продължи министърът. — Например тактиката. За да се подобри, имам намерение да изпратя един офицер, който да изучи тактиката на френската армия. Ако Крим експлодира, което изглежда доста вероятно, ще имаме и рядката възможност да наблюдаваме европейските армии на бойното поле. Освен това трябва да бъдат направени подобрения във Военната академия.

— Това ме интересува, господине — каза Джордж. — Брат ми в момента е плебей там, а аз я завърших през 46-а.

— Да, господин Хазард, разбирам ви. Според мен учебната програма в Уест Пойнт трябва да се разшири — нищо ново: идеята за петгодишно обучение се носеше из въздуха от няколко години, — като се наблегне повече на тактиката на конните войски. Искам да построя нов манеж. Да разширя конюшните...

Прекъсна го друг слушател.

— Говори се, че може да построите втора Академия в Юга, господин министър.

Дейвис се нахвърли върху него, като за първи път тонът му стана остър.

— Господине, това е неверен и вреден слух. Създаването на втора Военна академия може да е било предложено от други хора, но не и от мен. Такава институция би спомогнала само за разцеплението, а в момента това е последното нещо, от което се нуждае тази страна. Когато Джон Калхун говори против компромиса на Клей, той каза, че онова, което свързва щатите, постепенно се руши. Той вярваше, че разпадането на Съюза е неизбежно. Аз не вярвам. Един от стълбовете, които крепят моята вяра, е в земите на Хъдсън. Ако има институция, която да поддържа националната гледна точка, то това е Уест Пойнт. И аз например имам намерение да я запазя такава.

Въпреки подозрението към всеки политик от Юга, което автоматично изпитваше, Джордж неусетно се присъедини към аплодисментите на останалите от групата. И все пак, отношението на Дейвис представляваше повече идеалът, отколкото реалността. Наскоро в едно свое писмо Били му разказваше за съществуването на силни Северняшка и Южняшка клики в Уест Пойнт и как напрежението по този повод непрекъснато расте. През юни Чарлс Мейн щеше да се запише в Академията. Дали това напрежение щеше да окаже влияние върху приятелството му с Били? Джордж се надяваше да не окаже.

Когато аплодисментите утихнаха, Джордж каза:

— Радвам се за вас, господин министър. Днес и от двете страни има твърде много екстремисти. Имаме нужда от повече гласове като вашия.

Той вдигна чашата си.

— За Академията.

В отговор Дейвис също вдигна своята.

— И за Съюза — каза той.

35.

Докато Чарлс пътуваше на север, от другата страна на земното кълбо Русия се подготвяше за война с Турция. Бъдещият кадет пристигна в Уест Пойнт облечен със старо кадифено палто в ръждив цвят и широкопола плантаторска шапка на главата. Косата му се спускаше до раменете, а в ботуша му бе втъкнат дълъг нож с две остриета.

Били и неговият съученик и приятел, веселяк от Вирджиния на име Фицхю Ли, се наведоха през един прозорец на втория етаж на казармите, за да наблюдават Чарлс, който крачеше тежко по улицата. Бяха го чакали цял следобед. Вероятно Чарлс вече беше предал своите документи за постъпване, беше се записал в регистъра на адютанта, както и в регистъра за гражданското състояние. В последния той със сигурност бе отбелязал финансовите възможности на Ори като „много големи“, а не като „умерени“. След като бе депозирал наличните си пари при касиера, Чарлс идваше да търси стаята си.

— Господи! — каза Фиц Ли изумен. — Погледни му само косата. Били кимна.

— Знаех, че е дълга, но не очаквах да е чак толкова. — В очите му се появи весел блясък. Приятелството не му беше попречило да организира посрещане на Чарлс.

— Рунтав е като бизон. — В момента, в който Фиц изрече тези думи, нещо щракна в съзнанието на Били. Чарлс не подозираше, но току-що бе получил прякор. Били все още търсеше своя.

Чарлс усети, че някой го наблюдава и понечи да погледне нагоре. Били рязко се отдръпна, като издърпа и Фиц със себе си.

— Не бива да те вижда. Готова ли е стаята?

— Доколкото знам — каза Фиц с неприкрито лукава усмивка. Той бе племенник на директора, но Били беше сигурен, че това не би го спасило от евентуално изхвърляне. Фиц Ли обикновено нарушаваше правилника и го правеше с удоволствие. — Преди малко Красавеца отиде да инсталира инструментите си и да се намъкне в една от ризите,

които шихме заедно. Ще отида да взема моята. Задръж жертвата, докато се върна.

— Добре, но побързай. Нямаме много време до проверката. — Били се показва на прозореца и махна с ръка. — Ей, Чарлс. Здравей!

Чарлс премига, а след това охотно отвърна на поздрава.

— По дяволите, ти ли си? Как си, Били?

— Очаквам с нетърпение да те видя. Хайде, качвай се.

Той отново се отдръпна от прозореца и видя, че Фиц още се мотае на вратата.

— Какво има?

— Забравих да ти кажа, че Слоукъм се е самопоканил на забавата. Нали знаеш колко ужасно сърдечен е Красавеца — казва всичко на всички.

Били изруга.

— Само Слоукъм да не издаде номера. Предай му, че съм казал да си затваря устата.

— Така... директно ли искаш да му го кажа?

— Да. Вече не съм неговият слуга — плебей.

— Прав си. — Фиц се ухили и бързо излезе.

След малко Чарлс на бегом заизкачва стълбите, а пешовете на палтото му се развяваха зад него. И двамата с Били извикаха радостно и се прегърнаха като братя след дълга раздяла. После Чарлс хвърли шапката и куфара си на едно от леглата и отметна с ръка дългите коси, залепнали на мокрото му чело.

— Боже Господи, Били, изглеждаш чудесно в тази униформа. Но бях забравил, че в Севера става така адски горещо.

— Още преди края на лятото за теб ще стане и по-горещо, дори температурите да спаднат. Ще бъдеш плебей, забрави ли? А на лагера аз може би ще успея да стана кадет-ефрейтор.

Чарлс се намръщи.

— Това значи ли, че през тази година не можем да бъдем приятели?

— Можем да бъдем приятели. Просто не можем да го показваме прекалено много или...

— Кадет Мейн?

Силното изревяване от коридора накара Чарлс автоматично да се наведе, готов за атака. Били трябваше да сграбчи ръката на приятеля

си, за да му попречи да извади ножа си.

Чарлс изруга непознатия, който стоеше на вратата. Това бе Фиц Ли, облечен в риза от груб, сив плат, която му стигаше до коленете.

— Кой си ти, по дяволите? — запита Чарлс остро.

Фиц отвърна също толкова грубо.

— Не ми повишавайте глас, господине! Аз съм господин Фиц, един от бръснарите на поделението. Двамата с господин Джеб сме натоварени със задължението да се погрижим за прическите на всички новопостъпили кадети.

— За какво да се погрижите?

— За косата ви, господине. Тя определено има нужда от грижи. В случай, че откажете да се подчините, ще бъда принуден да докладвам за това на директора.

С вдигнати ръце Чарлс каза:

— Не, чакайте. Били, винаги ли правят това, когато човек влезе тук?

— Абсолютно винаги — отвърна Били с каменно лице. — Господин Фиц и господин Джеб ме подстригаха веднага щом пристигнах.

— Проклет да съм, ако изглеждат достатъчно възрастни, за да са бръснари.

— О, когато се погрижиха за мен, бяха още чираци.

— Е, добре тогава.

Макар и с недоверие, Чарлс все пак последва Фиц по коридора и нагоре по стълбите към склада, който беше почистен и подготвен за случая. Били вървеше най-отзад, една сдържайки се да не избухне в смях.

Складът приличаше на пъкъл. Нямаше прозорци и бе осветен от две газени лампи, които още повече нажежаваха въздуха. Върху евтина масичка бе поставено огледало със сребърна рамка, гребени, четки, ножици и бръснач. До разнебитения стол стоеше Красавеца Стюарт. Бе облечен в дълга риза и вдъхваше респект.

— Седнете, господине. Бързо, бързо! Този кадет също чака за подстригване веднага щом свършим с вас.

Той посочи към Кейлеб Слоукъм, който се бе излегнал до стената. Били и кадетът от Арканзас си кимнаха, но нито един от двамата не се усмихна. Веднага след като първокурсниците намъкнеха

военните униформи и заминеха, Слоукъм щеше да излезе в отпуск. И двете неща нямаше да бъдат толкова скоро, колкото му се искаше на Били.

Чарлс седна. С голям апломб Стюарт вдигна ръка и щракна с пръсти.

— Господин Фиц? Чаршафа, ако обичате.

Фиц Ли измъкна един мръсен, съдран чаршаф, който започна да стяга около врата на Чарлс.

— Този чаршаф е ужасно мръсен — оплака се Чарлс. — Като че ли цял полк си е чистил раните с него. Каква е тази бръснарница...?

— Млъкнете, господине, не мога да се съсредоточа, когато дърдорите — каза Стюарт, като хвърли свиреп поглед на своя клиент. Той изтрака няколко пъти с ножиците и след това атакува косата на Чарлс над лявото ухо. Били се опита да прецени колко е часът по звуците, които долитаха отдолу. Трябваше да свършат преди четири.

— Ако обичате, огледалото, господин Фиц.

Помощник бръснарят подскочи напред и започна да мести огледалото както му посочваше с пресилени жестикулации Стюарт. Как бе възможно Чарлс да не разбере, че това е измама? И все пак нито един новак не разбираше: страхът и непознатата обстановка помагаша за идеалното протичане на номера, година след година.

В момента Стюарт разглеждаше своето творение, наклонил глава на една страна, като подпираше брадичката си с дясната ръка, която бе подпряна на лявата. Цялата лява половина от главата на Чарлс беше остригана до един сантиметър дължина, докато вдясно от идеалната разделителна линия, минаваща точно по средата, косата му бе както преди дълга и непокътната. Били се обърна с лице към стената и прехапа долната си устна, а от очите му се стичаха сълзи.

— Половината работа е свършена — обяви Стюарт. — А сега да започваме другата...

Долу на плаца ечна тръбата за сбор. Всичко бе идеално изчислено. Господин Джеб изпусна ножиците си. Господин Фиц захвърли огледалото на масата, а Били и Слоукъм се втурнаха към вратата.

— Чакайте — извика Чарлс. — Какво става?

Стюарт разкъса ризата си и я захвърли.

— Трябва да се строяваме. Тръгвайте, господине.

— Друг път ще довършим подстригването — изкрещя Фиц от долната площадка на стълбището.

— Друг път ли? — изрева Чарлс и хукна след своите инквизитори. Когато стигна до вратата на складовото помещение, той хвърли смразяващ поглед към Били — поглед на предаден, — но Били едва ли можеше да го види през сълзите от смях, които изпълваха очите му.

— Кога друг път? — крещеше Чарлс. — Как, по дяволите, ще обясня защо съм в такъв вид?

— Не зная, господине — изчурулика Фиц, докато бягаше надолу по стълбите. — Но че ще трябва да обясните, е сигурно, защото съм убеден, че всички офицери ще бъдат много любопитни.

— Гаден номер! — проплака Чарлс, измъкна ножа от ботуша си и го метна.

Слоукъм беше изостанал. Дългият двуостър нож профуча покрай ухото му и се заби в една от гредите на площадката. Докато ножът все още трептеше, Чарлс се впусна в ругателска тирада по адрес на хората в Уест Пойнт и тяхното коварство.

Когато бе запитан, Чарлс каза само, че той си е виновен за прическата и продължи да го повтаря въпреки заплахите на тактическите офицери и някои кадети от горните курсове. С мълчанието си спечели уважението на повечето от главатарите в кадетския корпус, включително и на Красавеца Стюарт.

Чарлс скоро започна да боготвори Стюарт. Това бе самата истина, въпреки че на пръв поглед двамата нямаха почти нищо общо. Чарлс бе красив, докато Стюарт категорично бе точно обратното: набитото му тяло беше в странен контраст с необикновено дългите му ръце. Но онова, което му липсваше като физически данни, се компенсираше, дори в повече, с неговата жизненост и чар. Сините му очи почти винаги издаваха добро настроение и той имаше изумителен успех сред жените, които отсядаха в хотела.

Романтичната храброст на Стюарт не бе единствената причина за възхищението на Чарлс. За него това момче от Вирджиния бе възплъщение на всички добродетели на южняците. Смелост. Изострено

чувство за лично достойнство. Вкус към живота. Способност да се усмихнеш, когато си в беда; да се усмихнеш и да устоиш.

Освен това Стюарт бе верен докрай на своите приятели. В началото на плебейската година на Чарлс Фиц Ли се напи и имаше нещастieto да го хванат. Беше изправен пред военен съд. Стюарт организира съучениците от класа на Фиц, които дадоха обещание на директора, че целият клас никога няма да допусне подобно нарушение.

По традиция, при такова обещание обвиненията към нарушителя се оттегляха. Ако това не се бе случило, полковник Ли нямаше да може да се намеси в случая със своя племенник. В деня след приемането на обещанието всички забелязаха, че директорът често се усмихва. Вероятно бе доволен от факта, че племенникът му се бе разминал с уволнението, но със сигурност бе доволен, че братството беше заслужило името си.

Чарлс нямаше никакви проблеми с военната страна на обучението в Академията. Но с учебната нещата бяха съвсем различни. Курсът по английска граматика и география за четвърти клас бе сравнително лесен, макар и скучен. Но въпреки отличната подготовка на хер Нагел, за Чарлс курсът по алгебра си остана пълна загадка. Той веднага влезе в групата на „безсмъртните“ и защити мястото си сред тях на януарските изпити, които едва издържа. Положението не стана по-розово и през втория срок, когато започна да учи френски.

— Защо, по дяволите, войниците трябва да знаят френски? — попита той Били в един от редките случаи, в които можеха да разговарят, без да се съобразяват, че са от различни класове. Бе топъл съботен февруарски следобед. Бяха отишли да поскитат по хълмовете над Форт Пътнам. На север сивите води на реката носеха големи ледени блокове. Въздухът бе сух и щипещ, с дъх на зима. От време на време струйки дим излизаха от комините на тухлените къщи на преподавателите в подножието на хълма. Били счупи клончето, което държеше в ръцете си, облечени в ръкавици без пръсти, и хвърли двете половинки.

— Защото, господин Бизон, голяма част от важните военни и научни монографии са написани на френски. Някой ден може да ти се наложи да преведеш някоя от тях.

— На мен никога. Аз ще отида на служба при драгуните и ще преследвам индианци. — Той погледна приятеля си. — Сигурен ли си, че това е причината?

— Защо да те лъжа?

— Защото съм плебей, а ти владееш фразьорството. Доказа го, когато ме праметна за подстригването.

— Не е зле да си отвориш речника. Фразьорство означава красиво и убедително поднасяне на лъжи, обикновено от политик.

— Не ми обяснявай какво значи. Вече знам, а ти си майстор в тази работа. — С явно удоволствие Чарлс отново изрече думата. — Фразьорство. Господин Фразьор, това си ти... — Внезапно получи вдъхновение и посочи с пръст като прокурор. — Не. Дърдорко. Стария дърдорко. От днес нататък ще те наричам така.

Били изсумтя и изрази недоволството си, но тайно се радваше. Липсата на прякор го притесняваше. Стори му се уместно, че най-после най-добрият му приятел го бе измислил.

Към края на май 1854 Сенатът прие законопроекта Канзас — Небраска. Сенаторът Дъглас го бе внесъл още през януари, като с това отново разпали тлеещото противоречие по въпроса за робството.

Законът обособяваше две нови територии. Дъглас го нарече израз на върховната власт на народа. Противниците на робството го нарекоха предателство, отмяна на стария Компромис за Мисури, който забраняваше робството на север от 36 градуса и 30 минути северна ширина. Говореше се, че министър Дейвис оказал влияние върху президента Пиърс за подписването на закона. Противниците на робството заявиха, че очевидно е необходимо създаването на нова политическа партия, която да се бори срещу зловредните комбинации, извършвани във Вашингтон.

Ори написа писмо на Чарлс, за да сподели, че съдейки по изказванията и на двете страни, приетият преди четири години Компромис на Клей е съсипан. А Чарлс, без да знае и да се интересува много-много от националните въпроси, се оказа в отбранителна позиция заради тях. От време на време кадети от горните класове подаваха рапорт за някой негов гневен поглед или язвителен отговор, определяйки поведението му като южняшка наглост. Южняците, като

например Слоукъм, реагираха на това с жесток тормоз над плебеите от Севера. Ли продължаваше да убеждава кадетите, че трябва да бъдат едно братство, но Чарлс виждаше как корпусът тихомълком се разделя на два враждуващи лагера.

Разбира се, имаше различни начини на поведение във всеки лагер. Слоукъм бе представител на едната крайност в лагера на южняците. А Красавецът Стюарт на другата — разбира се, когато доброто поведение не влизаше в спор с темперамента му. Стюарт твърдеше, че се стреми да подражава на Идеалния пример, директора, но твърде много обичаше да се разхожда по Алеята на флиртовете, за да бъде сходството пълно. Освен на Стюарт, Чарлс искаше да прилича и на Били, защото Били стоеше над политическите спорове и бе съсредоточил вниманието си върху изкарването на добри оценки, което, изглежда, постигаше без особени усилия.

И все пак, детството му и духът на времето си казваха думата и понякога на Чарлс му бе много трудно да се владее. Веднъж през пролетта, докато стоеше мирно по време на проверка — заря, той стана обект на тормоз от страна на един противен кадет-сержант от Върмонт. Сержантът изтръгна три копчета от униформата му под претекст, че ги проверява.

— Не е чудно, че никога не изглеждаш спретнат — изръмжа той.
— Нямах негри, които да се грижат за теб.

Едва чуто Чарлс каза:

— Сам си лъскам копчетата. И сам се бия.

Кадетът от Върмонт издаде напред долната си челюст. Лъчите на изгряващото слънце за миг обсипаха с точки очите му.

— Какво казахте, господине?

— Казах... — Внезапно Чарлс си спомни общия брой на своите провинения. Той бе 190, а до края на плебейската му година оставаха още две седмици. — Нищо, господине.

Сержантът наперено и самодоволно отмина нататък. Може би той също почувства облекчение. Чарлс си бе спечелил славата на специалист в боравенето с ножове и юмруци.

Беше му противно да си мълчи, когато някакъв янки го обижда. Направи го само защото заради Ори бе длъжен да се представи добре в Академията и този дълг имаше за него по-голямо значение от истинското или въображаемо накърняване на достойнството му.

Поне засега.

Странното бе, че първият, който подтикна Чарлс към размисъл по въпроса за робството, бе един от своите. Виновникът бе Кейлеб Слоукъм, който вече се бе издигнал до сержант-кадет.

Арканзасецът имаше отличен успех. Беше сред най-добрите по повечето предмети. Били твърдеше, че го постигал, като предварително крадял въпросите за изпита, както и по най-различни други измамни начини. Въпреки че офицерите и преподавателите не прощаваха преписване или измама, на тези неща не се обръщаше толкова голямо внимание, колкото на други нарушения на дисциплината, като например пиенето.

Така че Били имаше още една причина да ненавижда Слоукъм. Той каза на Чарлс, че има намерение в най-скоро време да премаже арканзасеца от бой.

Слоукъм бе майстор в тормозенето на плебеите. Той често висеше при Бени Хейвън — собственикът на кръчмата беше още жив, като че ли бе безсмъртен, — където научаваше за някои начини за изтезание, изпробвани в миналото, но изоставени като прекалено отвратителни.

За Слоукъм обаче не бяха прекалено отвратителни. Жертвите му си оставаха главно плебеи от Северните щати. Когато Чарлс наблюдаваше как Слоукъм упражнява абсолютна власт над тях, внезапно прозря, че отношенията между белия господар и черния роб в родното му място бяха същите. И разбира се, продължаваха да бъдат такива. Просто той никога не бе разбирал, че те дават възможност за унижения и открито насилие.

Чувстваше се като предател за това, че дори за миг поставя под съмнение позициите на Юга. Но не можеше да не го прави. Всеки ден го атакуваха с идеи, различни от неговите. Академията, както и цялата нация, кипеше. Едно от доказателствата за това бе Диалектическото общество. Кадетите организираха все по-малко обсъждания на така наречените леки теми — „Нужно ли е жените да получават първокласно образование?“. Те се аргументираха, спореха, понякога дори крещяха, когато дискутираха по трудни въпроси — „Има ли

право даден щат да се отдели от Съюза?“, „Задължен ли е Конгресът да защитава имуществото на заселниците?“.

Насама със себе си Чарлс започна да обмисля различните аспекти на робството: неговата справедливост, практическата му перспективност. Трудно му бе да признае, че системата бе напълно погрешна — все пак беше южняк, — но след като толкова много хора й се противопоставяха, значи в нея със сигурност имаше нещо неправилно. От гледна точка на омразата, която пораждаше, робството като че ли носеше повече грижи, отколкото полза на южняците. В някои моменти Чарлс бе почти готов да се съгласи с онзи демагог и политик от Илинойс, Линкълн, който твърдеше, че единственото решение е постепенното освобождаване.

Въпреки бъркотията в съзнанието му той бе твърдо решен да не участва в сбивания, свързани по какъвто и да е начин с този проблем. Вечерта на първи юни това решение стана на пух и прах.

В девет и половина Чарлс взе сапуна и кърпата си и заслиза бавно по стълбите към общата баня. Надяваше се, че поради късния час ще бъде съвсем сам. Кадетите бяха задължени да се къпят веднъж седмично, но не можеха да го правят по-често без специалното разрешение на полковник Ли.

Коридорът на мазето бе слабо осветен от газени лампи; говореше се, че министър Дейвис се надявал в скоро време Академията да бъде снабдена с газова осветителна инсталация. С бързи крачки Чарлс мина покрай входа на лавката, тъй като не искаше да го забележат или да дойдат и други с него. Беше уморен и с разранени крака от маршировка. Очакваше с нетърпение момента, в който щеше да се излегне във ваната и щеше да подреме в топлата вода десет-петнайсет минути преди тръбата за проверка.

Докато се приближаваше към двойната врата на банята, започна тихичко да си подсвирква с уста. Внезапно спря и се заслуша. Сбърчи вежди. От другата страна на вратите дочу гласове. Два от тях бяха тихи, а третият малко по-силен...

Умолителен.

Той рязко отвори вратата. Изненадани, Кейлеб Слоукъм и един негов кльощав съученик от Луизиана се извърнаха към него. В едната

си ръка Слоукъм държеше отворен буркан. От него, смесвайки се с уханието на сапун и влага, се разнасяше острият мирис на терпентинов спирт.

Кадетът от Луизиана държеше трети младеж с лице, наведено над една празна вана. Момчето погледна към Чарлс с големите си черни очи, които бяха насълзени и пълни със страх. Чарлс го позна — беше плебей, пристигнал едва днес.

— Излезте, господине — каза Слоукъм на Чарлс. — Този дисциплинарен въпрос не е ваша работа.

— Дисциплинарен въпрос? Хайде стига, момчета. Този приятел пристигна едва днес след обед. Има право на една-две грешки.

— Този янки ни обиди — озъби се кадетът от Луизиана.

— Не съм — възрази младежът от ваната. — Хванаха ме, довякоха ме тук и...

— Затваряй си устата — каза луизианецът, сграбчи новодошлия за врата и го стисна така, че той трепна от болка.

Слоукъм направи крачка напред, за да попречи на Чарлс да види какво става. Пъпчивото му лице потъмня:

— Казвам ви го за последен път, господине. Излезте.

Чарлс бавно поклати глава. Водопроводните тръби излъчваха топлина. Той избърса потната си длан в ризата и каза:

— Няма да изляза, преди да съм разбрал какво смятате да правите с него. — Подозираше, че знае.

Преди Слоукъм да успее да реагира, той рязко отстъпи встрани и се стрелна напред. Жертвата беше гола. Изглеждаше мършав и жалък, а бедрата му бяха леко повдигнати. Между краката му Чарлс забеляза връвта, с която бяха вързани тестисите му. Бе така силно стегната, че вече се бяха подули.

Чарлс облиза небцето си, което на секундата пресъхна. Това бе един от номерата, изпробвани няколко пъти в миналото и после изоставени. Чарлс бе влязъл точно преди финала — наливането на терпентин в ануса на жертвата.

Злоба и гняв прозвучаха в гласа му.

— Това не бива да се прави дори и на куче. Пуснете го.

Слоукъм не можеше да позволи на един плебей да му говори така.

— Мейн, предупреждавам те...

Вратата се отвори. Чарлс се обърна и видя Франк Прат с праметната през ръката хавлия. Щом разбра какво става, на лицето на Франк се изписа изненада. Той преглътна и погледна с раздразнение. Чарлс проговори тихо, но твърдо.

— Доведи стария Дърдорко. Искam да види какво е измислил тоз път Слоукъм.

Франк хукна навън и тръшна вратата след себе си. Слоукъм остави буркана с терпентин на хлъзгавия под и започна да разтрива десния си юмрук с дланта на лявата ръка.

— Явно има само един начин да разберете какво ви се говори, господине. Чудесно, ще го използвам.

Чарлс за малко щеше да се изкикоти. Но не го направи, защото тези двамата бяха от по-горен клас и бяха почти опрени до стената. Това ги правеше опасни.

Кадетът от Луизиана пусна момчето във ваната. То падна на гърдите си и тихо изстена. Слоукъм продължаваше да разтрива мелодраматично ръката си. Приятелят му го хвана за лакътя.

— Не се занимавай с него, Слоукъм. Нали знаеш какво е положението му. Вече е на косъм от изхвърлянето. Ако докладваме, ще можем да се отървем от него.

Идеята се хареса на арканзаския кадет, който всъщност не искаше да се бие с такъв едър и опасен човек като Чарлс. Слоукъм продължи да търка ръката си и без да се обръща конкретно към някого, каза:

— Проклет глупак. Така или иначе би трябвало да е на наша страна. И тримата идваме от една и съща част на...

Вратата се отвори. Франк и Били влязоха. Били затръшна вратата. Мнението му за онова, което видя, се изрази в избухване.

— Боже Господи! Ти — посочи той треперещото момче, — облечи се и се качвай в стаята си.

— Д-да, господине. — Новакът се промъкна пипнешком покрай ваната, но не можеше да достигне до дрехите си. Чарлс ги ритна към него. Слоукъм хвърли злобен поглед на Били.

— Престанете да издавате заповеди тук, господине. Не забравяйте, че съм с по-висок...

Били го прекъсна.

— Нищо не си. Въобразяваш си, че Уест Пойнт е твоя плантация, а всеки плебей — негър, когото можеш да малтретираш. Ти си само едно южняшко лайно.

— Стига, Дърдорко — обади се Чарлс. — Няма нужда от такива приказки.

Но приятелят му беше вбесен.

— Ако си на негова страна, кажи го направо.

— Върви по дяволите...

Викът на Чарлс отекна във влажното помещение. Преди да се усети, юмрукът му бе вече вдигнат и летеше напред. Успя да го спре точно навреме.

Били бе вече отстъпил крачка назад и вдигаше ръцете си, за да отбие удара. Изглеждаше също толкова учуден, колкото и Чарлс.

Това, което направи Чарлс, или за малко щеше да направи, го разстрои дълбоко. Беше понечил да се сбие заради няколко думи, които бе изтълкувал не като личност, а като южняк. Беше реагирал точно като Уитни Смит и неговата орда. Бе поразен от откритието, че дълбоко в него се таеше гордост и то много силна.

Той изтри с длан устата си.

— Дърдорко, съжалявам.

— Няма нищо. — Гласът на Били не прозвуча много дружелюбно.

— Слоукъм е този, срещу когото трябва да...

— Казах, няма нищо.

Гневният поглед на Били се срещна за миг с този на неговия приятел. После ядът му се поуталожил. Той кимна към вратата.

— Всички вън, освен теб, Слоукъм. Твоето разбиране за дисциплина не е много популярно по тези места. Време е някой да ти го докаже.

Франк Прат каза притеснено:

— Били, половината корпус ще се опълчи срещу теб, ако го направиш.

— Не съм на същото мнение. Но ще пробвам. Вън.

— Аз ще пазя отвън — каза Чарлс. — Никой няма да ви безпокои.

Чарлс правеше жест, който всички щяха да разберат. Фактът, че южняк бе стоял на пост, докато северняк си бе разчиствал сметките със

Слоукъм, щеше да бъде възприет като доказателство, че причина за побоя е било поведението на Слоукъм, а не произходът му.

— Побързай — каза Чарлс на новака, който с мъка се опитваше да нахлузи измачканата си риза. — Обувките ще си obuеш навън.

Момчето излезе, а след него и Франк Прат. Чарлс погледна към кадета от Луизиана.

— Май ще трябва да те изнеса.

— Не, не! — Луизианецът тръгна настрани като рак, докато излезе в коридора, където се обърна и хукна.

Чарлс се загледа към дъното на мрачния, осветен от лампи коридор. Бе пуст, като се изключи Франк Прат, който стоеше приведен до стълбите и гледаше нагоре, изпълнен с лоши предчувствия. Волнонаемникът, който държеше лавката, излезе, заключи вратата, забеляза Чарлс и Франк и тръгна нагоре по стълбите, без да каже нито дума.

Чарлс се облегна на двойната врата, все още разстроен от случилото се. Някъде далеч прозвучаха първите тонове на сигнала за проверка. От банята долетя слаб вик на уплаха, последван от първия тъп звук от удар с юмрук.

Били излезе след десет минути. Блузата му бе опръскана с кръв, а кокалчетата на ръцете му бяха разранени. Иначе му нямаше абсолютно нищо.

Не, Чарлс разбра, че не беше точно така. В очите на Били се четеше някакво смущение. Чарлс попита:

— Може ли да се движи?

— Да, но за известно време няма да има особено желание. — Погледът му отново се среща с този на неговия приятел и се отмести встрани. — Достави ми огромно удоволствие.

Франк Прат им даде знак да побързат. И тримата щяха да бъдат наказани, ако проверяващият офицер не получише отговор от стаите им на въпроса: „Готови?“

На Чарлс не му пукаше. Той си мислеше за онова, което току-що бе казал Били. Дали не намекваше, че побоят над Слоукъм му бе доставил удоволствие, защото Слоукъм бе южняк?

Те се приближиха до Франк, който разтревожено попита:

— Какво ще стане, когато Слоукъм разкаже за случая?

Тръгнаха нагоре по стълбите и Били каза:

— Опитвах се да му внуша, че е най-добре да не го прави. Стана му ясно — поне така ми се струва, — че ако по какъвто и да е начин малкият ни сеанс стане достояние на офицерите, това, което със сигурност ще направя, преди да ме изхвърлят, е да го посетя отново — него и приятелчето му от Луизиана.

— Разбира се — продължи Франк, — ти би могъл да вземеш инициативата и да го обвиниш в издевателство над онзи новак...

Били поклати глава.

— Ако го сторя, Слоукъм ще стане герой, а на мен ще гледат просто като на един отмъстителен янки. Търканията са достатъчно големи. Мисля, че трябва да оставим нещата такива, каквито са.

Все пак не изглеждаше много щастлив и това подтикна Чарлс най-после да даде на приятеля си подкрепата, която, ако се съдеше по тона му, бе поискал преди малко:

— Каза, че ти е доставило огромно удоволствие, но не ти вярвам. Каквото и да си направил, Слоукъм си го е заслужил.

Били погледна Чарлс с благодарност. Не казаха нито дума повече, докато се изкачваха бавно по мрачната стълба. Чарлс започваше да се отчайва. Не можеше да се отрече, че и двамата бяха заразени с болестта, от която страдеше цялата нация. И в този момент той взе твърдото решение да не позволи на тази зараза да се развива повече и него.

Слоукъм обясни раните си с падане по стълбите. Кадетът от Луизиана не го оспори. Яростният тормоз бе преустановен.

Въпреки това инцидентът бързо се разчу и общото мнение бе, че причината за него е била политическа. Още щом научиха, че един кадет е пребил друг, част от момчетата от Севера и от Запада застанаха на страната на Били и обърнаха гръб на Слоукъм. Някои от южняците обърнаха гръб на Били. За Чарлс безмълвната реакция и на двата лагера бе толкова обидна и в същото време толкова нелепа, че не му оставаше нищо друго, освен да се смее.

След седмица Фиц Ли каза на Чарлс, че кадетът от Луизиана разпространявал своя собствена версия за случилото се. Разправял на

приятелите си, че бруталното нападение на Били било провокирано от случайна критична забележка на Слоукъм за закона Канзас — Небраска и неговото изявление, че Конгресът трябва да приеме кодекс за правата на Юга, защитаващ собствеността в новите територии.

А защо луизианецът е крил това толкова дълго от приятелите си? Казвал, че не искал офицерите да научат за инцидента. Мислел само за доброто на корпуса, а истината за случая просто му се изплъзнала от устата.

— А, значи просто му се изплъзнала от устата, така ли? — изръмжа Чарлс. — Просто се изплъзнала два-три пъти?

— Или повече — отвърна Фиц с кисела усмивка.

Чарлс побесня. Каза, че на вечерната проверка ще измъкне луизианеца от строя и ще му натъпче лъжите в гърлото. Били и Фиц го разубедиха.

Постепенно интересът към сбиването спадна. Кадетите отново започнаха да говорят с Били и Чарлс, докато Слоукъм бе напълно изолиран — точно както и преди инцидента.

Но лошите спомени за него оставаха и се трупаха заедно с други като тях.

Скоро си тръгнаха първите абсолвенти. Между тях бяха Стюарт, синът на директора и едно момче от Мейн на име Оли О. Хауърд, от когото Чарлс купи хубаво старо одеяло. А междувременно Били си стягаше багажа за домашен отпуск.

Всички в Академията говореха за промените, които щяха да настъпят през есента. Вече почти десет години преподавателското тяло правеше предложение за петгодишно обучение и най-после министър Дейвис осъществи приемането му. Половината от новопостъпилите щяха да започнат обучението си по новата програма, а другата половина — по старата, четиригодишна, и щяха да бъдат последният такъв випуск. Това разделяне се правеше, за да няма година без завършващ випуск.

При изготвянето на петгодишната програма бе поправено онова, което според много хора бе погрешно — прекаленото наблягане на математиката, физиката и инженерството. Щяха да бъдат прибавени часове по английски, история, ораторско изкуство и испански.

— За какъв дявол ми е притрябвал втори език? — мрънкаше Чарлс. — Френският ми създава достатъчно затруднения.

— По време на войната бяха присъединени много нови територии, където живеят доста хора, говорещи испански. Поне това е извинението, което дочух. — Били затвори куфара си, протегна се и отиде до прозореца.

— Драгуните — каза Чарлс — не разговарят с мръсни мексиканци, а просто ги застрелват.

Били му хвърли кисел поглед.

— Не мисля, че мексиканците биха се смели много на тази шега. — Със свиване на рамене Чарлс призна, че приятелят му има право, но Били не го видя; беше се облегнал с две ръце на перваза и гледаше към плаца, където накуцваше една позната фигура. Кадетът случайно забеляза Били и извърна очи.

— Слоукъм — каза спокойно Били.

Чарлс застана до него.

— Вече се движи по-добре.

Арканзасецът се скри от погледите им. Чарлс се обърна с гръб към прозореца. От известно време го измъчваше чувство за вина. Това бе последната му възможност преди ваканцията да го сподели.

— Чувствам се отвратително заради онази вечер. Не за Слоукъм, а за онова, което за малко щях да направя.

Неодобрителното махване с ръка на Били донесе огромно облекчение на Чарлс.

— Вината е колкото твоя, толкова и моя — каза Били. — Мисля, че беше добър урок и за двамата ни. Нека всички останали да си разменят обиди и ако искат дори да се бият. Ние не бива и няма да го правим.

— Абсолютно си прав. — Чарлс бе щастлив от думите на Били, но усещаше, че в тях имаше по-скоро надежда, отколкото увереност.

Последва кратко мълчание. Чарлс издърпа една нишка от здравия плат на панталоните си. Желанието да се довери бе много силно.

— Искам да ти кажа и още нещо. Откакто съм тук, почти непрекъснато ми е много неприятно, че съм южняк. В Академията това означава, че си второ качество — не, не го отричай. Вие, янките, винаги ни засенчвате. Справяме се заради нашето хладнокръвие и издръжливост.

— Дори и да е вярно, в което се съмнявам, това не са лоши качества за един войник.

Чарлс не обърна внимание на комплимента.

— Да си южняк тук означава да се чувстваш по-нисш. Да се срамуваш от родното си място. Да те смятат за необуздан, защото останалите са толкова добродетелни — брадичката му се повдигна, — което, разбира се, изобщо не е вярно.

— Изглежда самодоволството е болест на янките, Бизоне.

Усмивка стопи предизвикателството в очите на Чарлс.

— Сигурен съм, че само южняк може да разбере онова, което току-що казах. Наистина да го разбере. Все пак, благодаря ти, че ме изслуша. — Той подаде ръка. — Нали сме приятели?

— Абсолютно. И винаги. — Те стиснаха твърдо и силно ръцете си.

От северния док прозвуча корабна свирка. Били грабна куфара си и се втурна към вратата.

— Когато пишеш на Брет, кажи й, ме ми липсва.

— Кажи й го ти. — Очите на Чарлс заблестяха. — Мисля, че ще дойде на посещение тук скоро след като се върнеш.

Били зяпна от изненада.

— Ако се майтапиш...

— Никога не бих се шегувал с теб. Особено след като видях какъв парцал направи от Слоукъм. — Чарлс взе от рафта своя екземпляр на „Френска граматика“ на Левизак. Отвори книгата и извади от нея сгънато писмо.

— Получих това писмо от Брет едва тази сутрин. Пише, че искала да те изненада... — той намери думата в писмото — ... в подходящ момент. Това разбираш ли го?

— Естествено, че го разбирам. — Били подхвърли куфара си. Двама случайно минаващи кадети се разсмяха. — Кой ще я придружава по време на престоя й тук?

— Ори. Ще доведе и Аштън. Ако не я вземел, щяла направо да се разболе.

Дори тази вест не можа да помрачи радостта на Били. Докато слизаше по стълбите, той си пееше и подвикваше. Чарлс го изглежда как прекоси на бегом плаца по начин, който никак не подхождаше на един войник, и като замаян отдаде чест на двама преподаватели.

Чарлс се чувстваше чудесно, но това продължи само половин час. После чу как в съседната стая четирима кадети спореха на висок глас по въпроса за Канзас. Едно обяснение, едно ръкостискане — такива неща можеха да разсеят напрежението между приятели, но в никакъв случай не можеха да решат проблемите, разяждащи страната. Защото някои южняци не желаеха дори да признаят, че съществуват проблеми.

„По дяволите — помисли си той, — каква ужасна бъркотия.“

Директорът Ли и по-младият офицер се разхождаха бавно по западния край на плаца. Шумна тълпа от гости на хотела, между които и деца, бе дошла, за да наблюдава демонстрациите на ездитно изкуство, които по-младият офицер бе наредил да се проведат на открито заради жегата в манежа. Бе юлски съботен следобед; хълмовете наоколо трептяха в мараля.

Жегата, изглежда, не пречеше на аплодисментите на публиката, нито на ентузиазма на кадетите. Някои от тях демонстрираха правилно оседлаване и поставяне на мунициите на коня, както и качване и слизване от него. Други яздеха в различни ходове или скачаха с конете си над подредени една след друга бали сено. Избрана група от четвъртокласници нападаха сламени чучела в галоп. Те забиваха сабите си — такива, с каквито бяха въоръжени драгуните, извити, дълги около метър — в момента, в който преминаваха покрай чучелата.

Младият офицер гледаше критично на всичко това. На шапката му имаше оранжев пискюл, както и емблема, на която бяха изобразени две кръстосани саби в калъфи и числото две над тях. Лейтенант Хос от Втори драгунски полк преподаваше езда. Преди година той доброволно бе започнал да води много необходимия курс по кавалерийска тактика — предмет, който дотогава не бе изучаван в Академията.

Поради присъствието на публика Хос бе наредил на учениците си да облекат сивите си пожарникарски ризи от мериносова вълна, които се носеха над униформените сиви панталони от груб вълнен плат, но изглеждаха спретнати, защото долните им краища бяха изрязани в правоъгълна форма.

— Забележително — каза Ли през тропота на копита. — Свършили сте чудесна работа, лейтенанте.

— Благодаря ви, господине. — Хос посочи към един красив, тъмнокос ездач, който умело водеше дорестата си кобила и създаваше впечатлението, че лети над балите сено. — Това е най-добрият ездач в целия корпус. Дори не би трябвало да участва в тази демонстрация. Той е едва в трети клас. Но през цялата година прекарваше всеки свободен час на манежа. Когато през есента започне редовно да посещава курса по езда, няма да има на какво ново да го науча. Обичам да го оставям да язди с по-големите, защото ги амбицира.

Кадетът, за когото говореха, с естествена елегантност прескочи още една бала и приседна на форменото си седло „Гримсли“. Ли гледаше черната коса на кадета, която се вееше назад, после се вгледа в лицето му и за момент се замисли.

— Момчето е от Южна Каролина, нали?

— Точно така, господине. Името му е Мейн.

— А, да. Преди десетина години тук учеше един негов братовчед. Момчето се справя чудесно.

Лейтенант Хос кимна ентусиазирано.

— От типа на Стюарт — само дето е по-хубав.

И двамата се засмяха. След това Хос Добави:

— Сигурен съм, че след като завърши, ще бъде изпратен при драгуните или конните стрелци.

— Или може би в едно от новите кавалерийски формирования, които министърът иска да създаде.

— Заради успеха си Мейн няма да има право на избор — отбеляза Хос. — Но във военните дисциплини е изключителен. Изглежда очарован от това, че човек може да се бие срещу заплащане.

— Ще му мине още при първото излизане на бойното поле.

— Да, господине. Във всеки случай, надявам се да успее да завърши. Пада си опърничав. И по това прилича на Стюарт.

— Значи където и да отиде, ще имат полза от него.

Хос не каза нищо. Но беше съгласен и знаеше защо бе способен да понесе мъчението да обучава стотици некадърни момчета, които никога нямаше да се научат да яздят нещо по-пъргаво от дървен стол. Понасяше го с надеждата, че ще открие поне един изключителен ученик. Тази година това се бе случило.

И двамата офицери наблюдаваха как Чарлс с широка усмивка прескача и последната бала. За момент конят и неговият ездач като че ли увиснаха в знойния въздух и заприличаха на кентавър.

Ори и сестрите му пристигнаха в хотела в един петъчен ден през септември. Бяха дошли тъкмо навреме за вечерния преглед. Когато Брет видя Били, тя плесна радостно с ръце. Той имаше нови нашивки.

По-късно научи, че е първият сержант във взвода. Просто беше пропуснал да спомене, че е бил произведен в най-високия чин за второкурсниците — старши сержант, — за да я изненада.

Аштън забеляза радостта, изписана на лицето на сестра й. В нея пламна омраза и в същото време една неочаквана реакция при вида на Били. Копнежът, който я обзе, я отвращаваше и с усилие на волята тя го потисна. Той я бе изоставил и щеше да плати за това.

Но не желаше да има враг в негово лице, нито сега, нито за в бъдеще. Лицето й, окъпано от слънчевите лъчи, остана спокойно и усмихнато. Само след миг усети погледите на двама мъже, отседнали в хотела. Това значително повдигна настроението й. Малката й невзрачна сестра бе удостоена с незначително внимание. И то от съвсем различен характер.

Били Хазард не бе единственият мъж на този свят. Пред погледа й, в идеален строй, маршируваха няколкостотин. Някои от тях със сигурност щяха да проявят желание да й помогнат да прекара приятно ваканцията — може би последното й отпускане. Джеймс настояваше да определят датата на сватбата.

Тя гледаше стегнатите, силни крака на маршируващите кадети. Върхът на езика й премина по горната устна. Усети топлина и влага в слабините си. Беше сигурна, че ще прекара чудесно престоя си в Уест Пойнт.

За Ори проверката бе много силно преживяване. Беше му приятно да чуе отново барабаните, заедно с тръбите и военните флейти. Знамената, които се развяваха на фона на хълмовете, оцветени от есента в жълто и червено, изпълниха съзнанието му с ярки спомени и мисли за безвъзвратно отминали неща. А когато зърна Чарлс, който маршируваше в редицата на високите кадети в един от взводовете, се изпълни с чувство на голяма гордост.

На следващия ден Били покани Ори и момичетата на часа по фехтовка. Аштън каза, че има главоболие, и остана пред хотела. Брет и брат ѝ прекараха цял час, седнали на една пейка, за да наблюдават как Били и още десетина кадети се упражняваха с различни фехтовални оръжия: дървени мечове за начинаещите, рапири или, както бе в случая с Били и неговия противник, тренировъчни саби.

Учителят по фехтовка, Дьо Жамон, се навърташе около посетителите. Били обърка противника си със сложна комбинация от финтове, удари и кръстосване на саби.

— Това момче има вроден талант за този спорт — каза французинът с въодушевлението на любещ баща. — Но всъщност го имат почти всички кадети, които се открояват в учението. Фехтовката е преди всичко въпрос на ум.

— Така е — каза Ори и си припомни, че на времето не беше много добър в тази дисциплина.

Били завърши с една проста атака, при която предпазният накрайник на неговата сабя удари точно в мишената върху ватираната жилетка на неговия противник. След попадението той поздрави своя съперник, свали маската си и се обърна с усмивка към Брет. Тя се бе изправила и ръкопляскаше.

На лицето на Ори се появи широка усмивка. После той забеляза лицето на другото момче. Под дясното му око имаше голяма синина.

— Как е пострадал така? — попита Ори, когато Били отиде при тях.

Били се усмихна насила.

— Доколкото разбрах, влязъл в спор с един от съквартирантите си.

— Какъв спор? — заинтересува се Брет.

— Мисля, че е било нещо във връзка със сенатора Дъглас. Съперникът ми е от Алабама, нали разбираш... — Той не довърши изречението.

Разтревожен, Ори каза:

— Често ли стават такива неща тук?

— А, не, много рядко — отвърна доста бързо Били. Очите му се срещнаха с тези на Ори. Даде си сметка, че той е разбрал лъжата.

Същата вечер Били тръгна към Бътърмилк Фолс на първото си легално посещение при Бени Хейвън. С разрешението на Ори Били заведе Брет на Алеята на флиртовете.

И сумрака, като сенки, по алеята минаваха двойки. През надвисналите клони на дърветата се виждаха облаците, осветени от последните лъчи на залязващото слънце. Долу по реката като рояк светулки бавно отминаваше нощният кораб „Олбъни“.

Брет бе с най-хубавата си дантелена рокля и дантелени ръкавици — не много в тон с модата на Севера, както забелязваше. За Били тя бе най-прекрасното създание на света.

— *Mademoiselle, vous etes absolument ravissante*^[1].

Тя се засмя и се хвана за ръката му.

— Това сигурно е комплимент. Звучи прекалено красиво, за да е нещо друго. Какво означава?

Бяха спрели до една от пейките, закътани между дърветата покрай алеята. Той притеснено хвана облечените ѝ в дантела ръце.

— Означава, че най-после намерих практическо приложение на многото часове по френски.

Тя отново се засмя. Вече поотпуснат, той се наведе напред и нежно я целуна по устата.

— Означава, че според мен си много красива.

Целувката я обърка, въпреки че точно за това бе мечтала. Не можеше да измисли какво да каже. Страхуваше се, че ако по какъвто и да е начин произнесе думата любов, той ще ѝ се изсмее. В отчаянието си се надигна на пръсти, обви ръка около врата му и го целуна отново, този път много силно. Те седнаха на пейката, като се държаха за ръце в тъмното.

— Господи, щастлив съм, че си тук, Брет. Мислех си, че този момент никога няма да дойде. Мислех си, че отпуската ми никога няма да свърши.

— Сигурно ти е било приятно да се прибереш у дома.

— О, да, в известен смисъл. Много се радвах да видя отново Лихай Стейшън, но не чак толкова, колкото очаквах. Всички бяха там, с изключение на човека, който е най-важен за мен. Дните се точеха и към края нямах търпение да си събера багажа и да си тръгна. Джордж ме разбра, но не и майка ми. Мисля, че моето отегчение я обиди.

Много ми беше мъчно. Опитах се да скрия чувствата си, но... не можех да престана да мисля за това, колко ми липсваш.

След кратко мълчание тя каза тихо:

— И ти ми липсваше, Били.

Той притисна още по-силно ръцете ѝ между своите.

— Не можеш да си представиш колко самотна се чувствах през тази година. Живеех само заради дните, в които получавах твоите писма. Не разбирам как изобщо ти остава време да бъдеш самотен тук. Режимът, който спазваш, е направо жесток. Беше ми много приятно да се запозная с твоите приятели, но забелязах, че някои от тях ме гледаха доста особено, щом проговорех.

— Били са очаровани от акцента ти.

— Очаровани или отвратени? — Двама кадети, според нея янки, я бяха изгледали доста враждебно.

Той не отговори. Усещаше грубостта и дори откритата неприязън, с които някои момчета от Севера се отнасяха към случайни посетителки от Юга. Разликата между неговия произход и този на Брет щеше да ги изправи пред сериозни проблеми. Пред проблеми, за които не искаше да мисли, но които не можеха да бъдат вечно пренебрегвани.

И все пак, сега не беше времето да ги обсъждат. Той отмести калъфа на сабята, бръкна в джоба си и извади оттам парчето черно кадифе, отрязано от парадната му шапка. Започна да обяснява обичая, свързан с него, като го въртеше между пръстите си и завърши с думите:

— Но не можах да го дам на любимата си, когато си отидох у дома това лято. Тя беше в Южна Каролина.

Той пхна парчето кадифе в ръката ѝ. Тя докосна плетката на златната бродерия и прошепна:

— Благодаря ти.

— Надявам се — той преглътна, — надявам се, че винаги ще бъдеш моята любима.

— Искам го, Били. Завинаги.

В тъмното един кадет и момичето му дочуха този разговор. Тъй като не бяха влюбени, а просто познати, цинично се изсмяха. Били и Брет не ги чува. Те седяха прегърнати и се целуваха.

Връщаха се към скалата. До този момент Били не бе преживявал такава прекрасна вечер. Нито пък бе изпитвал такава увереност, че

бъдещето ще бъде също толкова прекрасно.

Срещу тях в тъмното се зададоха две фигури — кадет-лейтенант с момиче, облегло на рамото му. Кадетът от Мичиган никога не се бе държал особено дружелюбно. И сега, когато се бе запътил с момичето си към Алеята на флиртовете, той заговори така, че Брет да го чуе:

— Ето, за тая ти говорех. Мислиш ли, че когато някоя южнячка има любовник янки, му дава уроци как се тормозят негри? Нали разбираш, просто в случай че се оженят и отиде да живее при нея.

Момичето се изкиска. Били понечи да хукне към тях, но Брет го спря.

— Недей. Не си заслужава.

Двойката се изгуби от погледите им. Били се ядоса, а след това се извини за поведението на кадета-лейтенант. Брет го увери, че е имала и по-неприятни случаи. Но настроението вече бе друго. Обидното подхвърляне му напомни, че ако се оженеха, щяха да се сблъскат с гнева на фанатиците в родните им места.

Разбира се, брат му Джордж се бе борил с тази омраза, когато доведе Констанс от Тексас. Бе се борил и я бе преодолял. След като един Хазард бе успял, значи и той щеше да успее.

— Лоу, каква е тази миризлива дупка? — прошепна Аштън, докато четвъртокурсникът янки правеше поредния опит да напъха ключа в ключалката. Но тъмнината го затрудняваше.

— Павилиончето на Делафийлд — изломоти кадетът. Явно доста бе пийнал, преди да я измъкне от хотела, но за нея това нямаше значение. Може би точно затова щеше да ѝ достави по-голямо удоволствие. Беше доста тъп, но много широкоплещест. Надяваше се размерите му да са съответни и на друго място.

— Това е артилерийската лаборатория — продължи той, след като най-последно отвори вратата. Блъсна я миризма на катран, лепило и сяр.

— Тук работят четвъртокласниците. Приготвяме барут, разглобяваме снаряди „Конгрив“...

— Откъде взе ключа?

— Купих го от един кадет, който завърши миналия юни. Няма ли да влезеш? Май каза, че искаш да...

Не беше достатъчно пиян, за да си позволи да довърши изречението.

— Казах го, но не предполагах, че ще ме заведеш на място, където мирише толкова гадно.

Тя се спря за миг на вратата. Над нея една от назъбените кули на сградата скриваше от погледа ѝ част от звездното есенно небе. Постройката бе уединена и се намираше зад северния край на плаца.

От тъмното помещение тежко дишаният кадет я дръпна за ръката.

— Влез и ще ти подаря един сувенир. Всички момичета, които отседат в хотела, искат да си вземат сувенир от Уест Пойнт.

Той залитна към нея, облегна се на рамката на вратата и докосна с пръст едно от жълтите метални копчета на палтото си. Тя вече ги бе разгледала внимателно. В горния им край бе изписано Кадет, в долния — USMA (Военна Академия на Съединените Щати), а в центъра имаше орел и щит.

Тя продължаваше да се колебае. Вонята в лабораторията бе непоносима. Но също така непоносимо бе и желанието, което се надигаше в нея от седмици.

— Искаш да кажеш, че ако вляза вътре с теб, ще ми подариш копче?

Той перна с пръст едно от тях.

— Избери си, което искаш.

— Ами... добре. — Устата ѝ бавно се разтегна в усмивка. — Но аз имах пред вид други копчета — добави тя, като в същото време плъзна ръка под корема му.

По-късно в тъмното той прошепна:

— Как си?

— Имам чувството, че не ми беше съвсем достатъчно, сладурче.

Чу се звук от преглъщане.

— Имам двама приятели. Бих могъл да ги доведа. Ще ми бъдат страшно благодарни. А докато се върна, ще бъда готов да вляза още веднъж в кладенчето.

Аштън лежеше отпусната. Беше прехвърлила едната си ръка през очите.

— Доведи ги, миличък. Доведи колкото искаш, но не ме карай да чакам прекалено дълго. И не забравяй да ги предупредиш, че искам

всеки да ми подари по един сувенир.

— Казвам ти, видях я — обясняваше на Били един кадет от Ню Джързи, когото той познаваше доста добре. Бяха изминали три дни от заминаването на семейство Мейн за Ню Йорк. Бе разтворил около пет сантиметра палеца и показалеца на дясната си ръка, за да покаже ширината. — Ей толкова голяма картонена кутийка. В нея бе сложила копчетата от всички кадети, които бе забавлявала.

— И колко бяха?

— Седем.

Били облещи очи, явно объркан.

— За час и половина?

— Или малко по-малко.

— Между тях имаше ли южняци?

— Нито един. Изглежда, някои янки преодоляват доста бързо предразсъдъците си, когато става въпрос за южнячки.

— Седем. Не може да бъде. Когато Бизона разбере, ще започне да сипе закани във всички посоки.

— За да защити женската чест... това ли имаш пред вид?

— Естествено — каза Били. — Тя му е братовчедка.

Другият кадет измърмори:

— Виж какво, никой не я е насилвал. Всъщност бих казал, че беше точно обратното. Както и да е, но не вярвам Бизона да разбере.

— Защо?

— Дамата заяви, че до шест месеца щяла да дойде пак, но каза, че ако през това време някой от седмината спомене името ѝ или каквото и да било, свързано с онази вечер, щяла да разбере и щяло да стане страшно.

— В какъв смисъл? Каза ли нещо по-конкретно?

— Не. И май никой не ѝ повярва, но всички се държат така, като че ли са ѝ повярвали. Сигурно защото всички искат да я видят отново — добави той с лека усмивка, която издаваше самодоволство и в същото време някакво притеснение. — Или пък защото никой няма желание да види по-отблизо ножа на Мейн.

Били подозираше, че Аштън е излъгала седмината кадети. Не бе ставало въпрос за никакво връщане на двете сестри. След това осъзна,

че не е забелязал очевидното, а то бе пред него — в самодоволната усмивка на другия кадет.

— Чакай малко. Щом всички си мълчат, ти откъде знаеш всичко това?

Усмивката се разтегна и стана похотлива, но притеснението, което се криеше зад нея, остана.

— Аз бях седмият в редицката. А ето и най-интересното: тя не искаше копчета от палтата на онези, които... се възползваха от нейната щедрост.

Били усети гадене.

— А какво искаше?

— Копчета от панталони.

Били пребледня. Можа само да попита:

— И защо ми го казваш?

— От приятелски чувства. — Това прозвуча фалшиво, но Били замълча. — Освен това видях, че сваляш другата сестра, и реших, че може би те интересува. Избрал си по-добрата... поне от гледна точка на мъжкото достойнство. — Той смигна. Били зърна това с крайчеца на окото си и реакцията му не бе весела.

— Боже Господи! Седем копчета от мъжки панталони. Трябва да внимаваме Бизона да не научи.

Усмивката изчезна от лицето на кадета.

— Това е всъщност причината да дойда при теб, Хазард. Говорех съвсем сериозно за Бизона и скрития му нож. Малко хора ме плашат, но той е един от тях. И седмината се страхуваме от него. Няма да има никакви хвалби и никакви приказки. Бъди сигурен.

По-късно, след като се отърси от първоначалния шок и остана сам, Били разбра, че кадетът бе прав в едно: беше извадил голям късмет, като се бе отървал от интимна връзка със сестрата на Брет. Не знаеше как да я нарече, но тя със сигурност не беше нормална. Бе благодарен, че не се интересува вече от него. По време на посещението им почти не бе говорила с него и се бе държала така, като че той не съществува. Беше го забравила. И слава Богу.

---

[1] Госпожице, вие сте неотразимо красива (фр.). — Б.пр. ↑

Върджилия наметна изпокъсания шал върху раменете си и го забодеше с карфици. После продължи да бърка овесената каша върху малката желязна печка. Един от краката на печката липсваше и бе заменен с няколко счупени тухли.

Ноемврийската буря навяваше тънък бял пласт върху тенекиените покриви на околните бараки. Снегът бе затрупал коловозите в замръзналата кал на малкия път, минаващ покрай колибата. Режещият вятър блъскаше по пергаментовите прозорци и хвърляше снежинки през пролуките в стената, близо до закачената с пирончета гравюра на Фредерик Дъглас.

Грейди седеше на един разнебитен стол. Избелялата му синя вълнена риза бе закопчана догоре. Беше отслабнал около петнайсет килограма и вече не изглеждаше така стегнат. Когато се усмихваше — а напоследък това не се случваше често, — се откриваха идеални горни зъби, ръчна изработка, нанизани точно както трябва. Единствено жълтеникавият им оттенък напомняше, че са изкуствени.

Срещу Грейди бе седнал някакъв гост — строен, изискан негър със светлокафява кожа, къдрава сива коса и наситено кафяви очи. Името му бе Лемуел Тъбс. Беше влязъл със силно накуцване.

Чашата със слабо кафе, която Върджилия му бе поднесла, стоеше недокосната. Не му беше приятно да обикаля бордеите в най-голямата виелица, но дългът го изискваше. Водеше сериозен разговор с Грейди.

— Един разказ за вашите преживелици ще внесе автентичност в следващото ни събрание и ще окаже силно въздействие върху присъстващите. Няма по-силен аргумент за убеждаване на хората в неправдите на робството от разказите на онези, които са ги изпитали на гърбовете си.

— Казахте събрание — замислено рече Грейди. — Не знам, господин Тъбс. Все още съществува проблемът с преследвачите на избягали роби от Южна Каролина.

— Разбирам притесненията ви — отвърна Тъбс съчувствено. — Естествено, единствено вие можете да вземете това решение.

Той се поколеба, преди да повдигне последния и много неприятен въпрос.

— Ако отговорът ви е положителен, все пак ще наложим едно ограничение. Желая възможно най-категоричното заклеяване на робството, но в думите ви не трябва да има никакви призови към насилствени бунтове в Юга. Такива изказвания стряскат и отблъскват някои бели, от чиято подкрепа нашата кауза силно се нуждае. Да си го кажем направо, изплашват се и отказват да дават пари.

— Значи вие смекчавате истината, така ли? — попита Върджилия. — Вие и вашата организация проституирате заради няколко сребърника?

За миг гостът се намръщи; в очите му за първи път се появи гневна искрица.

— Не бих казал, че нещата стоят така, госпожице Хазард. — Тя все още използваше това име, тъй като го предпочиташе пред „госпожа Грейди“.

Истината бе, че ръководителите на движението във Филаделфия имаха различни мнения по въпроса дали да приемат помощта на Върджилия и нейния любовник, защото техните крайни възгледи обикновено създаваха проблеми. Както и, между другото, самото им присъствие. Част от ръководството не искаше да има нищо общо с тях, а другата, чийто най-ярък представител бе Тъбс, искаше да използва Грейди, при условие, че той се съгласи да се съобразява с някакви правила. Въпреки че нямаше желание, Тъбс реши, че е най-добре още веднъж да подчертае това.

— Когато човек си има работа с политически блокове, винаги се налага да направи някакви компромиси, ако иска да постигне...

— Господин Тъбс — прекъсна го Грейди, — мисля, че е най-добре да си вървите. Отказваме да вземем участие в събранието при тези условия.

Тъбс с усилие запази спокойствие.

— Не бих искал да вземате прибързано решение. Може би ще го промените, след като ме изслушате. Вярвам, че можете да бъдете много полезни за каузата на аболиционизма, но не всички в организацията споделят моето мнение. Беше ми необходимо доста време, за да накарам някои от нашите членове да се съгласят да ви

поканя. — Той хвърли поглед към Върджилия. — Съмнявам се, че ще се случи втори път.

— Грейди не желае да разговаря с мамини синчета и курви — каза Върджилия, като отметна глава. Косата ѝ бе разрошена, сплъстена и мръсна. — Ние подкрепяме аболиционизма на господин Гарисън.

— Да бъде изгорена Конституцията? Това ли искате? — Тъбс поклати глава. В Деня на независимостта Гарисън бе предизвикал вълнения в цялата страна, като по време на митинг в покрайнините на Бостън бе докоснал с кибритена клечка един екземпляр на Конституцията.

— Защо не? Конституцията е точно това, което я нарече Гарисън: съглашение със смъртта и договор с ада.

— Такива изявления само отблъскват хората, от които имаме най-голяма нужда... — започна Тъбс.

Върджилия се усмихна пренебрежително.

— Я стига, господин Тъбс. Какви са тези приказки, щом наистина вярвате в каузата?

В очите му отново се появи онази искра.

— Може би изразявам своите убеждения по начин, който се различава от вашия, госпожице Хазард.

— Като отказвате да рискувате? Като се обличате така прекрасно и дружите с тесногръди бели хора? Като отказвате да жертвате личните си удобства и...

В този момент той избухна и удари с юмрук по масата.

— Само не ми говорете за рискове и жертви. Израснах като роб в Мериленд и на четиринайсетгодишна възраст избягах. Взах със себе си и по-малкия си брат. Заловиха ни и ни изпратиха в лагер за обработка на роби. Оттам ми остана това. — Той плесна сакатия си крак. — Но брат ми пострада още повече. Полудя.

Грейди каза с презрение:

— И не искате да си отмъстите?

— Разбира се, че искам! Имаше период, в който нищо друго нямаше значение за мен. После избягах във Филаделфия и една-две години по-късно, когато еуфорията и страхът от преследване се поутоложиха, започнах да мисля. Вече не ме интересува толкова личното отмъщение, колкото освобождението на останалите. Най-много ненавиждам системата и искам да премахна точно тази система.

— Аз смятам, че това трябва да стане с насилие! — възкликна Върджилия.

— Не. Всяка стъпка в тази посока само ще гарантира по-дългото съществуване на робството и всички репресии, свързани с него...

Тъбс млъкна, забелязвайки тяхната враждебност. Стана и грижливо постави цилиндъра върху посивялата си глава.

— Изглежда, говоря нахалост.

Тя се изсмя.

— Точно така.

Тъбс стисна устни и замълча. След това се обърна и се отправи, накуцвайки, към вратата. Върджилия извика злобно:

— И затворете, като излизате.

Не последва отговор; вратата се затвори леко, но категорично.

Грейди седеше изпънат на стола си. Изведнъж раменете му увиснаха.

— Това затваряне на вратата няма да доведе до нищо добро. — Той потрепера, отчасти от студ, отчасти от отчаяние. — Хвърли малко дърва в печката.

— Няма повече дърва, а парите са точно колкото да отида до Лихай Стейшън. — Не беше ядосана, а просто съобщаваше фактите. Пресипа малко каша в едно тенекиено канче и го сложи пред него. — Ще трябва пак да си отида у дома.

Грейди се взря в канчето, направи гримаса и го бутна настрана.

— Не искам да го правиш. Адски ми е неприятно да просиш.

— Аз никога не прося. Казвам им от какво имам нужда и го получавам. Какво лошо има в това? Те имат достатъчно. За един ден прахосват толкова, колкото хората тук харчат за цяла година. — Бе застанала зад него и се опитваше да го стопли, като разтриваше с пръсти врата му. — Войниците не живеят в охолство, когато воюват.

— Според Тъбс ние не воюваме.

— Евнуси като Тъбс са живели прекалено дълго, прекалено добре и са забравили. Ние ще спечелим тази война и без тях. Празникът ще дойде, Грейди, сигурна съм.

Равнодушен и неуверен, той хвана ръката ѝ, докато тя се взираше в пространството. Снегът продължаваше да прониква през пукнатините в стената и да каца върху одеялата, които им служеха за легло. В един от ъглите, където процепът бе по-голям, върху голяма

купчина дрипи се бе образувала пухкава снежна шапчица. Грейди събираше стари дрехи, за да могат да преживяват. Когато нямаше стари дрехи, крадеше. А когато не успяваше да направи дори и това, Върджилия се връщаше за няколко дни в Лихай Стейшън.

— Печката угасна — каза тя. — Най-добре да се пъхнем за малко под завивките.

— Понякога страдам много, задето живееш така заради мен...

— Шшт, Грейди. — Тя запуши устата му със студените си пръсти. — Сама си го избрах. Ние с теб сме войници. И ще помогнем на капитан Уестън да победи и да донесе празника.

В погледа на Грейди имаше укор.

— Не бива да произнасяш името му, Върджилия.

Тя се засмя и го ядоса с превъзходството си на бяла жена.

— Сигурна съм, че не си се хванал на тези глупости, нали? На всички тези кодови имена и шифри? Десетки хора знаят кой е всъщност човекът, известен като капитан Уестън. Стотици знаят за дейността му и още милиони ще научат само след няколко месеца. След като му помогнем да освободи твоите хора в Юга, ще се заемем с моите тук. Първо ще си разчистим сметките с всички бели мъже и жени, които са били против нас, активно или просто с безразличието си. И мисля, че ще започнем с брат ми Стенли и онази кучка, жена му.

Усмивката и шепотът ѝ уплашиха толкова много Грейди, че той забрави гнева си.

— Нямам нищо против да се върна у дома за дрехи или храна — увери го тя, докато се наместваха под студените одеяла, които миришеха на мръсотия и пушек от дърва. Но много бих искала да се съгласиш някой път да дойдеш с мен...

— Не. — Това бе единственото, за което бе непреклонен. — Знаеш какво ще направят с нас хората в този малък град, ако се появим заедно.

— О, да, знам — въздъхна тя и се притисна в него. — И затова ги мразя. Господи, колко ги мразя, скъпи. И на тях ще им се отплатим. Ние... О!

Онова, което усети, я сепна. Дори в този студ той я желаше. Не след дълго те се бореха със своята мизерия по единствения начин, който им бе достъпен.

Зимната буря премина и покрай Лихай Стейшън, покривайки земята и покривите като с бял прах. Все още преваляваше сняг, когато Върджилия пристигна с нощното корабче. Догодина щеше да прави тези кратки пътувания в отоплен вагон, без да мисли дали реката е замръзнала. Вече бяха обявени проектите за продължаването на Лихайската железница до Бетлеем и други, по-отдалечени краища на долината.

Колкото и да ненавиждаше роднините си, тя разбираше, че оцеляването ѝ във Филадельфия се дължеше само на тяхната търпимост. И по-точно на търпимостта на брат ѝ Джордж и съпругата му, които я приютяваха за по една-две нощи в Белведере и на тръгване ѝ позволяваха да отмъкне със себе си торба, пълна със стари дрехи, или чанта, натъпкана с храна. Въпреки че много се вживяваше в ролята си на революционерка, Върджилия бе съхранила известна практичност. Всъщност не беше толкова глупава, че да доведе Грейди в Лихай Стейшън и правеше всичко възможно да пристига по тъмно. Ако я забележеха, някои тесногръди жители на селото можеха да се опитат да я нападнат. Знаеше кои са и ги бе набелязала за отстраняване в подходящия момент.

Облечена само с прекалено леко за сезона палто и тънки вълнени ръкавици, тя с мъка се изкачваше по хълма под брулещия вятър. Когато стигна до Белведере, косата ѝ беше побеляла от снега. Пред къщата имаше двуколка и покрит с одеяло кон. Тя влезе — Джордж ѝ бе разрешил — и чу гласове, носещи се от гостната: Констанс, Джордж и още един, който разпозна — гласа на местния католически свещеник.

— Какъв е християнският отговор на спора за Канзас? — питаше свещеникът. — Това е въпросът, който ме мъчи напоследък. И се чувствам задължен да го обсъдя с всеки от моята енория, за да знам неговото...

Той млъкна, забелязвайки Върджилия на прага. Джордж я погледна с изненада, а Констанс — някак смутено.

— Добър вечер, Джордж, Констанс, отец Донъли.

— Не те очаквахме... — започна Джордж. Никога не знаеха кога ще пристигне и всеки път той казваше тези думи. Напоследък бе започнал да ѝ се струва отегчителен.

Неискрена усмивка потвърди думите му. После тя се обърна към свещеника.

— Няма християнски отговор за ситуацията в Канзас. Именно така наречените християни са поробили негрите. Всеки, който дръзне да прекоси териториална граница заедно със свой роб предизвиква, приканва към единствения възможен отговор. Куршум. Ако бях там, щях да бъда първият човек, дръпнал спусъка.

Изказването ѝ прозвуча толкова логично, че възрастният свещеник занемя.

Но не и Джордж. Почервеният от гняв, той каза с овладян глас:

— По-добре се качи горе, за да съблечеш тези мокри дрехи.

Тя го изглежда.

— Разбира се. Приятна вечер, отче.

След като свещеникът си отиде, Джордж започна ядосано да крачи напред-назад.

— Не мога да разбера защо още търпим Върджилия. Понякога си мисля, че сме глупаци.

Констанс поклати глава.

— Нали не искаш да се отнасяш към нея като Стенли? Все пак тя ти е сестра.

Погледът му се спря на локвата, която се бе образували от разтопения сняг по обувките на Върджилия.

— Все по-трудно ми е да го помня.

— Длъжни сме — каза тя.

Късно същата нощ Джордж се събуди и усети, че Констанс ходи из тъмната стая.

— Какво става? Пак ли ти е лошо?

Зададе този въпрос, защото от около месец тя не беше добре. Бе направила спонтанен аборт два месеца след като бе разбрала, че отново е бременна. Това бе третият случай и последиците от всяка загуба бяха все по-мъчителни и продължаваха по-дълго: виене на свят, потене и гадене през нощта. Джордж бе разтревожен не само за физическото, но и за душевното здраве на жена си, тъй като докторът бе намекнал, че може би вече няма да може да има деца.

— Много съм добре — отвърна тя. — Трябва да се облека и да изляза за един час. Новата пратка трябва да е пристигнала.

— Вярно, бях забравил.

— Ти заспивай.

Той вече бе стъпил на студения под.

— В никакъв случай. Времето е отвратително. Не можеш да отидеш пеша чак до заслона. Почакай само да се облека и ще докарам двуколката пред предната врата.

Препираха се още една-две минути, като тя твърдеше, че няма нужда да излиза на студа с нея, а той продължаваше да настоява. И двамата знаеха, че той ще надделее. Всъщност Констанс се радваше, че иска да я придружи. Беше отпаднала и имаше чувството, че всеки момент ще се разболее много сериозно. Изпитваше ужас при мисълта, че трябва да тръгне сама в зимната нощ, въпреки че щеше да го направи.

Джордж искаше да отиде с нея и поради още една причина. Щеше да види, а може би и да разговаря с новопристигналия. Пътниците, пътуващи с нелегалния влак, му помагаша много повече да оформи възгледите си по спорния въпрос, който разделяше страната, отколкото всички оратори, вестникари и свещеници, взети заедно. Той праметна тирантите си през раменете и я потупа нежно по ръката.

— Тръгвам. И без повече възражения.

След двайсет минути той спря скърцащата двуколка пред заслона зад мелницата. Вътре мъждукаше фенер. Помогна на Констанс да слезе с куфара, който бе взела от къщи. Тя импулсивно го целуна. Устните ѝ и бузата му бяха ледени и сухи като пергамент. Въпреки това целувката ги стопли.

Тя с бързи крачки се приближи до вратата и даде сигнала: две почуквания, пауза и след това още две. Ярکو осветеният сняг скърцаше под краката на Джордж и той усети как се изсипва в обувките и намокря чорапите му. Бурята беше отминала. Луната висеше на ясното небе като чиния от фин китайски порцелан.

Белзър, търговецът, предпазливо отвори вратата и понечи да я затвори, щом видя втория силует.

— Аз съм — каза Джордж.

— А, добре. Влезте, влезте.

Пътникът бе седнал до една маса и държеше парче сушено говеждо месо. Беше мускулист мъж с червеникаво кафява кожа, а скулите му издаваха и малко индианска кръв. Беше на около трийсет и пет години, но къдравата му коса бе съвсем бяла. Джордж предполагаше каква е причината.

— Това е Ки — каза Белзър с такава гордост, като че ли представяше свой роднина. — Дошъл е при нас чак от Алабама. Името му идва от краткото название на чероките. Баба му по майчина линия е била от това племе.

— Е, Ки, радвам се, че си тук — каза Констанс. Тя остави куфара до масата. — Вътре има ботуши и две ризи. Имаш ли зимно палто?

— Да. — Гласът на беглеца беше звучен и басов. Изглеждаше притеснен от тяхното присъствие.

— Дали са му го на гарата до Уилинг — обясни Белзър.

— Добре — рече Констанс. — Обикновено в Канада е дори постудено, отколкото в Пенсилвания. Но щом пристигнеш там, вече няма да има защо да се тревожиш от преследвачите на роби.

— Искам да работя — каза им Ки. — Аз добър готвач.

— Доколкото разбирам, цял живот се е занимавал с това — каза Белзър.

Джордж почти не следеше разговора. Вниманието му бе изцяло погълнато от позата и поведението на роба. Главата на Ки бе хлътнала между раменете му, сякаш постоянно се свиваше. Дори тук, на свободна територия, тъмните му очи изразяваха страх и недоверие. От време на време стрелваше поглед към вратата, като че очакваше всеки момент някой да я отвори с трясък.

— И е работил при особено строг и зъл господар — говореше Белзър. — Ки, покажи им, ако обичаш, онова, което показва на мен.

Беглецът остави настрана недокоснатото парче месо, изправи се, разкопча ризата си и я смъкна до кръста. Констанс тихо хлъцна и сграбчи ръката на мъжа си. Джордж бе също толкова ужасен при вида на осеяната с белези кожа — от плешките до кръста. Някои от белезите приличаха на змийско гнездо, замръзнало под кожата му.

Топлите очи на Белзър се изпълниха с ярост.

— Някои от тях са от камшик, а други от нажежено желязо. Кога започна това, Ки?

— Когато бях на девет. Бях набрал ягоди от градината на господаря. — Той събра пръстите си, за да покаже малка шепа. — Ей толкова ягоди.

Джордж поклати глава. Знаеше защо през последните месеци убежденията му бяха станали толкова непоклатими.

Същата нощ, в леглото в Белведере, Джордж прегърна Констанс, за да стопли и нея, и себе си.

— Всеки път, когато срещна човек като Ки, се питам как е възможно толкова дълго да сме проявявали търпимост към робството.

Той не видя възхищението в очите ѝ, когато му отговори:

— Джордж, осъзнаваш ли колко си се променил? Когато се запознахме, ти бе невъзможно да кажеш такова нещо.

— Може би. Но със сигурност знам какво мисля сега. Трябва да сложим край на робството. За предпочитане е това да стане със съгласието и помощта на онези, които подкрепят тази система. Но ако откажат да се вслушат в гласа на разума, ще го направим и без тях.

— Ами ако се стигне дотам, че трябва да избираш между тази кауза и приятелството ти с Ори? В края на краищата той е един от онези, които подкрепят системата.

— Зная. Надявам се никога да не се стига до такъв избор.

— Но ако все пак това стане, тогава какво? Не се опитвам да те притискам, но от много време искам да чуя отговора на този въпрос. Знам колко обичаш и уважаваеш Ори...

Въпреки болката, която му причиняваше, отговорът можеше да бъде само един.

— Ще пожертвам приятелството заради убежденията си.

Тя го прегърна и така, притисната в него, скоро заспа.

Той остана буден още доста дълго. Виждаше пред очите си набраздения гръб и тъмните очи, стрелкащи се към вратата. А когато заспа, сънува един чернокож, който крещеше, докато някой го гореше с желязо.

Ако представителите на плантаторската класа на Юга бяха едната крайност, която Джордж не одобряваше, то собствената му сестра бе другата. По време на двудневния ѝ престой в Белведере те спориха за върховната власт на народа, за законите за бегълците и

всъщност за почти всички аспекти на въпроса за робството. Позициите на Върджилия бяха абсолютно безкомпромисни.

— Бих разрешила целия проблем с един удар — каза тя, като сядаше на масата за вечеря заедно с Джордж и Констанс. Опасявайки се от размяната на язвителни реплики, както обикновено ставаше, Констанс вече бе изпратила децата да играят. — Само един ден работа в Юга и край на всичко. Поне това е мечтата ми — добави Върджилия с усмивка, от която Джордж потръпна.

Тя забодя вилицата в третото си парче кейк, отхапа една хапка, а след това я поля с още малко горещ ром от сребърната кана. Погледна спокойно брат си.

— Можеш да трепериш и да правиш гримаси колкото си искаш, Джордж. Можеш да дрънкаш за скрупули и милост до посиняване, но денят приближава.

— Върджилия, това са глупости. Невъзможно е една революция на роби да завърши с успех.

— Разбира се, че е възможно. Ако е организирана и финансирана както трябва. Една славна нощ на огън и справедливост. Неравенството ще бъде отнесено от огромна река кръв.

Той бе така ужасен, че за малко щеше да изпусне чашата с кафе. Двамата с Констанс се спогледаха, а после впериха очи в гостенката. Тя бе отправила поглед към тавана... или може би към някаква невидима за тях апокалиптична картина.

Джордж изпитваше желание да ѝ изкрещи, но вместо това се опита да омаловажи думите ѝ.

— Трябва да пропишеш мелодраматични пиеси.

Тя внезапно впери очи в него.

— Шегувай се колкото си искаш. Денят приближава.

Без да се стресне от смразяващия поглед на Върджилия, Констанс каза:

— Ти естествено разбираш, че точно страхът от революция на чернокожото мнозинство пречи на много южняци дори да обсъждат въпроса за постепенното, съпроводено с изплащане на компенсации освобождаване на робите, нали?

— Идеята за изплащане на компенсации е направо вредна. Както казва господин Гарисън, то е все едно да платиш на крадец, за да върне откраднатото.

— И все пак онова, което южняците виждат в освобождаването, е как освободените роби тръгват срещу тях с камъни и вили. Твоите бунтарски разсъждения не биха могли да разсеят страховете им.

Върджилия отмести встрани чинията с десерта си.

— Това не са просто разсъждения, заклевам се.

— Казвала си го. Много пъти — каза Джордж отривисто. — И докато все още сме на тази тема, искам да ти кажа нещо право в очите. Трябва да скъсаш връзките си с капитан Уестън.

Тя се ококори. За първи път гласът ѝ стана тих.

— Какво знаеш за капитан Уестън?

— Знам, че съществува. Знам, че Уестън е само едно военно прозвище и че е по-голям екстремист от най-яростния южняк.

Тя успя да пусне в ход своята ирония.

— Да не би да си наел шпиони, които да ме следят?

— Не се дръж като идиотка. Имам делови контакти с хора от целия щат и познавам много от законодателите в Харисбърг. До ушите на всеки от тях стига по нещо. Едно от тези неща е, че капитан Уестън се занимава активно с разпалването на бунт на чернокожи в Юга и предизвиква ненавистта на огромен брой хора, някои от които в друга обстановка биха се противопоставили на робството. Най-добре е да стоиш настрана от него, защото в противен случай ще си понесеш последствията.

— Ако има някакви последствия, както ти ги наричаш, ще бъда горда да ги изтърпя.

Мислите му се объркаха. Какво да прави с нея? Опитва друг подход.

— На твое място не бих избързвал с този отговор. В Пенсилвания има и много хора, които мразят борците за премахване на робството. Жестоки хора.

— Това ли са направили с теб успехът и парите, Джордж? Заместили са принципите ти с малодушие? — Тя стана и напусна стаята като обидена кралица.

Констанс притисна с длани очите си.

— Не мога да я понасям повече. Що за вманиачено, нещастно създание!

Той протегна ръка, за да хване нейната и да я успокои, но погледът му не помръдна от вратата, през която бе излязла Върджилия.

— Това е нещо повече от мания — каза тихо. — Понякога си мисля, че е луда.

С изцъклени очи и побелял език, стърчащ между стиснатите зъби, мъжът висеше на една от гредите на покрива.

От положението на главата му ставаше ясно, ме вратът му е пречупен от примката.

Под бавно въртящото се, вкочанено тяло на мъртвеца тихо говореха пет-шест души. Двама от тях държаха в ръце пушещи факли. Зад тях се виждаха дълги сандъци с надписи: *Джор. Ал. Мис*. Един от сандъците бе разбит с лост. Беше пълен с нови пушки.

Уплашен до смърт, Грейди наблюдаваше тази картинка през един процеп на вратата на обора. Бе изпратен от Филадельфия в предградията на Ланкастър с шифровано съобщение, дълго две страници. Човекът, на когото трябваше да предаде съобщението, висеше в обора. Слава Богу, той беше чул гласовете, докато се промъкваше през помещението с хранилките, и бе спрял навреме.

Тръгна да се измъква в посоката, от която бе дошъл. Една свиня, която кърмеше малките си, изквича, когато мина покрай кочината ѝ. Миг след това вратата на обора се отвори и на нея застана въоръжен мъж.

— Стой!

Грейди хукна. Един куршум профуча покрай главата му.

— Дръжте този негр. Видя ни.

Грейди бягаше така, както не бе бягал никога през живота си. От време на време поемаше риска да погледне назад. Преследвачите бяха на коне. Зад тях, в гаснещата светлина на декемврийския залез, се виждаше яркочервеният обор. Изведнъж от плевнята лумнаха пламъци, които започнаха да поглъщат огромния, натруфен шестоъгълен надпис, изрисуван върху сградата. Бяха я подпалили.

Изстрелите им не достигаха до целта, но го тласкаха напред. Той бясно се заизкачва по една каменна стълба, загуби равновесие и падна. От устата му потече кръв, но почти не ѝ обърна внимание и дишайки тежко, се шмугна в гъстата гора. Най-накрая успя да се изплъзне от конниците, като прекара половин час легнал в студената вода на едно поточе, скрит зад брега му. Чак след това разбра цената, която бе

платил за живота си. Щом докосна горната си устна, очите му се насълзиха.

На следващата сутрин, залитайки, той влезе в колибата си във Филадельфия. И чак тогава си позволи да рухне. В съзнанието му цареше пълен хаос.

— Капитан Уестън е мъртъв. Видях го обесен. После го изгориха заедно с плевнята му. За малко да ме хванат. Бягах и паднах. Теловете се скъсаха. Загубих зъбите си. По дяволите, загубих зъбите си. — По бузите му се стекоха сълзи и той се отпусна в ръцете на Върджилия.

— Стига, стига. — Беше го прегърнала и го галеше по главата. — Не плачи. Капитан Уестън не беше кой знае какъв водач. Говореше прекалено много. Прекалено много хора знаеха за него. Ще се появи друг, по-добър. И тогава революцията ще успее.

— Да, но... аз изгубих новите си зъби, дявол да го вземе.

Тя нежно сложи главата му върху гърдите си и не каза нищо. Взираше се в безкрая с лека усмивка и си представяше как се лее кръв на бели хора.

38.

Аштън завъртя ключа и бутна вратата, за да се увери, че е заключена. Прекоси на бегом стаята, дръпна капациите на прозорците и ги затвори с резетата. Опита се да се отърси от паниката, която я бе обзела, но с не особено голям успех.

Започна да се съблича, сваляйки кат след кат, като захвърляше дрехите си, където ѝ падне. Когато остана съвсем гола, тя застана пред тясното огледало между прозорците и започна да се разглежда внимателно.

Можеше ли някой да се досети? Не, още не. Коремът ѝ бе все така гладък и плосък. Но нямаше да остане задълго в това състояние. От екскурзията до Уест Пойнт бяха изминали около три месеца. Безразсъдството ѝ най-накрая я бе наказало.

Не можеше да се случи в по-неподходящ момент. Преди около месец, след като ѝ бе писнало от настойчивите молби на Хънтун, тя бе вдигнала ръце и бе дала съгласието си да се омъжи за него през пролетта. Когато го направи, вече бе прескочила един цикъл, но бе решила, че е някакъв незначителен женски проблем, който скоро ще се оправи, а не последица от нощните удоволствия в барутната лаборатория.

Но той не се оправи. А Хънтун разговаря с Ори и двамата определиха датата на сватбата през март. И сега бе попаднала в капан.

— Боже Господи, какво ще правя? — запита тя тъмнокосото момиче, което я гледаше от огледалото.

Ори. Ще отиде при Ори. Той ще я разбере. Вярваше в това само докато се обличаше и оправяше косата си. После осъзна, че е глупачка. След като помисли по-сериозно, се убеди, че брат ѝ в никакъв случай нямаше да се съгласи да направи онова, което щеше да поиска от него.

Тогава да отиде при Брет? Веднага отхвърли този вариант. Проклета да е, ако доставеше на сестра си удоволствието да научи, че е в безизходица. А и напоследък Брет се бе сдушила прекалено много с Ори. Преследваше го навсякъде, обсъждаше с него какво ли не, сякаш тя бе господарката на Монт Ройъл — малка самонадеяна кучка. Ако

Аштън ѝ се довереше, Брет щеше да изтича право при Ори и да изпее всичко.

Ужасна болка прониза като с игла челото ѝ. Отключи вратата на спалнята и тръгна бавно по коридора. Когато стигна до долната площадка на стълбите, изведнъж я обзе чувството, че в корема ѝ нещо мърда. Обезумяла, притисна пръсти в корема си, опитвайки се да напипа някакви признаци на промяна.

Не усети нищо. „Може би газове“ — помисли си тя. В последно време всичко я болеше.

От задната врата на къщата влезе Брет с писмо в ръка.

— Били е започнал да учи химия. Пише, че професор Бейли бил просто чудесен. Демонстрирал им практическото приложение на химията в най-различни области, като например производството на пироксилин, хелиогра...

— Да не мислиш, че ми пука с какво се занимава Били? — изкрещя Аштън, докато профучаваше покрай нея.

— Аштън, какво, за Бога, ти става напоследок...

Тръшването на предната врата заглуши останалото.

Ужасена и полузаслепена от ниското декемврийско слънце, Аштън се затича надолу към Ашли и преди да разбере къде се намира, за малко щеше да изхвъркне от кея. Тя погледа известно време блещукащата повърхност на реката, като обмисляше идеята за самоубийство.

Но нещо в нея решително се възпротиви. Джеймс Хънтун може и да беше мекушав и глупав мързеливец, но се движеше във висши политически кръгове и ставаше все по-влиятелен. Тя нямаше намерение да зарече този брак, нито пък възможностите, които щеше да ѝ предостави, удавяйки се като някоя превзета и глупава героиня от роман на Симс.

Какво да прави тогава? Към кого да се обърне? Тази неприятност бе логичен завършек на цялото ѝ досегашно поведение и макар да си бе мислила, че може да попадне в подобна ситуация, никога не бе мислила как да излезе от нея. Е, явно в Монт Ройъл не можеше да намери помощ. Всички негърки я мразеха и се отнасяха към нея с недоверие. Тези чувства бяха взаимни. Горката ѝ майка също не можеше да ѝ окаже каквато и да било помощ. Клариса или се носеше

из къщата със странна усмивка, или седеше с часове над родословното дърво, за да изтрива линии, които бе нанесла предния ден.

— По дяволите — каза Аштън на голямата синя сойка, която я гледаше нацупено от една дива палма. — В цяла Южна Каролина няма нито един достатъчно умен или достатъчно сигурен човек, към...

Внезапно в съзнанието ѝ изплува едно лице. Ако изобщо някой бе в състояние да ѝ помогне, то това бе тя. Поне може би знаеше към кого трябва да се обърне Аштън. Всички твърдяха, че негрите ѝ направи я боготворели. И което е още по-важно, безрезервно ѝ вярвали.

Но как ли щеше да погледне на онова, което Аштън бе твърдо решена да направи? Някои жени го смятаха за грех.

„Единственият начин да разбере е, като попитам“ — каза си тя. Имаше ли друг изход, освен ако не искаше да съсипе живота си? Бе абсолютно сигурно, че не го искаше.

За голяма своя изненада колкото повече мислеше за своето хрумване, толкова по-добре се чувстваше. Спа много добре и на следващата сутрин, когато слезе долу, изглеждаше свежа и отпочинала. Беше се наконтила и носеше в ръка ръкавици и слънчобран.

Веднага след като нареди да подготвят файтона, зад ъгъла на къщата се появи Ори. Десният му ръкав бе навит, а в ръката си държеше чук.

— Боже, колко си хубава днес — каза той и втъкна чука в колана си.

— Честно ти казвам, Ори, ти явно ме мислиш за някаква стара домакиня, която никога не се грижи за външния си вид. Но такава е Брет, а не аз.

Той прокара пръсти по дългата си брада и не обърна внимание на думите ѝ.

— На посещение ли си тръгнала?

— Да, господине, до Резолют. От доста време не съм засвидетелствала своята почит към Мадлин.

Един сбръчкан чернокож лакей отвори вратата.

— Господарката Мадлин? Тя е в стаята за музика. Изчакайте тук, ако обичате. Ще известя за вашето посещение, госпожице Аштън.

Той се отдалечи с тържествена походка. Отвори се друга врата и от нея се подаде главата на Джъстин.

— Кой е? О, Аштън. Добро утро. Не си се мяркала насам от цяла вечност.

— Да, наистина, доста време мина. — Аштън се усмихна. — Изглеждаш развълнуван, Джъстин.

— Как да не съм? — Той се приближи към нея и ѝ показа екземпляра на „Мъркюри“, който държеше в ръката си. — В Севера се сформират все повече от тези проклетите Републикански групи и всички те искат едно и също — отмяна на законите за избягалите роби и на закона Канзас — Небраска.

Аштън въздъхна.

— Това е направо ужасно, нали? И все пак Ори каза, че имало и една добра новина. Каза ми, че в Канзас избрали за делегат в Конгреса привърженик на робството. — Тя никога не бе сигурна в такива неща. — Нали?

— Така е, наистина. Но се е наложило доста добри хора от Мисури да прекосят границата, за да осигурят правилния избор. Много се надявам от тази нова партия да не излезе нищо. Явно тя не е нищо повече от едно сбирнище на фанатизирани янки, които са решили да ни правят мръсно.

Той удари листа в дланта си и тръгна. Аштън благодари на съдбата. Беше нервна. Извади от дамската си чантичка една дантелена кърпичка и избърса потта от горната си устна. Лакеят се върна, за да я отведе до стаята за музика.

Усмихната, Мадлин стана да я посрещне, като оправяше полата си. Това бе усмивка само от учтивост: двете жени бяха просто познати и нищо повече. Погледът на Аштън се спря за миг върху малката книга, която Мадлин бе оставила върху масата: „Уолдън или живот в гората“. Никога не бе чувала за нея. Казваха, че Мадлин четяла много глупави книги, написани в Севера.

— Каква приятна изненада, Аштън. Изглеждаш чудесно.

— Ти... ти също. — След това кратко колебание тя се овладя и реши да изиграе най-добрата роля в живота си.

— Да поръчам ли някакви питиета?

— Не, благодаря. Дошла съм за много сериозен разговор. Никой друг не може да ми помогне. — И с преигран поглед през рамо добави:

— Имаш ли нещо против да затворя вратата, за да съм сигурна, че сме сами?

Мадлин повдигна тъмните си вежди.

— Разбира се, че нямам. Да не би някой от семейството да е болен? Ори?

Аштън се втурна към вратата и я затвори. Може би щеше да забележи как гласът на Мадлин секна, преди да произнесе името на брат й, ако не бе толкова заета със собственото си представление.

— Не, всички са много добре. Аз съм тази, която се нуждае от помощ. Ще говоря без заобикалки, Мадлин. Не познавам друг човек, на чийто съвет мога да се доверя. Със сигурност не мога да се обърна към семейството си. Разбираш ли, преди няколко месеца... — този път паузата беше умишлена и имаше за цел да трогне събеседницата — постъпих неблагоприятно. И, както се казва, сега съм в беда.

— Разбирам.

Тонът на Мадлин не бе осъдителен. Тя посочи с бледа ръка към един стол.

— Заповядай, седни.

— Благодаря. Толкова е мъчително да не можеш да споделиш тайната си. Имах чувството, че всеки момент ще полудея... — От очите й бликнаха сълзи в момента, в който пожела. И защо не? Беше отчаяна. Всичко трябваше да стане идеално, защото в противен случай с нея бе свършено. Нямах да има друга възможност.

— Разбирам те — промърмори Мадлин.

— Познаваш толкова много хора в околността и всички те уважават, затова бях сигурна, че мога да говоря с теб. Моля те да ми помогнеш...

— Доколкото разбирам, не искаш да задържиш детето?

— Не мога! През пролетта ще бъде сватбата ни с Джеймс. Датата е вече определена. Аз го обичам, Мадлин...

Дали лъжата прозвуча убедително? Коленете й трепереха. Тя ги притисна едно в друго.

— Но да ме прости Господ... — Този път въздишката бе малко прекалена, помисли си тя и сведе очи. — Детето не е от него.

— Няма да те питам от кого е, но съм длъжна да ти кажа мнението си за начина, по който искаш да разрешиш проблема: от морална гледна точка не го одобрявам.

„Сега — мислеше си Аштън, обзета от паника, — сега! Не отстъпвай.“ Тя наведе глава към коленете си и захлипа така изкусно, че почти си повярва.

— О, страхувах се, че може да кажеш това. Толкова много жени мислят като теб. Разбирам, че имаш своите убеждения и открито признавам, че съм сторила грях. Но трябва ли да загубя Джеймс и да съсия целия си живот само заради една глупава грешка? Не можеш ли да ми кажеш поне едно име? Знам, че в долината има хора, които помагат на момичета, изпаднали в беда. За нищо на света няма да кажа кой ми е дал информацията. Само ми кажи към кого да се обърна. — Тя долепи дланите си като за молитва. — Моля те, Мадлин.

Мадлин внимателно наблюдаваше гостенката си. Полека-лека зачервените очи на Аштън разсеяха подозренията ѝ. С леки стъпки и шумолене на поли тя се приближи до младата жена, прегърна я през раменете и заговори, а Аштън сграбчи ръката ѝ.

— Успокой се. Ще ти помогна. Не мога да се преструвам, че това, което върша, е правилно. Но, както каза, също толкова неправилно е да бъде разбит животът ти заради няколко мига на неудържима възбуда. Всеки ги е преживявал — добави тя. А след това продължи замислено: — Познавам една жена, която живее наблизко, сред блатата. Беше ми казала, че ако някога имам нужда от помощ, мога да я потърся. Няма да е безопасно да отидеш сама при нея. Ще ти трябва придружител.

На разстроеното лице на Аштън бе изгряла надежда. Мадлин пое дълбоко въздух, сякаш щеше да се гмурка в дълбок басейн, което всъщност бе много близко до онова, което изпитваше, тъй като нямаше особено желание да се забърква в проблемите на това празноглаво, горделиво момиче, което се бе обърнало към нея само защото бе отчаяно. И все пак Аштън бе живо същество и имаше нужда от помощ. За нещастие, винаги се влияеше от тези доводи.

— Аз ще дойда с теб — каза внезапно тя. — Ще ми трябват няколко дни, за да уредя всичко и да получа указания. Никога не съм ходила при леля Бел.

— О, благодаря ти. О, Мадлин, ти си най-прекрасната, най-състрадателната...

— По-тихо, ако обичаш — прекъсна я Мадлин, но не грубо. — Ще трябва да се доверя на моята слугиня, Нанси, но освен нея трябва

да знаем само ти и аз. Не трябва да пострада името ти или пък да имаш никакви неприятности.

„Аз също не искам да имам неприятности покрай тази история“ — помисли си тя, докато в съзнанието ѝ се оформяха тревожни мисли, свързани с Джъстин.

Приготовленията бяха сложни. Първо трябваше да се установи контакт с акушерката. После трябваше да бъде определена датата и да бъде уведомена Аштън. Това стана с една запечатана бележка, която бе внесена тайно в Монт Ройъл от единствения човек, на когото Нанси можеше да се довери — едър роб със светлокафява кожа на име Пийт, с когото живееше вече повече от година.

Няколко дни преди определената дата Мадлин съобщи на Джъстин, че иска да отиде в Чарлстън на пазар. Той измърмори, че няма нищо против и почти не обърна внимание, когато тя каза, че ще пренощува там. Само настоя да вземе един роб — мъж и Нанси със себе си. Тя очакваше това условие.

През нощта преди измисленото пътуване до Чарлстън тя спа съвсем малко. Около единайсет Джъстин влезе, залитайки, в стаята ѝ: бе прекарал последните два часа долу с Франсис в пиене и псувни по адрес на агитаторите против робството в Канзас. Приблужи се до леглото ѝ, без да каже дума. Запретна нощницата ѝ над кръста, хвана я за глезените и разтвори краката ѝ. След десет минути, все така без да продума, той излезе от стаята.

Беше ѝ много неприятен грубиянският начин, по който той правеше любов. Но поне след тези посещения се връщаше в стаята си и я оставяше на мира през останалата част на нощта. Сега вече нямаше никакви изгледи Джъстин да усети нейната нервност.

На сутринта — приятен, слънчев ден, точно две седмици преди Коледа — Нанси подреди куфара на Мадлин. На обед Пийт докара файтона, с опънат гюрук, за да бъдат защитени от природните стихии. През последния час слънцето бе изчезнало и небето изглеждаше застрашително. Мадлин нямаше желание да пътува по черни пътища по време на буря, но вече бе прекалено късно за промяна на уговорката.

След като Резолют се скри от погледите им, тя взе юздите от Нанси. Пийт яздеше в тръс от лявата страна на файтона. По този начин стигнаха до един пуст кръстопът, където в двуколката си ги чакаше Аштън. Беше бледа и неспокойна.

Пийт взе двуколката на Аштън и се изгуби сред боровете. Наблизо живееше негов приятел, освободен роб, при когото щеше да пренощува, а на следващия ден, по същото време, щеше да се срещне с жените. Известно време Аштън прекара в приказки за извинението, което измислила за отсъствието си от Монт Ройъл: и тя щяла уж да отседне у приятелка, каквато не съществуваше. Мадлин чуваше гласа на Аштън, но до съзнанието ѝ достигаха само отделни думи.

Трите жени седяха във файтона плътно една до друга. Аштън бе по средата. За Мадлин бе очевидно, че на сестрата на Ори не ѝ беше приятно да се притиска в една негърка, но просто бе принудена да се примири.

Мадлин дръпна юздите и файтонът потегли. Тя погледна загрижено нагоре към бързо движещите се тъмносиви облаци. Това пътуване я изнервяше все повече и повече. И все пак едно нещо бе в тяхна полза — отдалечеността на колибата на леля Бел Нин. Намираше се далеч навътре в блатата над Резолют и дотам можеше да се стигне само по черни пътища, по които не минаваше почти никой. Мадлин бе убедена, че вероятността да стигнат до леля Бел, без да срещнат никого или поне, без да срещнат човек, който да ги познае, бе много голяма.

Бяха изминали почти половината път, когато небето притъмня, задуха силен вятър и заваля град. Пътят, който точно на това място минаваше покрай едно мрачно блато, скоро заприлича на каша. Мадлин спря файтона.

След десет минути дъждът и градушката спряха, а вятърът отслабна. Мадлин изплющя юздите върху гърба на коня и те продължиха, но не бяха изминали и десет метра, когато лявото колело потъна в разкаляния коловоз и файтонът заседна.

— Всички долу — нареди Мадлин.

Двете с Нанси подпряха с рамене колелото и го избутаха, докато Аштън стоеше и гледаше отстрани. Точно когато колелото излезе от калта, Мадлин дочу звук, от който сърцето ѝ спря. Отгоре по пътя към тях се приближаваше конник.

— Долу! Скрый се там! — каза тя на Аштън, която бе объркана от заповедта. Естествено не бе възможно Мадлин да иска от нея да съсипе чудесната си рокля, като приклепне в мокрите, мръсни бурени.

— Да те вземат мътните, побързай! — Мадлин я бутна. Но вече беше прекалено късно. Ездачът се появи в галоп и намали, когато видя колата.

Имаше нещо познато в набитата фигура на мъжа и широкополата му черна шапка. Стомахът на Мадлин се сви на топка. Позна го. Дали и той щеше да я познае?

— Госпожо Мадлин, какво, за Бога, търсите толкова далеч от Резолут в това лошо време? — попита Уот Смит, мъж на средна възраст, чиито коне често се състезаваха с тези на съпруга ѝ.

— Изпълнявам поръчка, господин Смит.

— Чак тук? Мисля, че тук не живеят хора, като се изключат няколкото безпросветни негри. Сигурна ли сте, че не сте се загубили?

Мадлин поклати отрицателно глава. Смит като че ли не повярва на думите ѝ. Той хвърли враждебен поглед към Нанси.

— Не е безопасно бели жени да кръстосват сами пътищата, когато половината от негърското население непрекъснато мърмори нещо за бунт. Искате ли да ви придружа?

— Не, благодаря, ще се оправим. Приятен ден.

Много озадачен от този отказ, Смит се намръщи, докосна периферията на шапката си и се отдалечи с лек галоп.

Мадлин изчака около пет минути, после извика на Аштън да излезе от скривалището си. Сърцето ѝ биеше лудо. Страхуваше се, че сега целият план можеше да бъде разкрит.

Какво да се прави, станалото станало. Трябваше да продължат към целта.

В паянтовата колиба Аштън стенеше, въпреки че още нищо не се бе случило. Мадлин седеше на малката веранда в люлеещия се стол на леля Бел, изтощена от напрежението през този следобед.

Сбръчканата стара мулатка слушаше виковете на своята пациентка и пушеше глинената си лула.

— Веднага след като свърша и я оставя да си почива, ще постеля сламениците за теб и Нанси.

— Чудесно, лелю Бел. Благодаря ти.

— Искам да знаеш — и тя посочи към Мадлин с тръбичката на лулата си, — че ще ѝ помогна само защото ти ме помоли. Това момиче тормози робите си.

— Знам това. Никога не сме били близки с нея, но се почувствах задължена да ѝ помогна. Не знаеше към кого да се обърне.

— Внимавай да не ти стане навик да се излагаш на опасности заради такива като нея. Тя е една подла, разглезена ревла, недостойна да целува дори полите ти.

Мадлин се усмихна уморено. Леля Бел влезе вътре и затвори вратата след себе си.

При вида на акушерката, ужасена, Аштън отново избухна в стенания. Възрастната жена извика:

— Нанси, вземи онази бутилка с царевично уиски и ѝ налей малко в устата. А ти, госпожичке, си затваряй устата и не мърдай, защото в противен случай ще те изхвърля и щеш не щеш, ще си родиш копелето.

Хленченето на Аштън утихна. Мадлин се отпусна в стола, опитвайки се да се успокои. Не можеше. Подозрителният поглед на Уот Смит не излизаше от главата ѝ.

На другия ден, по пътя към срещата с Пийт, Аштън няколко пъти припадна. Мадлин имаше чувството, че момичето се превзема, защото мисли, че така трябва. Пийт ги посрещна с другата двуколка. Качиха Аштън в нея и потеглиха към къщи. Аштън едва не забрави да се усмихне леко и да благодари с половин уста.

Вчерашната буря бе осеяла пътищата с клони и палмови листа. Когато пристигнаха в Резолют, Мадлин видя, че там положението бе същото. Трябваше да възложи на няколко души да съберат счупените клони и обрулените листа. Но не днес. Утре ще има достатъчно...

— Господарке Мадлин! — Тревожният шепот на Нанси внезапно прекъсна мислите ѝ. Тя вдигна очи и видя Джъстин, който се задаваше откъм къщата. Бе мрачен като буреносен облак.

— Разбрах, че си търсила Чарлстън нагоре по реката — каза той. — Да не би да си забравила къде се намира?

Тя бе обзета от паника и смущение. Уот Смит сигурно се бе отбил, за да каже, че я е срещнал на един затънтен път, където не е мястото на една почтена бяла жена. Всеки съзнателен мъж на негово място щеше да постъпи по същия начин. Всъщност тя бе очаквала това от Смит и в същото време се бе опитала да се самозалъже.

— Джъстин...

Думата постепенно заглъхна. Беше прекалено шокирана и уморена, за да измисли някоя лъжа.

Нанси и Пийт се спогледаха ужасени. Джъстин се приближи до файтона, сграбчи Мадлин за ръката и я смъкна долу. Тя се сви от страх. Не можеше да повярва, че е способен едновременно с това и да се усмихва. Той изпитваше удоволствие, че я бе хванал натясно.

— Къде беше? — Той рязко изви китката ѝ, така че да я заболи.
— Да ме закичваш с рога ли?

— Джъстин, за Бога, не бива да говориш такива неща пред... ох!

Очите ѝ се напълниха със сълзи; той отново бе извил ръката ѝ, още по-силно.

— Зад гърба ми ли си се чукала? Скоро ще разберам. — Той я повлече към къщата.

— Още веднъж те питам. Къде беше?

— Не прави това, Джъстин. Не съм те мамила, както казваш. Никога не бих направила такова нещо. Дадох ти обет в деня на нашата сватба.

Докато говореше, тя отстъпваше назад, а той вървеше към нея. Оплесканите му с конски фъшкии ботуши стъпваха леко и твърдо. На пътя му се изпречи един триножник, върху който бе поставена ваза. Той го вдигна и го хвърли през рамо. Триножникът издрънча, а вазата се разби на парчета.

— Тогава къде беше?

— По... лична работа. Женски истории. — Уплашена до смърт, тя не знаеше какво друго да каже.

— Този отговор не ме задоволява. — Ръката му се стрелна и отново сграбчи китката ѝ. — Искам да чуя истината.

— Пусни ме. Престани да ми причиняваш болка, защото ще съборя къщата от писъци.

Неочаквано той се развесели. Пусна я и отстъпи назад.

— Хайде, започвай. Никой няма да обърне внимание, освен може би онази повлекана, с която си толкова близка. И за нея ще се погрижа, не се притеснявай.

Нов, още по-силен страх обхвана Мадлин. Въпреки че беше уплашена, тя можеше да издържи до безкрайност на въпросите му. Но ако въввлечеше в това и бедната Нанси...

— Няма защо да гледаш така тревожно, скъпа. — Тонът му бе приятен и спокоен. — Няма да те нараня. Не бих ти оставил и най-малък белег, за да не разваля външния ти вид. Боят с камшици и другите подобни методи за убеждение са предназначени за негрите. Ще ги изпробвам довечера на твоята слугиня. А също и на онази чернилка. А дотогава ще продължавам най-учтиво да моля за отговор.

Въпреки желанието си тя се разплака. Ненавиждаше слабостта, която издаваха сълзите. Тази слабост избликна в резултат на напрежението, изтощението и страха ѝ. Просто не можеше да се овладее.

— Вече ти дадох отговор, Джъстин. Не съм те мамила. Никога не бих го направила.

Последва дълга въздишка на огорчение.

— Мила моя, този отговор не е приемлив. Ще трябва да те оставя в тази стая, докато дойдеш на себе си.

— Да ме оставиш...?

С известно закъснение разбра думите му и очите ѝ се разшириха от ужас. Като подгонено животно се втурна към вратата, минавайки покрай него и почти успя да я стигне. Пръстите на протегнатата ѝ ръка бяха на сантиметри от месинговата дръжка, когато той я сграбчи за китката и я запрати към далечния ъгъл на стаята. Тя извика, удари се в леглото и се просна върху него.

— Обиди ме много с твоите лъжи и непокорство. Този път твоят затвор няма да трае само едно денонощие. Довиждане, скъпа.

— Джъстин!

С усилие успя да завърти дръжката и да отвори вратата един сантиметър, но той бе по-силен от нея. Дръпна я от другата страна и тя се затвори. При звука от превъртането на ключа Мадлин се свлече на пода.

След като излезе, Джъстин се спря за миг с усмивка на лице и най-после даде израз на чувството, което го бе обзело. А то бе ярост. Наказанието, което току-що наложи — поне едноседмичен затвор, бе само малко успокоение. Мадлин го предизвикваше от години със своите книги и изявления, които не подхождаха на една жена. Тази последна лудория бе върхът на нейния бунт. Бунт, насърчаван от неговата търпимост...

И неговата слабост.

Това положение щеше да се промени, обеща си той, докато се спускаше бясно по стълбите. С крясъци заповяда на прислужниците да доведат Нанси и Пийт. Но така и не можаха да ги намерят.

След час разбра, че са избягали. Гневът му стана още по-страшен. Изпрати едно момче до къщата на Франсис, със заръка незабавно да се организира патрул. Патрул, който да застреля бегълците.

Двамата бяха забелязани само веднъж, след два дни, когато пресичали река Савана с ферибот. Бяха успели по някакъв начин да се сдобият с фалшиви документи. Никой не се бе усъмнил в правото им да пътуват и никой в околностите на Резолют не ги видя повече.

„Колко време вече беше затворена? Три дни? Не, четири“ — мислеше си тя.

Нямаше как да разбере какво се е случило с Нанси и Пийт. Опасяваше се, че са били подложени на мъчения или убити. Тъй като бе замаяна, ѝ бе трудно да си спомни защо се тревожи за тях. През деня спеше, а през нощта обикаляше из стаята си като в клетка. Отвън, пред затворените с капаци прозорци, на верандата денонощно стоеше някой на пост. Веднъж дневно, около изгрев-слънце, двама от робите, които работеха в къщата, идваха пред вратата. Единият пазеше, докато другият оставяше на пода дневната ѝ дажба, която се състоеше от филийка и половина сух черен хляб и плитка купичка вода. През тези няколко секунди, докато вратата беше отворена, робите ѝ хвърляха кратки погледи, изпълнени със съчувствие, но не смееха да кажат нито дума.

Нямаше право на вода за миене. Всеки ден използваше част от водата в плитката купичка. И въпреки това скоро започна да мирише.

На третия ден, докато спеше, някой се промъкна в стаята и изхвърли препълнената кофа, в която ходеше по нужда. Но вътре вече миришеше на обор.

Какво от това? С всеки изминал час тя все повече губеше представа за околния свят. Някакъв странен звън в ушите ѝ направо я подлудяваше. Странни светлини, пурпурни или огнено бели, играеха в ъглите на стаята...

А дали не бяха само плод на болното ѝ съзнание?

— Ори. Ори, защо не дойде по-рано?

Тя го видя до вратата, протегнал дясната си ръка с тъжен поглед. Втурна се към него с благодарност. Но в момента, в който докосна ръката му, той изчезна.

Тя заплака. Някакъв тих, спокоен глас от дълбините на душата ѝ каза: „Колко много щеше да се срамува баща ти, ако те видеше.“

Това нямаше значение сега. Беше болна, изтощена и уплашена до смърт. Хълцанията ѝ скоро преминаха в писъци.

— Едно хубаво ядене — от това има нужда.

— Да, докторе — каза Джъстин загрижено. — Цяла седмица се опитваме да я накараме да яде, но тя отказва.

Джъстин и лекарят се спогледаха. На лицата им бяха изписани съчувствие и загриженост. Само очите им издаваха истинските им чувства.

Мадлин видя това, но не можа да схване неговото значение. Лежеше на леглото си почти в безсъзнание. Тъмната ѝ коса бе разпиляна върху раменете, очите ѝ изглеждаха огромни като на дете, а лицето ѝ бе с цвят на брашно.

— О, не съм изненадан — каза докторът и кимна с разбиране. — Това е често срещан симптом при нервни кризи. — Той бе закръглен, елегантен мъж с лъщящи бузи, издаващи благосъстояние. Казваше се Лонзо Сап.

— За щастие — продължи той, — съвременната медицина може да предложи лечение, което обикновено завършва с успех. Пълна почивка. Много горещ чай, а когато се почувства по-добре — и храна. Освен това бих искал да ѝ давате веднъж дневно голяма доза от един специален подсилващ сироп от целина.

— Сироп от целина — повтори Джъстин. — Това ваша собствена рецепта ли е?

Доктор Сап кимна утвърдително.

— Основата е винен оцет, но лечебната съставка е каша от целина.

Лекарят се наведе над леглото и отмести един кичур от челото на Мадлин. Кожата ѝ блестеше на светлината на свещите от свещника върху нощното шкафче. Бащински оправяйки и галейки косите ѝ, той каза:

— Ако ме чувате, госпожо Ламот, искам да ви кажа, че скоро отново ще дойдете на себе си. Искате ли го?

Подпухналият ѝ език се плъзна едва-едва по напуканата горна устна. Не издаде никакъв звук. Само се взираше в доктора с измъчени очи, които затвори за миг, за да изрази съгласието си.

— В такъв случай трябва да спазвате предписанията ми съвсем стриктно. Вашият съпруг ме доведе от Чарлстън. Той е много разтревожен за вас. Окуражих го, но възстановяването ви е изцяло във ваши ръце. Ще направите ли всичко, което искам от вас?

— Д-да.

Джъстин се наведе и нежно я целуна по бузата. Чувстваше се много по-добре, след като бе открил начин да се справи с нейното непокорство, което съсипваше брака им. Чрез него той ѝ отмъщаваше, че му бе сложила рога. Беше убеден, че миналата седмица го е направила, а може би го правеше от години. Със сигурност бе излизала много пъти сама.

Чрез затвора и глада той бе успял да разбие всички защитни механизми у нея, освен един. Ако беше пречупил и него, тя щеше да си признае, щеше да му каже къде е била и с кого.

В началото този провал да се добере до информацията го изкара от кожата му. Но по-късно, когато разбра, че тя въпреки всичко няма да се предаде, погледна на мълчанието ѝ от друга гледна точка и реши, че то е добро за него. Ако научеше името на любовника ѝ, вероятно щеше да се почувства унижен. Ами ако беше някой скапан бял механик или търговец? Или някой негър? В случая неведението беше за предпочитане. Или поне така си мислеше в отделни моменти. А в други осъзнаваше зараждането на една нова и постоянна омраза към своята съпруга.

Но външно от нея нямаше и помен, когато се изправи до леглото ѝ. Преди да дойде, се бе полял обилно с канелен одеколон; и тя, и

стаята ѝ воняха отвратително. На това вече можеше да бъде сложен край. Той отиде до прозореца и отвори капациите.

Хладният нощен въздух нахлу в стаята и раздвижи пламъка на свещите. В очите ѝ блесна благодарност.

— Ще дойде на себе си, щом възвърне физическите си сили — уверяваше го Сап на излизане. — Замъгляването на мозъка ѝ се дължи на слабостта.

Докторът затвори вратата на спалнята, огледа се и продължи тихо:

— След седмица би трябвало вече да е свикнала със сиропа и да не се отнася с недоверие към него. Тогава можете да го подмените със сместа, за която говорихме.

— Онази с лауданума?

— Една малка доза. Нищо опасно, нали разбирате? Просто достатъчно, за да бъде спокойна и мила.

Те се насочиха към стълбите. Доктор Сап продължи:

— А ако решим да спрем сиропа, има и други начини за поемане на лекарството. Капките на опиума са тъмни и сладки, но могат да бъдат слагани в сладкиши или в сосовете на някои меса, или в оцета на салатата. Това, което искам да кажа е, че лечението може да бъде прилагано по извънредно много начини. Разбира се, ако сте чели Де Куинси, сигурно знаете, че ще се появят и някои странични ефекти. Отпадналост. Запек. Възможно е да се появят и признаци на преждевременно стареене. Но за тези симптоми лесно могат да бъдат намерени и други обяснения. Например стреса и напрежението в ежедневието — каза той и сви рамене. — Тя в никакъв случай не бива да разбере, че поема лауданум.

— Това е чудесно — каза Джъстин с ентусиазма на човек, който след безсънна нощ най-после е разбрал, че ще може да си почине. На лицето му се появи тъжна усмивка. — Толкова се тревожех за нея.

— Естествено.

— Искам да направя всичко възможно, за да успокоя нервите ѝ и да възстановя душевното ѝ равновесие.

— Похвално намерение.

— За да не поставям в неудобно положение нито себе си, нито семейството си.

— Напълно ви разбирам — промърмори доктор Сап, а на лицето му се появи същата лека усмивка като на домакина.

— И още един въпрос, докторе. Колко може да продължи това лечение?

Двамата отново се спогледаха, а в немигащите им очи се четеше пълно разбиране. Те продължиха надолу по стълбите, разговаряйки като стари приятели.

39.

В края на март 1855 в Монт Ройъл бе отпразнувана сватбата на Аштън и Джеймс Хънтун. Според Ори това бе тъжно събитие. Клариса се усмихваше на младоженката, но не знаеше коя е тя.

Веднага след сватбената церемония Аштън направи ужасна сцена. До този момент Хънтун твърдо бе отказвал да обсъжда сватбено пътешествие до Ню Йорк, което бе единственото място, където Аштън искаше да отиде. Тя не виждаше никакво противоречие в това, да презира всички янки и в същото време да обожават театрите и ресторантите им. До последния момент Хънтун настояваше да отидат в Чарлстън. Аштън го замери с парче торта, нацупи се и плувналият в пот младоженец бързо промени решението си, защото се страхуваше, че в противен случай ще му се наложи да чака със седмици благосклонността на своята съпруга. А когато файтонът потегли, Аштън възвърна доброто си настроение.

На всичкото отгоре, със своите изказвания Купър обиди по-голямата част от мъжете. Той няколко пъти зададе въпроса защо нито противниците на робството, нито плантаторите не се замислят дори за миг над предложението на Емерсън, направено пред Нюйоркското общество за борба с робството през февруари. Внимателно обмисленият план на Емерсън за постепенно освобождаване на робите предвиждаше заплащане на собствениците на роби, което вероятно щеше да струва общо двеста милиона долара — според него, една съвсем ниска цена за слагане край на този срам за нацията и за запазване на мира.

— И двете страни се подиграха на това предложение — каза Купър. — Ами аз мисля, че има само едно обяснение. В момента, в който премахнеш причината за протеста, протестиращите ще останат без работа.

— Да не би да искаш да кажеш, че борбата за запазване правата на южняците се води от циници? — попита един от присъстващите.

— Някои от тях са искрени. Но други искат противниците на робството да продължат с крайните си действия. Защото само по този

начин Югът може да оправдае разпадането на Съюза или създаването на отделно правителство, което, разбира се, е лудост.

Всички мислеха, че лудият е Купър и че е опасен. Преди гледаха на него като на малко повече от безобиден досадник, но вече не беше така. И тази промяна се дължеше на трайния му интерес към Едмънд Бърк и неговата политическа мъдрост. Купър бе взел присърце предупреждението на този английски държавник за апатията и се бе заловил с делата на Демократическата партия в Чарлстън.

За да влезе в партията, използва един съвсем прост начин. Дари няколко големи суми за подпомагане на работата ѝ. Толкова големи, че лидерите не можеха да си позволят да не му обърнат внимание. Освен това той не бе единственият човек в щата, който защитаваше непопулярни позиции по въпроса за положението в Юга. Въпреки че не бяха много онези, които ги изразяваха публично, те бяха достатъчно, за да бъде ако не приветствано, поне търпяно неговото присъствие на такива събирания.

Той започна да пътува, да се среща и разговаря с други умерени демократи. Във Вирджиния го запознаха с един човек, който много му допадна — висок, с едро лице и амбиции за губернаторския пост политик, на име Хенри Уайз. Уайз бе открит защитник на робството, но в същото време бе убеден, че онези, които искат да решават проблемите на Юга по някакъв друг начин, а не в рамките на Съюза, са или заговорници, или идиоти.

— Естествено аз разбирам защо го правят — каза Уайз. — Те искат да си върнат властта, която от Юга е преминала в ръцете на Севера и Запада. Може би не признават това дори и пред себе си. По дяволите, може би вярват в глупавите си изказвания. Но те са опасни, Купър. Те са организирани, действени, гласовете им се чуват и са заплаха за целия Юг.

Купър се усмихна с онази своя крива, тъжна усмивка.

— Когато лошите се обединяват, добрите трябва да се организират, защото ако не го направят, ще падат един по един, което е жестока жертва.

— Мъдър съвет.

— Написал го е Бърк през 1770. Лошото е, че е забравен.

— Не е забравен. Просто лудите глави предпочитат да не се вслушват в него. Лудите глави и от двете страни. — Уайз направи

пауза и заразглежда посетителя. — Чувал съм за вас, Купър. Дълго време сте били неразбиран в родния си щат. Радвам се, че сте се върнали в лагера на демократите. Имаме нужда от повече хора като вас, ако, разбира се, не е вече прекалено късно.

Събитията говореха, че може и да стане. И двете страни продължаваха да се предизвикват едни други.

В Масачузетс прокараха суров закон за човешките свободи, който защитаваше всички, включително и чернокожите. Законът бе реакция на случая Бърнс от предната година. Избягалият от робство Антъни Бърнс беше арестуван от Бостънския съд, откъдето безуспешно се бе опитала да го освободи една група противници на робството. След това федералните и щатските власти се бяха разбрали Бърнс да бъде върнат на собственика му в Юга.

В същото време, с помощта на така наречената гранична паплач от Мисури, в законодателната власт на Канзас бяха избрани привърженици на робството. Бяха нахлули в територията на щата, въоръжени с пушки и револвери, и бяха променили изхода от изборите чрез заплахи и измама. А след това избраните с измама законодатели бяха прокарали закони, които предвиждаха строги наказания за агитация, насочена срещу робството.

С всеки изминал месец и двете страни поднасяха все повече и все по-големи предизвикателства в тази жестока игра. Щатът Мисури изпрати многочислена конница за нощен патрул по границата. От Североизтока изпращаха сандъци с оръжие за противниците на робството. Надписите на тези сандъци гласяха, че в тях има библии. Това подтикна Купър да каже пред един местен комитет на демократите следното:

— Дори и Господ е въввлечен. Всъщност всяка от страните твърди, че Той е с нея. Мислите ли, че Той тича през ден напред-назад? Сигурно доста се уморява.

Никой не се усмихна.

Един следобед на пристанището на Корабната компания Купър се заприказва с надзирателя — второ поколение гражданин на

Чарлстън — Гърд Хочуълт. Надзирателят можеше да бъде строг към кръшката, но иначе бе мек човек, великодушен и много религиозен. Имаше жена, единайсет деца и къща в покрайнините на града, която трудно побираше семейството му.

Купър и Хочуълт бяха започнали да обсъждат проведения наскоро конгрес на противниците на робството в Биг Спрингс, Канзас. Участниците в него бяха решили да се борят за признаването на територията за свободен щат, а също така бяха декларирали, че отказват да се подчинят на законите, прокарани от избраните чрез измама законодатели, чието седалище бе Щони Мишън. Една особено пламенна уводна статия на вестник „Мъркюри“ беше заклеила събитието в Биг Спрингс. Хочуълт възхваляваше тази статия.

— Прочетох я — каза Купър. — Според мен тя не е нищо повече от познатата стара реторика. — Докато разговаряха, и двамата продължаваха да държат под око редицата чернокожи хамали, които товареха на борда на „Монт Ройъл“ денкове, предназначени за една памучна фабрика в Ливърпул. При този и при всеки друг курс корабът пътуваше напълнен до краен предел. И за всеки от постоянните си клиенти Купър имаше по трима резервни. Товарният кораб носеше месечна печалба от шестдесет до седемдесет процента. Дори и Ори бе започнал да забелязва този успех.

Хочуълт изкрещя на един от хамалите, който се бе спънал и по този начин бе забавил товаренето. После избърса изпотения си врат с една синя кърпичка и каза:

— Мислите, изразени от господин Рет, може и да са малко поостарели, господин Мейн, но аз вярвам в тях.

— Как е възможно, Гърд? Той призовава за отделно правителство.

— А защо не, господине? Откакто се помня, северняците ни се подиграват и ни обиждат. Според тях всички ние сме измет, до един. Паплач от сводници! Нали това беше изразът? Никога през живота си не съм притежавал роб, нито съм одобрявал тази институция. Онова, което ме вбесява, са обидите на северняците. Ако не престанат, ние трябва да тръгнем по свой собствен път.

Емоционално Купър можеше да го разбере, но за разума му това бе непонятно.

— Кажи ми честно, не мислиш ли, че хора като Боб Рет, Джеймс Хънтун и господин Янси от Алабама ни водят към пропаст?

Хочуълт се замисли.

— Не, господине. Но дори и да е така, аз съм склонен да ги последвам.

— Но защо, за Бога?

Надзирателят изглежда Купър с присвити очи, като че ли бе някакъв не много умен младок.

— Южна Каролина е моят дом, а тези хора го защитават. Никой друг не го прави, господин Мейн.

— Честно ти казвам, Ори, тръпки ме побиха, когато Хочуълт каза това. Моят надзирател не е някакъв обезумял революционер, а солиден, почтен холандец. Ако той и други свестни хора като него се вслушват в думите на лудите глави, това значи, че нещата са отишли много по-далеч, отколкото предполагах.

Купър каза това след няколко вечери. Ори бе пристигнал в Чарлстън, за да прегледа книгата на Корабната компания. Двамата с Купър бяха прекарвали по-голямата част от деня в работа и накрая Ори бе заявил, че е доволен и дори поздрави брат си — нещо, което правеше много рядко. Сега седяха в удобни бели плетени столове и гледаха към градината и към Трад Стрийт. Малкият Джуда, набито момче, търкаляше една топка към Мари-Луиз — бебе, седнало с разтворени крачета върху гъстата трева.

— Е добре — отвърна Ори, — опитвам се да обръщам колкото е възможно по-малко внимание на такива неща. Имам си достатъчно грижи.

„Но не се чувстваш особено удовлетворен“ — помисли Купър, забелязвайки меланхоличния поглед на брат си. Ори се отпусна в стола, протегна дългите си крака напред и се загледа в играещите в сумрака деца. Имаше ли завист в изражението му?

След малко Ори се върна към работата на компанията.

— Слава Богу, корабите ни са пълни при всеки рейс. Оризовият пазар в Западна Европа все още е в криза. И продължава да се свива по малко всеки месец. Настояването ти да разширим дейността си беше много умно.

Каза го със съвсем нормален тон, но Купър усещаше, че нещо не е наред, въпреки че не можеше да разбере какво е, нито пък коя е причината. И точно когато реши да попита Ори, от къщата излезе Джудит с малък пакет в ръка.

— Едно момче от книжарницата на Колонията донесе това за теб, Ори.

— О, книгата, която търсех тази сутрин. Беше се свършила, но собственикът ми каза, че очаква след обед да му докарат десетина екземпляра. — Той бързо отвори пакета. Джудит плесна с ръце от изненада, щом видя златния надпис.

— „Стръкчета трева“. Това е стихосбирката, срещу която бе насочена проповедта на преподобния Ентуисъл миналата неделя. Във вестника четох подробно описание на церемонията. Там пишеше, че книгата била написана от човек с объркано съзнание и че била пълен боклук.

Купър каза:

— Духовенството на Севера го атакува със същото ожесточение. Как му беше името? — Той обърна към себе си книгата, която държеше брат му. — Уитман. Откога имаш време и желание да четеш съвременна поезия?

Ори се изчерви и каза едва чуто:

— Купил съм я за подарък.

— За човек от Монт Ройъл ли?

— Не, за един познат.

Купър не продължи с въпросите си, но се чудеше дали ако го бе сторил, щеше да се добере до причината за мрачното настроение на брат си.

— Вечерята е почти готова — каза Джудит. — Рейчъл от ранни зори започна да бере киселици. — Рейчъл бе закръглена свободна негърка, която бяха наели като готвачка. — Поканих Аштън и Джеймс на вечеря, но ми казаха, че имат друг ангажимент. Рядко се виждаме с тях. Толкова близки роднини, а за съжаление никога не са идвали у нас на вечеря или на обяд. Винаги когато ги поканя, са заети.

Семейство Хънтун вече живееха в прекрасна, голяма къща на Ист Бетъри, през няколко къщи от Атлантик. А оттам по Уотър и Чърч бе съвсем близо до Трад Стрийт. Ори бе минал с коня си покрай

къщата на Аштън, но изпита странно нежелание да се обади на сестра си.

— Имат цял куп нови приятели — обясни Купър. — И повечето от тях са от бандата на Боб Рет. Няма да е вярно, ако кажа, че ми е приятно да ме отбягва толкова близък човек, но според мен е по-добре, че не ни идват на гости. Политическите ми възгледи се различават толкова много от тези на Джеймс, че сигурно още преди да сме свършили с предястието, ще сме си обявили дуел.

Поразвеселен, той плесна с ръце.

— Деца — извика, — време е за вечеря. Елате да седнете в баща си.

Ори не можеше да избие от главата си мисълта за Мадлин. Изглежда книгата, уви я отново и внимателно я пъхна в джоба си.

По време на вечерята Купър няколко пъти се опита да подхване разговор за своя план за разрастване, който доста го занимаваше напоследък. Планът бе необикновен. Изискваше смелост и много по-голям капитал, отколкото семейство Мейн можеше да събере. Като евентуален съдружник виждаше Джордж Хазард, но така и не го спомена. Ори постоянно отклоняваше разговорите за бизнес. Всъщност на масата той каза само две-три изречения. Когато си легнаха с Джудит, Купър отбеляза, че не е виждал брат си така странен и тъжен от месеците след завръщането му от Мексико.

Адвокатската практика на Хънтун се разрастваше. Растеше и престижът му. И Аштън допринасяше за това. Тя организираше събирания, приеми, вечери; култивираше местните лидери и грозните им, надменни съпруги, без никой да разбере колко много се отвращава от тях, нито пък колко цинично ги използва.

Хънтун работеше от часове върху една своя реч по въпроса за развиващата се национална криза. Една вечер в края на лятото в къщата на Ист Бетъри той произнесе сбит вариант от нея пред около трийсет гости. Между тях бяха главният редактор Рет и човекът, известен като може би най-изтъкнатият привърженик на отцепването — Уилям Янси от Алабама, мек и дори безобиден на външен вид, но изключителен оратор. Някои го наричаха Принца на поборниците.

Аштън мечтаеше той да бъде издигнат в Крал, за да може съпругът ѝ да получи неговото прозвище.

Държейки в едната си ръка очилата със сребърни рамки като някаква опора, Хънтун положи всички усилия да демонстрира качествата си. Гостите слушаха с внимание, когато той достигна до извода, който Аштън знаеше наизуст.

— Съюзът е като една голяма крепост, дами и господа. Половината от нея вече е в ръцете на окупатори — варвари. Монархистите все още владеят другата половина, която с поколения са защитавали всеотдайно. И сега тази част от крепостта е в опасност. И аз по-скоро ще хвърля факела в оръжейния склад и ще взривя всичко около себе си, отколкото да отстъпя дори и сантиметър на варварите!

Аштън първа изръкопляска и след нея избухнаха бурни овации. Докато домашните роби сервираха пунш на сребърни подноси, Янси се приближи към Хънтун.

— Може би ще се наложат точно такива крайни действия, Джеймс. А след това ще трябва на мястото на развалините да се издигне нова крепост. За тази задача ще бъдат необходими верни изпълнители... и способни водачи.

По израза на лицето му личеше, че според него Хънтун бе от втората категория. Или поне кандидат да влезе в нея. Хънтун се напери.

Аштън не разбираше много-много от въпросите, които мъжете обсъждаха до безкрайност. Честно казано, изобщо не я интересуваха правата на Юга и дори не бе съвсем наясно какви бяха те извън рамките на основното, дадено от Бога право на собственост във форма на негри. Онова, което я възбуждаше във всички тези приказки, беше, че те вълнуват останалите. В тази реакция тя съзираше възможност за създаване и упражняване на власт. Съпругът ѝ беше убеден, че някой ден Югът ще има свое отделно правителство. Тя бе решила да стане една от неговите първи дами.

— Джеймс, ти бе просто великолепен — възкликна тя, хващайки ръката му. — Наистина мисля, че никога не съм те чувала да говориш така. — С тези думи искаше да предизвика още ръкопляскания и успя. Последва нов изблик от страна на гостите около тях. Янси също се включи, като добави и възгласите:

— Браво, браво!

— Благодаря ти, мила. — Изпълненият с благодарност поглед на Хънтун граничеше с патос. Аштън рядко му правеше комплименти, когато бяха насаме, и често му повтаряше, че е много лош любовник.

Но тази вечер присъствието на знаменитости и успехът на представлението събудиха у нея неочаквана сексуална възбуда. Едва издържа изпращането на всички гости, втурна се нагоре към спалнята, захвърли дрехите си и дръпна съпруга си в леглото.

Премигвайки и с много пот, той се трудеше усърдно. След това прошепна:

— Добре ли беше?

— Просто чудесно — излъга тя. Той беше толкова добър в ролята си на поборник, че не искаше да го обезкуражава. Но така и не успя да ѝ достави удоволствие с несръчните си ласки и всъщност много често я отблъскваше. Тя се успокои с мисълта, че всичко, включително и това да бъдеш първа дама, си има цена.

И все пак реши, че има нужда в скоро време отново да се върне в родния дом.

Любовникът на Аштън бе намерил ново място за техните срещи — развалините на една черква сред полето, наречена Параклис на Спасението. Какво сладостно, порочно преживяване — да вдигне полата си и да се отдаде на Форбс под открито небе, върху самите бетонни основи.

На няколко метра от тях завързаният му кон цвилеше и риеше с копита. От далечината долитаха гърмежи от мускетите на пазачи на някаква плантация, които се опитваха да прогонят септемврийските птици, нападащи оризищата заради узряващите семена. Звуките, издавани от коня, и гърмежите усилваха възбудата ѝ, а щом свършиха, се отпусна задоволена.

— Страх ме е да не ти направя дете — каза Форбс, а мъжественото му, потно лице бе на сантиметри над нейното.

Аштън облиза ъгълчето на устата си.

— Струва ми се, че този риск прави удоволствието още по-голямо.

Всъщност тя мислеше, че шансовете да забременее не са особено големи. Хънтун винаги свършваше в нея, а все още не бе успяла да

зачене. Подозираше, че при разрешаването на онзи проблем в миналото леля Бел Нин по някакъв начин я бе повредила. Това можеше да се окаже предимство, въпреки че понякога мисълта за безплодие я натъжаваше.

— Но само до момента, в който се пръкне някое бебенце, което вместо на съпруга ти прилича на мен — отвърна Форбс.

— Ти не се тревожи за Джеймс. Работата ти е тук.

С тези думи тя го привлече в прегръдките си. Далечните гърмежи я бяха възбудили отново.

Когато се прибра у дома, бедрата ѝ бяха ожулени и зачервени от цимента, но си струваше. Форбс бе чудесен любовник, внимателен и пламенен, и нямаше нищо против да се срещат само когато го повика. От суета Аштън не разпитваше Форбс къде прилага тези си умения, когато не беше с нея. Дори и да имаше други, те явно не можеха да се сравняват с нея, защото Форбс дотичваше при всяко повикване.

По пътя към Монт Ройъл — Форбс я придружаваше, докато стигнат на миля от плантацията — проведеха още един от техните разпалени разговори, в които обсъждаха различни начини, по които биха могли да навредят на Били Хазард. Форбс винаги оставаше очарован от въображението на Аштън, не на последно място и поради факта, че то бе насочено към власт, сексуални приключения и отмъщение.

— Прочетох, че преди няколко дни сте забавлявали Янси — отбеляза Ори по време на вечерята същия ден.

Аштън бе много горда, че „Мъркюри“ е посветил половин колона на събирането в техния дом.

— Да, така е — отвърна тя. — Изказа се доста остро по адрес на янките. Джеймс също. Разбира се — тя се обърна към Брет, — правим изключения, когато става въпрос за членове на семейството.

— Точно това се питах — каза Брет, без да се усмихне.

— Естествено Били е изключение. — Усмивката на Аштън бе мила и абсолютно искрена. А вътрешно изпитваше такава злоба, че чак стомахът я заболя. — Споменава ли е нещо за насрочване на сватба?

На този въпрос отговори Ори.

— Не. Ще завърши чак следващия юни. А и колко печели в днешно време един младши лейтенант? Хиляда долара годишно. С тези пари не може да се издържа семейство. Бих казал, че е прекалено рано да се говори за женитба.

Очите на Брет блестяха, когато погледна към брат си.

— Не сме говорили.

Но някой ден и това щеше да стане. Аштън го предчувстваше. Това можеше да се окаже идеалният момент за нанасянето на удара — точно когато са най-щастливи.

След вечеря Аштън отиде до семейното гробище. Бе излязъл силен и постоянен вятър. Косата ѝ се развяваше пред лицето като черно знаме. Тя коленичи пред гроба на Тилет — единственото място, на което изпитваше срам от свободното си поведение с мъжете. Заговори тихо, но с голямо вълнение.

— Нещата на Джеймс вървят прекрасно, татко. Искан ми се да беше жив, за да видиш. Знам, че си искал още един син, а не дъщеря, но аз ще направя така, че да се гордееш с мен, както ти бях обещала. Ще стана прочута жена. В целия Юг ще знаят името ми. Ще ме молят за услуги. Джеймс също. Кълна ти се, татко, кълна ти се.

Когато Аштън си замина, Ори, се качи в стаята на майка си, за да я види за малко. Клариса бе учтива и весела, но не го позна. На бюрото ѝ лежеше третият вариант на родословното дърво. Първите два бяха изтривани толкова силно и толкова често, че се бяха разпаднали.

Когато отново слизаше надолу по стълбите, той се замисли за Били и Брет. Радваше се, че нямат желание да се оженят веднага след като Били завърши Академията. Не знаеше как би реагирал, ако в този момент Били поискаше ръката на сестра му.

Той влезе в библиотеката и духна единствената горяща лампа. Отвори капациите на прозореца и пое дълбоко хладния вечерен въздух. Миришеше на есен и на река. Погледът му лениво обходи стаята и се спря на тъмния ъгъл. Загледа се в униформата си. Припомни си, че трябва да ожъне зърното. Но това не го вълнуваше.

Какво ли се бе случило с Мадлин?

Този въпрос го измъчваше през последните няколко дни. Беше се затворила в себе си. Рядко излизаше извън границите на Резолют, а когато го правеше, бе винаги в компанията на съпруга си. Преди няколко седмици на пътя покрай реката Ори се размина с файтона на семейство Ламот. Махна за поздрав към пътниците, но се опасяваше, че го направи прекалено възторжено. Нямаше смисъл да се тревожи. Реакцията на Мадлин беше абсолютно същата като на съпруга ѝ: дежурна усмивка, нетрепващ поглед и едва повдигната за поздрав ръка, докато файтонът премина с трясък и се изгуби от погледа му надолу по пътя.

От една полица взе „Стръкчета трева“, която все още беше увита в кафявата хартия. Не бе имал удобен случай да я подари на Мадлин. Тя не посещаваше вече Клариса, нито пък отговаряше на неговите молби за среща. През лятото той три пъти я чака при Параклиса на Спасението с надеждата, че ще се появи, след като е получила от него бележка, изпратена тайно в Резолют. Но тя не се появи.

Последния път, когато отиде да чака, намери счупени клони и стъпкана трева, което означаваше, че и други влюбени са открили развалините на черквата. Повече не отиде на това място. В отчаянието си поръча на един от своите роби да се опита да разбере дали бележките му не са били заловени. Нанси бе избягала преди няколко месеца, така че бе възможно цялата система за предаване на съобщения да се е разпаднала. Но явно това не бе станало или поне не по начина, от който се страхуваше. След няколко дни робът докладва:

— Получих отговор от Резолют, господин Ори. Всички бележки стигат до нея. Едно момиче ѝ ги носи, казва се Касиопея.

— А господин Ламот чете ли ги?

— Доколкото знам, чете ги само тя. Но след това ги къса и ги хвърля в огнището.

Щом си спомни това, Ори захвърли книгата. Без да иска удари с нея поставката на униформата и тя се строполи на пода. Трясъкът накара Брет и две от прислужниците да дотичат веднага. Без да отваря вратата, той им извика, че всичко е наред.

Хрумна му една идея, която възвърна надеждата му. В събота близо до Шестте дъба щеше да има спортни състезания. Възможно бе заедно с Джъстин да отиде и Мадлин. Обикновено Ори не посещаваше

такива изяви, но на тази щеше да присъства. Можеше да успее да поговори с нея и да разбере какво се е случило.

В събота времето беше задушно, дъждовно и почти непрекъснато тътнеха гръмотевици. Голяма въодушевена тълпа се бе събрала, за да наблюдава състезанията, но Ори нямаше желание да гледа младежите, нарекли се с имена като Гауейн или Кей. И докато те безразсъдно препускаха към висящите кръгове и се опитваха да ги нанижат на копията си, той бродеше из тълпата и търсеше семейство Ламот.

Най-после забеляза Джъстин, който разпалено разговаряше с брат си и още няколко мъже. Изпълнен с надежда, Ори продължи нататък, търсейки с поглед Мадлин. Зърна я на мястото, на което Братовчеда Чарлс бе чакал Уитни Смит, за да стреля по него. Тя седеше на един пън и наблюдаваше как ситният дъждец обсипва реката с точици.

Той се приближи и забеляза, че бе изцапала роклята си. Сигурно бе чула стъпките му, но не се обърна. С чувство на неловкост и страх, като юноша, той се изкашля предупредително.

— Мадлин?

Тя бавно се изправи. Щом видя лицето ѝ, той отстъпи. Беше бледо като на болен човек. Беше отслабнала: поне пет или дори десет килограма. Бузите ѝ бяха хлътнали и сякаш ѝ бе много трудно да фокусира погледа си върху него.

— Ори. Колко се радвам, че те виждам.

Тя се усмихна, но със същата механична усмивка, която зърна, когато се разминаха на пътя. Не можеше да понесе този неин поглед. Очите ѝ обикновено бяха толкова жизнени и топли. А сега...

— Мадлин, какво се е случило? Защо не отговори на писмата ми? — Въпреки че наоколо нямаше никой, той шепнеше.

През лицето ѝ премина сянка на безпокойство. Тя погледна през рамо. След това очите ѝ отново се срещнаха с неговите. Стори му се, че в тях видя болка и зов за помощ. Той тръгна към нея.

— Виждам, че нещо не е наред. Трябва да ми кажеш...

— Мадлин? — Гласът на Джъстин го закова на място. — Моля те, скъпа, ела при нас. Скоро ще си тръгваме.

Ори се обърна, опитвайки се движенията му да изглеждат спокойни и да не издават вътрешното му напрежение. Съпругът на Мадлин бе извикал от другата страна на игрището. За да намали вероятните подозрения, Ори докосна шапката си за поздрав, на което Джъстин отговори по същия начин. Ори продължаваше да се усмихва широко и малко изкуствено, сякаш просто разменяше любезности със съпруга на свой съсед.

А всъщност шепнеше:

— Трябва да говоря с теб насаме, поне веднъж.

Мадлин го погледна отново. Стори му се, че в погледа ѝ имаше копнеж. Но тя въздъхна и каза:

— Не може. Съжалявам, прекалено е трудно.

Бавно, почти като упоена, се отправи към съпруга си. Ори вътрешно беснееше; искаше му се да сграбчи Джъстин за гърлото и да го държи, докато не разбере какво се е случило. Явно нямаше да го научи от Мадлин. Тя бе апатична и замаяна, като че бе в треска.

Но онова, което го тормозеше най-много, докато яздеше към къщи, бе споменът за очите ѝ — странни, смирени, без капка надежда, почти безжизнени. Очи на пребито животно.

40.

На Били Хазард му предстоеше да сложи жълтите нашивки и металните вензели с крепост на офицер от Инженерните войски. Така че той без колебание можеше да заяви, че светът е прекрасен.

Страховете на кадета от Ню Джързи, когото Аштън бе забавлявала, така и не се сбъднаха. Мълчанието на седмината явно не позволи случката да стигне до ушите на Чарлс. Един от тях подхвърли на Били, че Аштън сигурно ги е излъгала за второто си посещение — нещо, в което Били бе убеден още в самото начало. Но полека-лека, под постоянния натиск на войнишкото ежедневие и ученето, инцидентът бе забравен.

Представата на Били за света се изграждаше повече от живота в Академията, отколкото от онова, което се случваше извън нея. Но само един поглед извън Уест Пойнт и мислите му за Брет щеше да бъде достатъчен, за да види голямата бъркотия.

В Крим продължаваше кървавата война. Един от съучениците на брат му, Джордж Маклелън, бе изпратен там като наблюдател на министър Дейвис. Друг вид насилие вещаеше зло за Америка. Хората се биеха в Канзас... и в залите на Конгреса. По време на една реч в Канзас сенаторът Съмнър от Масачузетс бе смесил политическата си реторика с неоправдани лични нападки срещу сенатора Ендрю Бътлър от Южна Каролина. На дваисет и втори май конгресменът Престън Брукс от Южна Каролина влезе в Камарата на Сената с бастун с позлатена топка, до чието използване прибягна, за да изрази отношението си към Съмнър и неговата реч.

Съмнър скоро започна да вика за милост, а кръвта капеше върху бюрото му. Брукс продължи да нанася удари, докато бастунът се счупи. Колкото и да е невероятно, тази сцена бе наблюдавана безучастно от други сенатори. Един от присъстващите бе Дъглас, чиято законодателна инициатива стана причина за изказването на Съмнър.

Няколко седмици след случая Брет написа писмо на Били, в което разказваше как из цяла Южна Каролина се устройвали тържества в чест на Брукс. Аштън и съпругът ѝ дали прием в негова

чест, на който му подарили бастун с гравирани върху него думи на възхищение. Този бастун бил един от десетките, които Брукс получил. Писмото продължаваше така:

Когато Джеймс и Аштън бяха тук миналата седмица, Ори спомена, че докато Съмнър се възстанови, ще мине година, а може и повече. Джеймс повдигна вежда и каза: „Толкова бързо? Колко жалко.“ Мразя тези времена, Били. Те като че ли изваждат на преден план най-лошото в човека.

Дори и такива мисли не можеха да отчаят Били в този момент. Оставаха му само няколко дни до напускането на Академията, а той се бе справил добре, особено през последната година. Мейхън на всеослушание похвали работата му в курса по военно и гражданско инженерство. Били можеше да направи разлика между *Pinus mitis* и *Pinus strobus*^[1], да напише разработка за качествата на глинестите и варовити скали като строителни материали или да изрецитира насън формулата на хоросана. Щеше да завърши шести по успех от випуск 1856.

Джордж, Констанс, Мод и дори Стенли и Изабел щяха да пристигнат в Уест Пойнт, за да присъстват на събитието. Джордж и Изабел си говореха само когато се налагаше. Но разговорите им бяха винаги хладни и официални; забраната за взаимни посещения все още бе в сила. Били бе чул Констанс да казва, че е глупаво хората да се сърдят така дълго, при положение, че животът е толкова кратък. А Джордж бе отвърнал, че точно защото е кратък, всичко, което му пречи да пропилее част от него в компанията на Изабел, е дар Божи.

Чарлс поздрави Били за големия успех, докато го освобождаваше от одеялата и други лични кадетски вещи. Чарлс никога не се бе опитвал да се състезава със своя приятел в учението; остана неизменен член на безсмъртните, определени за конницата — а това съвпаднало с желанието му. Перспективите за израстване в кавалерията — и не само там — бяха станали много по-големи, откакто преди година Дейвис прокара закон за увеличаване числеността на армията. Бяха създадени два нови пехотни полка и два кавалерийски. Директорът Ли вече бе

прехвърлен в новия кавалерийски полк, под командването на Албърт Сидни Джонстън, също възпитаник на Академията. Чарлс се надяваше догодина да бъде изпратен в едно от новите формирования.

Били вече знаеше първото си назначение като почетно издигнат в чин младши лейтенант. След напускане на Академията трябваше да се яви във Форт Хамилтън на Нюйоркското пристанище, където щеше да работи върху изграждането на брегови укрепления и подобрения на пристанището.

На път към къщи със семейството Били за първи път се качи на Лихайската железница, която вече обслужваше и по-отдалечените краища на долината, включително и Лихай Стейшън. Когато семейство Хазард слезе от влака, носачът каза на Джордж, че брат му изглежда много добре.

— Прав си, от него излезе чудесен войник. Толкова е елегантен, че ме кара да тъгувам по времето, прекарано в армията. Малко — добави с усмивка Джордж.

— Много бих искал Брет да дойде за една седмица през юни — каза Били.

Джордж се вгледа в крайчеца на пурата си.

— Някакви планове ли имате да обсъждате?

— Още не, но предполагам, че скоро ще имаме. Имам нужда да го споделя с някого.

— Може ли да е по-възрастен?

— Надявах се да ми предложиш.

— В такъв случай, довечера — каза Джордж, виждайки сериозното изражение на Били.

След вечеря Били се качи горе, за да облече цивилни дрехи. Джордж целуна децата и бързо отиде в кабинета си, където с нетърпение отвори едно писмо, пристигнало по време на отсъствието му. Адресът на подателя бе в Едивил, Кентъки.

Преди няколко месеца той научил за един човек от Питсбърг на име Уилям Кели, който имаше фабрика за претопяване и преработка на метали в Едивил, Кентъки. Кели твърдеше, че е открил бърз и ефикасен метод за пречистването на чугуна от силиций, фосфор и други елементи чрез горене, като по този начин рязко се намалявало

съдържанието на въглерод в него. По думите на Кели, в резултат на тази пневматична преработка се получавала много добра, мека стомана.

Обсаден от кредитори и осмиван от конкуренти, които наричаха неговата преработка „варене на въздух“, Кели продължаваше да усъвършенства сърцевината на своя метод — конвертора — на някакво тайно място в горите на Кентъки. Джордж му написа писмо, в което предлагаше да отиде в Едивил, за да види конвертора. Написа също така, че ако го хареса, ще финансира разработката на Кели срещу някакво дялово участие.

Лицето на Джордж помръкна, щом прочете отговора. Вярно бе, че Кели имаше нужда от тези пари, за да отклони атаките на своите кредитори. Но той не искаше да показва своя конвертор на никого, преди да е завършил работата си по него и да го е патентовал. Човекът имаше сериозни основания да се отнася с подозрение към такива предложения. Някои хора от стоманодобивната промишленост бяха готови да кажат или да направят почти всичко, за да научат подробностите около успешната технология, а след това без никакви скрупули да я откраднат, в случай че не е патентована. Въпреки това Джордж остана разочарован от отговора на Кели и в такова настроение излезе на верандата, за да се срещне с брат си.

Били още не беше слязъл. Джордж се отпусна в един от люлеещите се столове. Долу, покрай близкия бряг на реката, преминаваше товарен влак и от комина на локомотива му излизаха гъсти кълба дим. Лъчите на залязващото слънце оцветяваха дима в яркочервено, а след това той бързо се разсейваше.

Промените, на които бе станал свидетел през тези трийсет и една години, бяха просто изумителни. Беше израснал с малките речни корабчета, а тях вече ги нямаше. Влаковете и релсите, по които се носеха, бяха символите на новата епоха.

Железопътните линии играеха важна роля и в държавните дела във Вашингтон. Робството и съдбата на Канзас и Небраска бяха неразривно свързани с предстоящото решение за трасето на трансконтиненталната железница. Министър Дейвис държеше на южното трасе, което прекосяваше щати, в които робството все още съществуваше. Сенаторът Дъглас защитаваше северното трасе с крайна гара Чикаго. Не беше тайна, че Дъглас бе направил някои

спекулации в западната част на страната. Враговете му открито го обвиняваха, че е внесъл законопроекта Канзас — Небраска, за да стимулира заселването на тези райони и по този начин да ги направи привлекателни за строеж на железници, което би повишило цената на неговите земи.

„Вече няма чисти подбуди“ — мислеше си Джордж, докато гледаше как залязващото слънце като че полира ниските била от другата страна на реката. Струваше му се, че никой не е способен да се справи с всички трудности и страсти в един толкова сложен и циничен свят. Нямаше държавници, а само политици.

А дали не разсъждаваше по този начин просто защото остаряваше? Бе на трийсет и една, което означаваше, че е изживял три четвърти от един средно продължителен живот. Съзнанието за това му тежеше. Замисли се за преходността на човешките надежди и мечти, за това, че след смъртта те изчезват почти толкова бързо, колкото и кълбата дим от товарния локомотив.

Чу стъпките на Били по стълбите и се окопити. По-малкият му брат искаше от него съвет, мъдрост... без да разбира, че повъзрастните са почти толкова несигурни във всичко, колкото и самият Били, ако не и повече. Джордж направи всичко възможно да скрие това. Когато Били се появи, той се люлееше на стола и доволно пушеше пура.

— Икаш ли да се разходим нагоре по хълма? — попита Джордж.

Били кимна в знак на съгласие. Те слязоха от верандата, отпавиха се към задната част на къщата и скоро минаха покрай обора и бараката за дърва и стигнаха до открито равно място, където планински лаврови дръвчета бяха поникнали в пропуканите скали. Над тях, по склона, още много лаврови дръвчета се бяха вкопчили с корените си и бяха цъфнали. Вечерният вятър поклащаше стотиците бели цветове и от допирането на острите им листенца се носеше лек шум.

Джордж тръгна нагоре към билото, което бе доста по-високо от най-високата точка на Белведере. Трудно бе да се открие пътеката, но той знаеше откъде започва и не след дълго вече се катереше по склона, а растенията се увиваха и шибаха краката му. Когато се изкачиха, той бе задъхан, но не и Били.

На кръглото било бяха оцелели само няколко закърнели лаврови дръвчета. Те напомниха на Джордж за мистичните чувства, които изпитваше майка му към това жилаво и устойчиво дърво и за това, как тя го сравняваше със семейството и любовта.

Под тях с кристална яснота се виждаха къщите, градът и фабриката за желязо. Известно време Били се наслаждаваше на гледката, а после бръкна в джоба си и подаде на брат си някакъв предмет с евтина рамка от бял метал.

— Искан да ти покажа това.

Джордж наклони снимката, за да може да я види на последните слънчеви лъчи.

— Боже мой. Та това сте ти и Чарлс. Не изглеждате съвсем трезви.

Били се усмихна и отново пхна снимката в джоба си.

— Снимаха ни точно след една разходка до Бени — каза той.

— И кога фотографията стигна до Уест Пойнт?

— Преди една година започнаха да правят снимки на класовете. Чарлс и аз поискахме да ни снимат само двамата.

Джордж се засмя някак неохотно, а после поклати глава.

— Купър Мейн е прав. Живеем във време на чудеса.

Били изведнъж се напрегна.

— Бих искал няколко чудеса да се случат и в Южна Каролина. Мисля, че Ори не иска да се ожени за Брет.

— За това ли искаше да поговорим? — Били кимна и той продължи. — Говорил ли си с Ори или поне писал ли си му за намеренията си?

— Не и няма да го направя поне още една година. Искан първо да съм сигурен, че мога да издържам семейство.

„Колко е предвидлив и разсъдлив — помисли си Джордж. — От него ще стане чудесен инженер.“

Били продължи:

— Брет му е намеквала няколко пъти. И двамата имаме чувството, че не ни одобрява като двойка. Струва ми се, че не ме харесва.

— Причината със сигурност не е тази. Ти и Брет сте от различни места, от двете половини на тази страна, чиято вражда се задълбочава

с всеки изминал час. Убеден съм, че Ори се тревожи за бъдещето ви. Признавам, че и аз споделям тази негова тревога.

— Какво да направя тогава?

— Послушай съвета, който ми даде мама, когато хората казваха, че не бива да се женя за католичка и да я водя в Лихай Стейшън. Тогава тя ми каза да се вслушам в сърцето си, а не във фанатизма или в заблужденията на други хора. Тя каза, че любовта винаги ще побеждава омразата. Каза, че трябва да е така, ако човешкият род иска да оцелее. Ори не те мрази, но може би се съмнява в твоите перспективи. — Той леко се усмихна. — Дръж се, лейтенанте. Не отстъпвай от своята позиция и в края на краищата Ори ще се предаде.

— А ако е необходимо повече време?

— И какво от това? Искаш ли Брет или не? — Изведнъж Джордж се наведе. Откъсна едно лаврово клонче и го вдигна на слабата светлина. — Знаеш как се отнася мама към това растение. Тя казва, че то е едно от малкото неща, които надживяват естествените си врагове и устояват на всичко. — Той подаде на Били клончето с бели цветове и зелени листа. — Учи се от него. Нека чувствата ти към Брет бъдат по-силни от всичките съмнения на другите. Ти трябва да надвиеш Ори. Когато почувстваш, че надеждата те напуска, помисли за лавровото дръвче, което расте тук горе в пек и бури. И издържа. Това е най-добрият съвет, който мога да ти дам.

Били разгледа внимателно листата и цвета. Искаше да се усмихне, но не можа. Гласът му бе изпълнен с вълнение.

— Благодаря ти. Ще го послушам. — Той сложи клончето в джоба си.

Небето беше вече съвсем тъмно и по него бяха разпръснати хиляди звезди. Със смях и приятелски разговори двамата братя заслизаха надолу по пътеката и потънаха в тъмнината на склона, на който лавровите дръвчета продължаваха да се полюляват, а шумът от листата им напомняше лек плисък на морски вълни.

---

[1] Видове борово дърво (лат.). — Б.пр. ↑

41.

Старите политически връзки продължаваха да се разпадат и през есента. Бък Бюкенън най-после получи възможност да се кандидатира за президент от името на Демократическата партия. Камерон, въпреки че все още бе скаран със своя колега, усети, че ако отидеше при републиканците, както правеха мнозина от Севера и Запада, това може да навреди на внимателно изградения му механизъм. И така, през есента на 1856 той вземаше участие в политическия живот под знамето на нещото, наречено Партия на Съюза, докато в същото време изслушваше на четири очи предложения за сътрудничество. Републиканци като Дейвид Уилмът заявиха, че биха подкрепили Камерон за място в Сената, ако той свърже съдбата си с тяхната партия. Стенли работеше предано за Бос Камерон, без да знае за какво се бори той, с изключение на това, което Стенли възприемаше като личен интерес на Камерон.

В Южна Каролина Хънтун продължаваше да разгласява своите виждания от обществените трибуни. Той се страхуваше от растящата мощ на републиканците, но бе почти толкова разочарован и от Бюкенън, който претендираше, че защитава ненамесата по отношение на робството в отделните щати, а в същото време подкрепяше доктрината на Дъглас за териториите. „Как би могъл да оцелее Югът под ръководството на която и да е от тези две партии?“ — питаше Хънтун в своите речи. По никакъв начин — отделянето бе единственият отговор. Хънтун завършваше всяко свое обръщение, като театрално вдигаше ръка и обявяваше тост:

— За сабята — единственото разрешение на националните спорове! Колкото по-скоро бъде извадена от ножницата в защита на правата на Юга, толкова по-добре!

Този тост винаги предизвикваше бурни аплодисменти и бе често цитиран в пресата на Южна Каролина. Вестник „Мъркюри“ го нарече Младата луда глава. Аштън бе много развълнувана и смяташе това събитие за значителен напредък в кариерата на своя съпруг. Човек

разбираше, че се е прочул, когато хората започнеха да говорят за него като за Стария еди-кой си или Младия еди-що си.

На север семейство Хазард напоследък се сблъскваше с все по-голямата конкуренция на британската железодобивна индустрия. Джордж хвърли вината върху демократите с тяхната нискотарифна политика и по тази причина влезе в Републиканската партия. Това негово решение нямаше нищо общо с по-твърдата линия на партията по въпроса за робството, въпреки че я подкрепяше. Той гласува за кандидата на републиканците Фремонт, който загуби борбата срещу Бюкенън с около петстотин хиляди гласа. Това бе изключително силно представяне за една нова партия още при първата президентска надпревара.

Няколко дни след изборите Купър се появи в Монт Ройъл с някакъв чертеж под мишница. А щом го разгъна, Ори видя план с вертикален разрез на товарен кораб. В долния ъгъл бе нарисувана декоративна лента, на която пишеше „Звездата на Каролина“.

— Какви са размерите на този кораб? — попита изумен Ори.

— Сто седемдесет и пет метра от носа до кърмата. Малко по-малък е от кораба, който в момента строи моят приятел Брюнъл, за превоз на въглища и пътници чак до Тринкомали в Цейлон. Името му е „Ливайътън“. Строят го на Острова на кучетата на Темза. След две седмици заминавам със семейството си, за да му хвърля един поглед.

Ори замислено подръпна брадата си.

— Ти може и да имаш нужда от още една почивка в Англия, но не съм сигурен дали семейство Мейн има нужда от още един кораб. — Той потупа с пръст чертежа. — Нали нямаш намерение наистина да построиш това чудовище...?

— Разбира се, че имам. Предлагам да основем Корабостроителница Мейн в Чарлстън специално за построяването на „Звездата на Каролина“ като американски кораб.

Ори наля две чаши уиски и подаде едната на брат си.

— Затова ли пазеше онази земя на остров Джеймс?

Купър се усмихна.

— Точно затова.

Ори гаврътна половината от уискито си и каза малко саркастично:

— Радвам се, задето вярваш, че това семейство може да преуспява, докато всички останали затъват. Безработицата расте — Джордж казва, че се страхува от нова депресия и дори може би нова паника, — а ти искаш да строиш товарен кораб.

— Най-големия в Америка. — Купър кимна. Излъчваше спокойствие и сигурност. Беше се научил да се справя с опозиция от всякакъв вид, включително и от страна на семейството му.

— Много бързо ще си върне парите — продължи той. — Ще пренася памук и всичко, каквото можеш да си помислиш. Знам, че се задават тежки времена, но те няма да продължат вечно, а ние трябва да мислим за след това. Помисли за състоянието на нашето корабоплаване. Клиперите са неудобни. Били са построени с една-едничка цел — бързина. Да се стига по най-бързия начин до златните полета, без да се мисли за товароподемност, това е било основното желание. Сега вече няма злато и никой вече не строи клипери. А тези, които все още се използват, не могат да пренасят товари с такива размери, каквито нашите фермери и индустриалци са готови да изнасят. Наистина, Ори, като морска държава ние сме много изостанали. Общият тонаж на американските презокеански параходи е деветдесет хиляди тона. Великобритания има шест пъти повече. Съществува вакуум, който „Звездата на Каролина“ може да използва. И още нещо: корабостроителницата ще е от полза за Чарлстън, а и за целия щат. Имаме нужда от производства, които не зависят от робски труд.

През смях — а и как ли другояче можеше да реагира на такъв възторжен ентузиазъм — Ори вдигна ръка.

— Добре, убеди ме.

— Наистина ли?

— Може би не съвсем, но достатъчно, за да попитам колко ще струва този красавец.

Тези думи помрачиха блясъка в очите на Купър.

— Когато се върна от Англия, ще разполагам с по-точни цифри. В момента предвижданията ми се основават само на тези на Брюнъл. Според оценките на компанията Истърн Стийм Навигейшън, в долари „Ливайътън“ ще струва четири милиона.

Докато Ори се съвземаше от шока, Купър пое дълбоко въздух.

— Може и повече.

— Да не си полудял, Купър? Дори да ипотекираме цялото си имущество, пак не можем да съберем и половината от тези пари.

Купър тихо отвърна:

— Мисля да разговарям с Джордж за другата половина.

— При положение, че търговията с желязо върви към депресия? Ти си се побъркал.

— Джордж е добър бизнесмен — като теб. Мисля, че ще види дългосрочната перспектива, а не само първоначалните рискове.

Предизвикателството бе очевидно. Ори трябваше или да подкрепи проекта, или да заеме мястото си в лагера на реакционерите, между които бе например Стенли. Всъщност, според Ори, идеята на брат му бе фантазьорска, вълнуваща и не чак толкова глупава, колкото му се бе сторила в първия момент. И все пак той не бе готов да даде съгласието си веднага.

— Искам да видя цифрите. Реалистични предвиждания за товароподемност, цена и бъдещи приходи. Няма да говоря с нито един банкер, преди да съм ги видял.

Това бе достатъчно голям успех за Купър. Сияещ, той каза:

— Ще бъдат готови две седмици след завръщането ми. А може би дори и по-рано. На времето в Чарлстън са строили малки корабчета. Възраждането на едно производство би могло да бъде спасение за тази част на щата.

— Да не говорим за разоряването на семейство Мейн — каза Ори. Но го каза с усмивка.

Корабът, с който пътуваха Купър и семейството му, акостира в Бристол. Там те се прехвърлиха на Голямата западна железница, построена от А. К. Брюнъл и открита през 1841. Влакът потегли от един от пероните под огромния покрив на конзолни греди на гара Темпъл Мийдс, чиято конструкция бе дело на Брюнъл. Железопътната линия бе ширококорелсова и бе дълга 193 километра. Минаваше над тухлените арки на моста Мейдънхед, също на Брюнъл, смятан за шедьовър на строителното изкуство, и пристигаше на новата гара Падингтън, която преди две години бе официално открита от принц-консорта. Брюнъл бе проектирал гарата до най-малки подробности, както и хотел „Падингтън“, който се намираше точно до нея. Тъй като

Брюнъл бе в управителния съвет на хотела, Купър реши да отседне там. При настаняването разбра, че малкият апартамент, който бе запазил, е заменен с доста по-голям без промяна в цената.

Айзъмбард Кингдъм Брюнъл бе на петдесет години — дързък мъж с въображение, на когото му бе приятно да носи цилиндър и в ъгъла на устата му да виси пура. Не всички негови идеи бяха успешни. Решението му Голямата западна железница да бъде ширококорелсова бе остро критикувано, тъй като по нея не можеха да се движат влаковете от линиите, които я пресичаха. Но по размаха на въображението той нямаше равен на себе си. Купър отново се убеди в това, когато дребничкият инженер го заведе в корабостроителницата на Темза, която бе собственост на неговия съдружник Скот Ръсел.

Покрай строежа на „Ливайътън“ корабостроителницата Милуол бе станала най-голямата туристическа забележителност. Из целия район, сред блатистите полета на Острова на кучетата бяха разпръснати кафенета и сувенирни магазини, направени от брезент и евтин дървен материал. Продаваха се всевъзможни джунджурии: от малки модели на готовия кораб и литографии до буквар „Ливайътън“ за малките. Но в този дъждовен делничен ден магазините няха много работа.

Шестнайсетметровият двоен корпус на „Ливайътън“ се извисяваше към облачното небе. Разстоянието между вътрешния и външния корпус бе един метър и бяха здраво свързани. Корабът щеше да бъде с шест мачти, пет комина и два двигателя — единият за веслените колела, а другият за огромното витло. Корабът бе в такова положение, че да бъде спуснат странично във водите на Темза, защото голямата му дължина не позволяваше нормално спускане.

— Надяваме се, че до една година ще бъде във водата, при условие, че успее да завърши проекта си за съоръженията за спускане и да разпаля отново у господин Ръсел желание за сътрудничество. Стана ясно, че първоначалните му изчисления за цената на корпуса и двигателя за витлото са били несериозни и безотговорни.

Брюнъл дъвчеше незапалената си пура. Въпреки явното разочарование от неговия съдружник, човек не можеше да не забележи гордостта, с която плъзгаше погледа си по гигантския кил на кораба. Като използва пурата си за показалка, той посочи вече завършената

част от външния корпус, покрита с железни листове, дебели три сантиметра.

— Когато бъде завършено, моето голямо бебе ще има трийсет хиляди такива листа. И три милиона нита. Когато се работи най-усилено, двеста души едновременно забиват само нитове.

Купър свали от главата си стария цилиндър, за да види по-добре железното чудовище, което се издигаше над него. В лицето му пръсна дъжд.

— Искам да построя подобен кораб в Чарлстън, само че по-малък. На времето рисувах „Великобритания“...

— И то доста добре. Виждал съм някои рисунки. Но съм сигурен, че онова, което току-що каза, е шега, Купър. Винаги си ми правил впечатление на интелигентен човек, който обича удобствата. Сигурен съм, че не искаш да се откажеш от приятелите си, семейството си, здравето си и всичките си пари заради една такава авантюра.

— Знам, че рискове съществуват, огромни рискове. Но нещо ме кара да ги поема. Искам да построя този кораб не само от егоистични подбуди.

— Знам, че Югът изпада във все по-голяма изолация в търговско и политическо отношение — каза Брюнъл, като поклащаше глава. — Както знаеш, дружествата, които се обявяват против робството, са доста активни тук. Ако говориш сериозно, ще ти покажа моите чертежи и бележки по проекта и ще ти дам колкото е възможно повече информация. Предполагам, че не е необходимо да ти казвам, че много хора се съмняват в надеждността на моя проект. Моята рожба ще бъде първият кораб без криви греди по корпуса. Казват, че щял да се изметне по средата, да се извие нагоре, да се разпадне...

— Интересува ме твоето мнение, а не мнението на твоите критици.

Инженерът се усмихна. И докато описваше огромните четирицилиндрови двигатели за витлото, чиято изработка бе възложил на компанията на Джеймс Уат, отрицателните емоции като че ли го напуснаха.

— А след това идва ред на веслената ос. Четирийсет тона. Единственият по рода си, най-голям излят машинен елемент в човешката история...

Той говореше с растящо въодушевление, докато двамата вървяха под ситния дъжд. Ята от гарги бяха накацали по пустите сергии за сувенири. Скъсано парче платно се развяваше. Работниците от корабостроителницата, качени по скелетата, махаха за поздрав на Брюнъл, но той не видя повечето от тях; говореше прекалено бързо. Толкова бързо, че Купър едва успяваше да си води бележки.

Купър заведе семейството си в едно обикновено дворче на черква в Бийкънсфилд. Децата не разбраха защо мълчеше с наведена глава пред гроба на някакъв човек на име Бърк. Но дори и четиригодишната Мари-Луиз долови, че това място е особено важно за баща ѝ.

Децата се интересуваха много повече от тунела под Темза — този деветнайсетгодишен проект, завършен от Брюнъл след смъртта на баща му, който бе автор на оригиналната разработка. Брюнъл вече бе показал на семейство Мейн модел на своя Голям щит — грамадно метално съоръжение, разделено на секции, в което бяха стояли по трийсет и шест работника с чукове и длета и бавно бяха прокопавали земята под реката.

Семейството влезе в тунела за пешеходци откъм Уепинг. Беше хладно и мрачно и Джудит бе малко смутена, когато видя многото бездомници, седнали или спящи покрай стените. Но Купър, който държеше Мари-Луиз с лявата си ръка и носеше Джуда в дясната, виждаше само величието на идеята. Очите му блестяха.

— След като свободни хора могат да направят това, защо, по дяволите, някой трябва да притежава роби?

От тези прошепнати думи Джудит я полазиха тръпки. Купър приличаше на човек, който е зърнал Божия лик. Тя пхна ръка под неговата и се притисна в него. Обичаше го повече от когато и да било.

На следващия ден Купър и Брюнъл възнамеряваха да прегледат грубите изчисления за разносните по строежа на „Ливайътън“. Без предупреждение Купър отложи срещата и се втурна в друга посока, свързана с Джордж Хазард.

Онова, което го накара да направи това, бе едно заглавие от четири думи във вестник „Мейл“.

Броят бе от преди няколко седмици. Бяха го взели от една пейка на гарата и използвали за увиване на остатъците от ябълките, които децата изядоха на връщане от Бийкънс Филд. Купър намери остатъците и вестника на една масичка в антрето на апартамента в хотела. Понечи да ги хвърли, но в този момент едно заглавие привлече вниманието му:

БЕСЕМЪР ТЪРСИ АМЕРИКАНСКИ ПАТЕНТ

Тъй като се интересувахе от изобретатели и изобретения, Купър веднага се сети за този човек. Хенри Бесемър бе преуспяващ изобретател, станал известен с разработката на метод за придаване на подходящ въртящ момент на снарядите, изстрелвани от гладкоцевни оръдия. Беше я направил по време на Кримската война с финансовата и морална помощ на френския император Наполеон III.

Какво ли се опитваше да патентова в Америка? Две кратки съобщения даваха отговор на този въпрос.

— Боже Господи, я виж ти! — възкликна Купър. Започваше да се изразява почти като англичанин.

Джудит излезе от хола.

— Нещо лошо ли се е случило?

— Напротив. Погледни. Някакъв мъж на име Бесемър твърди, че е изобретил бърз начин за превръщане на чугуна в стомана. Искане да го патентова в Америка. Интересно дали Джордж знае за него. Трябва да проуча този въпрос, за да го информирам.

Така и направи, като заради това отложи срещата си. По-голямата част от разследването се състоеше в ровене из стари вестници. Освен това изпрати няколко бележки на Бесемър с молба за разговор. Изобретателят не отговори на нито една от тях.

— Не е чудно — каза му Брюнъл няколко дни по-късно. — Бесемър твърди, че му е бил оказан натиск да разкрие своя метод прекалено рано.

— И как го разкри?

— Прочете пред Асоциацията за научно развитие един шеговит доклад, който бе изцяло препечатан във вестник „Таймс“.

— Кога?

— Доколкото си спомням, някъде през август.

— Чак дотам не стигнах.

Купър написа още една бележка на изобретателя. Брюнъл също му писа. Това промени нещата, но Бесемър пишеше в отговора си, че може да отдели на Купър не повече от десет минути.

Геният на Брюнъл се състоеше в концептуалното мислене, в създаването на идеи, които не можеха да бъдат патентовани и които той с радост споделяше. Изобретенията на Хенри Бесемър бяха от друг характер. Всяко от тях представляваше някакъв механизъм или метод и поради това подлежеше на защита... или кражба. При срещата си с Бесемър Купър видя един подозрителен и потаен човек.

— Обявлението бе прибързано и хвърли по петите ми цяла глутница вълци. Борят се с мен и помежду си за дял от откритието ми. Производителите на стомана от Шефилд ми се присмиват, което, разбира се, е съвсем естествено. В момента са им необходими две седмици за получаването на една малка ваничка стомана от преработката на чугун. Ако успея да започна да произвеждам пет тона стомана за половин час, с тях е свършено.

— Какво можете да ми кажете за своя метод, господин Бесемър?

— Нищо. Вече съм казал всичко, което мога да кажа публично или на вас. Приятен ден, господин Мейн.

Купър вече знаеше една от причините за враждебното поведение на Бесемър. Неговият метод се бе сблъскал с някакви трудности. След като отново започна да се рови из стари вестници, Купър откри една статия в „Таймс“, от която научи повече подробности за споровете около изобретателя и преписа всичко, което можеше да заинтересува приятеля му в Лихай Стейшън.

Бесемър бе стигнал до своето откритие по време на работата си с оръжейния специалист на Наполеон III, Миние, върху въртящия момент на снарядите. Като изключително любопитен човек той се заинтересувал и от други области на оръжейното производство, включително и от едно проучване, отнасящо се до възможните

заместители на крехкото желязо, използвано в момента за производството на оръдия. В резултат на този негов интерес се появил методът на Бесемър за производство на големи количества качествена стомана и необходимите за това съоръжения — яйцевиден конвертор, хидравличен апарат за управляването му от безопасно разстояние и онова, което той нарекъл „духаща машина“ за атакуването на чугуна с богата на кислород въздушна струя.

На теория методът бе поразително прост. Но така е било и при много други революционни изобретения. Месец след като направил сензационните си разкрития, Бесемър започнал да продава лицензи за своя метод на различни фирми за хиляди лири. След още един месец пресата го нарекла шарлатанин. „Един ярък метеор, който прелетя по небосклона на металургията, за да потъне в пълна тъмнина.“

Когато Купър пристигна в Англия, фурорът бе преминал. Бесемър все още вярваше в своя метод и искаше да го патентова в Америка, но английските леяри искаха главата му. Онези, които бяха платили, за да използват неговата технология, я обявиха за провал и измама. Получената стомана беше с незадоволителни качества. В неистовото си желание да открие причината Бесемър се бе отдал на непрекъснати лабораторни изследвания. Причината за провала, изглежда, се криеше във високото съдържание на фосфор в английската желязна руда. По време на експериментите си изобретателят случайно бе използвал шведска руда, в която почти не се съдържаше фосфор.

Брюнъл каза на Купър, че дори това откритие не решило проблема на Бесемър. Но упорито се говорело, че някакъв анонимен производител на стомана от Уелс открил начин за успешно прилагане на технологията и имал намерение да патентова свой собствен метод. Не беше чудно, че Бесемър се чувстваше застрашен и бе ядосан. Беше се прочул със светкавична бързина, а после се бе провалил и всичко това само за три месеца.

И все пак Купър бе респектиран от този човек и беше убеден, че е на път да постигне нещо. Причина за това бяха честите публични изявления на производителите от Шефилд, които продължаваха да обвиняват Бесемър в измама и да отричат теоретичната основа на неговата технология. В повечето случаи, в които някаква идея биваше нападана така яростно, това означаваше, че в нея има нещо смислено.

Той продължи да подрежда стари вестници, от които се получи дебела папка, като ги допълваше със собствените си бележки. Имаше намерение да занесе тази папка на Джордж веднага щом се върне в Америка.

— В края на краищата — каза той на Джудит, докато пътуваха към Саутхемптън, откъдето щяха да се качат на презокеанския кораб, — като ще искам от него два милиона долара, за да построя кораба си, добре ще е преди това аз да му направя някаква услуга.

— Как се казва този мистериозен спасител на Бесемър? — попита Стенли Хазард.

Във въпроса се съдържаше не само скептицизъм, но и подигравка. Наистина подигравката бе съвсем лека — вероятно заради учтивостта, която изискваше случаят, — но все пак я имаше. Купър ненавиждаше ограниченото мислене на Стенли почти толкова, колкото и самодоволното му лице, което с всяка изминала година заприличваше все повече на препълнена купа с овесена каша.

Припомняйки си голямата цел на своето посещение, Купър обузда гнева си.

— Не знам, Стенли. Фабриката му е в Уелс, но освен това не се казва нищо друго. — Той бутна дебелия папка към другия край на масата. — Всичко, което успях да науча, е тук.

Той рязко сложи ръка пред устата си и се закашля. Джордж бе развълнуван от новината, която му бе донесъл Купър. Личеше по това, че започна да пуши по-бързо от обикновено, като дърпаше бързо и нервно от пурата, която бе ухапал. Купър продължи да кашля и Джордж взе да маха с ръка през облаците син дим, за да ги раздвижи и разсее поне малко.

— Извинявай, Купър. — Той отиде до прозореца и го отвори. Хладен нощен въздух нахлу в малката хотелска столова за лични разговори.

Когато пристигна в Ню Йорк, Купър качи Джудит и децата на един параход за Чарлстън и веднага след това се отправи към Лихай Стейшън. Пристигна посред нощ и се настани в хотел „Стейшън Хаус“, който се намирал на една пряка от гарата и бе построен малко след прокарването на железопътната линия. Беше малък, но съвсем модерен. Към всяка стая имаше малко помещение с вана и навсякъде имаше газови лампи.

След като закуси добре, Купър изпрати бележка на Джордж, с която го уведомяваше, че е пристигнал, и канеше него и брат му на вечеря. В действителност Купър не искаше да представя проекта за

своя кораб на Стенли, но разбираше, че се налага. Джордж отговаряше за всички разходи на Хазард Айрън, но корабът щеше да бъде друг вид разход, инвестиция, и то толкова голяма, че Джордж вероятно нямаше да посмее да даде съгласието си, без да се посъветва с брат си. По-добре бе Стенли да е с тях, отколкото срещу тях.

Джордж все още прелистваше бележките и изрезките от вестници.

— Знаеш ли, това много ми напомня за технологията на Кели.

Купър бодна с вилицата последното парче печен заек, останало в чинията му.

— Кой е този Кели?

Джордж му разказа за леяра от Кентъки.

— Но ако Бесемър вече се опитва да получи американски патент...

— Не ти ли казах? — прекъсна го Купър. — Сдобил се е с него, преди да замина от Лондон.

— Значи на Кели май не му е провървяло. Все едно... — Пурата му бе угаснала; той драсна клечка кибрит и я запали отново. — Още утре ще си купя билет за първия параход за Англия. Може да изпратя Констанс да разгледа френските катедрали, докато проуча въпроса.

Стенли проговори:

— Мисля, че е глупаво да рискуваш...

— Какво да рискувам? Времето си? Парите за пътуването? Боже Господи, Стенли, ако човек иска да напредва в бизнеса, рискът е неизбежен. Защо не можеш да го разбереш? Представи си, че Хазард успеят да се сдобие с американски лиценз за технологията на Бесемър. Помисли само колко много бихме могли да спечелим, ако сме първи на пазара.

— Да спечелим... или да загубим — отвърна Стенли. — А какво ще кажеш за това, че стоманата, получавана по тази технология, е все още с незадоволително качество?

Вбесен, Джордж неочаквано удари с юмрук по масата.

— Какво значение има това за теб, по дяволите? Ще платя за цялото пътуване от собствения си джоб.

Стенли се облегна на стола и се усмихна.

— Да, ще бъде много по-доволен, ако го направиш.

Джордж присви устни, пое дълбоко въздух и се обърна към посетителя.

— Бих искал лично да разговарям с Бесемър. Може би към мен няма да се отнесе с такова подозрение, тъй като съм в този бизнес.

Купър леко се усмихна.

— Едва ли. На практика цялата британска металургична индустрия му се присмива.

— Допускаш ли, че знаят нещо повече от нас? — попита Стенли с въздишка и стана от стола.

Джордж извади пурата от устата си и изглежда брат си през колелце дим.

— Стенли, знам, че от много години не ти се е налагало да имаш добри обноси, но се опитай да си спомниш как си се държал, преди да се сприятелиш с политиците. Купър ни направи голяма услуга, като дойде тук. Длъжни сме да изслушаме внимателно всичко, което иска да ни каже. Имаше и още нещо, нали?

— Да — каза Купър. Стенли седна с нежелание.

Със свито сърце Купър взе куфарчето си. Никак не му се щеше да представя чертежа на „Звездата на Каролина“ в атмосфера на скептицизъм и враждебност.

Той премести чиниите и сребърните прибори от масата, а след това разстла вече изпоцапания и с оръфани краища чертеж. Заговори бавно и сериозно. Започна с особеностите на своя проект. С въодушевление описа огромния обем на парахода и възможностите за пренасяне на много различни видове товари. Накрая разкри намерението си да построи кораба в Чарлстън. И в заключение каза:

— Нашето семейство ще вложи пари в този проект, но те няма да бъдат достатъчни за предприятие от такъв мащаб. Ако семейство Хазард се включат като съдружници, ще можем да го осъществим и мисля, че и двете страни ще бъдат изправени пред една прекрасна възможност за печалба. Може би много голяма печалба.

Стенли хвърли още един бегъл, критичен поглед на чертежа.

— Какво е мнението на банките?

— Все още не съм преговарял с нито една банка. Искан вие да сте първите. — След това продължи към Джордж. — Разбира се, рискове съществуват...

Стенли се изкиска и промърмори нещо с пренебрежение. Джордж чу само „меко казано“ и хвърли на брат си мрачен, пронизващ поглед. Стенли се облегна назад с кръстосани ръце и притворени очи. Джордж каза:

— Вече ти обясни. И според мен повече от достатъчно. Но нямам необходимите познания, за да мога да преценя едно такова предложение. Не знам нищо за корабостроенето.

— Всичко, което знам, е от собствени проучвания — отвърна Купър. — Имам намерение да доведе в Чарлстън най-добрите конструктори и корабостроители на Ню Ингланд...

Той продължи да говори още десет минути. Можеше и да си спести това усилие. Все още с кръстосани ръце, Стенли заяви:

— Аз съм против. Няма да вложа нито цент в този проект.

Лицето на Купър помръкна. Джордж опипваше единия ъгъл на чертежа. После се изправи, опъна рамене и се обърна към госта:

— Каква сума ви е необходима?

— Като начало? Около два милиона.

По-големият брат изсумтя презрително и отново стана. Джордж го изгледа свирепо.

— За Бога, млъкни, Стенли. Съжалявам, че те поканих да дойдеш. Парите ще са мои. Ще ипотекирам авоарите си, а ако не мога, ще ги ликвидирам. Никой няма да докосва драгоценните ти доходи.

Стенли бе слисан.

— Откъде имаш авоари на стойност два милиона?

— Не съм сигурен дали са чак толкова. Ще трябва да попитам bankerите. Но имам много пари, за които не знаеш. Спечелих ги, докато ти се подмазваше на Бос Камерон. Всеки със своето — завърши той и сви рамене, което накара Стенли, онемял от унижението, да седне отново.

Джордж подаде ръка на Купър.

— Значи вече сме съдружници. Поне ще проучим възможностите за едно съдружие. Ще ми бъде необходима около седмица, за да разбера дали наистина мога да събера парите.

— Ти си безумец — избухна Стенли. — Винаги си бил такъв. — Той се наведе към Купър. — А колко години ще трябва за проектирането и построяването на този ваш велик кораб? Пет? Десет?

— Три. Може да влезе в употреба до 1860.

— Чудесно — каза с насмешка Стенли. — Значи ще можеш да го направиш флагман на флотата на вашата нова южняшка нация. Нацията, чието създаване предричат всички онези предатели в твоя щат.

Той взе шапката, бастуна и палтото си. Джордж каза:

— Неговият приятел Камерон се зальгва с идеите на републиканците. Стенли просто изпробва партийната реторика.

Тези думи предизвикаха още един злобен поглед от страна на Стенли. Той посочи с бастуна си към чертежа.

— Това е смешка. И двамата ще се разорите, помнете ми думата. — И излезе.

Джордж въздъхна.

— Дори не ти благодари за вечерята. Ако не беше мой брат, щях да му извия врата.

Купър се усмихна с навития на руло чертеж в ръка.

— Няма значение. Започваме без него.

След две седмици Джордж заложи капитал от един милион и деветстотин хиляди долара за построяването на „Звездата на Каролина“.

Един чек за петдесет хиляди, заедно с още толкова от семейство Мейн, щяха да покрият първоначалните разходи. В тях влизаха проучване, план и разчистване на земите на остров Джеймс, както и депозиране в банкова сметка на тригодишната заплата на един човек, когото Купър бе измъкнал от Севера, от фирмата Блек Дайъмънд. Казваше се Левит Ван Руун и беше един от най-добрите корабни конструктори в Америка. Купър скоро уреди прехвърлянето на Ван Руун в Чарлстън, а след това го изпрати в Англия, за да разгледа корабостроителницата Милуол и да разговаря с Брюнъл.

Трябваше да бъдат изготвени документите за регистрацията на Каролина Марийн Къмпъни заедно с договора между съдружниците семейство Мейн и Джордж Хазард. За тази работа Купър отиде при съпруга на Аштън. Хънтун вземаше много пари, но бе специалист. Купър одобри документа, дълъг дваайсет и седем страници, и го даде на Ори, за да го връчи на Джордж.

След няколко седмици Ори каза на брат си:

— Джордж скъса договора.

— О, Господи. Оттегля ли се?

— Не, нищо подобно. Според него не е необходим договор. Каза, че сте си стиснали ръцете.

— И смята, че това е достатъчно, за да ми повери два милиона долара?

Ори кимна, развеселен от реакцията на брат си. Купър, от своя страна, разбра по-ясно от когато и да било защо Ори уважаваше и обичаше толкова много този набит дребен човек от Пенсилвания.

През пролетта на 1857 завърши кратката практика на Били във Форт Хамилтън. Там той помагаше на старшия офицер, ръководещ ремонтните работи на укреплението с двайсет и три оръдия. Освен това изпълни една задача, възложена лично на него.

Задачата не беше кой знае каква: възстановяването на две подови настилки и един таван в оръжейните складове на Батарейта Мортън, чиито оръдия охраняваха долината. Но всички изчисления бяха негово дело, направи чертежите и нае и ръководеше шест цивилни работници — всички поне с десет години по-възрастни от него и големи кавгаджии. Изобщо не им пукаше, че има инженерно образование, но след като веднъж налетя на бой и не отстъпи пред жестоките и тежки юмручни удари, нанасяни му в продължение на две минути от цялата група, спечели тяхното уважение.

Били харесваше пъстротата и оживлението на Ню Йорк. Като всеки янки, тук той бе у дома си. И все пак чувстваше, че сърцето му е в Юга. Надяваше се, че следващото му назначение ще го отведе в тази посока. Например на остров Кокспър на река Савана. Или — още по-добре — на укрепленията на Чарлстънското пристанище. За съжаление, непредвидимата военна бюрокрация реши да го изпрати почти на другия край на страната, по стъпките на една велика личност.

Преди по-малко от двайсет години човекът, смятан все още за най-изтъкнатия войник на Америка и най-вероятния наследник на Скот, бил изпратен в Сейнт Луис заедно с един писар и заповед да направи нещо за разрешаването на един проблем по Мисисипи. Реката носела тиня и я натрупвала по западния бряг, като по този начин полека-лека спирала корабоплаването недалеч от Сейнт Луис.

Робърт Ли от инженерния корпус решил, че проблемът може да бъде решен чрез дълги подводни диги. Той построил такива диги от

двете страни на остров Блъди — дълго, покрито с тополи парче земя от страната на Илинойс. Посветил на това и на някои други подобрения в района две и половина години от живота си. Когато строежът завършил, добре изчислените диги отклонили течението така, че то започнало да отмива натрупалия се пясък и дълбочината на плавателния канал се увеличила достатъчно.

С този строеж Ли си спечели благодарността на бизнес средите в Сейнт Луис, а след това неговият героизъм по време на Мексиканската война го превърна почти в легенда. Сега лейтенант Хазард, също с един писар, бе изпратен в Сейнт Луис за извършването на ремонтни работи по дигите — сравнително по-лесна задача от онази на Ли, но обричаща на същата самота.

Били писа на Брет, че има чувството, че го изпращат на заточение на най-отдалечената граница. Само едно бе хубавото: той продължаваше да внася в банка част от месечната си заплата. Сватбен фонд, както го наричаха в тяхната редовна и много сантиментална кореспонденция. Брет обеща да го посети в Сейнт Луис, при условие, че успееше да убеди Ори да я придружи.

Въпреки програмата от 1855 за увеличаване числеността на армията, с която бяха сформирани четири нови полка, армията на Съединените щати бе все още малка. Затова вероятността един млад офицер да бъде изпратен на служба там, където бе служил Идеалния пример, или дори под негово командване никак не беше малка. Точно това се случи с Чарлс.

Чарлс завърши трети по успех отзад напред от випуск 1857. Поръча си униформи с жълти кантове, сложи им отличителните знаци на конната войска и си отиде у дома в отпуск. Беше назначен във Втори кавалерийски полк в Тексас. Този полк бе един от новосъздадените и в него служеха толкова много южняци от Уест Пойнт, че го наричаха Личния полк на Джеф Дейвис. Това название невинаги звучеше ласкаво.

Когато Аштън научи за назначението, реакцията ѝ бе подобна на реакцията на Били:

— О, та това е краят на света. Там има само прахоляк, негри и червенокожи диваци.

— Говориш глупости, Аштън. Там живеят тексасци, испанци... и освен това там се намира най-добрият конен полк в армията. В момента е под командването на Боб Ли. Отиде там, след като отзоваха Албърт Джонстън. Ли пишел на свои приятели в Академията, че Тексас е много красив. Грижел се за градината си и си имал домашна гърмяща змия. И аз мисля да направя същото.

— Винаги съм знаела, че си луд — каза тя и потрепера.

43.

Чарлс пропътува с параход разстоянието от Нови Орлеан до Индианола, на брега на Тексаския залив, където се качи на един дилижанс, пътуващ за Сан Антонио. Там се намираше щабът на полка и военното окръжие на Тексас, което временно също бе под командването на Ли.

Пейзажът на Тексас бе нещо съвсем ново за Чарлс. Нито планински като на високия Хъдсън, нито с много гори и усойни места като на някои части от низините, а равен или със съвсем полегати склонове, изложен на изгарящото слънце и брулещите ветрове, с жестоки летни жеги и големи зимни студове. Нещо в него трепна радостно при вида на тези пространства и тази свобода. Местността изпълваше човека с чувството, че тук може да живее истински, необезпокояван от порядките и правилата на ежедневието в по-гъсто населените райони на страната, които го ограничаваха в строги рамки.

Чарлс с радост бе напуснал Изтока, където също се разгаряше голямата политическа ненавист. През март Върховният съд се бе произнесъл по случая Дред Скот — роба, който бе завел дело за свободата си, твърдейки, че е станал свободен човек в момента, в който неговият собственик го е извел на свободна територия. Чарлс не разбра всичките сложни подробности по случая, но същността на мнението на мнозинството от съдебните заседатели, изразено писмено от председателя на Върховния съд Тейни, бе съждението, че Скот няма право да завежда дело, защото според конституцията робите не са граждани, не са легални личности. Следователно не могат да предявяват искания пред американските съдилища. Решението бе вбесило хора с противоположно мнение по този спорен въпрос и бе предизвикало поредица от неприятни сбивания в Уест Пойнт през пролетта.

Чарлс се съмняваше, че тук ще избяга окончателно от такъв род спорове, но може би щяха да бъдат по-малко. Граница или не, Тексас все още бе част от Юга на робовладелците.

Сан Антонио бе разположен покрай реката, която носеше същото име. Градът представляваше странна, но очарователна смесица от три култури, което Чарлс забеляза първо в архитектурата. Докато дилижансът се друсаше по улиците на предградията, той видя спретнати едноетажни къщи, построени от равно изсечен бял камък, с малки табелки с имената на собствениците. Предимно немски имена. По-късно, докато се шляеше по правата Търговска улица, над магазините видя както немски, така и английски надписи. Американската колония бе наблизо. Нейните членове живееха в солидни, тухлени дву или триетажни здания, заобиколени с огради от колове.

Разбира се, имаше и кирпичени постройки, квадратни и с плоски покриви. Общо взето, градът му харесваше също толкова, колкото и целият щат. Хората изглеждаха дружелюбни и се държаха така, сякаш бяха убедени, че животът е бил благосклонен към тях и им е дал основание да гледат уверено в бъдещето. Чарлс видя не малко разпуснати, добре въоръжени местни жители и бе особено очарован от мургавите испанки.

Преди да се представи на Ли, той си даде труда да изтупа прахта от светлосините си панталони и стегнатата си куртка. Излъска металния орел и пригладя двете щраусови пера на шапката си тип Харди — кавалерийския вариант на една съвсем нетрадиционна, сива филцова шапка с голяма периферия, въведена в армията през 1855. От лявата страна периферията бе вдигната нагоре и закрепена с ноктите на металния орел.

След като Чарлс предаде документите си на адютанта на Ли, усмихнат поляк на име Радзимински, командирът на полка го прие. Ли му даде „свободно“ и го покани да седне. Лъчите на септемврийското слънце ярко осветяваха боядисаната в бяло стая. През отворените прозорци нахлуваше сух, освежителен въздух.

Ли бе педантичен и в същото време сърдечен.

— Радвам се да ви видя отново, лейтенанте. Изглеждате отлично. Значи Академията ви се е отразила добре.

— Да, господине, там ми харесваше... но признавам, че в учението не ме биваше много.

— Тук има други неща, които са също толкова важни, колкото и образованието. Като например умението да яздиш добре и да понасяш лишения, умението да ръководиш хора от различен произход. — Той се обърна към голяма, лакирана карта на Тексас, която висеше зад него. Всички постове в района бяха отбелязани с карфички с малки цветни лентички. — Там, където сте изпратен, войниците са предимно от Алабама и Охайо. Разбира се, имаме и квота за новопристигнали имигранти. Между другото...

След като пропусна да спомене мястото на назначението и да задоволи любопитството на Чарлс, Ли отново се обърна с лице към него.

— Моят племенник служи във Втори полк.

— Да, господине, знам.

— Вие с Фиц бяхте приятели...

— Много добри приятели. С нетърпение очаквам да го видя.

Ли кимна и се замисли за момент.

— Искам да знаете, че скоро ще пристигне генерал Туигс, за да поеме командването на военното окръжие. Майор Джордж Томас ще поеме полка и ще премести щаба му отново във Форт Мейсън. Аз се връщам във Вирджиния.

Чарлс се опита да скрие разочарованието си.

— Ново назначение ли, господине?

Ли тъжно поклати глава.

— Почина тъстът ми. Трябва да си взема отпуска, за да се погрижа за някои семейни дела.

— Моите съболезнования, господине. Съжалявам, че няма да сте тук.

— Благодаря ви, лейтенанте. Имам намерение да се върна колкото е възможно по-скоро. А дотогава ще разберете, че майор Томас е много способен командир. Завърши Академията през 1840.

Последното бе казано така, сякаш с него на Томас се слагаше някакъв отличителен знак на одобрение. Чарлс започваше да разбира, че този знак обединяваше офицерите, преминали през Академията, и ги отделяше от онези, които не бяха учили там.

Ли се отпусна и стана по-приказлив.

— Работата ни тук се свежда само до няколко неща, но всички те са много важни. Охрана на пощенските коли и влаковете с имигранти.

Разузнаване. И, разбира се, потушаване на редките индиански бунтове. Заплахата от индианците не е така постоянна, както внушават на наивните хора от изтока писателите и драматурзите. Но не е изцяло плод на тяхното въображение. Мисля, че службата ти тук ще бъде интересна и изпълнена с предизвикателства.

— Сигурен съм в това, полковник. Тексас много ми хареса. Тук има някакво усещане за свобода.

— Ще видим колко ще ти харесва след една северна буря — отвърна с усмивка Ли. — Но разбирам това, което каза. Миналата година прочетох една книга от някой си Торо. Едно изречение от нея се запечата в съзнанието ми: „Няма по-щастливи хора на света от онези, които могат да се наслаждават свободно на огромен хоризонт.“ Това със сигурност може да се каже за границата. Освен това то вероятно дава отговор и на въпроса защо в страната има такива вълнения и спорове. О, но аз още не съм ти казал кой е твоят пост, нали?

Той стана, обърна се с лице към картата и посочи една от лентичките, забодена почти право на север от Сан Антонио, на разстояние, което може би отговаряше на около четиристотин километра.

— Кемп Купър. При Клиър Форк на река Бразос. Намира се на три километра от резервата на племето панатека команч, нагоре по течението на реката. Командирът на твоето подразделение също е завършил в Уест Пойнт и скоро е бил преместен тук от Вашингтон, отново на строева служба. Казва се капитан Бент.

Чарлс взе необходимата екипировка и един прекрасен пъстър кон за пътуването до Кемп Купър. Щеше да язди на север с касиера на военното окръжие и охраната му. Вечерта преди заминаването беше тръгнал да търси къде да вечеря, когато срещна на улицата полковник Ли и майор Томас. Ли го попита накъде е тръгнал и след като чу отговора, каза, че двамата с Томас отиват да вечерят в хотел „Плаца“ и му предложи да дойде с тях. Ли отново отбеляза, че и тримата са възпитаници на Академията и това разсея колебанието на Чарлс. Той благодари на двамата по-висши офицери за поканата и тръгна с тях.

Горещото, влажно време като че ли бе създавало нов вид мухи и комари — денонощни. В салона за хранене на хотела до всяка маса

стоеше по едно негърче с палмови листа в ръце, за да разгонва насекомите. „Като у дома“ — помисли си за миг Чарлс. Въпреки че бе останал верен на позициите на Юга, през четирите години, прекарани в Уест Пойнт, той се бе сблъскал с нови идеи, които в известна степен бяха променили мисленето му. Беше започнал да разбира, че икономиката на Юга бе построена върху гнили основи, които все някой ден щяха да рухнат, ако преди това не бъдеха пометени от външни сили.

Ли и Томас разговаряха приятелски на най-различни теми. Проблемът с индианците. Новата пехотинска тактика на майор Бил Харди, която изместваше тази на генерал Скот. Едно конно надбягване в полка, което бе спечелено отново от южнокаролинец, капитан Нейтън Евънс от Марион. Той бе командир на осма рота и все още бе известен с прякора, даден му в Уест Пойнт, Шенкс^[1].

Разговорът се насочи към времето.

— Тексас сломява духа на нашите Седрахи и Авденаги^[2] във войнишки униформи — каза Ли. — Ще го разбереш, след като направиш двайсет-трийсет поредни караула в тази жегга.

— Опитвайки се да откриеш десетина крадливи команчи в местност с площ от три хиляди квадратни километра — добави Томас. Майорът, около четирийсетгодишен мъж, бе по-едър и по-затворен от Ли. Сдържаното му поведение, както и блясъкът, който се появяваше от време на време в стоманеносивите му очи, подсказваха силен характер. Както и комендантът, той бе също от Вирджиния.

— Защо крадат команчите, след като за повечето от тях се полагат грижи в резерватите? — попита Чарлс.

Ли отговори на въпроса му малко по-подробно.

— Опитахме се да направим команчите от юга фермери, но според мен техният темперамент не е подходящ за такава дейност. И освен това от около една година времето работи против нас — непрекъснатата суша. Всичко, което бяха посели, загина, а това означава, че нямат пари. Но като всички останали хора те също имат нужди — тютюн, сечива, платове. Някои безскрупулни търговци охотно им ги предлагат. Повечето от тях са чоктауи, които идват от равнинните части на индианските територии. Има и съвсем малко команчи от Ню Мексико.

Все още объркан, Чарлс каза:

— Но след като команчите нямат пари, с какво търгуват тогава?

— С коне.

— Крадени коне — поясни Томас. — Предшественикът на полковник Ли изповядваше, както той сам казваше, непреклонна омраза към индианците. Охранявай, преследвай и наказвай — това бе неговата стратегия. Но напоследък Вашингтон провежда по-пасивна политика по отношение на индианците. Наредено ни е да не предприемаме никакви действия, преди команчите да са нападнали, преди да са връхлетели върху някой бял заселник, който е имал нещастieto да притежава няколко коня. Тогава се втурваме в атака и се молим на Бога да не пристигнем твърде късно, за да предотвратим убийството на този заселник.

Ли замислено гледаше порцията си еленско месо.

— Не бива да хвърляш вината изцяло върху команчите. Ние сме отнели земите им. След това сме прогонили дивеча, от който зависи животът им. Ако нямат нищо и крадат, ние също носим част от отговорността.

— Внимавай губернаторът Хюстън да не чуе тези твои думи — каза Томас с невесела усмивка.

Но Чарлс мислеше само за вълнуващите преживявания, които му предстояха. Преследване с коне, атаки с размахани саби. „Охранявай, преследвай, наказвай.“ Беше щастлив, че го бяха изпратили във Втори, а не в някой жалък полк на безопасно местенце.

Три пъти годишно касиерът донасяше от Нови Орлеан заплатите на цялото военно окръжие в монети. Шест пъти в годината той правеше обиколка на фортовете, за да раздава заплати, като носеше парите в заключено с катинар сандъче. Пътуваше със санитарна кола, теглена от мулета, и кола с провизии и беше придружаван от шестима войници на коне, командвани от сержант.

Конниците бяха драгуни в униформи с оранжеви кантове. Яздейки с тях, Чарлс усещаше неизказаното пренебрежение на ветераните към новака. Униформите и снаряжението на драгуните бяха захабени, докато неговите бяха съвсем новички.

Драгуните представляваха първата военна конница на Америка. А сега биваха измествани от кавалерията; всъщност лека кавалерия.

Също както и останалите нови конни полкове, Втори полк нямаше тежковъоръжени войници, каквито имаше в европейските кавалерии. Освен това, ако се наложеше, Втори полк трябваше да се сражава на коне, а не просто да се придвижва с тях до бойното поле и там да действа като пехота. Драгуните се чувстваха заплашени от въвеждането на този нов начин на водене на бойни действия, който министър Дейвис явно одобряваше. И те демонстрираха негодуванието си. Като се изключеха задължителните военни поздрави, по време на цялото пътуване те не обръщаха никакво внимание на Чарлс.

Във Форт Мейсън той прекара една приятна и полята с много алкохол вечер с Фиц Ли, весел и безгрижен както винаги и все така пренебрежително настроен към властта. Двамата с Чарлс обсъдиха повечето от завършилите Уест Пойнт, които служеха в полка: Шенкс Евънс от Южна Каролина, Ърл Ван Дорн от Мисисипи, Кърби Смит от Флорида, Джон Худ от Кентъки, Бил Харди от Алабама, на когото бе кръстен новият модел шапка, докато служел във Втори драгунски полк. Не бе чудно, че някои критици обвиняваха Дейвис в създаването на елитен полк с командване, съставено предимно от южняци.

Малко преди отпътуването на касиерския кортеж Фиц каза на своя приятел:

— Бъди нащрек с този твой пряк командир. Отскоро е тук, но вече му се носи лоша слава.

— Некомпетентен ли е?

— Не толкова некомпетентен, колкото непочтен. Човек не може да му има доверие. Внимавай.

Чарлс се замисли над това предупреждение, докато яздеше сред облаците прахоляк, които се вдигаха от колата с провизиите. От време на време потупваше и мърмореше нещо на коня си, когото бе кръстил Палма в чест на своя роден щат.

Горещ вятър от северозапад започна да хвърля песъчинки във врата му и само за десет минути промени посоката си почти на 180 градуса. Небето се изпълни с черни купести облаци, температурата рязко спадна и върху тях врѣхлетя северна буря, съпроводена с пороен дъжд и толкова едра градушка, че когато едно парче го удари по врата, бликна кръв.

След час слънцето отново грееше. Пред тях разкаляният път се виеше по ниските хълмове към хоризонта, който бързо се

проясняваше. Докато се движеха от един дол с лъщящи на слънцето орехи към хълмче с букове, уплашен заек с пухкава опашка профуча пред коня на Чарлс. Някъде от вътрешността на буковата горичка се носеше песен на чучулиги.

Дежурната нахакана усмивка се върна на лицето на Чарлс. Униформата му бе съвсем мокра, но той не обръщаше внимание на това. Бурният и непостоянен климат отговаряше на желанието му за приключения. С всяка минута той обикваше Тексас все повече и повече.

От една скала над Клиър Форк касиерският кортеж се спусна към красива зелена долина, която се простираше на север и някъде далеч се губеше от погледа в обедната мараня. Чарлс не бе виждал по-красива местност. Извитите мескитови дървета и закърнелите, бодливи круши допринасяха по някакъв начин за дивата ѝ красота.

Но зеленината на тази долина бе зрителна измама, създаваща се от перспективата и голямото разстояние. Горещият ветреца едва поклащаше изсушените от жегата листа на огромните брястове покрай криволичещата река. Колата мина покрай изгорени от слънцето ниви с пъпеша и грах. Тук-там от пращите бразди изправяше гръб по някой индианец, за да изгледа тъжно или враждебно войниците.

Зад поразените от сушата ниви Чарлс видя и първото индианско селище. То се състоеше от около двеста палатки, украсени с жълти и червени орнаменти и символи. Селището правеше поразително впечатление с мизерията си.

От огньовете, на които се готвеше ядене, се издигаха стълбове дим. Миризмата на печено месо се смесваше с вонята на човешки изпражнения. Деца играеха и се смееха, измършавели кучета лаеха и тичаха във всички посоки, а няколко младежи даваха своя принос за прахоляка и врявата, като яздеха из селището без седла. Но Чарлс забеляза, че много внимаваха да не се приближават до стълба дим.

Само още две мили и щеше да слезе от коня. Бе плувнал в пот, бедрата му бяха ожулени въпреки коженото парче, пришито от вътрешната страна на униформените панталони. Когато най-после видя Кемп Купър, той му заприлича на рай, макар че това бяха просто четиринайсет сгради, построени от камък, трупи и дъски.

Безразборно построените сгради образуваха назъбена буква Г. Един взвод пехотинци отпуснато изпълняваше упражнения с оръжие пред пилона на плаца. Чарлс си спомни, че освен ескадрона от Втори кавалерийски, тук бяха изпратени и два отряда от Първи пехотен полк.

Кортежът на касиера мина покрай малка пекарна с дъсчен покрив. Двама потни, разгърдени фурнаджии стояха на сянка до постройката и само повдигнаха лулите си за поздрав. Когато уханието на топъл хляб отстъпи на миризмата на конски фъшкии, сержантът драгун се приближи с коня си до Чарлс.

— Оборите са там, господине. Онези две дървени постройки.

Чарлс отвърна на поздрава и се отдалечи, яздейки тръс. Влезе в първия обор, който бе отворен и от двете страни. Вътре имаше само коне. След миг през другия вход с широка крачка влезе висок и слаб мъж.

Той бе облечен в избелели панталони от рипсено кадифе и памучна риза, украсена с малки дървени пръчици. На лявото му бедро висеше нож в калъфка, а на дясното — един „Холстър“: така наричаха в кавалерията армейския модел на револвер „Колт“ от 1848. Револверът на Чарлс бе подобен — с шест патрона, калибър 44, с красива дръжка от орехово дърво и месингов предпазител на спусъка. Освен това бе заплатил и за няколко допълнения: разглобяем приклад с халка за закачане и барабан с гравюра, изобразяваща битка на драгуни с индианци. Револверът на всеки кавалерист бе скъпоценна и строго лична вещ.

Мъжът започна внимателно да разглежда Чарлс. Той бе на около четирийсет години, с дълго, приятно лице, наполовина скрито от рижава, избеляла от слънцето брада. На ушите му висяха пиринчени халки, като на пират. „Сигурно е цивилен, работещ в Агенцията за индианци — предположи Чарлс. — Или пък е лавкаджия.“ Чарлс слезе от коня и безцеремонно го попита:

— Бихте ли ми обяснили къде се намира кабинетът на адютанта?

Мъжът му посочи пътя. По някаква необяснима причина погледът му изведнъж стана гневен.

— Къде мога да намеря капитан Бент?

— Лекува острата си дизентерия в своя кабинет.

Уморено и с раздразнение Чарлс се шибна по единия крачол с юздите на Палма.

— А кой тогава отговаря за единайсета рота?

— Аз, господине. — Очите на мъжа го накараха да замръзне на мястото си. — Старши лейтенант Лафайет О'Дел.

— Старши...?

— Мирно, господине!

Крясъкът напомняше толкова много на хилядите, които бе чул в Уест Пойнт, че моментално приведе Чарлс в правилната, стегната стойка. Той отдаде чест, а лицето му се зачерви.

О'Дел отвърна на поздрава. Погледът му, според Чарлс, бе враждебен.

— Моля ви, приемоте моите извинения — започна Чарлс. — Аз съм...

— Новият младши лейтенант — прекъсна го другият. — Очаквах те. От Академията ли идваш?

— Да, господине. Завърших през юни.

— Добре, капитанът също я е завършил. В този полк се оформя цял клуб. За съжаление, не съм между членовете му. Аз съм обикновено селско момче от Охайо, издигнало се от конете за оран до кавалерийските кранти. Капитанът не е много въодушевен от строевата служба, особено тук. Но на мен страшно ми харесва. Ако искаш да те уважават хората ти, най-добре е и ти да я обикнеш.

— Ще я обикна, господине. — Чарлс почти глътна тези думи, както се опитваше да преглътне и объркването, и гнева си.

— Искам да ти кажа и още нещо за службата в Тексас. Трябва да се научиш да се обличаш подходящо. Тази елегантна униформа е непрактична за дълги патрули, както и сабята, която носиш. Противникът няма да седи и да те чака. Докато измъкнеш тази желязна пръчка, ще се накачулят отгоре ти и ще ти вземат скалпа. Тези житейски истини не се харесват и на капитана, но е принуден да се примири с тях.

Чарлс не успя да се сдържи. Очите му хвърляха искри, когато прошепна:

— Благодаря за съвета, господине.

Изведнъж суровият поглед на О'Дел изчезна. Той се изкиска и тръгна бавно напред.

— Така е по-добре. За момент си помислих, че са ни изпратили някакъв безмозъчен младши лейтенант. Ще ти помогна да оправиш

коня си. А след това можеш да докладваш и да се представиш на капитан Бент — в случай че не клечи на гърнето си. Не се смей. Водата причинява тези проблеми на всеки новак.

С усмивка лейтенант О'Дел подаде загрубялата си ръка.

— Добре дошъл в северната част на Тексас или в южната част на ада, не знам кое е по-точното определение.

Мислено Чарлс благодари на съдбата, че старши лейтенантът не бе толкова див, колкото му се бе сторил в началото. Като всички останали подразделения, единайсета рота имаше само трима офицери и Чарлс можеше да си представи проблемите, които биха възникнали, ако те не се разбираха. Вече бе ясно, че командирът не е на почит.

Докато свалят седлото, настанят коня в бокс и го изтъркат, Чарлс научи доста неща за О'Дел. Той бе роден и израснал близо до Дейтън, Охайо, и когато станал на четиринайсет, излъгал за възрастта си, за да го приемат в армията. Настоящият му чин бе почетен; иначе, при положение че не е завършил Уест Пойнт, нормалното бе на четирийсет години да бъде младши лейтенант.

О'Дел придружи Чарлс до една мрачна сграда, построена от забити в земята колове, измазани с хоросан, и му показва входа към кабинета на капитана — врата, чиято боя се лющеше. Точно в този момент през портала в лек галоп влезе един взвод, а червено-бялото му знаме във формата на лястовича опашка плющеше на вятъра. Само трима от войниците носеха униформи; облеклото на останалите много приличаше на това на О'Дел. Чарлс отбеляза, че никой не го бе предупредил за свободното облекло в Кемп Купър.

— Онова, от което имаш нужда — каза О'Дел, — са дрехи, които са подходящи за този климат и ти дават възможност за бързи движения. Намери ги, открадни ги, но не се оставяй да бъдеш разубеден от капитана.

— Благодаря ви, господине. Ще се вслушам в съвета ви. — Той като че ли очакваше, че ще има още нещо и се оказа прав.

— На твоето място веднага бих отишъл да се представя на капитана. За мен това е също като изхвърлянето на свинската помия — колкото по-бързо свършиш тази работа, толкова по-скоро ще можеш да се захванеш с нещо по-приятно.

Час по-късно, след като бе представил документите си за назначение и бе намерил стаичката си, Чарлс почука на вратата, която

му бе показал О'Дел. Дрезгав глас го покани да влезе.

Щабът на командира на поделението се състоеше от едина-единствена просторна стая. Половината от стената срещу вратата бе заета от отворен прозорец с навити в горния край платнени щори.

Ако О'Дел не отговаряше съвсем точно на представата за кавалерист, то капитан Бент бе още по-далеч от нея. Бе пухкав мъж, напомнящ на кит, на възраст горе-долу колкото Ори. Очите му бяха малки и неспокойни, а от тексаското слънце, вместо да потъмнее, кожата му бе порозовяла и се бе покрила със ситни пъпчици. Първото впечатление на Чарлс бе лошо.

Вместо униформа Бент бе облякъл ватиран халат, под който се подаваше долна фланела. Халатът бе просмукан от пот под мишниците и по гърба.

— Тук съм от четири месеца — започна да се оплаква Бент веднага след като Чарлс го поздрави официално. — Би трябвало вече да съм преодолял тази проклетата болест. Но тя продължава редовно да ме тормози. — Капитанът посочи с ръка към едно шкафче, отрупано с книги. — Ако искате, можете да седнете.

— Благодаря ви, господине, но предпочитам да остана прав. Днес прекарах доста време върху седлото.

— Както решите.

Многото книги, както и странный поглед на Бент стреснаха Чарлс. Капитанът взе единствения стол и каза с лека въздишка:

— Съжалявам, че ме заварвате в такова положение.

— Старши лейтенантът ме беше подготвил, господине. Съжалявам, че сте...

— А, значи сте се запознали с О'Дел — прекъсна го другият. — И аз като него съм от Охайо, но това е единственото, по което си приличаме. Страхотен екземпляр, нали? Най-раздърпания офицер, който съм виждал. И което е по-лошото, всички тук му подражават. Майор Томас ми каза, че ако съм прекалено строг в изискванията си към униформата, ще предизвикам бунт. Капитан Ван Дорн го потвърди. Фактически ми бе заповядано да не обръщам внимание на лошия външен вид. Представяте ли си?

В това излияние имаше някаква злоба. От болестта Бент имаше торбички под очите, като че ли някой го бе мацнал със сажди над изприщените, розови бузи. Чарлс се изкашля.

— Във всеки случай, господине, съжалявам, че сте болен.

— В това прокълнато от Бога място дори и болестта е някакво разнообразие.

С огромното желание да разведри напрегнатата атмосфера Чарлс реши да се пошегува.

— Ако дизентерията е разнообразие, значи са ми казали, че ще се разнообразя.

Без да се усмихне, Бент каза:

— Молете се да не хванете нещо по-лошо. Някои от новодошлите получават язви, които понякога не могат да се излекуват цял живот.

Той отиде с тромави стъпки до отворения прозорец и се загледа навън, като попиваше потта от врата си с кърпичка.

— В Кемп Купър — който между другото е кръстен на главнокомандващия на армията, при когото служех, преди да ме сполети нещастieto да бъда изпратен в тази дупка — имаме какви ли не прекрасни забавления. — Той се обърна с лице към Чарлс. — Какво ще кажете за Тексас?

— Засега ми харесва.

— Трябва да сте луд. Не, южняк, нали? То е едно и също... — Бент премига. — Хайде, не настръхвайте така. Просто се пошегувах.

— Да, господине. — Този отговор прозвуча насилено и напрегнато, но Чарлс не можеше да се овладее.

Бент се върна при стола си и се отпусна на него с поредната измъчена въздишка.

— Както сигурно вече се сещате, не съм тук по свое желание. Ненавиждам това място. Нямам склонност към строевата служба. Силата ми е във военната теория. — Той махна с ръка към книгите. — Това интересува ли ви?

Лицето на Чарлс бавно възвръщаше цвета си.

— В Академията имах трудности с този предмет, господине.

— Може би малко частни уроци биха били полезни и приятни и за двама ни.

Пронизващите очи на Бент се впериха в лицето на Чарлс и той отново се притесни. Учтивостта изискваше да отговори, но той не пожела да каже нищо повече от:

— Да, господине, може би.

— Господ ми е свидетел, че тук човек наистина има нужда от интелектуални занимания. Службата в Кемп Купър е смесица от почти равни части лоша храна, отвратително време, случайни набези срещу невежи индианци и издирване на дезертьори, подгонени от самотата или от треската за злато. Възможните занимания за запълване на свободното време са дори още по-непривлекателни. Най-разпространените са пиене и залагания на боеве с петли. А ако имате склонност към контакти с индианки, трябва да ви предупредя, че има и сифилис.

Капитанът облиза устните си. Чарлс имаше странното чувство, че по някакъв особен, заобиколен начин Бент го питаше дали се интересува от жени. Той предпазливо каза:

— Съмнявам се, че ще ми остане време за това, господине.

— Хубаво. — Погледът на Бент се плъзна към долната част на лицето на Чарлс. За по-младия офицер това визуално опипване бе определено обезпокояващо. — Истинските мъже винаги намират други начини за освобождаване от напрежението. — Той отново въздъхна. — Мисля, че би трябвало да понасяме скуката и лишенията, без да се оплакваме. Ние сме професионални офицери, а границата трябва да бъде защитавана. Приех този пост само защото ако бях отказал, по-късно този факт можеше да бъде използван срещу мен. Предполагам, че полковник Ли си е мислил по същия начин, като се има предвид положението му.

„Какъв самонадеян пуяк!“ — помисли си Чарлс. Това, че Бент се сравняваше с най-изтъкнатия офицер в армията, му се стори по-скоро смущаващо, отколкото смешно. Капитанът се изкашля.

— Благодаря за вниманието, лейтенанте. Мисля, че е време да си почина. А между другото, знаете ли, че войниците в единайсета рота са събрани от Цинцинати и околностите му? Повечето от тях са от Охайо. Ще се опитаме да не обръщаме внимание на факта, че идвате от по-непросветен район.

Чарлс за малко щеше да каже нещо необмислено, но успя да се овладее. Бент умишлено го предизвикваше, за да провери доколко можеше да се сдържа. Каква дума бе използвал Фиц Ли? Непочтен. Много точно определение.

— Това е просто още една шегичка, лейтенант Мейн. Ще разберете, че обичам шегите. В това поделение има само един вид

разцепление и то е нещо естествено в армията. Има два варианта: или да поставите на първо място нуждите и желанията на войниците си, или тези на вашия командир. Не е необходимо да ви казвам кой вариант ще се отрази по-добре на кариерата и бъдещето ви. Свободен сте.

Чарлс отдаде чест и си тръгна. В момента, в който излезе навън и затвори вратата, той потрепери. Предупреждението на Бент бе недвусмислено. Ако станеше подлога на капитана, нямаше да има никакви проблеми. Но ако влезеше в съюз с хората си — и следователно с О'Дел, — щеше да пострада.

Той си припомни доброто впечатление, което му бе направил О'Дел и си зададе въпроса дали Бент бе отправил това предупреждение от сила или от слабост. Второто, предположи Чарлс. Капитанът сигурно се страхуваше от своя старши лейтенант.

Това нямаше значение. Чарлс вече знаеше с кого е и това не бе дебелият нещастник, който живееше зад олющената врата.

„Красив младеж е този братовчед на Ори Мейн“ — помисли си Елкена Бент, след като вратата се затвори. Дори прекалено привлекателен. Външният му вид можеше да отклони Бент от крайната му цел. И все пак, може би имаше начин да се съчетаят удоволствие и от мъщение. Човек никога не можеше да бъде сигурен.

Той се втурна със стон зад евтиния хартиен параван, който закриваше един от ъглите на стаята. Излезе оттам след десет минути, като си мислеше колко много мрази Тексас. От пристигането му в Кемп Купър той бе свалил над десет килограма. От тази проклета езда непрекъснато го боляха гърбът и бедрата, въпреки че след като отслабна, започна да язди по-добре. А сега стомашната болка за пореден път се прибавяше към неговите страдания.

Въпреки всичко днешният ден бе добър. Планът му вече бе приведен в действие.

Изпращането му в Тексас бе дошло като гръм от ясно небе. Можеше да се обади на някои познати, за да му помогнат да се измъкне, но не го направи. Знаеше, че ако проявеше нежелание да приеме назначение, можеше да направи лошо впечатление на някои от

неговите началници. А това бе нещо, което той определено не желаше на този етап от неговата забавила се кариера.

И все пак, тази новина го бе разстроила толкова много, че бе станал от бюрото си в Министерството на отбраната, бе излязъл навън и се бе отдал на тридневен разгул. През тези три дни на два пъти се бе събудил с мръсници в леглото си — една от тях бе цветнокожа. Третия път с изненада бе открил, че до него хърка един лодкар от племето потомак — по-точно момче, — за което смътно си спомняше, че бе платил. Много отдавна Бент бе установил, че в него се крият силни сексуални желания. Почти толкова силни, колкото и амбицията му. Предпочиташе да бъде с жени, но можеше да изпита удоволствие от почти всяка плът, която се предлагаше.

След като бе успял да си наложи да приеме мисълта за службата в Тексас, той бе запретнал ръкави да извлече друга полза от него. От списъка на завършващите Уест Пойнт ставаше ясно, че лейтенант Мейн е определен за конна служба. Тъй като кабинетът, в който работеше, се занимаваше с въпроси, засягащи личния състав, за Бент не бе трудно да уреди изпращането на Чарлс Мейн във Втори кавалерийски полк.

Омразата, която Бент изпитваше към Ори Мейн и Джордж Хазард, бе все така силна. И след като не можеше да нанесе директен удар срещу двамата мъже, които бяха навредили на кариерата му, той щеше да се задоволи, като отмъщава на техни роднини. Първата жертва щеше да бъде младият офицер, който вече бе под негово командване.

Той щеше да изчака подходящия момент.

---

[1] Остатък, отпадък, боклук — Б.пр. ↑

[2] Седрах, Мисах и Авденаго — тримата младежи, излезли невредими от огнената пещ във Вавилон (Книга на пророк Даниила). — Б.пр. ↑

44.

Както бе казал Бент, три четвърти от войниците в единайсета рота бяха от Охайо. Останалите бяха новодошли имигранти — германци, унгарци, ирландци, типична смесица за почти всички армейски подразделения.

Войниците се отнасяха по един начин към О'Дел и по съвсем друг към Чарлс и към капитана. Те се подчиняваха и на тримата офицери, но старши лейтенантът се ползваше с тяхното уважение и дори приятелство. Чарлс твърдо бе решил да си спечели същото уважение. Приятелството щеше да дойде само.

През четвъртата седмица от неговото пристигане, на една сутрешна проверка се оказа, че един от хората му липсва. Чарлс откри войника — новопристигнал имигрант на име Халоран, — безпаметно пиян в една от конюшните. Той заповяда на редник Халоран да отиде в стаята си и да се наспи. Халоран изпсува и извади нож.

Чарлс избегна несръчния удар, обезоръжи Халоран и го захвърли в отводнителния улей навън. Халоран с мъка се изправи и отново атакува. Чарлс му нанесе четири удара — вероятно два повече, отколкото бяха необходими, — но войникът гледаше като обезумял. После лично завлече полуприпадналото момче до караулното помещение.

След един час срещна Закария Брийдлв — старши сержант на ротата, ветеран от конните войски с осемнайсетгодишна служба и сплескан нос.

— Как е Халоран? — попита го Чарлс.

— Доктор Гийнслън каза, че има счупено ребро... господине. — Малката пауза преди последната дума бе типична за професионалното нахалство на Брийдлв. Той бе по-възрастен и с много по-голям опит от повечето от офицерите и много държеше да не се забравя това.

Чарлс потърка брадичката си.

— Май не трябваше да го удрям толкова силно. Но си помислих, че не мога да го спра по друг начин.

— Вижте какво, господине... моите уважения... но тук си имате работа с войници, а не с чернокожи роби.

— Благодаря ви за разяснението — отвърна с леден глас Чарлс и се отдалечи.

По-късно, след като се успокои, той осъзна значението на този инцидент. Старши сержант Брийдлът, както несъмнено и повечето от войниците се отнасяха с недоверие към него, защото бе южняк. Може би никога нямаше да успее да спечели доверието им.

Тази мисъл го отчайваше, но той нямаше намерение да се предава.

Всяка сутрин тръбата свиреше в шест без пет. Чарлс нямаше нищо против да става рано, за разнообразие. Тексаската есен бе красива и хладна, а утринното небе — с най-чистия и кристален син цвят, който бе виждал. Струваше му се, че никога не бе ял нещо по-вкусно от стандартната закуска, която предлагаше готвачът на поделението — топли курабийки, бифтек, печени ябълки и праскови и познатото армейско кафе.

Кавалерийското строево обучение и упражненията за боравене със сабя и карабина отнемаха по-голямата част от времето. Освен това трябваше да се полагат и грижи за конете. В желанието си да направи от Втори кавалерийски полк елитно подразделение Дейвис бе наредил конете на всяка рота да бъдат с еднакъв цвят. Единайсета рота имаше само пъстри коне, ротата на Ван Дорн, в която служеха войници от Алабама, имаше само сиви коне, откъдето идваше и названието Сивите конници. Момчетата от единайсета рота скоро забелязаха отличната езда на Чарлс, която дори заслужи една лаконична похвала от О'Дел. Първият лейтенант изрази възхищението си пред всички войници. „Малка, но важна крачка напред“ — помисли си Чарлс.

От време на време, по сигнал на някой заселник от околността, един от отрядите се втурваше в галоп, но индианци мародери рядко бяха залавяни. А конете на заселниците продължаваха да изчезват. И преследвачите от Делауеър, наети от армията, редовно откриваха следи от присъствието на безчинстващи ямпарики — северни команчи, — които продължаваха да напускат индианските територии.

Скуката си оставаше основният враг на поделението. Чарлс започна да прекопава една градина, която възнамеряваше да засее през идната пролет. Той купи две мършави кокошки и им построи малка къщичка. И най-после неохотно седна да напише писмо на Ори, тъй като се чувстваше задължен да го направи след толкова дълго мълчание. Той започна с опит за описание на тексаската природа, но знаеше, че му липсват каквито и да било литературни умения. Първите няколко абзаца му отнеха толкова много време и усилия, че той набързо завърши писмото с обещанието, че следващия път ще опише живота в Кемп Купър и своя странен командир.

Тъй като не можеше да живее като монах, от време на време Чарлс спеше с индианки. Откри, че те са жизнени и нежни същества. Не хвана сифилис. Освен това той, разбира се, вземаше участие в основното занимание на офицерите — споровете, тъй като то бе неизбежна част от военното ежедневие.

Те спореха за всичко. Една от любимите теми, която можеше да се обсъжда с часове, бе плоското седло Гримсли, възприето в армията преди десет години. Албърт Сидни Джонстън го бе харесал, но повечето от офицерите заставаха на страната на Ван Дорн, който твърдеше, че това седло бе причинило много наранявания на конски гърбове.

Спореха и за оръжия. Общо взето, револверите „Колт“ и карабините „Шарпс“ бяха смятани за най-добрите, въпреки че тези мнения нямаха абсолютно никакво значение, тъй като схващането на правителството по въпроса за въоръжаването на армията изглежда бе, че трябва да се използват всички стари оръжия, струпани във федералните складове. По тази причина повечето от войниците в единайсета рота бяха снабдени с гладкоцевни карабини „Хол“, модел 1833, без да се взема предвид мнението на европейските и американските оръжейни специалисти, че цевите с нарези са по-добри. В частта имаше дори и няколко мускета. А старите конни револвери с един куршум се използваха само за украшение. Чарлс бе щастлив, че притежава един десетгодишен колт.

Възникваха спорове за ядене, пиене и жени. За мотивите за действията на индианците и характера на полковник Ли. За целта и провеждането на кампанията срещу мормоните и техния така наречен Пустинен щат, по инициатива на полковник Джонстън. Но най-големи

различия в мненията имаше при разгорещените обсъждания на политически теми, като например проюжняшката конституция, приета в Лекъмπτън, Канзас.

Лекъмπτънската конституция предлагаше на гласоподавателите в Канзас да избират между две форми за прилагане на робството — ограничена и неограничена. Президентът Бюкенън я подкрепи. Сенаторът Дъглас я заклеими и повечето от северняците в поделението бяха съгласни с Дребния гигант. Чарлс стоеше настрана от тези спорове, но това всъщност не бе в негова полза, защото всички решиха, че е на страната на защитниците на робството.

Често край на споровете, независимо от темата, слагаше някое изказване на капитан Бент, което разваляше приятелската атмосфера и караше останалите офицери да втрещават замислени погледи в чиниите или кафените чашки пред себе си. От време на време Чарлс забелязваше, че Бент го гледа с особен интерес. Той не можеше да си обясни извънредното внимание и това го тревожеше.

В един леден дъжд колоната се завръщаше от маневри в северните части на долината. Бе втори декември 1857.

Вслушвайки се в съвета на О'Дел, Чарлс скоро бе захвърлил униформата, която изискваше уставът. В този ден той носеше широкопола мека шапка, нахлупена ниско над брадясалото му лице, панталони от телешка кожа и палто от еленова кожа. Около яката на палтото му висеше гердан от нокти на мечка.

Разлетя се кал, когато Бент го настигна с коня си. Обикновено очите на капитана изразяваха неодобрение към облеклото на Чарлс. Но този път се усмихна.

— Хубаво ще е да запалим огън, а, Чарлс?

Тази фамилиарност бе необичайна и притесни Чарлс.

— Да, господине, много ще е хубаво.

— Защо не се отбиеш в моя кабинет да пийнем по един пунш, след като оправиш коня си и се преоблечеш? Бих искал да ти покажа моя екземпляр от книгата на Джомини „Накратко за военното изкуство“. Нали са ти известни възгледите на барона?

— Разбира се, господине. Старият Кобън Сенс ни е говорил много за тях. — Всъщност някои от критиците на професор Мейхън

бяха казали, че в часовете си по военна теория отделял прекалено много време на идеите на швейцарския барон.

— Значи ще те чакам. Ще проведем чудесен разговор.

Присвивайки очи под дъжда, Чарлс успя да види ясно лицето на Бент. Нещо в погледа на капитана го смути. Знаеше, че трябва да бъде учтив, но не желаше да направи нищо повече.

— Поласкан съм от поканата ви, господине, но мисля, че се разболявам от грип. — Това бе вярно. След като бе яздил часове в това лошо време, усети, че го втриса.

— Тогава друг път. Следващата седмица...

— Господине... — Знаеше, че не бива да казва следващите думи, но в никакъв случай не искаше да насърчава опитите на капитана да се сприятели с него. — Ако става въпрос за същото, моля да ме извините. Не съм много по теорията.

Мазното благоразположение изчезна от очите на Бент.

— Добре, лейтенанте. Изразихте се съвсем ясно.

Той сръга с пети коня си и се отправи към предната част на колоната. Светкавица разцепи хоризонта. Чарлс потрепери и в този момент Лафайет О'Дел се озова до него.

— Какво искаше от теб?

Чарлс му обясни.

— Отказа ли му?

— Категорично. Не остана много доволен.

О'Дел се наведе към предната част на седлото си, на която висяха чифт скъпи, затворени кобури. На седлото на Чарлс имаше подобни, с тази разлика, че той бе платил малко повече за капаци от леопардова кожа. В единия от тях бе колътът му, а в другия — резервна подкова, няколко пирона, малка четка и чесало за кон.

— Постъпваш умно, като не се навърташ около капитана — каза О'Дел. — Май трябва да ти кажа.

— Какво да ми кажеш?

— Ами това, че, както се казва, има известни апетити. При това доста големи.

— Всички ги имаме.

— Не, не същите. Поне аз мисля така. Капитанът дава вид, че мрази индианците, но тази омраза явно не се отнася до индианките. От онова, което са ми разказвали в агенцията, изглежда, че е готов да

легне, с която му падне. А ако не успее да намери жена, се задоволява и с момче... или дори с някой редник, прекалено глупав и подплашен, за да му откаже. В поделението има двама такива, ако не си забелязал.

— Не, не съм. — Чарлс изпсува.

— Капитанът много мрази да му отказват. Предполагам, че ти предстоят доста тежки моменти.

О'Дел рязко вдигна глава. По лицето му премина сянка на уплаха. Нито един от двамата не бе забелязал, че Бент бе отбил коня си от калния път и ги наблюдаваше. Дъждът се стичаше от козирката на фуражката му върху дългата пелерина. Миг след това Бент се изправи на стремената и извика:

— В тръс... марш!

В тази кал бе много трудно да се язди в тръс, но Чарлс знаеше причината за тази заповед. Заради неговия отказ щяха да страдат всички.

Два дни след този случай, на път от Кемп Купър за Команч Ризърв — официалното название на Агенцията и резервата, Чарлс се натъкна на волска каруца. Едно от големите ѝ дървени колела бе наполовина затънало в калта. Възрастен индианец, чието красиво лице бе повехнало от времето и тежкия труд, напразно се опитваше да освободи каруцата, като буташе колелото. Без да се замисли, Чарлс слезе от коня.

— Чакайте, ще ви помогна. — Тъй като не бе сигурен доколко и дали изобщо индианецът разбираше какво му се говори, Чарлс подкрепи думите си с ярки жестове. — Докато аз бутам, удари два-три пъти вола с камшика.

Малко след това със силен тласък, при който от камарата пъпеши, натоварени в каруцата, на земята се търкулнаха няколко, колелото бе освободено. И точно когато Чарлс тръгна към коня си, чу зад себе си конски тропот. Видя капитана, сержант Брийдлътв и шестима войници. Бент и останалите дръпнаха юздите и спряха.

— Какво, по дяволите, правите, лейтенанте? — строго попита Бент.

— Помагам на този човек да измъкне каруцата си от калта. — В гласа му прозвуча раздражение. Онова, което правеше, бе съвсем

очевидно.

Сержант Брийдлѡв погледна Чарлс почти със съчувствие. Бент каза:

— Не го ли познаваш? Катумзе е вожд на индианците в резервата. Не трябва да помагаме на врага.

След тези думи той пришпори коня и продължи по пътя си. Останалите го последваха. Чарлс си припомни предсказанието на О'Дел. Това смърряне, както и погледът на Бент предвещаваха големи неприятности.

От този момент капитанът започна да вижда грешки в почти всички действия на Чарлс. Правеше му забележки пред всички и го натоварваше с допълнителни задачи. Макар и с големи усилия, Чарлс сдържаше гнева си, като си мислеше, че ако изпълнява всички заповеди, без да покаже ни най-малко съпротивление, тормозът рано или късно ще спре.

Но това не стана. Положението се влоши. Веднъж през януари, когато се върна от патрулна обиколка, той завари капитана в конюшната. Бент се приближи до Палма, пхна показалеца си под единствения колан от син вълнен плат, с който бе прикрепено седлото, и го дръпна.

— Този колан е стегнат твърде силно.

Чарлс бе уморен, измръзнал и затова не бе склонен да проявява търпение.

— Много е добре, господине.

Бент се усмихна леко, със свити устни.

— Какво? Неподчинение? Това е недопустимо. Искам, преди да се прибереш в стаята си, да свалиш седлото от коня, а след това пак да го оседлаеш. Ще го направиш... да речем... десет пъти.

— По дяволите, господине, каква е целта на...

Чарлс се спря по средата на този изпуснат въпрос. Знаеше каква е целта, но не смееше да я каже в очите на своя началник.

Това избухване зарадва капитана.

— Каква наглост! Петнайсет пъти. Ще изпратя някой от подофицерите да проследи изпълнението на заповедта и да ми докладва, щом свършиш. Вероятно това ще е сержант Брийдлѡв. — Не

можеше да се каже, че Бент няма усет за отношенията в единайсета рота. Знаеше се, че Брийдлътв е зле настроен към втория лейтенант.

Не след дълго сержантът влезе в леденостудената конюшня, в която Чарлс току-що бе запалил два фенера. За първи път Брийдлътв го поглеждаше с малко съжаление.

— Наистина съжалявам, че съм принуден да правя това, господине.

— Ако си затваряш устата, и двамата ще излезем по-скоро оттук — отвърна грубо Чарлс.

Брийдлътв намери едно буре с пирони, обърна го с капака нагоре и седна. На лицето му вече нямаше и помен от съчувствие. Гневът правеше движенията на Чарлс резки, а при всяко издишване от устата му излизаше пара. Когато след повече от два часа най-после свърши — от изтощение към края бе забавил темпото, — ръцете и раменете му пулсираха. На излизане от конюшната той се спъна и падна.

Сержант Брийдлътв не му помогна да стане.

— Дилижансът от Бътърфилд трябваше да пристигне преди четири часа — каза Бент, надвиквайки воя на вятъра.

В камината на малката дневна свистеше огън от уханни мескитови дърва. О'Дел стоеше пред огъня и топлеше ръцете си. Въпреки че беше на закрито, той не бе свалил коженото си палто — заради този вид рунтави дрехи команчите наричаха кавалеристите „войници — бизони“.

Старши лейтенантът имаше нужда от това палто. Огънят почти не топлеше. Стаята бе като ледник. А колко ли студено беше навън? Минус десет? По време на такива зимни бури температурата понякога падаше дори повече.

Бент вече се бе изправил. Малките му очички, блещукащи на светлината на няколко газени лампи, ставаха все по-замислени, докато се вглеждаха в картата, закачена на стената. Новооткритата линия на пощенския дилижанс свързваше Форт Смит с Ел Пасо и Калифорния. Част от трасето минаваше по военния път, югозападно от Кемп Купър. Дилижансът се бе изгубил някъде там.

— Предполагам, че просто са спрели и чакат да премине бурята — каза О'Дел.

— Това, естествено, е най-логичното предположение. Но то не трябва да ни успокоява и да изпадаме в блажено самодоволство. Ами ако се е преобърнал? Ако има ранени пътници, които се нуждаят от помощ? Трябва да изпратим спасителен отряд. Вече говорих с коменданта и той е съгласен с мен.

— Господине, навън бушува северна буря! Вятърът е със скорост сто километра в час. Всичко е покрито с пет сантиметра лед. Трябва да изчакаме поне до сутринта, преди да...

Бент го прекъсна:

— Комендантът каза, че аз трябва да реша кога да изпратя хората. Отрядът ще тръгне след не повече от час. — Той избягна погледа на О'Дел и продължи. — Мисля, че десет души са достатъчни. С повече храна и уиски. Ще ги води лейтенант Мейн.

О'Дел бе толкова шокиран, че не се сети да изпрати някой сержант, за да събуди Чарлс. Направи това лично, като цели десет минути се бори с вятъра, докато измине разстоянието до казармите. Треперейки в долните си дрехи, Чарлс седна в леглото и на лицето му се изписа объркване.

— Тази нощ? Мили Боже, Лейф, тоя да не е откачил?

— Според мен, да. Но, разбира се, обстоятелствата го оправдават. Дилижансът доста закъсня и има някаква малка вероятност пътниците в него да се нуждаят от помощ.

— По-вероятно е да са се сврели в някоя дупка и да чакат. Или да са мъртви. Мисля, че това копеле иска да ме очисти.

— Само защото онзи път му отказа ли? — попита скептично О'Дел.

— Знам, че е безумие, но каква друга причина може да има?

Чарлс отметна няколкото ката одеяла и чаршафи, под които се бе опитвал да се стопли.

— Не знам защо толкова много иска да ме отстрани, но със сигурност знам, че няма да му доставя това удоволствие. И няма да му позволя да жертва живота на войниците си. Ще се върна заедно с целия отряд, не се притеснявай.

В думите му имаше по-голяма убеденост, отколкото в самия него. Той облече всички ризи и панталони, които имаше. Навън тексаската

северна буря виеше бясно.

Единайсетте конника напуснаха Кемп Купър в един часа след полунощ. Суграшицата, носена от вятъра, бе покрила всичко, но ледът не бе толкова дебел, колкото би бил снегът и пътят се виждаше. Ала ледената покривка беше изключително коварна. За четири часа изминаха не повече от километър и половина. През това време сержант Брийдлътв изсипа по адрес на Бент всички обиди, които знаеше, а когато те се изчерпаха, започна да измисля нови.

Чарлс бе увил ушите си и долната половина на лицето си с дълъг вълнен шал. Добре би било да имаше и една газена лампа. Лицето му бе вдървено. Едва мърдаше устните си, за да издава заповеди.

Войниците псуваха и се оплакваха, но продължаваха напред. Яздеха зад него в колона по един и виждаха, че той е на предела на силите си, тъй като посрещаше вятъра с цялата му сила и рискуваше живота си, като преминаваше първи по коварната ледена повърхност.

На разсъмване вятърът рязко смени посоката си и задуха на северозапад. След това поутихна. Облаците започнаха да се разкъсват и между тях надникна сиянието на изгрева. След половин час, докато се придвижваха внимателно през местност, която все още изглеждаше като стъклена, Брийдлътв каза с дрезгав глас:

— Вижте, господине. Там долу.

Тънък пушек се виеше към проясняващото се небе.

— Обзалагам се, че това е дилижансът — каза Чарлс със също толкова пресипнал глас. — Вероятно са откъртили и запалили дъски от него, за да се стоплят. Струва ми се, че сме на около километър и половина от него.

Оказа се, че са на два километра. Минаха повече от три часа, докато стигнат дотам. Дилижансът бе обърнат на една страна, а предните му колела и врати липсваха. Част от едната врата все още не бе погълната от огъня. И точно когато отрядът се приближи достатъчно, за да може ясно да види това, конят на Брийдлътв се подхлъзна и левият му крак се счупи малко под коляното.

Останалите войници се погрижиха за преживелите катастрофата — водача на дилижанса, един охраняващ и трима пътници, които бяха почти изпаднали в кома. Чарлс чу, че водачът измърмори нещо за това,

как колата се била обърнала на гладкия лед. До обърнатата кола лежаха вкочанените трупове на три от конете. Другите три бяха хукнали в галоп, за да намерят смъртта си в бурята.

Чарлс наблюдаваше Брийдлътв, който завършваше прегледа на пострадалото животно. Той неохотно подаде револвера си на сержанта.

— Застреляйте го. Ако не можете, ще го направя аз.

Сержантът не можеше да понася повече тази гледка.

— Как ще се върна в лагера?

— По същия начин, по който ще се върнат й пътниците. На чужд кон. Аз ще ви взема.

— Лейтенанте, аз знам... знам, че обичате своята Палма така, както аз обичам своя стар Ренди. В това време, с двама ездачи, който и да е кон ще се съсипе много преди да стигнем до Кемп Купър. Ако ме вземете със себе си, и вие ще трябва да застреляте Палма. Ще се кача при някое от момчетата.

— По дяволите, недейте да ми противоречите. Един човек е по-важен от един кон. Ще се качите при мен.

Приличаха на капризни деца. Двама войници помогнаха на охраняващия, гледащ с изцъклени очи, да се качи на един от конете. Брийдлътв изгледа револвера, след това падналия кон и поклати глава.

— Не мога. Бихте ли го направили вместо мен! Вечно ще съм ви благодарен.

— Обърнете се.

Брийдлътв се обърна и примижа от ослепителния блясък на утринното слънце върху ледената равнина. Чарлс насочи револвера и се помоли на Бога механизъмът му да не е замръзнал. Всяко забавяне щеше да бъде мъчение за сержанта. Той бавно натисна спусъка. Оръжието подскочи. Ехото отекна в простора, последвано от болезненото изцвилване на стария Ренди. От черепа на животното изхвърчаха кървави късчета и полепнаха по леда.

Сержант Брийдлътв закри лицето си с длани и заплака.

Около километър преди Кемп Купър Палма се свлече на земята. Беше ясно, че не може да продължи нататък. Сломен, Чарлс изстреля два куршума в коня си. Двамата с Брийдлътв изминаха разстоянието до поста пеша с кървящи в ботушите крака. Лекарят на поделението каза

на Чарлс, че от измръзването за малко е щял да остане без три от пръстите на краката си.

Той спа осемнайсет часа. Малко след като се събуди, при него дойде Брийдлът и притеснено му се извини.

— Имал съм съвсем погрешно мнение за вас, лейтенанте. Наистина ужасно съжалявам за това. В критичния момент вие показахте голямо мъжество. Не съм забелязал това качество у нито един от южняците в полка.

— Дори и у полковник Ли или Ван Дорн?

— Да.

— Повярвайте ми, притежават го също толкова, колкото и всички останали. Като например янките — добави Чарлс с кисела усмивка. — Може би просто никога не сте се опитвали да го забележите, сержанте.

— Да — промърмори засрамен Брийдлът. — Има нещо такова.

Същата вечер Чарлс написа писмо на Ори. Едно много закъсняло писмо. Гневът, който се бе насъбрал в него, се изливаше в остро стържене на писалката по листа. След обръщението той премина направо към най-важното.

Имам късмет, че съм жив и че мога да пиша това писмо. Ще ти разкажа накратко защо. Знам, че ще ти се стори невероятно, но вече съм почти сигурен, че командирът ми иска да пострадам заради някакви обиди и неподчинение, които са по-скоро плод на въображението му, отколкото реалност. Ори, не знам как, но се забърках с един проклет психопат и тъй като е горе-долу твоя възраст и е завършил Академията, бързам да те попитам дали случайно не го познаваш.

Чарлс спря за момент, за да натопи перото в мастилницата. Мъждукащото пламъче на лампата на бюрото хвърляше сенки върху лицето му. В очите му се виждаха объркване и гняв, когато написа:

Казва се Елкена Бент.

45.

Планът на Бент се бе провалил. Чарлс Мейн, освен че се бе отървал жив и здрав от спасителната акция, бе споменат — заедно със своя отряд — в сводката на Генералния щаб на командването на Тексас. В нея се говореше за „изпълнение на хуманитарна мисия в изключително рисковани климатични условия“ и бе записана в досието на всеки от военнослужещите. Комендантът даде прием в чест на спасителния отряд, на който вдигна тост за мъжеството на Мейн.

В разговор на четири очи комендантът постави под въпрос преценката и смелостта на Бент.

— Когато ви възложих случая, капитане, и през ум не ми мина, че бихте изпратили хората си преди стихването на бурята. Освен това искам да отбележа, че вие не сте поели командването на отряда, а сте предпочели да си останете на топло и да заложите живота на лейтенант Мейн на карта. Единствената причина, поради която няма да докладвам за тези ваши пропуски, е, че благодарение на Мейн всичко завърши добре и никой не пострада. Имайте късмет... този път.

Критиката бе унищожителна. Бент веднага преустанови тормоза над братовчеда на Ори Мейн и дори стигна дотам, че започна да го хвали — при това винаги пред хора. Но му бе много трудно. След тази акция старши сержантът бе вече заклет привърженик на Чарлс, както всъщност и повечето от войниците. А тъй като и О'Дел бе на страната на Чарлс, Бент бе съвсем изолиран. Той хвърляше вината за това върху Чарлс, който за него бе вече не само обикновен представител на фамилията Мейн, а човек, към когото изпитваше лична омраза.

И все пак той разбра едно — никога вече не биваше да изпраща своя младши лейтенант на опасни акции, а той да остава в тила. Следващия път щеше да отиде с него и да намери начин лично да се отърве от Чарлс — може би в ожесточена престрелка. В миналото той бе използвал с успех този похват.

Но през следващите седмици не му се отдаде такава възможност. Тексаската граница бе спокойна. Не след дълго Бент бе обзет от нови терзания. Те го споходиха, когато за първи път усети една

незабележима, но категорична промяна в поведението на Чарлс. Лейтенантът продължаваше да се държи почтително с ротния си командир — дори прекалено, — но бе изоставил и най-малката преструвка на сърдечност.

Бент разбра, че за Чарлс той вече е враг. Въпросът бе каква точно е причината. Дали не бе споменал името му в някое писмо до Ори Мейн? И възможно ли бе Ори вече да е предупредил братовчед си да внимава? До повечето от фортите в Тексас пощата пътуваше дълго, тъй като доставката ѝ често се забавяше със седмици и дори с месеци поради лошо време в залива, нападения на индианци или просто немарливо отношение на пощенски служители. И все пак бе възможно Чарлс вече да е научил причината за омразата на Бент.

Бент знаеше, че не бива да изключва тази възможна опасност, но и през ум не му минаваше да се откаже от намеренията си. Единственото, което бе по-важно за него от отмъщението на фамилията Мейн и Хазард, бе спасяването на собствената му кожа и престиж. Трябваше просто да изчака и в подходящия момент да нанесе удара. Предупрежденията на Ори Мейн едва ли щяха да помогнат на младия лейтенант да избегне една неочаквана атака.

Дните се нижеха, а удобен момент така и не идваше. Чувството за безсилие завладяваше Бент все повече и повече. От време на време в Кемп Купър пристигаха съобщения за случайни индиански набези, но не бе изстрелян нито един куршум, тъй като нито един взвод не успяваше да хване някой от тези мародери. Катумзе казваше, че с хората му в резервата се отнасяли така безчестно, че единствената възможна реакция на племето била войната — упорита и безмилостна. Но заплахите на вождя се оказаха само думи.

На изток словесната война по въпроса за робството ставаше все по-ожесточена. Сенаторът Дъглас сипеше огън и жупел по адрес на Лекъмйтънската конституция, която според него накърнявала суверенитета на заселените територии. Сенаторът Хемънд от Южна Каролина отвърна с изказването, че мнението на Дребния гигант е без значение и че южняците вече не се нуждаят нито от одобрението на Севера, нито от съюза с него.

— Кралят се нарича Памук! — заяви Хемънд.

В Илинойс един адвокат и бивш конгресмен на име Линкълн се готвеше да се изправи срещу Дъглас в борба за мястото му в Сената. В

обръщение към конгреса на републиканците в Спрингфийлд Линкълн говори против робството, но не и срещу собствениците на роби и отправи предупреждение, използвайки думи от дванайсета глава на Евангелие от Матей: „Всяко царство, разделено против себе си, запустява; и никой град или дом, разделен против себе си, няма да устои.“

Бент препрочете няколко пъти този цитат в един вестник отпреди месец. Той го възприе не като безобидно предупреждение, а като определение на неизбежното. Първо отцепване, а след това война. Той често затваряше очи и си представяше себе си като триумфиращ генерал пред бойно поле, осеяно с трупове. Обезобразените трупове не бяха нищо повече от театрален декор: той бе актьорът и всички го наблюдаваха и му се възхищаваха.

От първи май до средата на юни в Кемп Купър не бе получена нито една обикновена пощенска пратка. Само служебни съобщения, донасяни от куриер. Най-после някакъв вагон с продукти докара два големи, издути чувала. Единият от тях, отпреди няколко месеца, погрешно бил изпратен във Форт Левънуърт и чак след това препратен в Тексас. И в двата чувала имаше по едно писмо от Ори. Чарлс нетърпеливо ги отвори и видя, че първото бе писано през януари, а второто на първи март — две седмици преди Бент да изпрати спасителния отряд в бурята. Така че в нито едно от тях не се съдържаше отговор на въпроса за командира на единайсета рота.

Съдбата се усмихна на Бент през август, по време на поредната суша. Уплашен фермер пристигна в поделението на муле. Комендантът извика Бент и му каза:

— Фермата на Ланцман. На три километра от Фентъм Хил.

Фентъм Хил бе изоставен форт, чиито опушени комини служеха за ориентир.

— Живея близо до имота на Ланцман — обясни белокосият фермер. — Видели команчи от племето панатека, затова се скриха и ме изпратиха да ви извикам на помощ.

— Панатеки, казвате. — Бент се намръщи. — Индианци от резервата, така ли?

— По-вероятно е да са от племето на Санако — каза комендантът. Санако бе също индиански вожд, съперник на Катумзе. Той бе отказал да се засели в резервата и се подиграваше на Катумзе, задето се бе съгласил.

— Нападнали ли са някого? — попита Бент.

Фермерът поклати глава.

— Ланцман смята, че искат да се позабавляват ден-два, а след това да откраднат конете му.

— Не мога да разбера защо цялото семейство не е избягало?

— Най-големият син на Ланцман е сакат и не може да язди. А и Ланцман е голям инат. Мисли си, че заедно със синовете си ще може да задържи пет-шест дивака, докато дойде помощ. Освен това знае, че ако семейството офейка, нищо чудно индианците да подпалят къщата ей така, от злоба.

Комендантът остави случая в ръцете на Бент. След провала с дилижанса Бент искаше да демонстрира компетентност и благоразумие. Той се замисли дълбоко за десетина секунди и чак след това каза:

— Пет-шест. Сигурен ли сте, че Ланцман не е видял повече?

— Сигурен съм, капитане.

Бент нямаше основание да се съмнява в думите му. Мародерстващите банди от команчи рядко бяха многобройни, а този случай, изглежда, бе съвсем типичен. Той отново се замисли и каза:

— Ще взема двама войника, двамата лейтенанти и нашия преследвач Дос.

Комендантът, изглежда, се колебаеше.

— Сигурен ли сте, че не е необходимо да изведете цялата част?

На гърлото на Бент заседна буца. Отново поставяха под съмнение преценката му.

— Мисля, че двама и четири срещу шестима е добро съотношение, господине. Особено когато става въпрос за момчета като моите.

Това леко самохвалство достави удоволствие на неговия началник. Бент бързо излезе. Бе възбуден и доста уплашен от мисълта, че ще трябва да влезе в схватка с врага. Не изгаряше от желание да го

направи. Но това, че е предвождал отряд срещу банда команчи, макар и малка, щеше да се отрази добре на досието му. Дори можеше да заличи петното от инцидента с дилижанса.

Той изпрати своя ординарец да повика О'Дел и Мейн. Описа им положението във фермата на Ланцман и им нареди след час да бъдат готови двайсет души — въоръжени и с храна за два дни. Колата с провизии щеше да се движи по-бавно.

Двамата лейтенанти отдадоха чест и се втурнаха към вратата. Точно преди да излезе, Чарлс погледна за миг към капитана. Господи, как ненавиждаше Бент тази негова надутост, брадата му, с която приличаше на косматото животно, отношенията му с войниците — всичко. Но ако късметът му проработеше, Мейн скоро щеше да се отправи към оня свят. Бент отвори нощното шкафче в стаята си и извади оттам чисто новия „Алън & Уийлок“, калибър 44. Постави върху дланта си осмоъгълния барабан и го погали, като си представяше лицето на своя младши лейтенант. В случай че отрядът завареше команчите във фермата на Ланцман, със сигурност щеше да успее да изстреля един на пръв поглед заблуден, но всъщност много добре насочен куршум.

Бент потреперя в сладостно очакване.

Колоната препускаше на северозапад по коларския път. Всичко наоколо бе изсушено. От три седмици не бе паднала капка дъжд. Чарлс знаеше, че при буря някоя светкавица може да подпали много опасен огън и ако късметът им изневереше, да ги принуди да обикалят с километри.

Такива песимистични мисли бяха нещо необичайно за него, но го измъчваше някакво лошо предчувствие, свързано с тази акция. Времето също допринасяше за лошото му настроение, както и отсъствието на старши сержант Брийдлвъ, който преди една седмица бе излязъл в отпуск. Чарлс още не бе опознал новия си кон, а той бе малко плашлив. Но главната причина за неговата тревога яздеше начело на колоната.

Капитан Бент бе единственият от групата в пълна бойна униформа — куртка с жълти кантове, светлосин панталон и плитка фуражка с козирка. Останалите бяха облечени в съответствие с

времето и местността. Синята памучна риза на Чарлс бе най-тънката, която имаше. Панталонът му бе бял и, поне засега, доста чист. На колана му висяха колт и дълъг двуостър нож. В калъфката, висеща на седлото, бе пхнат двугодишният му мускет „Харпърс Фери“. Мека широкопола шапка пазеше лицето му от слънцето.

Чарлс се съмняваше, че Бент е в състояние да води такава акция. Схватките с индианци бяха нещо ново за армията. От целия си курс професор Мейхън им бе отделил само един час. Но не само неопитността на Бент събуждаше недоверие у него. Чарлс усещаше, че някаква тъмна сила е завладяла Бент — може би лудост — и един Господ знаеше защо тя е насочена срещу него.

Местността бе хълмиста. Ниски, обгорени от слънцето възвишения. Клисурни. Поточета, превърнати от сушата в тънки водни струйки. Мараня замъгляваше слънцето и то приличаше на окачена на небето тепсия. Духаше горещ вятър.

Дос на няколко пъти откри следи от индианци. Каза, че били оставени от малки групи. Следите бяха отпреди един-два дни. Мисълта, че пустотата, която ги заобикаляше, е може би измамна, изпълваше Чарлс с безпокойство.

След една кратка почивка за конете късно следобед те продължиха. Бент се надяваше да стигнат до фермата на Ланцман преди залез-слънце. Чарлс бе вече уморен от жегата и от ездата, но разбираше, че трябва да бързат. Така мислеха и почти всички останали. Това не бе учение, а спасителна акция.

По едно време О'Дел се изравни с Чарлс и каза:

— Адски е тъпо, нали? Ако си бях взел книгата, можех да почета малко.

— Какво четеш?

— Онази малка книжка от господин Хелпър.

Старши лейтенантът имаше най-доброто намерение да го развесели. Чарлс бе чувал за „Как да се справим с неизбежната криза на Юга“, но още не бе я виждал. Той знаеше, че книгата на Хинтън Хелпър бе атака срещу робството, което според него бе съсипало Юга, правейки го зависим от Севера, с неговите фабрични изделия. Забележителното в случая бе, че авторът беше от Северна Каролина.

— Напълно съм убеден, Чарлс, че този човек мрази черната раса почти толкова силно, колкото и робството. И все пак в книгата се повдигат някои доста интересни въпроси. Като например защо вие, южняците, не желаете да се откажете от робите си.

— Отговорът на този въпрос в последно време стана съвсем прост. Мелниците в Англия и Франция процъфтяват, а това означава, че ако плантаторите изнесат зърното си в Европа, могат да забогатеят за един ден. Никой не иска да отреже клона, на който седи.

— Значи мислиш, че това е причината? Не съм сигурен.

— А каква друга би могла да бъде?

— О, ами може би да се държат негрите там, където им е мястото. Робството решава този въпрос по много лесен и удобен начин. Дълбоко съм убеден, че вие, южняците, се страхувате от негрите. Те са тъмнокожи и различни. Хората не обичат онези, които се различават от тях. Поне аз не обичам такива. Сигурен съм, че не само заради парите държите на тази система, а и заради очевидната разлика между бели и черни.

— Ако зависеше от теб, ти щеше да освободиш всички роби, така ли?

— Да, точно така.

— И какво щеше да правиш с тях?

— Ами точно това, което предлагат много републиканци.

— У нас ги наричаме „черните републиканци“.

— Все едно. Бих депортирал негрите и бих ги заселил в Либерия или в Централна Америка. За Бога, те трябва да бъдат свободни, но ние не искаме да останат тук.

Чарлс отметна глава и се засмя.

— Прав си, Лейф. Въпросът наистина опира до разликата между бели и черни. Също и за теб.

На лейтенант О'Дел не му бе особено приятно да чуе тези думи. Той изпсува. Чарлс бе свикнал с неосъзнатото двуличие на янките, което обикновено се превръщаше в гняв, когато някой го извадеше на показ.

И все пак О'Дел бе засегнал едно болно място. В Юга, както и в други части на страната, никой не знаеше как да се премахне робството, без това да доведе до икономически и социален хаос. Ако

се съдеше по думите на О'Дел, този въпрос тормозеше много хора и от двете страни на...

— Колона... стой!

Право пред себе си, от другата страна на мескистовата равнина, Чарлс видя порутени комини от кирпич, които стърчаха на фона на червеното вечерно небе. Двамата с О'Дел се отправиха в тръс към началото на колоната. Бент извика при себе си кръглоликия преследвач от Делауеър. Малко след това О'Дел и разузнавачът се отправиха с лек галоп към развалините на Фентъм Хил и хълма зад него.

Всички слязоха от конете, отвориха манерките си и разговаряха тихо. Чарлс нямаше какво да каже на Бент, който внезапно подкара коня си, спря на около петдесет метра от групата и скочи на земята. Чарлс отпи малко топла вода от манерката си и отправи поглед към капитана. „Самотният командир“ — помисли си той. Но тази подигравка не можа да пропъди страха от Бент, който не преставаше да го тормози — страх, който се засилваше от факта, че неговият източник си оставаше необясним. Всички причини, които му минаваха през ума, му се струваха прекалено елементарни или прекалено невероятни.

— Ето ги, идват.

Възклицанието на един ефрейтор насочи вниманието на Чарлс към билото на хълма. Дос и Лейф О'Дел се спускаха по склона, яздейки така, като че ли не искаха да вдигат прах. Разузнавачите отидоха направо при Бент. По израженията на лицата им Чарлс разбра, че не носят добри вести. Заедно с войниците той се приближи достатъчно близко, за да може да чуе разговора. Всички чуха, когато Дос каза:

— Панатеките са вече много повече. Воините на Санако са там, а също и някои от хората на вождата Бъфало Хъмп. Това е лошо.

Бузите на Бент бяха покрити с капчици пот.

— Колко са?

— Преброих близо четирийсет — отвърна О'Дел.

— Четирийсет! — Капитанът се олюля. — Опишете... — Той преглътна. — Опишете ми положението.

О'Дел измъкна ножа си, приклепна и изписа в прахта голяма линия във формата на подкова.

— Това е извивката на поточето. Индианците са тук. — Той докосна с върха на ножа си мястото под извития край на подковата. В подковата той нарисова един правоъгълник и долепен до него квадрат. Посочи правоъгълника и продължи: — Това е къщата на Ланцман. — После посочи квадрата. — Това е ограденото място за добитъка.

След това добави още два малки квадрата близо до първия.

— Две момчета с мускети са поставени зад бали сено тук и тук. Предполагам, че са синове на фермера. Пазят около дванайсет коня.

— А какво има зад къщата? — поинтересува се Чарлс.

О'Дел драсна три успоредни черти в отворения край на подковата.

— Равнина. Лехи с царевица, но толкова изгоряла, че нищо няма да излезе от нея тази година. Царевицата е толкова ниска и толкова рехава, че двама души с пушки спокойно могат да спрат всеки, който се опита да се промъкне през нея.

Бент звучно въздъхна.

— Какво правят в момента индианците?

О'Дел бавно се изправи, а от лъчите на залязващото слънце в очите му проблясваха червени точки.

— Вечерят. Пият. Оставили са жертвите си да се попекат малко по-дълго на бавния огън на страха и очакването.

— Четирийсет — повтори капитанът. После поклати глава. — Прекалено много са. Може би ще трябва да се върнем.

— Да се върнем ли? — избухна Чарлс. За да демонстрира отношението си към тази идея, О'Дел изплю една тлъста хрчка между върховете на прашните си ботуши.

Бент припряно вдигна ръка.

— Само за да вземем подкрепление.

Намръщените лица и мърморенето на войниците показаха на Бент, че е сбъркал. В кратките им споглеждания той прочете тяхната присъда:

Страхливец.

Виновни за тази реакция, според него, бяха двамата офицери. Израженията на лицата им я бяха подтикнали. Мейн я бе подтикнал, дяволите да го вземат. И не спираше дотук.

— Повикването на подкрепления ще ни отнеме поне едно денонощие. А дотогава индианците може вече да са взели скалповете

на семейство Ланцман и да са подпалили къщата им.

Брадичката на Бент се издаде напред.

— Какво предлагате, лейтенанте?

— Да измъкнем семейството оттам.

— Това означава да влезем във фермата.

— Да, точно така. Дос, има ли някакъв начин?

Вятърът развяваше краищата на измъкналата се от панталона долна фланела на следотърсача. Той посочи с пръст.

— На две мили отгук. А може би три. Има едно дърво между хълмовете. Може да се заобиколи и да се влезе през царевицата. Ще ни отнеме по-голямата част от нощта, но докато стигнем дотам, команчите вече ще спят пияни. Сигурно ще оставят хора да наблюдават царевицата, но може би и те ще са заспали.

Чарлс избърса влажните си длани в мръсния бял панталон. От далечината вятърът донесе до ушите му звуци от монотонна песен и едва доловимо биене на барабан.

„Не притискай много капитана — каза си той. — Бент може да се стресне и да даде заповед за оттегляне, обричайки на сигурна смърт фермера и неговото семейство.“

С безстрастен глас Чарлс каза:

— Аз искам да взема няколко души, капитане, които да поведе още тази нощ към фермата. Може команчите да са решили да атакуват утре.

Бент положи големи усилия, за да говори толкова спокойно, колкото и неговият подчинен.

— Прав сте, разбира се. Онова, което казах, не беше окончателното ми решение. Просто размишлявах на глас.

С периферното си зрение той наблюдаваше останалите. Те не бяха съвсем убедени. Но какво можеха да направят? Като трепереше вътрешно, той завърши:

— Ще изпратим двама души да извикат подкрепление. Останалите ще тръгнем веднага, след като се стъмни.

— Всички? — попита рязко Чарлс.

За миг в очите на Бент блесна злоба. „Кълна се, че преди разсъмване ще бъде мъртъв.“

— Всички — каза той.

— Добре — каза О'Дел и най-после прибра ножа си в калъфа. Войниците изглеждаха напрегнати, но доволни. Дос също. Над почервенелите от слънцето хълмове се носеха воплите и стоновете на команчите.

Закърнялата царевица шумеше при преминаването на конниците. Царевицата не бе никакво прикритие, тъй като най-високите стебла стигаха едва до хълбока на коня на Чарлс. Той бе предложил да се придвижват пеша, за да могат да използват растенията като прикритие. Бент бе отхвърлил предложението.

— Необходимо ли е да ви напомням, лейтенанте, че новата кавалерия трябва да се бие на коне?

Чарлс бе на мнение, че заради тази изпълнителност не си заслужаваше да се дават жертви, но не каза нищо. По негова преценка бе четири часа или малко след четири. Луната бе залязла. Над тях звездното небе бе ясно, но хоризонтът беше замъглен от мараня. На този фон царевичното поле и мъжете, които се движеха бавно през него, изглеждаха някак зловещи.

Конниците яздеха в голям полукръг на около метър един от друг. Бент бе в средата, а личният му тръбач — ординарец се движеше непосредствено зад него. Чарлс бе някъде по средата на десния фланг. О'Дел заемаше същата позиция на левия.

Тъй като яздеха бавно, всеки от тях държеше в едната си ръка револвер, а в другата карабина или мускет. Единствен Бент правеше изключение. В дясната си ръка държеше своя „Алън & Уийлок“ с шест патрона, а в лявата — сабята си. Сабята изглеждаше нелепо, но важното бе, че е в съответствие с изискванията на устава.

През целия път Бент бе изпил съвсем малко вода, но въпреки това имаше чувството, че пикочният му мехур ще се пръсне. Страхът явно си казваше думата. Страхът от индианците. Страхът от смъртта. Страхът, че заради неправилна преценка на ситуацията отново ще си лепне петно в досието. Беше сигурен, че всички от отряда искат той да се провали и че най-силно от всички това желаше Мейн.

Бавно, за да не привлича внимание, Бент се обърна надясно и в тъмнината успя да намери с поглед своя втори лейтенант. Обади се бухал. Бент стисна здраво револвера си и се помоли в подходящия момент куршумът му да улучи целта.

Чарлс присви очи. Колко ли оставаше до дървената фермерска къща? Около четиристотин метра или малко повече. Не се виждаха никакви светлини, но в тази тъмнина Ланцман и семейството му със сигурност бяха нащрек.

Дали щяха да започнат да стрелят сляпо в мига, в който видеха конници в царевицата? Бент трябваше да бъде подготвен за това и да заповяда на тръбача да даде сигнал, че са войници. Имаше ли необходимия усет?

Усещането за заплаха продължаваше да измъчва Чарлс. Той прибра колта в кобура на седлото и без да помръдва карабината от лявата си ръка, се опита да размаже един комар. Плесна се два пъти по ухото. И двата пъти бръмченето изчезваше, но само за малко. Той изпсува и отново извади револвера си.

От далечната страна на фермата долетя цвилене на коне. Силуетът на покрива закриваше част от тлеещия огън на склона от другата страна на рекичката. От лагера на команчите не се чуваше никакъв звук. Ако бяха решили да нападнат в зори, значи още не бяха започнали да се подготвят.

Внезапно над царевицата, на десетина метра от къщата, се изправи тъмен силует, подобен на плашило. Чарлс остана със смътното впечатление, че е с дълга коса и оръжие с дълга цев, вдигнато за стрелба. Един от войниците изкрещя, за да предупреди останалите. Мускетът на индианеца блъвна огън и гръмна.

През няколко души от Чарлс, към средата, един от войниците се катурна от коня си. Изведнъж от царевицата изникнаха още няколко команчи — петима или шестима — и започнаха да стрелят. Чарлс притисна карабината към бедрото си и натисна спусъка. Беше сбъркал ъгъла и куршумът полетя прекалено високо. Той прибра карабината в калъфа ѝ, постави дулото на колта върху левия си лакът и стегна с колене коня, за да не мърда.

Прицели се в най-близкия команч, докато около него подплашени коне с бясно цвилене се втурваха напред, и стреля. Команчът се свлече и изчезна от погледа му.

В къщата някакъв човек с всичка сила крещеше тревожно. От другата страна на рекичката долитаха и други викове. Последва нов огън от мускети. Един войник бе повален от изстрел, идващ откъм

къщата. Защо, за Бога, капитанът не даде знак с тръбата, преди семейството на Ланцман да ги избие всичките?

Бент се опитваше. Той за трети път изкрещя:

— Тръбач, свирете „тръс“!

Ординарецът се поклащаше на седлото си така, като че ли бе препил. Вбесен, Бент прибра сабята си в ножницата, щракна предпазителя на револвера и успя да овладее буйстващия си кон. Посегна да сграбчи ризата на тръбача и когато успя, усети, че тя е лепкава.

Без да се замисля, той блъсна момчето, то падна от другата страна на коня и главата му се отметна назад. На слабата светлина Бент видя, че сачма от мускет бе пронизала дясното око на тръбача.

За да стигнат до къщата, войниците трябваше да преодолеят съпротивата на още двама-трима индианци. Куршумите свистяха покрай ушите му. Объркан и уплашен, той се хвърли на земята и единственото, което се въртеше в главата му, бе, че трябва да се даде сигнал с тръбата.

— Сгъстете редиците. Сгъстете редиците и в атака!

„Чий бе този глас? — запита се той, а след това пропълзля до тялото на своя ординарец и взе тръбата. — На Мейн, ето чий. А след това ще кажат, че той е поел инициативата. Проклет да е. Проклет да е!“

С тръбата в ръка той възседна отново коня си и видя Чарлс, който препускаше към левия фланг. Бент захвърли тръбата, грабна револвера от кобура си и бързо се огледа наоколо.

Наблизо нямаше никой; никой не го гледаше. Строят се разпадаше. Всеки стреляше и се защитаваше с всички сили. Бент се прицели в гърба на отстъпващия Чарлс, стисна устни и бавно натисна спусъка...

Една сачма от индиански мускет се вряза в десния хълбок на коня му. Животното изрева и подскочи, извивайки гръб. Револверът на Бент гръмна, без никой да забележи това в общата пукотевица. Чарлс продължи устремния си галоп.

Вбесен, Бент се подготви за втори изстрел, този път, без да се оглежда. Някакъв тропот в царевицата привлече вниманието му и той рязко извърна глава. На по-малко от три метра от него имаше конник.

— О’Дел! Не те видях... — От силната уплаха Бент се напика.

— Какво, по дяволите, правите, господине? Защо стреляхте по свой войник?

Въздействието на този тих упрек бе съвсем неочаквано. Той възвърна самообладанието на Бент и го накара да осъзнае докъде го бе довела омразата му. Никакви думи не бяха в състояние да го спасят. Той отвърна на О'Дел, като насочи към него своя „Алън & Уийлок“.

О'Дел зяпна, но не успя да извика. Изстрелът на Бент обезобрази лицето му и го хвърли встрани. Левият му крак се измъкна от стремето, но десният му остана заклещен. Конят се отдалечи в лек галоп, влачейки тялото на господаря си, чийто череп се разби в твърдата земя.

Опитвайки се да преодолее паниката, която го бе обзела, Бент нервно се огледа наоколо. Никой не бе видял тази сцена. Все още бе прекалено тъмно, барутният дим и мъглата влошаваха още повече видимостта. Бент прибра револвера в кобура си, измъкна отново сабята и с кръсък издаде заповед за атака в тръс.

Чарлс вече бе издал тази заповед. Трима войници обградиха последния индианец и го повалиха с точни изстрели. След това един от тях преряза със сабята си гърлото на команча — за всеки случай.

С риск за живота си Чарлс се приближи на по-малко от десет метра от къщата, за да бъде сигурен, че Ланцман ще чуе вика му:

— Ние сме от Втори кавалерийски полк. Престанете да стреляте.

Настъпи тишина. Барутният дим се разсея и се смеси с мъглата. Бент излезе напред.

— Слезте от конете. Слезте от конете!

Един по един войниците изпълниха заповедта. Задъхан, Бент се спусна на земята между обикалящите в кръг коне. Надяваше се, че тъмнината ще скрие мокрото петно на панталоните му.

— Добре се справихте, момчета. Успяхме.

— Загубихме трима души — каза Чарлс, все още на коня си. Бент изпита желание да извади револвера си и да пръсне черепа на Чарлс. Но веднъж вече безразсъдството му почти го бе провалило. Това не биваше да се повтаря.

— Не, чакайте — каза разтревожено Чарлс. — Къде е О'Дел?

Два пъти с всичка сила той извика името на офицера. След това Бент проговори.

— Няма смисъл. Един от диваците го улучи. Видях го как падна и конят му го повлече нанякъде.

Бент усещаше силните удари на сърцето си. Ако някой можеше да разобличи лъжата му, щеше да го направи сега... сега...

— Господи — каза тихо Чарлс и слезе от коня си. Никой от останалите не продума.

На Бент му олекна. Беше в безопасност. Той изправи гръб.

— Съжалявам за тази загуба не по-малко от вас, но сега трябва да се вземем в ръце и да обмислим следващия си ход. Ще се наложи да поставим постове от тази страна на къщата, лейтенанте. Погрижете се за това, докато се занимавам с вътрешните постове. — Той се обърна кръгом, с едната ръка върху дръжката на сабята. Докато вървеше към дървената къща, се почувства точно като триумфиращ генерал и извика:

— Ланцман?

Чарлс изпрати четирима войници да донесат трупове — очевидно капитанът не се бе сетил за това.

Той наблюдаваше как един от войниците разстила мушамы близо до къщата. На изток небето вече бе светло. Мъглата се разсейваше. От къщата долиташе силният глас на Бент, който обясняваше нещо на хора, говорещи далеч по-тихо. Чарлс различи поне един женски глас. Безапелационният тон на Бент го вбеси. От него можеше да стане сравнително добър редови офицер, но от командване не разбираше нищо. Беше направил груба грешка при нападението на фермата. При положение, че очакваха да бъдат пресрещнати от индианци, трябваше да се придвижват в две колони, за да бъдат по-трудни за улучване. Или пък, още по-добре пеша, както бе предложил Чарлс.

Заради нежеланието на капитана да се вслуша в съвета му бяха загинали четирима души. Пети бе въвн от строя със сачма в крака. А като се прибавеха към тях и двамата изпратени в Кемп Купър, броят на боеспособните намаляваше на седемнайсет. Срецу останалите трийсет или повече команчи.

Двама от войниците, изпратени за трупове, се появиха като влачеха нещо, увито в покривало за седло.

— Открехме всички, с изключение на О'Дел, господине. От него няма и следа.

Чарлс кимна разсеяно и впери поглед в хълмовете над злочестото поле. Човекът, който бе станал негов приятел, бе изчезнал някъде там и нямаше кой да го оплаче. Очите му се напълниха със сълзи, краката му се разтрепериха, залитна и се подпря на стената, за да не падне. Войниците отместиха погледи от него, докато премине кризата. Внезапно откъм рекичката се разнесоха бойни викове. Чарлс се втурна към ъгъла на къщата и започна да оглежда местността. В лагера на команчите войните обикаляха в кръг на конете си и с викове размахваха копия. Повечето от тях бяха младежи. Лъскавите им коси бяха разделени на път и вързани на дълги опашки. Някои бяха обърнали особено внимание на опашките си, като ги бяха украсили с ивици жълта глина. Лицата им бяха намазани с червена боя, а клепачите им с бяла или жълта. Един от войните бе изрисувал около устата си големи, черни кучешки зъби.

Някаква кола се движеше със скърцане надолу по хълма към шумните индианци. Щом я видя, Чарлс подскочи. Това бе колата с провизиите, която се движеше след тях. В момента в нея имаше трима войника. От лявата страна на брезентовото покривало на колата имаше голямо петно от кръв.

Няколко войника застанаха зад Чарлс, започнаха да шептят и да сочат към колата.

— Какво мислите, че ще направят тези шибани червенокожи с нашите момчета? — промърмори един от мъжете.

— Предпочитам да не знам — отвърна Чарлс.

Той тръгна към задната врата на къщата. Смъртта на Лафайет О'Дел го бе натоварила с една нежелана отговорност. А още неприятното бе, че капитанът отказваше да признае, че той е виновен за смъртта му. Ако някоя от идеите на Бент се поставеше под въпрос, той със сигурност щеше да изпадне в ярост. Чарлс просто трябваше да свикне с този факт — този допълнителен проблем — и да се справи с него, доколкото може.

Слава Богу, не се налагаше да бъдат взети спешни решения. Онова, което трябваше да направят, бе да се укрепят и да изчакат подкреплението.

През последния час възгледите на Чарлс за същността на войната се бяха променили. Войната не бе просто един безгрижен парад на плаца, с идеално прави редици, с лъснати копчета и емблеми, с развети знамена под ритмичните удари на барабаните. Войната бе безпорядък, мръсотия и смърт. Тя бе умопомрачителен страх.

Когато влезе в къщата, краката му все още трепереха. Тя се състоеше от дълго помещение с плосък покрив и с ниши за спане и още една стая, където бе инсталирана метална печка. Вътре вонеше на барут и на нещо много по-неприятно. Върху трупове на двама мъже, завити до врата с одеяла, той видя накацали мухи. По-възрастният, белокоос човек вероятно бе Ланцман. Другият бе най-големият му син, Карл, заради чийто недъг семейството не бе избягало. Чарлс реши, че и двамата са загинали извън къщата.

Останалите четирима членове на семейството бяха живи. Госпожа Ланцман бе дребна, измъчена женица с бенка на брадата. Другите двама сина — руси момчета на осемнайсет-двайсет години — се движеха бавно като сомнамбули, а очите им приличаха на стъклени топчета. Четвъртият оцелял бе едно момиче. То като че ли не бе толкова развълнувано от обсадата, може би защото бе по-малко.

Според Чарлс бе на около дванайсет години. Сладкото ѝ лице бе детско, но тялото ѝ бе вече на жена. Докато Чарлс стоеше мълчаливо, забеляза как очите на Бент се спряха на едрите ѝ гърди, стегнати от плътно прилепналата вълнена рокля.

Момичето не усети този поглед. То вадеше сачми от кожената торбичка, която висеше на рамото му. От другата страна, на бедрото си бе подпряло дългата си пушка — августински мускет, както забеляза Чарлс. С такива мускети бяха въоръжени австрийските стрелци, а началникът на снабдяването на армията Джо Джонстън бе внесъл доста голямо количество.

Едва сдържайки сълзите си, госпожа Ланцман каза:

— Как ще останем тук, капитане? Храната свърши. Мъжът ми загина, когато се опитваше да стигне до рекичката, за да донесе вода.

— Ще ви дадем от нашата храна. Имаме и вода. — Гласът на Бент бе спокоен и самоуверен. — Ще наредя на хората си да се окопаят около къщата... — Чарлс бе пресякъл стаята и гледаше през един прозорец към рекичката. Дясната му ръка се сви в юмрук. — ... докато

чакаме подкреплението. Ако времето е хубаво, до довечера би трябвало да пристигне.

Без да се обърне, Чарлс каза:

— Мисля, че няма да пристигне, капитане.

— Как така?

— Елате да видите. Току-що слязоха шестима индианци. Погледнете онези с копията.

Поклащайки се, Бент отиде до прозореца и присви очи. Лицето му пребледня. Четирима от конниците бяха вдигнали копията си нагоре и ги размахваха. На две от тях бяха забити трофеи.

Главите на двамата войници, изпратени в Кемп Купър.

Чарлс имаше чувството, че капитанът ще получи удар. Бент се разхождаше нервно из стаята, мърмореше си нещо под носа и на няколко пъти се обърна рязко, за да каже нещо, но така и не го направи. Блесналите му очи гледаха глупаво и безумно. Замаяните синове на Ланцман разбраха, че нещо не е наред. Дори момичето гледаше капитана уплашено.

Вече всеки миг бе скъпоценен. Чарлс прочисти гърлото си.

— Господине...

Бент се извърна рязко и изкрещя:

— Какво искаш?

— Искam разрешение да изпратя разузнавачи през царевичната нива. Това е единственият път за отстъпление.

Капитанът махна вяло с ръка и се отпусна на един стол.

— Добре. — Той впери поглед в пространството, а Чарлс бързо излезе.

След двамайсет минути Чарлс се върна с мрачно изражение.

— Вече са изпратили хора на пътя към дерето зад нивата. Според сержант Острендър са поне петнайсет. Обградени сме.

„Защо не се оттеглихме по-рано?“ — питаше се Чарлс, обзет от тиха ярост. Но, разбира се, не можеше да обвинява Бент, че не са го направили. Всички бяха очаквали подкреплението. Очевидно двамата мъртви войници се бяха натъкнали на една от онези малки банди,

чиито следи бе открил Дос. Чарлс имаше чувството, че някакво проклятие тегне над тази акция.

Бент избърса с ръка потното си лице.

— Обградени? Значи трябва да се укрепим и да чакаме помощ.

— Откъде? — попита възбудено Чарлс.

— Не знам! Някой ще дойде... — Останалата част от изречението заглъхна.

— Но, капитане — каза момичето, — има ли достатъчно храна?

Госпожа Ланцман поклати глава.

— Тихо, Марта. Не задавай въпроси на войниците. Те знаят какво правят.

— Да. Точно така е — каза Бент със същия замъглен поглед.

Той отново губеше разсъдък. Чарлс не можеше да позволи това.

— Чакайте малко — каза той.

Бент изви рязко глава, а влажните му очи бяха пълни с възмущение. Чарлс се обърна по-скоро към останалите, отколкото към своя командир.

— Трябва да разберем, че сме в тежко положение. По численост врагът ни превъзхожда и никой няма да дойде от Кемп Купър, за да ни помогне. Команчите могат да се организират и да ни нападнат, когато си поискат. Не вярвам някой от вас да има желание да седи тук и да чака да го убият. Или да го пленят — добави той и погледна към Марта. Госпожа Ланцман разбра какво искаше да каже.

— Какво предлагаш? — изръмжа Бент.

— Да изчакаме до довечера, а след това да направим опит да се измъкнем. Измислил съм начин да отвлечем внимата...

Бент скочи от стола, събаряйки го, и изкрещя:

— Не.

Докато викът отекваше в стаята, Чарлс бе обзет от странното чувство, че току-що бе решил да скочи в пропаст — което до известна степен бе вярно. Но имаше ли друг изход? Бент бе извън себе си от страх и бе неспособен да се справи със ситуацията.

— Съжалявам, господине, но единственият изход е бягството.

Лицето на капитана отново почервения. Той сграбчи една малка масичка, захвърли я встрани и започна да ругае Чарлс.

— Противоречите ми? Поставете под съмнение пълномощията ми на командир?

— Ако имате намерение да останете тук, капитане, мисля, че да.

— Лейтенанте — Бент пое дълбоко въздух, опитвайки се да се овладее, но гласът продължи да трепери, — забранявам ви да говорите повече. Това е изрична заповед. Излезте навън и чакайте да ви извикам.

На Чарлс му бе много неприятно, че нещата стигнаха дотук — до йерархия, до борба на воли. Трябваше да обединят усилията си, за да спасят останалите. „Но възможно ли е да убедиш в това един побъркан?“ — запита се с досада той.

— Ще изляза, господине, но не мога да се подчиня на останалата част от заповедта ви. Ако останем тук, с нас е свършено.

Бент го изглежда и тихо каза:

— Лейтенант Мейн, ако не се подчините на заповедта ми, ще бъдете изправен пред военен съд.

— Капитане, ние тръгваме.

Бент сграбчи Чарлс за яката и го раздруса.

— По дяволите. Ще се погрижа за вашето разжалване!

Чарлс хладнокръвно свали ръката на Бент. Прииска му се да удари тлъстия офицер, но — макар и с голямо усилие — се удържа и каза тихо:

— Ако се измъкнем живи оттук, нямам нищо против да опитате.

Той погледна госпожа Ланцман, синовете ѝ и най-накрая момичето, което стоеше, стиснало с две ръце австрийския мускет.

— Ще тръгнем веднага след като се стъмни. Всеки, който иска, може да дойде с мен. Ако решите да дойдете, ще е най-добре да погребете тези тела. Не можем да ги вземем.

Госпожа Ланцман коленичи до тялото на съпруга си, разгони мухите и започна да оправя одеялото. Изведнъж тя избухна в плач. Чарлс извърна глава.

Увереният поглед на Марта подсказваше, че тя вече бе взела решение. Чарлс се обърна към капитана и каза:

— Ще направя същото предложение и на войниците. Няма никого да принуждавам.

— Махай се от очите ми — прошепна Бент.

След няколко минути, ниско наведен, Чарлс притича до царевичната нива. От другия ѝ край гръмна пушка. Куршумът изсвистя над него. Той приклепна, откъсна две-три листа и ги стри между дланите си.

Сухи като барут. А сега, ако успееш да убеди госпожа Ланцман да пусне конете си — команчите така или иначе щяха да ги вземат, — може би щяха да имат някакъв шанс, макар и не много голям.

На запад, над хълмовете, се виждаше само малко късче от слънцето. Светлината бързо се оттегляше от земята и небето. Чарлс вече няколко пъти бе прехвърлил на ум плана за бягство и сигналите за действие.

Преди час, в изпълнение на неговите указания, войниците бяха подготвили огън точно по средата между къщата и царевицата, така че индианците при всички положения да го видят. Вътре в къщата госпожа Ланцман и дъщеря ѝ бяха увили парцали около краищата на пръчки от топола и ги бяха напоили с газ за лампи. Синовете на Ланцман бяха оседлали коне за семейството и вече чакаха зад балите сено до другия край на къщата, готови за опасния пробег до ограденото място, където бяха конете.

Сержант Острендър се промъкна в полумрака до Чарлс.

— Всичко е готово, господине.

— Добре, време е да...

Той млъкна в мига, в който видя, че Острендър изненадано впери поглед някъде зад него. Чарлс се обърна. Застанал на вратата на къщата, Бент каза:

— И аз идвам.

Единствено капитанът бе отказал. Чарлс се опита да подаде маслиненото клонче на помирението, като отвърна меко:

— Чудесно, господине.

Нямаше никакъв ефект.

— Идвам най-вече за да видя и изпитам удоволствието от позорното ви изхвърляне от армията.

Чарлс погледна сурово.

— Както кажете, господине. Но най-учтиво трябва да ви напомня, че временно съм поел командването.

В очите на капитана като че ли се появи някаква искра.

Чарлс го побиха тръпки. Бент почти се усмихна, докато надяваше любимите си ръкавици с ресни.

— Показайте ми го достатъчно ясно, лейтенанте. Цял ден ви наблюдавам как усърдно подкопавате авторитета ми и настройвате войниците срещу мен. Командвайте. За последен път ви е.

Той се вгледа в Чарлс, без да мигне. От другата страна на рекичката индианците надаваха бойни викове и думкаха барабани.

Марта Ланцман се появи с готовите факли. Като ги държеше надолу, близо до земята, за да не привлича вниманието на воините от противниковия лагер, тя ги подаде един по един на Острендър, а той — на мъжете, които се преструваха, че се топят на огъня. От двата края на къщата в тъмнината изцвилиха коне. Останалите войници бяха по седлата и държаха конете на хората, които трябваше да запалят факлите.

— Идете при конете си — каза той на госпожа Ланцман и дъщеря ѝ и те тръгнаха с бързи крачки. Погледна напрегнато към капитана, който за негово изумление като че ли се смееше, а после тръгна след тях.

Чарлс бе вперил поглед в царевичната нива и се питаше дали всички те нямаше да намерят смъртта си тук. Неочаквано, като буен пролетен поток, в него бликна силна жажда за живот. Когато си даде сметка, че положението така или иначе бе почти безнадеждно, осъзна, че няма какво да губи. Затова можеше и трябваше да прояви храброст. Зъбите му блеснаха на фона на мръсното, брадясало лице, докато се насилваше да се усмихне.

Някои от войниците видяха това и също се усмихнаха. Чарлс разбра, че е открил една от тайните на изкуството да бъдеш истински офицер в критична ситуация. Дано останеше жив, за да я приложи отново.

Той изглежда всеки един от тях, за да даде знак, че моментът е дошъл. После вдигна револвера над главата си и стреля.

След изстрела в лагера на команчите настъпи мъртва тишина. После Чарлс чу тропот на коне откъм ограденото място зад къщата и веднага след товавика на едно от момчетата на Ланцман.

— Ха! Ха!

Конете се втурнаха в галоп. Някои от тях нагазиха с плясък в рекичката малко преди да се разнесе първият изстрел на команч.

Индианците не виждаха ясна цел, но явно разбираха, че нещо става.

Чарлс стреля още два пъти. При този сигнал войниците пъхнаха факлите в жаравата и те пламнаха с тъп звук. Всеки от тях хукна към предварително определено място от лявата или от дясната страна на нивата и запали царевицата. Според плана трябваше да остане коридор с ширина около петнайсет метра. Чарлс се надяваше, че поради липсата на вятър коридорът щеше да се задържи достатъчно дълго, за да преминат по него.

Той изтича до коня си и се метна отгоре му. Пламъците вече се издигаха над сухите стебла. Царевицата гореше по-бързо, отколкото бе очаквал Чарлс. Той препусна до началото на коридора, изви коня на една страна, махна надолу с ръката, в която държеше револвера си, и извика:

— В колона по двама, марш! В тръс!

От двете страни на къщата изскочиха, конниците, които бързо оформиха колоната. Чарлс бе поставил начело най-опитните ездачи, а семейство Ланцман — на най-безопасното място, по средата.

Двама по двама конниците с тропот влязоха в коридора. Имаше опасност пълзящият огън скоро да затвори входа му. Далечният плясък на вода подсказа на Чарлс, че команчите преминаваха през рекичката.

— По-бързо, дяволите да ви вземат! — изкрещя той на войниците, които се бяха занимавали с факлите. Те се качиха на конете и влязоха в коридора. Чарлс усети как топлината го блъсна в гърба. Конят на Бент се изправи на задните си крака, но той го овладя и продължи напред, след колоната.

Огнените езици играеха и от двете страни на коридора и тук-там се преплитаха над него. Към един от ъглите на къщата се приближи изрисуван индианец на кон. Чарлс стреля и го повали. След това пришпори коня си и препусна през огъня. Беше се навел ниско над шията на животното. Малко по-нататък огънят бе стеснил коридора до не повече от три метра. Бент бе на около дваайсет метра пред него, а още по-напред Чарлс виждаше само силуети на фона на ярката светлина.

Пламъците близнаха единия ръкав на Бент и платът запуши. Капитанът изкрещя и с едно плясване го угаси. Конят му го изведе от горящата нива в тъмнината, където Острендър трябваше да събере

колоната и да я поведе в галоп. Чарлс се надяваше, че сержантът е още жив.

Огромни кълба дим го затискаха от всички страни. Огънят унищожаваше царевицата с рев. Пред него коридорът бе почти запушен. Чарлс се приведе толкова ниско, че имаше чувството, че ще му се счупят ребрата. Той шепнеше на коня си окуражителни слова, когато пред него лумна огнена стена.

Жребецът скочи така безстрашно, както би го направил най-добрият скачач в Академията. Светлината заслепи Чарлс, а топлината обгори лицето му. А след това и двамата се озоваха в тъмнина и хладен въздух. Конят се приземи сигурно, но твърдо. Чарлс едва не падна от седлото. Миг след това, като в кошмар, той видя как от дясната му страна към него стремително лети едно лице — с жълти бузи и бели очи.

Индиански страж без кон. Той замахна с томаховката си към крака на Чарлс. Чарлс пришпори коня и той подскочи. Томаховката не улучи крака на Чарлс, но се врязва дълбоко в хълбока на животното, разкъса мускула и прекъсна една артерия. Жребецът изрева и се изправи на задните си крака, а Чарлс падна на земята.

Докато падаше, той успя да насочи револвера си към гърдите на индианеца и да натисне спусък. Ударът отхвърли команча назад и той падна в горящата царевица. Само след няколко секунди цялото му тяло бе в пламъци.

Чарлс лежеше затиснат от агонизиращия и ревящ от болка кон. Той издърпа крака си и изстреля два куршума в главата на умиращото животно.

Царевицата пукаше в огъня. Чарлс се огледа, но от хората му нямаше и следа. Обзе го паника. Той хукна след колоната. Спомни си, че последният конник беше капитанът и извика:

— Бент! Бент, помогнете ми!

Той залитна. Беше ли го чул капитанът? Беше ли го чул изобщо някой?

Обърна се, за да погледне пожара. Огънят се бе разпрострял и в момента представляваше висока, ярка стена, широка почти километър. Докато наблюдаваше, пламъците погълнаха нивата на Ланцман и се втурнаха към сухата трева на прерията, която лумна моментално.

Устата му се изкриви в мрачна усмивка. Беше се надявал огънят да спре атаката на команчите, идващи от другата страна на рекичката. Зад пламъците се чуваше конски тропот и гневни викове. Справянето с индианските постове от отсамната страна се бе оказал по-малък и по-приемлив риск. Той беше убил един от тях, но сигурно имаше и други...

— Лейтенанте, внимавайте!

Гласът бе на един от войниците, който бе чул вика за помощ и се бе върнал. Докато се обръщаше към неясната фигура на конника, Чарлс хлъцна от ужас. Втори команч с копие в ръка изскочи от тъмнината и се втурна към него.

Чарлс се извъртя с дясното рамо към нападателя, после вдигна ръката, в която държеше празния си револвер и отби удара. Дулото на револвера отклони копието точно толкова, колкото да спаси Чарлс от най-лошото. Металният връх на копието разкъса ръкава му и се заби в рамото.

Понесен от инерцията, индианецът се озова на една ръка разстояние от Чарлс, който измъкна ножа с лявата си ръка. Изрисуваната уста се изкриви в ужасена гримаса. Команчът не можа да се отдръпне достатъчно бързо. Чарлс заби с всичка сила ножа в стомаха му, а след това рязко го измъкна.

Индианецът залитна на една страна. Яростта му бе по-силна от агонията и той направи опит за последен удар с копието. Чарлс отскочи встрани и зачака индианецът да падне. След един безкраен миг се случи точно това.

Чак тогава Чарлс рухна — гадене, треперене, замайване. Той не можеше да разпознае войника, който бе чул вика му, бе се върнал и го бе предупредил за опасността.

— Бент? — Той сложи ръка над очите си, но въпреки това не можа да го види.

— Не, господине. Аз съм редник Тенън. Капитан Бент продължи с групата.

„След като чу, че викам за помощ?“

— Качете се, господине — каза редникът. — Ще успеем да се отървем... всички.

Те препуснаха след колоната. Чарлс бе хванал редника през кръста и бе затворил очи, а мълчанието му бе смесица от шок и

облекчение.

* * *

Почти цял час команчите ги преследваха в тъмнината, но нито за момент не успяха да се приближат на един изстрел разстояние. Затихващите им викове показваха, че вече са уморени от безсмисленото преследване, а след това потънаха в лятната нощ — вероятно бяха тръгнали в обратна посока, за да хванат конете на Ланцман.

След още един час усилена езда колоната спря за почивка. Беше направо чудо, че единствените поражения бяха няколко рани, подобни на тази на Чарлс. Въпреки онова, което бяха загубили, семейство Ланцман ликуваха. Щастливи бяха и войниците. Те се смееха и разговаряха възбудено. Няколко от тях поздравиха Чарлс с успеха на дръзкия му план.

След като Чарлс изпрати разузнавачи, един от войниците му предложи глътка силно уиски. Чарлс не каза, че това не е редно, нито попита откъде се е взело. Отпи с благодарност, а после изсипа малко върху прободеното си рамо. С помощта на госпожа Ланцман той превърза раната с кърпа. А през цялото време Бент стоеше настрана.

Не след дълго Чарлс се почувства значително по-добре. Беше уморен, но отново бе на себе си. Той строи колоната и с бавен ход изминаха следващите два километра. Стигнаха до идеално място за лагер — в една клисура с тесен изход, който лесно можеше да се охранява.

За първи път, откакто бяха напуснали Кемп Купър, разстилаха рогозките и одеялата. Няколко души събраха мескитови дърва и ги запалиха, за да се предпазят от насекомите и нощния студ. Чарлс приклекна до един от малките огньовете и започна да яде парче сухар. Никога не бе ял нещо по-вкусно.

Една безформена сянка внезапно падна върху огъня. Той вдигна поглед и рязко пое дъх. Изражението на Бент бе овладяно, напомнящо на маска. Той отново бе поел командването, срещу което Чарлс не възрази. Нямаше желание да притеснява повече капитана. Не бе казал нищо на войниците за почти истеричното поведение на Бент във

фермата и дори се бе опитал да създаде впечатлението, че капитанът му бе възложил организацията на бягството.

— Искам да ви поздравя за вашето поведение по време на оттеглянето, лейтенанте. Демонстрирахте изключителна смелост.

— Благодаря ви, господине.

Чарлс се чудеше каква е причината за неочакваната похвала и не можа да намери отговор на този въпрос до момента, в който забеляза, че петима войници се бяха излегнали около съседния огън. Малко преди това те бяха обсъждали действията във фермата, но сега мълчаха и слушаха. Бент бе говорил така, че на всяка цена да го чуят.

Капитанът хвърли един поглед към слушателите и тръгна в обратна посока. Той даде знак на Чарлс да го последва и лейтенантът без особено желание се подчини.

— Във фермата — продължи Бент — и двамата бяхме обзети от гняв. Когато човек е в опасност, невинаги може да разсъждава трезво.

„Един добър водач би трябвало да може“ — помисли си Чарлс, но не каза нищо. Нямаше смисъл да предизвиква Бент точно в този момент. Макар и недодялано, капитанът като че ли се опитваше да склочи примирие.

Без да говорят, те излязоха от светлината на огъня. За първи път Чарлс усети миризмата на уиски. Това, че Бент носеше скрити запаси, не го учуди.

Когато се отдалечиха достатъчно от петимата слушатели, Бент спря и се обърна към него.

— Разбира се, успехът на тази акция не ви оневинява. Вие отказате да се подчините на изрична заповед.

Чарлс усети как в него се надига злоба. Чак сега разбра плана на капитана. Бент искаше няколко души да чуят как хвали своя подчинен, така както би постъпил всеки нормален командир. И сега, след като бе свършил тази работа, му предаваше истинското послание насаме. Гласът на Бент стана суров.

— Срещу вас трябва и ще бъдат отправени обвинения.

Чарлс усети, а после съвсем ясно схвана онова, което Бент бе разбрал преди него. Свидетели на скандала с капитана и неговата нервна криза бяха станали само семейство Ланцман. Те нямаше да бъдат призовани като свидетели пред военен съд, освен ако Чарлс не изискаше това. А дори и да се изправеха пред съда, прокурорът лесно

можеше да отхвърли техните показания, най-вече поради факта, че са цивилни и не разбират военните правила. После можеше да изтъкне, че скръбта от загубата на две любими същества прави преценките и показанията им още по-съмнителни.

Чарлс видя как капанът се затваря. Никой нямаше да свидетелства в негова полза, нямаше кой да каже, че временното освобождаване на Бент от задълженията му е било наложително. Най-печалното бе, че самият той бе помогнал в залагането на този капан. Опитвайки се да прикрие своя началник, той не бе казал на нито един от войниците за поведението на капитана. Бент можеше да преувеличи и украси своите показания както си поискаше. И най-накрая идваше и въпросът за чина. Всеки съд би повярвал повече на един опитен капитан, отколкото на един начинаещ лейтенант.

Светлина от огън очерта профила на Бент, щом се обърна. Позволи си дори лека усмивка.

— Мисля, че вие ще бъдете най-голямата жертва на тази експедиция, а не аз. Приятна вечер, лейтенанте.

Напрегнат, Чарлс лежеше с глава, облежната на седлото и не можеше да заспи. Огънят беше угаснал. Нощният студ сковаваше тялото му. Превързаното му рамо пулсираше.

Каква глупост — да помисли дори за момент, че Бент иска да сключат мир. Чарлс бе обект на безпричинна омраза, толкова силна и отровна, че имаше само едно обяснение. Бент бе луд. Чарлс го бе подозирал, но след кошмарните събития, свързани със семейство Ланцман, това бе извън всякакво съмнение.

Той потрепера, после захлупи шапката върху лицето си, за да не му пречи звездната светлина, но и това не помогна. Остана буден с часове. В ушите му звучеше гласът на капитана, пред очите си виждаше лицето му.

Имаше намерение да изминат разстоянието до Кемп Купър за един ден, но около три след обед по-малкият от братята Ланцман получи силни стомашни болки. Майка му помоли капитана за няколко минути почивка. Тези няколко минути продължиха един час. През това време от север започна да долита тихо ехо от гръмотевична буря. Бент нареди да се построи навес за цивилните, решавайки, че тъй като са в безопасност, е по-добре да пренощуват тук. Войниците се размърмориха, но Бент не им обърна внимание — беше уморен от ездата и с радост посрещна възможността да утвърди авторитета си.

В продължение на половин час вятърът шибаше тревата и вдигаше боклуци и прахоляк във въздуха, но не заваля. Бурята отмина и това развали още повече настроението на войниците. Ако бяха продължили, щяха да си бъдат в леглата преди вечерната проверка.

Лагерът беше построен на едно равно място до коритото на пресъхнало поточе. Няколко тополови дървета очертаваха брега му и между тях Бент бе постлал одеялото си и запалил огън. При нормални обстоятелства и другите офицери — ако имаше такива — щяха да се настанят около същия огън, но Чарлс не бе толкова глупав, че да го направи.

Навесът се намираше на десетина метра от тополовите дървета, където Бент седеше и пиеше, скрит в сенките на настъпващата нощ. След като отпи две големи глътки от плоската джобна бутилка, той се почувства по-добре. Наслаждаваше се на мириса на горящо дърво, на жуженето на насекомите и тихите разговори на войниците. Отпи отново. Въображението му рисувахе ярките образи на Александър Македонски, на монголските ханове, на Наполеон.

Вече бе намерил извинение за поведението си във фермата, хвърляйки вината върху обстоятелствата: недостатъчния брой войници, трагичната смърт на двамата пратеници, враждебното отношение на двамата лейтенанти към него.

Е, вече бе отстранил единия, а скоро щеше да се отърве и от другия. За миг си представи как щеше да реагира Ори Мейн, щом

научеше, че неговият роднина е бил разжалван.

Бент се изкиска и отново надигна бутилката. Гласовете, долитащи от навеса на Ланцман, привлякоха вниманието му. Той застина, скрит от дърветата, и отправи поглед натам.

— Защо трябва да лежа, мамо, след като не мога да заспя? Пусни ме да се поразходя.

С дългия августински мускет в ръце госпожа Ланцман излезе след дъщеря си на открито.

— Добре, но не се отдалечавай много. Вземи това.

— Не ми трябва — отвърна рязко Марта. — Вече сме в безопасност. Каза го и разузнавачът от Делауеър.

По-големият ѝ брат, който бе седнал с кръстосани крака до гаснещия огън, се изсмя и разпери широко ръце.

— Когато е заобиколена от толкова много войници, Марта иска да е беззащитна.

— Вземи си думите назад! — Тя сви ръката си в юмрук.

— Разходи се, ако искаш, но не желая да слушам повече такива разговори — каза с каменно лице госпожа Ланцман. Тя подпря приклада на мускета на земята и изгледа дъщеря си, която тръгна през жълтеникавата трева. Марта бе направила едва три крачки, когато извика тихо след нея:

— Не натам. Ще събудиш капитана.

— О, да. Забравих.

Момичето смени посоката и се отправи малко встрани от тополовите дървета. Беше благодарна на майка си за предупреждението. Капитанът не ѝ харесваше. Не харесваше грубото му, тлъсто лице и малките му очички, които я гледаха така настоятелно. Тя разбираше какво означава този поглед. Беше достатъчно голяма, за да усети някаква смътна възбуда, и достатъчно малка, за да се плаши от това.

Докато се разхождаше, мина покрай друг малък огън. До него бе седнал лейтенантът — смел и красив — и бе свалил ризата си. Той безуспешно се опитваше да превърже дълбоката рана на рамото си с чиста кърпа. Марта се спря, за да му помогне. Той ѝ благодари с присъщата му южняшка учтивост и тя продължи развълнувана.

Чарлс се подпря на лакти и като грижовен баща я проследи с поглед, докато момичето потъна в тъмнината.

Елкена Бент лежеше с ръка между бедрата, изненадан от внезапната и силна възбуда, която го бе обзела. Момичето на Ланцман, което бе наблюдавал, скрит зад дърветата, бе съвсем дете.

„Да, но не и над кръста“ — помисли си той и облиза устни.

От много време не бе лягал с жена. Дори не бе докосвал жена. Естествено нито един офицер не би се осмелил да посегне на толкова малко момиче. И все пак той бе обзет от непреодолимото желание да поговори с нея. С малко късмет може би щеше да успее дори да я докосне.

Отново всичко работеше в негова полза. Надигна бутилката и я пресуши. Все още доста плахо той се изправи и се промъкна между дърветата, като внимаваше да не попада в светлината на огньовете.

Марта не бе забравила думите на майка си и не се отдалечи много — само до брега на рекичката, от другата страна на тополовите дървета. Беше изненадана от силната светлина на изгряващата луна. Тя кръстоса ръце на гърдите си, отметна глава и въздъхна доволно.

Тревата тихо шумолеше, поклащана от нощния ветрец и я успокояваше. Затананика едва чуто. Изведнъж от дъбравата се разнесе шум. Тя рязко се обърна.

— Има ли някой там?

— Само капитан Бент, скъпа моя.

С тромава походка той тръгна към нея. Беше без шапка и малко трудно се държеше на краката си. Сърцето на Марта заби лудо. Каза си, че е глупачка. Разбира се, че нямаше защо да се страхува от един офицер.

— Стори ми се, че дочух някакъв шум — продължи той, докато се приближаваше към нея. — Радвам се, че не е неприятел.

Фалшивата му сърдечност я разтревожи. Усети дъх на уиски, който се смесваше с вонята на пот. На лунната светлина той приличаше на смешен, уродлив двукрак слон. Бент се приближи още по-близо до нея.

— Прекрасна нощ, нали?

— Не знам, искам да кажа, да. Трябва да се връщам...

— Толкова бързо? Моля те, недей. Още не.

Изглеждаше толкова мил и нежен. Гласът му — тих и плътен — звучеше като на чичо, на когото можеш да се довериш. И все пак усещаше, че в него има и още нещо. Нещо, което я притесни, и за момент не знаеше какво да направи.

Той възприе колебанието ѝ като знак на съгласие.

— Ето, така е по-добре. Просто искам да засвидетелствам голямото си уважение към теб.

„Пиян е“ — помисли си тя. Това е цялата работа. Бе виждала много пъти горкия си баща пиян и знаеше признаците.

— Ти си очарователно момиче и изключително привлекателно за твоята възраст. — Голямата му, кръгла глава закри луната. Той направи още една крачка към нея. — Искам да станем приятели.

Бент протегна ръка към косата ѝ и повдигна лъскавите кичури, които падаха върху лявото ѝ рамо. В този миг тя замръзна от ужас.

Той погали косата ѝ, започна да я разтрива между пръстите си, като бавно увеличаваше силата и накрая я задърпа. Дърпаше Марта. Тежкото му дишане напомняше пуфтенето на парен локомотив.

— Пуснете ме. Моля ви.

Той настръхна и престорената му добронамереност изчезна.

— Говори по-тихо. Не бива никой да те чуе.

И сякаш за по-голяма убедителност сграбчи ръката ѝ. Тя леко извика.

— По дяволите, замълчи — изсъска Бент, обзет от паника. — Казах ти да мълчиш. — Този път викът ѝ бе по-силен, както и неговият. — Престани! Престани, чуваш ли?

Докато я разтърсваше и увещаваше, той не забеляза, че вече имаше и трети човек. Чак когато видя внезапното облекчение в осветените от луната детски очи, разбра това. Обърна се рязко кръгом, като човек, който се изправя срещу отряд стрелци, и отстъпи крачка назад, щом видя Чарлс Мейн...

А зад него от дърветата изскочиха по-големият брат на момичето и майка му. Дългата цев на мускета, който тя държеше в ръцете си, блесна на лунната светлина.

Веднага щом видя лицата на Бент и Марта, Чарлс разбра всичко. Госпожа Ланцман се втурна към дъщеря си. Всички заговориха едновременно.

— Марта, направи ли ти нещо? — запита брат й.

— Знаех си, че е опасно да се разхождаш тук — каза майката.

Бент, пресипнал и уплашен:

— Нищо не съм й направил. Нищо!

И в същото време момичето:

— Да, направи ми. Сграбчи ме и започна да си играе с косата ми.

Не можех да го спра...

— Тихо — каза силно Чарлс. — Замълчете.

Всички се подчиниха. Той видя един от часовите, който се приближаваше с бързи крачки към тях, а малко зад него вървяха и няколко войника. Чарлс заобиколи госпожа Ланцман и замахна с ръка.

— Върнете се в лагера. Всичко е наред.

Часовият и останалите войници се обърнаха и тръгнаха в обратна посока. Чарлс изчака да се скрият зад дърветата, а после хвърли свиреп поглед към Бент. Капитанът бе плувнал в пот и се олюляваше. Той отбягна очите на Чарлс.

— Марта, добре ли си? — попита Чарлс.

— Дда.

— Госпожа Ланцман, върнете я под вашия навес и не я пускайте никъде тази нощ.

Стиснала здраво мускета в малките си ръце, жената не помръдна. Убийственият й поглед бе вперен в Бент.

— Какви хора изпращат на служба в Тексас? Хора без никакъв морал?

— Госпожа Ланцман, няма смисъл — прекъсна я Чарлс. — Дъщеря ви е добре. Инцидентът е много неприятен, но всички преживяхме много напрегнати мигове. Сигурен съм, че капитанът съжалява за необмислената си постъпка...

— Необмислена? — изсумтя братът на момичето. — Той е пиян. Помиришете го!

Бент избухна:

— Върви по дяволите, нагъл... — Чарлс сграбчи вдигнатата ръка на капитана и я натисна надолу. Бент изпъшка, разтвори юмрука си и отпусна ръка.

Чарлс стисна леко рамото на Марта, а също и на брат й. Обърна ги към горичката и каза:

— Идете под навеса и се опитайте да забравите тази история. Сигурен съм, че капитан Бент ще поднесе своите извинения.

— Извинения? В никакъв случай няма да...

Бент отново млъкна. После прошепна:

— Да. Извинявам се.

Госпожа Ланцман изглеждаше така, сякаш искаше да го застреля. Чарлс се обърна меко към нея:

— Вървете си. Моля ви.

Жената подаде мускета на сина си, прегърна Марта през кръста и я отведе. Бент закри с длани лицето си, остана така около десет секунди, а после ги свали.

— Благодаря ви — каза той на Чарлс.

Чарлс не отговори.

— Не разбирам защо ми помогнахте, но съм ви... благодарен.

— Всичко щеше да е напразно, ако ви беше застреляла. Въпреки че след това щеше да съжалява. Ако за онова, което се случи току-що, трябва да има някакво наказание, то трябва да бъде определено от съответния орган.

— Наказание? Какво искате да кажете?

Чарлс отново отвърна с мълчание. Той се обърна и с горда походка се отдалечи през разлюляната от вятъра трева.

На пет мили от Кемп Купър Бент пришпори коня си и се придвижи в галоп до началото на колоната, където яздеше Чарлс. Още от сутринта валеше ситен дъжд. Настроението на Чарлс бе толкова лошо, колкото войниците бяха оплескани в кал.

Бент прочисти гърлото си. Чарлс предполагаше какво ще каже командирът му.

— Много съм ти благодарен за онова, което направи снощи за мен. Още тогава се опитах да ти го кажа, но ти нямаше желание да ме изслушаш. Помислих си, че трябва пак да опитам.

Чарлс погледна Бент изпод козирката на шапката си, от която се стичаше вода. Беше му трудно да скрие отвращението си.

— Повярвайте ми, капитане, не го направих лично заради вас, а заради униформата, която носите. Направих го, за да защитя честта на полка. Разбирате ли?

— Да, разбира се. Аз... аз не съм и помислял, че сте добре настроен към мен. Онова, което искам да ви попитам е... така де... тъй като скоро ще пристигнем в Кемп Купър... какво според вас ще каже госпожа Ланцман?

— Нищо.

— Какво?

Колко отвратително изглеждаше изпълненият с надежда Бент в този момент. Чарлс се наведе на другата страна и се изплю.

— Нищо няма да каже. На закуска разговарях с нея. Тя разбира, че с едно такова обвинение няма да постигне нищо. Дори може би Марта е получила добър урок. Гледната точка на госпожа Ланцман е проста и изключително почтена. При положение, че никой не е пострадал, какъв е смисълът да съсипва живота ви?

А сега следваше коварният момент. И ако този начин на действие не заслужаваше особено възхищение, то целта му едва ли можеше да бъде критикувана. Той погледна Бент в очите и продължи:

— Но съм сигурен, че с удоволствие би се върнала в Кемп Купър и дори би пропътувала разстоянието до Форт Мейсън, ако я помоля за това. Би го направила, ако имам нужда от нея като свидетел пред военния съд. За да даде показания за моя характер и характерите на други хора.

Бент вдигна високо вежди. Той разбра какво искаше да каже Чарлс и осъзна, че се бе измъкнал от един капан, за да попадне в друг, много по-унизителен. На лицето му отново се изписа омраза.

— Вашият начин на действие подхожда на престъпник.

— Глупости, капитане. Спасявайки своята кариера, аз ви предоставям възможност да спасите и вашата. Не е трудно. Просто си дръжте езика зад зъбите. Но ако тази идея не ви допада, ще оставим всичко в ръцете на майор Томас. Той е съдействал на много военни процеси в този район. Нямам нищо против да се доверя на преценката му.

— Не, не... — Бент вдигна ръка и Чарлс видя, че красивата му ръкавица бе скъсана отгоре. — Приемам вашите условия. Няма да има никакви обвинения.

Чарлс не можа да сдържи една студена усмивка.

— Така и предполагам.

Той докосна ръба на шапката си, изви коня наляво и се отправи към задния край на колоната в галоп, хвърляйки кал зад себе си. Голямо кално петно се лепна на златната бродерия на левия пагон на Бент.

49.

Семейство Ланцман останаха едно денонощие в Кемп Купър, за да си починат, а след това тръгнаха обратно към своята ферма, придружени от охрана. Бент изчезна в своя кабинет, отново нападнат от остра дизентерия. Чарлс не разбираше почти нищо от медицина, но предполагаше, че последната неприятност бе причинила болестта на капитана.

В доклада на Генералния щаб във Вашингтон Чарлс и капитанът получиха специални похвали за спасяването на семейство Ланцман. Лафайет О'Дел получи похвалата посмъртно. Тялото му така и не беше намерено.

Бент подаде молба и получи разрешение за отпуск по болест, който да прекара в Сан Антонио. Чарлс бе натоварен със задължението да напише писма на семействата на О'Дел и на останалите трима загинали по време на операцията. Никак не го биваше в тези работи и му беше ужасно неприятно, че трябва да го направи, но отхвърли задачата само за една вечер.

Когато завърши и последното писмо, той разбра какво всъщност бе онова чувство, което го бе измъчвало през последните няколко дни. Той не беше вече същият офицер, не беше същият човек, който бе тръгнал със спасителния отряд.

На повърхността нещата изглеждаха същите. Той бе все така пламенен, усмихваше се почти толкова често, колкото и преди. Но зад тази външност се криеше една дълбока вътрешна промяна. Промяна, предизвикана от всичко онова, което бе видял и бе принуден да направи по време на спасителната акция. Кадетът от Уест Пойнт бе приятен, но не съвсем реален спомен. Романтичният аматьор се бе превърнал в загубял професионалист.

Момчето беше умряло и на негово място, като птица феникс, бе възкръснал мъжът.

— Чух, че тази сутрин пристигнал чувал с поща — каза Чарлс на четвъртия ден след завръщането си.

— Да, господине. Това е за вас. — Подофицерът му подаде три писма, завързани с връв и добави: — Чувалът е стоял месец и половина в един склад в Сан Антонио.

— Защо? — запита рязко Чарлс, докато разглеждаше писмата. Най-горното бе дебело почти сантиметър. И на трите разпозна почерка на Ори.

— Не мога да ви кажа, господине. Предполагам, че просто в армията е така.

— В армията в Тексас със сигурност.

Чарлс излезе навън и се отправи към стаята си. Докато вървеше, той отвори дебелото писмо. Беше писано през април. Започна да чете:

Въпросът ти за твоя командир ме кара да ти отговоря незабавно. Ако това е същият Елкена Бент, когото познавам от Академията и от Мексико, най-сериозно те предупреждавам, че е възможно да си в голяма опасност.

Внезапно Чарлс се закова на място, по средата на прашния плац. И въпреки че утрото бе много горещо, изведнъж му стана студено.

Ще се опитам да ти обясня, въпреки че — както без съмнение си разбрал от личните си срещи с въпросния господин — за неговото поведение не може да се даде нито пълно, нито логично обяснение. Така бе още когато Джордж Хазард и аз имяхме нещастieto да се запознаем с него.

Чарлс припряно сгъна писмото, огледа се тревожно и се отправи към стаята си. Там той седна и започна да чете гъсто изписаните страници, в които се разкриваше странната история на двама кадети от Уест Пойнт, спечелили си нестихващата омраза на трети. Когато свърши, той остави листовите в скута си и се загледа през облятия в

слънце прозорец. Ори имаше право — беше невъзможно да се разбере такава ненавист. Толкова всепоглъщаща и трайна, че да се насочи и към други представители на семействата Мейн и Хазард. Но тя бе факт — събитията през последните няколко седмици бяха неопровержимо доказателство.

През следващите мъчителни минути той прочете писмото още два пъти, като обърна особено внимание на описанията на Ори, отнасящи се до мексиканския период. Това препрочитане не извади Чарлс ни най-малко от шока, в който бе изпаднал. Напротив — стана още по-силен.

Чарлс бе благодарен на братовчед си за предупреждението. И в същото време усещаше, че в някои отношения тази осведоменост е по-лоша от невежеството. Бент бе съхранявал омразата си повече от петнайсет години и този факт показваше колко чудовищна бе лудостта му. Осъзнавайки това, Чарлс бе изпълнен от чувство за смъртна опасност — непознато, срамно и абсолютно неконтролируемо.

През следващите дни всеки път, когато му се наложеше да разговаря с Бент или да се появява с него пред строя, го правеше с големи усилия на волята. Мислеше непрекъснато за тайната, скрита зад лукавите очи на капитана.

Бент, от своя страна, изглеждаше сравнително по-добре настроен. Наистина рядко говореше със своя младши лейтенант, с изключение на случаите, в които службата го изискваше. Това бе голямо облекчение за Чарлс. Може би страхът от свидетелските показания на госпожа Ланцман бе намалил заплахата. Във всеки случай с течение на времето опасенията на Чарлс започнаха да изчезват. Той очакваше с нетърпение деня, в който ново назначение за него или за Бент щеше да ги раздели.

А дотогава трябваше да бъде непрекъснато нащрек.

Докато спасителният отряд бе във фермата на Ланцман, един известен дезертьор бе намерил убежище в резервата на команчите. Впоследствие агентът Липър бе позволил на индианеца да напусне резервата. Фермерите от района решиха, че Липър е проявил

небрежност, като не е арестувал изменника, когато е имал възможност да го направи, и затова отправиха молба към губернатора Хюстън да закрие Агенцията.

Това бе една от темите, по които спореха военнослужещите в Кемп Купър през есента. Освен това се подхвърляха и доста подигравки по повод на експеримента в Кемп Върд, където бяха изпробвани като товарни животни египетските камили, внесени от министър Дейвис. Във Втори полк се говореше с гордост за успешното нападение на капитан Ван Дорн срещу индианците от селцето Уичита.

В единайсета рота онези, които бяха родом от Охайо, говореха много за събитията в Изтока. В борбата за преизбиране в Сената Стивън Дъглас бе участвал в публични дебати с Черния републиканец Линкълн в много градове в Илинойс. Специалистите, изглежда, бяха на мнение, че през януари, когато законодателната власт щеше да направи своя избор, Дъглас ще бъде върнат във Вашингтон и че тази победа може да се окаже много ценна. По време на срещата във Фрипорт Линкълн беше успял да принуди своя опонент да направи едно самоунищожително изказване.

Това бе станало по време на сложна дискусия, отнасяща се до Компромиса в Мисури през 1820 и до по-пресния случай с Дред Скот. При решаването на този случай Върховният съд бе потвърдил, че собствеността на робовладелците е неприкосновена, и бе постановил, че Компромисът в Мисури, забраняващ робството на север от демаркационната линия, е неконституционен и по този начин бе отрекъл теорията за всеобща независимост.

— Това няма значение — бе казал Дъглас в отговор на хитро зададените въпроси на Линкълн. — Със или без Върховен съд, все още съществува един прост, легален и изключително практичен начин за забрана на робството на територията на който и да е щат. А именно отказът на законодателната власт да гласува онези закони, които защитават правата на робовладелците. Нито един разумен човек не би рискувал да изведе ценните си негри на територия, на която има опасност да ги загуби.

— Робството не може да съществува нито ден, нито дори час — бе казал Дребния гигант — там, където то няма подкрепата на местните полицейски закони.

Това изказване на Дъглас стана известно под името Фрипортската доктрина. Коментирайки я, един южняк, офицер от Първи пехотен полк, каза на Чарлс:

— Този човек се провали. Демократите в нашата част на страната вече никога няма да подкрепят кандидатурата му за каквото и да било.

През октомври сенаторът Сюърд направи в Ню Йорк едно изказване, което стана много известно. Сюърд каза, че Северът и Югът са в „неразрешим конфликт“ по въпроса за робството. Сенаторът отново възпламени духовете в целия Юг и дори заклетите републиканци в Кемп Купър признаха, че гневната му реч е тласнала този район още по-силно към отделяне.

И все пак, малцина бяха онези, които можеха да си представят, че американци ще вдигнат оръжие срещу други американци. Конфликтът си оставаше само една словесна война.

От време на време Елкена Бент се включваше в обсъжданията с някоя подхвърлена фраза. Беше се завърнал от дългата си отпуска отслабнал с пет килограма, но с все същите странни възгледи. Казваше, че една истинска война е съвсем приемлива и никой не се съмняваше, че той щеше да я посрещне с радост.

— Войната ще ни даде възможност да приложим на практика теоретичните си познания. В края на краищата, защо сме учили? Какъв е смисълът на нашата професия? Не да пазим мира, а да го спечелим, след като се пролее кръв. Нямаме друг дълг. Това е свещен дълг, господа.

Няколко офицери, включително и Чарлс, забелязаха екзалтираното изражение на лицето на Бент. Някои от тях поклатаха глави, но не и Чарлс. Вече нищо в този човек не можеше да го учуди.

През цялата зима той не проведе нито един разговор с Бент извън рамките на служебните си задължения. Затова бе много изненадан, когато една вечер през април на вратата на стаята му се почука и щом отвори, видя в полумрака фигурата на капитана.

Бент се усмихна.

— Добър вечер, лейтенанте. Приемате ли гости?

— Разбира се, господине. Заповядайте.

Чарлс отстъпи крачка назад. Присъствието на капитана го напегна до крайност. Бент важно влезе в стаята и Чарлс затвори вратата. Усети дъх на уиски.

Външният вид на Бент бе стряскащ. Специално за посещението той бе облякъл пълна парадна униформа — със сабя и шапка с перо, която сега свали. Косата му бе сресана на път и лъщеше от благоуханна помада. Хвърли един поглед на няколко големи кафеникави дагеротипа, оставени на един стол.

— Снимки от родното място?

— Да, господине. Направени са на едно празненство по случай годишнина от сватбата на братовчедка ми Аштън. Повечето от тези хора са от съседни плантации.

С цел да изпита госта си той му подаде една от фотографите, посочи едно сурово лице с брада и каза предпазливо:

— Това е братовчед ми Ори Мейн. Той ме насочи към Академията. Самият той я е завършил. Горедолу по времето, когато сте я завършил и вие.

Бент присви устни. Той гледаше внимателно брадатото лице, но Чарлс не забеляза ни най-малка реакция. Този човек умееше да се преструва... още нещо, което го правеше опасен.

— Имам някакъв смътен спомен за един кадет на име Ори — отбеляза Бент. — Почти не го познавах. Дори и по онова време янки и южняци не общуваха много-много.

Капитанът понечи да върне снимката, но се отказа и я погледна отново. Тупна с пръст по образа на една тъмнокоса жена в края на редицата. Изглеждаше като вкаменена, а в очите ѝ имаше някаква пустота. И все пак бе изумително красива.

— Какво прекрасно създание. В нея има нещо екзотично.

„Защо, по дяволите, капитанът се интересува от Мадлин Ламот? — запита се Чарлс. — И защо изобщо е тук?“

— Креолка е, от Нови Орлеан.

— А, сега разбирам.

Бент се чудеше каква ли бе връзката на семейство Мейн с тази жена. Дали бе омъжена за някой от тях или бе просто съседка? Но той обузда любопитството си, защото ако продължеше да задава въпроси на Чарлс, имаше опасност да се изпусне и да издаде истинските си

чувства към Ори. Той погледа още няколко секунди красивото лице и остави снимката.

Чарлс премести останалите фотографии от стола и Бент седна и впери поглед в младия мъж.

— От доста време се каня да ви посетя, лейтенанте. За да ви благодаря за дискретността през изминалите няколко месеца.

Чарлс сви рамене, сякаш искаше да каже, че това е съвсем естествено.

— Но по принцип мълчанието не е хубаво нещо — продължи Бент. — Имам желание нашите отношения да се променят в положителна насока. Бих искал да знам, че мога да разчитам на вашето приятелство.

„Моето мълчание — помисли си Чарлс. — Разтревожен е. Искане да му обеща, че ще продължавам да го подкрепям.“ Но Чарлс не бе сигурен дали това бе всичко.

Бент присви очи и се вгледа в него по един странно настойчив начин. Той облиза горната си устна и добави:

— Разбира се, вие можете да разчитате на моето.

Намекът, който се съдържаше в тази забележка, не се хареса на Чарлс. Нито пък тонът — прекалено приятелски, за да го успокои. Някъде под тази мазна добронамереност се криеше капан, но къде? Чарлс не можеше да разбере и поради тази несигурност отговорът му прозвуча малко нервно.

— Каквото било — било, капитане. Нямам никакво намерение да повдигам отново този въпрос.

— Добре. Добре! Значи наистина можем да бъдем приятели. Познавам доста влиятелни хора в Министерството на отбраната. А всъщност и в цял Вашингтон. Те помогнаха много на кариерата ми, могат да помогнат и на вашата.

В писмото си Ори бе обяснил подробно как Бент, въпреки лошото си досие, бе успял да се издигне. Чарлс бе възмутен от това предложение на капитана.

— Благодаря ви, господине, но наистина предпочитам да напредвам в службата без чужда помощ.

Бент подскочи. На бузите му се появиха червени петна.

— Всеки човек понякога има нужда от помощ, Чарлс... — Той бързо се овладя. Беше го казал прекалено гневно, но просто не можа да

се сдържи. Високият млад офицер, с идеално телосложение, отвращаваше Бент, защото бе член на фамилията Мейн. И в същото време Чарлс го привличаше. И то до такава степен, че след няколкоседмични колебания той най-накрая бе изпил голяма доза уиски за смелост, която му бе необходима, за да направи първата крачка към него.

Дали Чарлс бе усетил дъх на алкохол? Бент се надяваше, че не. Опитва се да се усмихне.

— Мога да кажа, че ти се нуждаеш от помощ по-малко от всеки друг. Една от причините е, че си възплъщение на идеалния войник. — Изведнъж, замаян от възбуда, той се остави на емоциите си и докосна ръката на Чарлс. — Ти си изключително красив младеж.

Внимателно, но категорично Чарлс отдръпна ръката си.

— Господине, най-добре ще е да си вървите.

— Моля те, не говори с този тон. Офицерите са като братя, които трябва да си помагат и успокояват един друг, особено на такова прокълнато от Бога място...

— Капитане, махнете се, преди да съм ви изхвърлил през този прозорец.

Почервенял от гняв, Бент нахлупи шапката върху главата си и тръшна вратата след себе си.

Един койот излая, докато той се отдалечаваше с бързи крачки в пролетната нощ, обзет от желанието да извърши убийство. Някой ден, с малко късмет, щеше да го направи.

Чарлс си бе въобразявал, че Бент не е в състояние да го учуди с нищо. Колко много беше грешил.

Онова, което се случи току-що, не само потвърждаваше слуховете за сексуалните предпочитания на капитана, но и показваше, че странните апетити на Бент вървяха ръка за ръка с омразата. И в зависимост от моментното настроение и от това, колко бе изпил, надделяваше едното или другото. Осъзнаването на този факт сложи последния, отвратителен щрих в портрета, който Чарлс си бе изградил за този луд човек.

Слабоосветената стая изведнъж му заприлича на клетка. Той бързо облече най-хубавата си риза, напъха я в панталона си и се

отпрати към обора, за да види коня си. Нощните звуци на лагера — смяната на караула с подвикването, че всичко е наред, крясъкът на бухала, тихото шумолене на пролетния вятър отпуснаха нервите му и го успокоиха.

Той се спря пред обора и вдигна поглед към звездното небе. Вдиша дълбоко уханието на сено, животински тор и коне и веднага се почувства по-добре, като пречистен. Винаги щеше да свързва тези миризми с армията и с Тексас, които бе обикнал.

Когато отново се сети за Бент, неочаквано изпита съжаление. „Как ли би се чувствал човек в такова тромаво тяло и със съзнание, непрекъснато разяждано от червейчетата на лудостта?“ — помисли си Чарлс и чувството на съжаление стана още по-силно. Но в този момент едно сурово предупреждение разреза като с нож мислите му:

„Не съжалявай твърде много един човек, който иска да те убие, когато е трезвен.“

Това го върна към реалността. Чарлс знаеше, че трябва непрекъснато да е нащрек до деня, в който неизбежното прехвърляне щеше да го отведе далеч от Бент. Това щеше да се случи и той наистина го очакваше с голямо нетърпение. Отново пое дълбоко въздух, наслаждавайки се на приятния мирис на тексаската нощ и влезе в обора, като си подсвиркуваше с уста.

През лятото и есента Ори наблюдаваше как манията за отделяне се разпространява като зараза. Хънтун пътуваше из Южна Каролина и още няколко съседни щата и държеше речи в църкви, на приеми и на събрания. Освен това привличаше нови членове в Асоциацията за осигуряване на работна ръка от Африка, която си бе поставила за цел да възстанови търговията с роби. Той продължаваше да защитава идеята за отделно правителство, подкрепяйки тезата си с какви ли не доводи — от „неразрешимия конфликт“ на Сюзърд до подбрани цитати от книжката на Хинтън Хелпър, която, разбира се, никога не споменаваше.

Ори се възхищаваше на енергията на своя зет, въпреки че не одобряваше възгледите му. Той се възхищаваше и на енергията на Аштън, която придружаваше съпруга си навсякъде.

През есента Ори забеляза един интересен и може би важен контраст. В Кълъмбия щатският сенатор Уейд Хемптън пледира пред законодателната власт за запазване на Съюза и се противопостави на възстановяването на търговията с роби. Изказването му се коментираше много, като почти цялата плантаторска аристокрация се отнасяше към него с презрение и популярността, с която се ползваше сред хората от своя ранг, се стопи за едно денонощие. Докато тази на Хънтун непрекъснато нарастваше.

Купър отделяше внимание както на делата на Демократическата партия, така и на корабостроителницата на остров Джеймс. Той твърдеше, че строежът на огромния кораб „Звездата на Каролина“ ще започне до края на годината. Ори реши да предаде новината на Джордж лично. Беше му домъчняло за най-добрия му приятел и имаше голямо желание да го види отново.

Когато Брет научи за това пътуване, помоли Ори да я вземе със себе си. Тя искаше брат ѝ да я придружи от Пенсилвания до Сейнт Луис, за да се види с Били. Ори нямаше желание да прави такова пътешествие, но знаеше, че Брет тъгува за своя приятел и бързо се съгласи.

Не бяха изминали кой знае колко, когато той съжали, че изобщо е предприел това пътуване. В Северна Каролина, където бе първото прекачване, той попита един от служителите на гарата за разписанието.

— Няма такова — отвърна мъжът с онзи носов говор, който Ори свързваше с планинския район на този щат.

— Тогава може ли поне да ми кажете кога би трябвало да пристигнем в... — Той не си направи труда да продължи, защото служителят зад гишето му бе обърнал гръб.

Ори отиде до пейката, на която седеше Брет.

— Изглежда, тук хората не обичат да им задават въпроси. Или може би не обичат хората от Южна Каролина. — Много от жителите на Северна Каролина бяха против робството. Вероятно служителят бе разпознал акцента на Ори.

По време на следващия етап от пътуването един чернокож носач — освободил се роб — успя да изпусне един от куфарите на Брет и то точно този, за който го бе помолила да внимава. В него имаше няколко чупливи подаръка, които искаха да занесат в Лихай Стейшън. Белята стана, когато негрът сваляше куфара от багажника на купето. Почти разплакана, Брет извади една фигурка на пеликан от ръчно стъкло, която бе купила за Констанс. Сувенирът бе счупен на три.

— Наистина съжалявам, госпожо — каза носачът, но Ори забеляза в очите му искра на злорадство.

В Питърсбърг, Вирджиния, във влака се качи нов кондуктор. Ори показа билетите, на които имаше печат от Чарлстън, където бяха издадени. Кондукторът започна да официалничи.

— Трябва да се прехвърлите във Вашингтон, а след това в Балтимор — каза той, а акцентът му подсказваше, че е от Ню Ингленд.

— Благодаря ви — каза Ори. — Имаме седем куфара. Ще мога ли да намеря носач на Вашингтонската гара?

— Съжалявам, но не мога да ви отговоря на този въпрос. По-добре да бяхте взели със себе си някой от вашите черни роби.

Ори се изправи. Беше поне с десет сантиметра по-висок от кондуктора, който веднага омекна.

— Възмутен съм от вашето грубиянство — каза Ори. — Не мисля, че съм го заслужил с нещо — той размаха билетите, — освен ако не считате за обида това, че идваме от Юга.

— Моля те, Ори — прошепна Брет. — Хайде да не правим сцени.

Кондукторът използва това, за да се измъкне.

— Ще изпратя носача на вагона — каза той на излизане от първокласния вагон.

Не го видяха повече. Нито пък носача.

Поклащайки се в слънчевия есенен ден, влакът се носеше към Ричмънд. Ори се загледа през мръсния прозорец.

— Защо, по дяволите, имаме толкова много проблеми? Да не би да ги предизвиквам с нещо?

Брет затвори „Приказка за два града“, най-купуваната книга на годината. Тя погледна унесено брат си и каза:

— Не... само дето имаш акцент на човек от Южна Каролина.

— Сигурна ли си, че не развивам мания за преследване?

Тя поклати глава.

— Забелязах рязка промяна в отношението към нас. Няма нищо общо с онова, което беше в Нюпорт. Тогава хората бяха приятелски настроени. Вече не са.

— Но Вирджиния и Северна Каролина са част от Юга!

— Но не от истинския Юг. Памучния Юг. И в двата щата живеят много мъже и жени, които са повече янки, отколкото южняци. Това е разликата.

Тя продължи да чете. Тази враждебност го тревожеше и той дълбоко се възмущаваше от нея. Мрачното му настроение още не го бе напуснало, когато пристигнаха в Балтимор.

От Кемдън Стрийт трябваше да отидат до гарата, от която тръгваше влакът за Уйлмингтън и Филадельфия. Разходката с файтон бе приятна за Брет, но Ори бе прекалено гладен, за да прояви някакъв интерес към нея. Преди да се качат на следващия влак, той трябваше да се нахрани.

Шефовете на железниците непрекъснато говореха, че скоро във всеки влак ще има вагон-ресторант, но в момента такива влакове бяха рядкост. Другите варианти никак не бяха привлекателни. Човек можеше да си купи нещо за ядене от продавачите, които шареха напред-назад из влаковете, или пък можеше да се зареди с повечко

търпение и да се примири с лошата храна в някой мръсен гаров ресторант. В Балтимор Ори реши да направи второто.

Той отвори вратата на заведението и пусна пред себе си Брет. Тя повдигна полите на роклята си, готова да прекрачи прага, но погледна към тезгяха и масите. Всички посетители бяха мъже. Един-двама ѝ хвърлиха нагли, почти обидни погледи. Ори настръхна. Тя поклати глава.

— Наистина не съм гладна, Ори. Ще седна ей там отвън, на онази пейка и ще те изчакам. Не се притеснявай.

Той и помогна да се настани и после влезе в ресторанта. Бурни разговори огласяваха помещението. Той огледа масите, видя една свободна, отиде до нея и седна.

Поръча си пушено свинско месо със стъргана ряпа и царевична питка. След това извади малката Библия, която напоследък носеше почти навсякъде. Обичаше да чете песента за Соломон, защото много от стиховете му напомняха за Мадлин. Не беше говорил с нея от празненството по случай годишнината от сватбата на Аштън. Тогава разговорът им бе кратък, официален и несвързан. Той бе останал с чувството, че е отнесена, без ясна представа за действителността и бе попитал Джъстин дали не е прекарала някаква болест. Джъстин само се бе усмихнал.

Ори се наведе над отворената Библия. След няколко минути келнерът тръшна една чиния на масата. Освен това разля и малко от кафето, което му сервира. Ори запази самообладание.

Опита се да чете, докато ядеше, но не можеше да се съсредоточи. Мъжете, седнали на съседната маса, говореха прекалено силно. Накрая той се облегна назад и се заслуша.

— Тези проклети южняци само това си знаят, отделно правителство — каза най-възрастният от тримата, кльощав, с бели бакенбарди. — Мен ако питате, да си го направят. Да се качат в пробития си кораб и да потънат с него.

— В ник'ъв случай! — Вторият бе с гърбав нос, простак с вид на търговски пътник. — Всеки, който го иска или дори намеква за това, трябва да бъде обесен на достатъчно високо място, за да могат всички да видят как изглежда един предател.

— Точно така — каза третият, нищожество на средна възраст.

Ори знаеше, че тримата мъже са просто дебелаци, насъскващи се един друг. Знаеше, че трябва да кротува, за да си няма неприятности. Но след всичко онова, което бе преживял през деня, благоразумието му го напусна. Той остави чашата с кафето на масата достатъчно шумно, за да привлече вниманието им.

— Стига толкова, господа — каза той с лека, ледена усмивка. — Говорите така, като че ли създаването на мирно южняшко правителство би било лична заплаха за вас. Аз също не подкрепям тази идея, но не мога да я нарека предателство. За мен тя е просто глупост. Но трябва да кажа, че е обяснима глупост. Югът понася обиди и клевети вече цяло поколение.

Ако изобщо някой в заведението бе съгласен с него, то той си замълча. Мъжът с бакенбардите попита:

— Вие от кой щат сте, господине?

— От Южна Каролина.

Онзи се облегна върху голямата сребърна топка на бастуна си и се усмихна самодоволно.

— Трябваше да се сетя.

Мъжът с кривия нос каза грубо:

— Прочетете Конституцията... и ще разберете, че отделянето е държавна измяна. Вие, момчетата от памучните щати, от доста време се заканвате да го направите. Размахвате тази закана като някоя сопа! Е, хайде, давайте. Но помнете, че Бък Бюкенън има пълното право да ви окове във вериги. Или да ви окачи на въжето.

Един от седналите наблизо каза:

— Амин.

В този момент Ори забеляза враждебни лица зад тезгяха. Принадлежаха на двама едри мъжаги, чиито дрехи бяха в мазни петна. Стрелочници, ако се съдеше по дебелиите дървени пръчки, които лежаха на коленете им.

— Глупости — подсмихна се един от стрелочниците. — Старият Бък не би го направил. Той е страхливец.

Онзи, който бе казал „амин“, се съгласи с оценката.

— Тогава да изпрати армията, за да ги избеси — предложи друг. Навън един служител от гарата започна да вика пътниците за експреса за Филадельфия.

— Няма да стане — заяви кривоносият. — Армията се ръководи от оная паплач от Уест Пойнт. Повечето от тях са южняци. Ще им се наложи да избират между клетвата за вяност към родината и правителството, което защитава негрите им. Нали знаеш кое ще изберат?

Слепоочията на Ори започнаха видимо да пулсират. Ризата под палтото му бе съвсем мокра от пот. Той сложи ръка върху Библията.

— Внимавайте какво говорите, господине.

— Какво? — Кривоносият скочи, като обърна стола си. Стрелочниците със сопите си застанаха зад него. Двама от постоянните клиенти бързо платиха и офейкаха.

Ори бавно се изправи. Щом кривоносият видя ръста му и блесналия му поглед, отстъпи назад.

— Казах, че би било добре да внимавате какво говорите за Военната академия. Аз съм завършил там и съм се сражавал в Мексико. — Той наклони глава към празния си ляв ръкав. — Сражавал съм се за цялата страна, включително и за янките.

— Така ли? — изсумтя кривоносият. — Е, господине, аз продължавам да твърдя, че вие, аристократчетата от Уест Пойнт, толкова много искате това отделяне, че от километър се забелязва.

Викове. Ръкопляскания. Единият от стрелочниците надникна зад рамото на кривоносия.

— Този господин може да изпусне влака си. Може да си намери ново палто в Балтимор. Палто от катран и перушина^[1].

Кривоносият се ухили. Ори огледа лицата на хората. На всички тях, без изключение, бе изписана враждебност. Стомахът му се сви. Стрелочниците бавно тръгнаха към него.

Внезапен звук, подобен на стържене на зъбчато колело, ги спря. Зад тезгяха, до вратата към кухнята стоеше неясна мъжка фигура с револвер в ръка.

— Ако някой тук раздава нови палта, ще трябва да даде едно и на мен. — След това се обърна към Ори. — Роден съм и съм израснал в Балтимор. Съжалявам, че нашият град ви посреща така.

— Ори?

Гласът на Брет го накара да се обърне към вратата. Тя се втурна към него. Навън служителят приканваше пътниците за Филадельфия да заемат местата си.

— Ори, не искам да изпуснем влака. Тръгвай.

Кривоносият избухна в смях.

— Малката ти госпожичка ли ще се бие вместо теб? И как е възможно да дойдеш тук с нея? Мислех, че вие от памучните плантации харесвате по-чернички.

В този момент Ори нанесе удара. Един-единствен, силен, несръчен удар, право в диафрагмата на кривоносия. Единият от стрелочниците го прихвана, за да не падне, а другият вдигна сопата си. Но викът на мъжа с револвера го спря.

Кривоносият, превит надве и едва поемайки си въздух, направи няколко крачки назад и се спъна в преобърнатия си стол. Ори бе стиснал така здраво юмрука си, че той бе побелял като памук. Погледът му премина като камшик над главите на присъстващите.

— Ори, да тръгваме. — Брет го дръпна за ръката.

— Последно повикване на пътниците за експреса за Филадельфия! — проехтя гръмкият глас на служителя.

Това наруши напрегнатата атмосфера. Хората се втурнаха към вратата и настъпи малка суматоха. След като благодари с кимване на мъжа с револвера, Ори се обърна и неохотно тръгна след сестра си.

Експресът се носеше с трясък към Уйлмингтън. Когато Ори проговори, в гласа му имаше и тъга, и гняв.

— Не знаех, че съществува такава омраза. Че има хора, готови да се бият на публични места. Невероятно.

Смущаваше го собствената му наивност. Положението в страната бе много по-лошо, отколкото си бе представял. Хората, които мислеха, че мирното отделяне на Юга е възможно, бяха идиоти.

— Радвам се, че се магнахме точно в този момент — каза Брет. — Можеше много да пострадаш. И то съвсем безсмислено.

Ръката му още пулсираше от удара. Той погледна кокалчетата на пръстите си.

— Мисля, че си права. Но не обичам да бягам, когато съм в опасност.

Тя се опита да се пошегува.

— Избяга, за да хванеш влака.

Без да се усмихва, той измърмори:

— Проклетата измет.

— Ори, когато говориш така, заприличваш на онези простаци от ресторанта.

— Знам. Странното е, че не ми пука. — Той пое дълбоко въздух. — Не желая да се държа като джентълмен. Мразя да подвивам опашка. Никога вече няма да го направя.

Посрещането в Белведере беше топло, въпреки че Мод не беше там. Тя бе заминала за няколко дни във Филаделфия. Гостите поднесоха подаръците — Брет обеща да изпрати на Констанс същия стъклен пеликан като този, който се бе счупил, — отбелязаха с удивление колко много са пораснали децата и след чудесната вечеря си легнаха. Ори спа девет часа, но когато се събуди, не се чувстваше отпочинал.

— Нямам търпение да ти покажа конвертора на Бесемър — каза Джордж на закуска. Беше изпълнен с енергия и ентусиазъм, които по някакъв необясним начин още повече развалиха настроението на Ори. Джордж не бе направил нищо, с което да го обиди. Обиждаше го целият Север. Той се надяваше, че това ще премине, защото имаше опасност да развали срещата им.

Джордж запали втората пура за тази сутрин.

— Веднага щом се нахраниш, ще те заведе да го видиш. Плащам му прекалено висок процент, но мисля, че крайната цел ще оправдае тези средства.

— Не изглеждаш съвсем убеден — каза Ори.

— Убеден съм... до известна степен. Икономията на време е огромна. Но проблемът с технологията си остава. Ще ти покажа.

Ори нямаше желание да прекосява цялата задимена и воняща фабрика на Хазард само за да види една яйцевидна измишльотина, която се върти около оста си, но го направи, за да не обиди своя приятел.

Работниците току-що го бяха спрели и източваха съдържанието в един улей. Течната стомана се лееше като светлинен лъч.

С бащинска гордост Джордж каза:

— Един човек от Уелс разреши най-сериозния проблем на Бесемър. Каза ли ти Купър?

— Да, но не разбрах почти нищо. — По тона му личеше, че това не го интересува.

В реакцията на Джордж имаше и разочарование, и раздразнение. Но това бе само за миг.

— Бесемър произвеждаше „горено желязо“, както го наричат търговците. Неговата технология отделяше от рудата всичкия въглерод и той не можеше да измисли как да върне обратно толкова, колкото е необходим за превръщането на желязото в стомана. Уелсецът първо опитал с дървени въглища и манганов окис, а след това с едно съединение, което германците наричат *spiegeleisen* — желязо, въглерод и малко манган. Вторият опит се оказал успешен. Докато Бесемър и уелсецът се карат за това, кой на кого дължи успеха си, аз експериментирам със *spiegeleisen* и плащам процента на Бесемър, въпреки че американските му патенти са висящи. И все пак още не съм убеден, че технологията е сигурна.

— Защо?

— Основава се на прекалено много догадки. Съдържанието на въглерод може да бъде определено само по цвета на пламъка в конвертора. Това не е надежден начин за производство на стомана. Един друг човек може би вече е създал по-добра технология от тази на Бесемър. Той е англичанин от немски произход и се казва Карл Сименс. Писах му... Ори, това, изглежда, изобщо не те интересува, нали?

— Разбира се, че ме интересува.

Джордж поклати глава.

— Да излезем навън, на хладно.

Щом излязоха, той погледна загрижено своя приятел.

— Откакто си тук, като че ли не си на себе си. Какво има?

— Не знам.

Ори знаеше много добре, но не можеше да го каже на глас. Ядосваше се на своя приятел само защото е янки.

Семейство Хазард обядваха обикновено в два часа. Ори продължаваше да бъде напрегнат и раздразнителен. И докато прилежно разясняваше на Джордж състоянието на неговата инвестиция, той продължаваше да гледа на него като на съвсем чужд човек. Нима се бяха наричали един друг Клечо и Мечо? Невероятно.

Времената бяха станали прекалено сурови за прякори и смях. А може би бяха прекалено сурови и за приятелства.

— Това е прекрасно — каза Джордж, щом Ори завърши. — Радвам се да го чуя. — Той запали пура.

Ори се закашля и махна с ръка, за да разсее дима. Джордж се намръщи и промърмори някакво извинение, но не изгаси пурата си, а само я премести в другата ръка.

След кратка напрегната тишина Ори заговори:

— Ти не ми каза какво мислиш за появата на Елкена Бент в Тексас.

— Тази новина бе за мен като гръм от ясно небе. Съвсем бях забравил за него.

— Но работата е там, че той не ни е забравил, Джордж. Ако Бент все още ме мрази и може да прехвърли тази омраза върху братовчед ми, същото може да се случи и с теб.

Смехът на неговия приятел бе твърд и отривист.

— Само да припари до Лихай Стейшън и да се опита да направи нещо. Така ще го посрещна, че ще ме помни цял живот.

— Мислех си по-скоро за брат ти, Били. Той е все още в армията. Джордж махна с пурата си.

— О, разказах му накратко за случая, след като получих писмото ти, но го посъветвах да не се притеснява от един луд. Поне докато на пътя му не се изпречи този отвратителен капитан Бент. И ти няма защо да се притесняваш. Господи, не мога да повярвам, че армията още не се е отървала от него — завърши той, като поклащаше глава.

Пренебрежителното отношение на Джордж раздразни още повече Ори. За щастие, вниманието им бе отвлечено от Уилям, хубаво момче, което много приличаше на баща си. През последните петнайсет минути той не можеше да си намери място от вълнение. Най-накрая не се сдържа и попита:

— Разкажи ми как Чарлс се е бил с индианците!

— Това е било миналата година — отсече Ори. — Сега вече е в Рио Гранде, където преследва някакъв бандит на име Кортинас. В писмата си разказах всичко на баща ти. Него питай.

Младият Уилям усети раздразнението в отговора на Ори, а той от своя страна видя притеснението на момчето. За да поправи грешката си, Ори започна да му разказва как Втори кавалерийски полк

преследва бандита. Патриша, която бе една година по-малка от брат си, не беше заинтригувана и затова се включи в разговора на майка си с Брет по въпросите на модата и по-конкретно за роклята от Чарлс Уърт от Париж, която Констанс си беше поръчала за един благотворителен галаконцерт. Парите от концерта, който бе първи по рода си в Лихай Стейшън, щяха да бъдат дадени за строежа на училището.

— Тази рокля е прекалено разкошна за такъв случай. — Констанс се засмя. — Но наистина страшно ми харесва и Джордж настоя да я купя. И все пак, страхувам се, че местните дами ще ме сочат с пръст.

— От завист — каза Джордж. Нещо жегна Ори, когато видя любовните погледи, които си размениха двамата съпрузи.

— Особено леля Изабел — каза Патриша.

— Как са Стенли и жена му? — попита Ори.

Патриша му отговори с изплезване и гримаса. Констанс я плесна леко по ръката и поклати глава, а Джордж каза:

— Много рядко ги виждаме. Стенли се е залепил за Бос Камерон, а Изабел си има свои приятелки. И слава Богу. Напук на Светото писание и на онзи Линкълн, нашият дом е разделен, но устоява и при това много добре.

Констанс се усмихна унило.

— Но има една разлика, скъпи. Стенли и Изабел не се разделиха с нас доброволно. Ти ги изхвърли.

— Така е, но... — От трапезарията се чу шум, който прекъсна разговора. — О, Върджилия.

Ори припряно избута назад стола си и се изправи.

— Добър вечер, Върджилия.

— Добър вечер, Ори — отвърна тя и седна със замах на един свободен стол. Каза го така, сякаш поздравяваше болен от холера.

— Не знаех, че ще идваш — каза Ори, като седна отново. Той бе шокиран от появата на Върджилия. Изглеждаше остаряла поне с десет години от последния път, когато я бе видял. Кожата ѝ бе болезнено жълта, роклята ѝ имаше нужда от изпиране, а косата ѝ от сресване. В хлътналите ѝ очи имаше някакъв безумен блясък.

— Пристигнах тази сутрин. — Както винаги, незначителната забележка прозвуча в устата ѝ като съдбовно изказване. Ори се замисли за любовника ѝ — беглеца Грейди. Слуховете за тяхната

връзка, които ставаха все по-сензационни, предавайки се от уста на уста, бяха достигнали и до Чарлстън. Дали още живееше с него? Ори нямаше намерение да пита.

— Утре заминавам за Чеймбърсбърг — продължи тя и махна с раздразнение на една от прислужниците, която стоеше до стената. Момичето се втурна да ѝ сервира супата.

Очите на Върджилия се срещнаха с тези на госта. „Не се оставяй да те предизвика“ — каза си той. Но беше трудно да се вслуша в този вътрешен глас. Върджилия често го вбесяваше. В сегашното му състояние това лесно можеше да се случи.

Брет ги наблюдаваше внимателно, когато Върджилия добави:

— Помагам на един аболиционист на име Браун Джон Браун, от Осауейтъми.

Разбира се, Ори бе чувал за Браун. Кой ли не беше? В „Харпърс Уикли“ бе виждал отпечатани гравюри на изпитото му лице с дълга бяла брада. Браун бе роден в Кънектикът и от доста време бе активен аболиционист. Но голямата му популярност се дължеше на няколко кървави битки в защита на новите територии, които бе водил заедно с петима от синовете си в Канзас. През 1856 няколко души, водени от Браун, бяха убили петима заселници, привърженици на робството. Този случай бе станал известен като Клането в Потауейтъми.

В последно време той изнасяше лекции в североизточната част на страната, за да събира пари за някакъв свой налудничав план — временно правителство, което бе създал в Канада. Предполагаше се, че то има връзка с нелегалната железница. Тъмното минало на Браун и предизвикателният поглед на Върджилия накараха Ори да говори без заобикалки.

— Не мога да си представя, че някой може да има желание да помага на убиец.

Брет и Констанс си размениха тревожни погледи. Върджилия присви устни.

— Не съм изненадана, че казваш това. Лепенето на етикети на хората е единственото средство, с което се опитвате да очерните онези, които говорят истината за робството. Ти и хората като теб трябва да знаете, че дните на вашите варварства и вашите тайни ферми за разплод са преброени.

— Какво, по дяволите, означава това?

— Съвсем скоро един месия ще поведе вашите роби на велика революция. И всеки бял човек, който не я подкрепя, ще бъде унищожен.

Настъпи мълчание. Дори Брет беше бясна. Гневът на Ори, който тлееше от няколко дни, лумна в пламъци. Той избута рязко стола си и студено каза на Джордж:

— Моля да ме извиниш.

Констанс хвърли унищожителен поглед към зълва си, а след това се обърна към Ори.

— Не ти трябва да напуснеш.

Върджилия се усмихна.

— Разбира се, че ще напусне. Истината е непоносима за южняците.

Ори стисна силно облегалката на стола си.

— Коя истина? Не съм чул нищо подобно на тази маса. Писна ми да се отнасят към мен така, като че нося лична отговорност за всяко престъпление, извършено от Юга... и за реалните, и за онези, които са плод на твоето болно въображение.

Лицето на Джордж пламна.

— Ори, това са силни думи.

Ори почти не го чу.

— Ферми за разплод! Как ви хрумват тези глупости? Да не би да ги четете във вашите жълти романчета? — При намека за порнография Джордж отново настръхна. Гласът на Ори се извиси. — Доставят ли ви удоволствие, възбуждат ли ви? Затова ли не ви излизат от ума?

С периферното си зрение той забеляза как Констанс извежда децата от стаята. Усмивката на Върджилия стана ангелска.

— Не е странно, че онези, които носят злото, го отричат.

Стаята се завъртя и всичко се замъгли пред очите му. Ори не можеше да понася повече гласа ѝ, неуязвим в своето самодоволство. Задръжките отпаднаха и яростта му изригна.

— Ти си луда жена!

— А с теб е свършено. С теб и хората като теб.

— Млъкни! — изкрещя той. — Млъкни и се върни при своя негър, където ти е мястото!

В момента, в който и последната дума излезе от устата му, той вече се срамуваше. Имаше чувството, че подът потъва под краката му.

Преди секунди погледът му бе замъглен, а сега виждаше всичко съвсем ясно. Гневни лица. Най-гневно бе лицето на Джордж, който бе изтръгнал пурата от устата си и я стискаше толкова силно, че тя изпраця и се счупи.

Върджилия с усилие задържа фалшивата си усмивка, а Брет я гледаше свирепо. За пореден път Констанс се опита да възстанови мира.

— Мисля, че ти се държа невъздържано, Върджилия.

Две ледени очи се заковаха върху съпругата на Джордж.

— Така ли?

— Толкова ли ще ти е трудно да се извиниш?

— Не е трудно, но е излишно.

Ори изпитваше желание да вземе чашата си и да лисне виното в лицето ѝ. Нараненото му достойнство бе по-силно от срама. Тези хора оспорваха, осъждаха и издаваха присъда на цяла социална система, като заедно със злото заклеяваха и доброто в нея. Това бе непоносимо.

Той забеляза навъсения поглед на Джордж и отсече:

— Мисля, че поне ти би трябвало да се противопоставиш на поведението ѝ.

Джордж захвърли счупената си пура върху масата.

— Аз не одобрявам начина, по който се изразява, но позицията ѝ е правилна.

Враждебността на Джордж прониза Ори като нож. Раздорът, който от доста време бе само една нежелана възможност, сега бе неизбежен. Ори овладя нервите си, изпъна рамене и каза язвително:

— Аз мисля, господине, че няма за какво повече да разговаряме.

— Това — каза Джордж — е вече очевидно.

Ори го погледна. Гневът, изписан на лицето на Джордж, както и неговият, бе неоспорим. За първи път той и Джордж Хазард ставаха врагове.

— Къде ми е шапката? — попита той сестра си. — Напускаме.

Тези думи завариха Брет неподготвена. Тя онемя. Ори се приближи към сестра си, хвана я за лакътя и я поведе към външния коридор.

— Бъдете така любезни да изпратите багажа ни в местния хотел — каза той, без да се обърне. След няколко секунди външната врата

хлопна.

Единственият човек в трапезарията, който се усмихваше, бе Върджилия.

Следобеда Джордж не отиде във фабриката. Той бродеше из къщата с пура в едната ръка и чаша уиски в другата. Беше страшно ядосан и на Ори, и на себе си и не знаеше какво да предприеме.

Върджилия се качи на горния етаж и се скри. След като се погрижи за децата, Констанс слезе долу. Уилям изхвърча навън, а Патриша отиде в стаята за музика. Там Джордж завари дъщеря си след половин час. Тя изучаваше някакъв менует на пианото.

Патриша видя баща си, който стоеше на вратата с мрачен вид.

— Татко, вие с Ори не сте ли вече приятели?

Този простиച്ък въпрос го разтърси и подреди всичко съвсем ясно в съзнанието му.

Той отиде в библиотеката, където имаше листа за писане, седна, избута встрани железния метеорит и натопи писалка в мастилницата. Пишеше бързо, започвайки с думите:

Клечо, ще приемеш ли моите извинения?

— Господин Мейн ли търсите? — Момчето на рецепцията на хотел „Стейшън Хаус“ погледна в книгата. — Платил е стая само за деня за сестра си, но мисля, че можете да го намерите на бара.

Прислужникът от Белведере влезе през дъсчените летящи врати и прекоси празния салон, отправяйки се към една маса до прозореца. На нея бе седнал висок мъж с брада, вперил поглед в празната чаша пред себе си.

— Господин Мейн? Това е от господин Хазард, господине.

Ори прочете бележката и още веднъж премисли решението си да замине с вечерния влак. След това си спомни атмосферата в Белведере и всичко, което си бяха казали. Не можеше да приеме извиненията на Джордж, нито поканата му да се върне, все едно, че нищо не се е

случило. А ако това проваляше проекта за „Звездата на Каролина“, това бе проблем на Купър.

Прислужникът се закашля.

— Ще има ли отговор, господине?

— Само този.

Ори накъса бележката и изхвърли парченцата в един месингов плювалник.

— Дяволите да го вземат! — възкликна Джордж. — Разбираш ли какво е направил?

— Да — каза Констанс. — Вече го разказа десет или дванайсет пъти.

Шегите не помагаха. И освен това не ѝ бе никак весело, въпреки че при по-нормални обстоятелства би казала, че мъжът ѝ представлява комична гледка. Той се разхождаше напред-назад из спалнята, бос, захапал угасналата си пура, а малкото му шкембе бе изпъкнало над три четвъртите му ленени долни гащи — единственото, в което бе облечен.

— Разбира се, че съм го разказал — каза Джордж. — Поднасям му най-искрените си извинения, а това копеле ме обижда.

Прозорците на стаята бяха отворени и през тях влизаше хладният есенен ветрец. В студените нощи Джордж обичаше да спи сгушен в жена си, а на нея това ѝ беше приятно. Но тя се съмняваше, че тази нощ ще спят много. Откакто прислужникът се бе върнал от „Стейшън Хаус“, съпругът ѝ не бе престанал нито за миг да проклина и да хвърля огън и жупел.

— Ти се държа също толкова лошо с него, скъпи. — Тя седна в леглото и се облегна на таблата. Разпуснатите ѝ коси падаха свободно върху раменете ѝ и се разпиляваха върху нощницата от муселин. — И двамата сте виновни... а причина за всичко това всъщност беше Върджилия. Няма безкрайно да търпя скандалните ѝ изказвания в тази къща.

Той прекара пръсти през косата си.

— Не се притеснявай, вече е заминала за Чеймбърсбърг.

— По собствено желание ли?

— Не, аз настоях.

— Е, това е вече нещо. — Констанс пхна една възглавничка под кръста си. Муселинената нощница се разтвори между гърдите ѝ. Тя бавно започна да сресва косата си. Колкото и да ѝ беше неприятно, бе стигнала до убеждението, че оскърбителното поведение на Върджилия е непоправимо и вече е преминало всякакви граници. Искаше да каже на Джордж, че той не бе решил този проблем и нямаше да го реши, докато не изгони сестра си веднъж завинаги. Но моментът не бе подходящ.

— А Ори... той заминал ли си е?

— Не знам и хич не ме интересува. Имам намерение да пиша на Купър да ми върне парите. Мога да намеря по-добри начини да използвам два милиона долара. Тези копелета сигурно са предвидили този кораб за флагман на отцепническата им флота!

— Смяташ да отправиш това обвинение към Купър Мейн? — Тя се усмихна нежно. — Имам чувството, че слушам сестра ти.

Джордж хвърли угасналата пура през прозореца. Преминаващият по хълма влак изсвири тъжно.

— Та той дори не ми отговори. — В тези думи имаше повече тъга, отколкото гняв.

— Скъпи, ела тук.

Той се обърна, безпомощен като малко момче. Отиде до леглото, седна и краката му се заклатиха над пода.

Тя започна да разтрива слепоочията му.

— Днес всички се държахме ужасно. За седмица-две на Ори ще му мине. И ти ще се успокоиш. А след това и двамата ще искате да се сдобрите. Твърде дълго сте приятели.

— Знам, но той...

Тя сложи пръсти върху устните му и той замълча.

— Днес ти позволи един политически спор да те изправи срещу най-добрия ти приятел. Разбираш ли колко глупаво е това? Колко е страшно? Как ще оцелее тази страна, ако приятели не могат да се издигнат над тези разпри? Ако почтени и разумни хора — като теб и Ори — не могат да намерят разрешение на тези проблеми, представяш ли си какво би станало? Тогава бъдещето ни ще остане в ръцете на лудите глави от Юга и на хора като Джон Браун.

Лекият, успокояващ натиск на пръстите ѝ най-после уталожи гнева му.

— Права си. До известна степен. Не съм сигурен, че думи като „спор“ и „разпра“ са съвсем подходящи, за да бъде описана обстановката в страната.

— Не те разбирам.

— Думи като „спор“ и „разпра“ ми звучат... как да кажа, почти обикновено. Като че ли хората се скарват за... — той махна с ръка, за да си помогне — ... за прически или за тоалети. А тук става въпрос за нещо много по-съществено, залегнало дълбоко в нас. Имаш ли правото да притежаваш някого само защото е чернокож? Можеш ли да разделиш Съюза, когато ти хрумне? Аз имам отговори и на двата въпроса. Но нямам отговор на следния: възможно ли е, когато става въпрос за такива неща, да защитиш убежденията си и в същото време да не загубиш приятеля си?

Констанс го погледна с любов.

— Търпение, разум и доброжелателност.

Той въздъхна.

— Дано си права. Не знам.

Но ѝ бе благодарен за успокоението и подкрепата. И за да го демонстрира, се наведе над нея и я целуна продължително и нежно.

Не след дълго натискът върху устните ѝ стана по-силен. Той пхна ръката си между възглавничката и гърба ѝ. Обвила ръце около шията му, тя го целуваше страстно. Есенният вятър издуваше пердетата, докато се любеха, намирайки един в друг утеха и временно забравяйки своето объркване.

След това, докато лежаха приятно затоплени, с преплетени ръце, ги споходи една и съща мисъл: „Търпение, разум и доброжелателност.“ Това бе чудесно, но дали бе достатъчно? Може би нещата вече бяха излезли извън рамките на разумното? Може би съдбата им бе вече в ръцете на лудите глави, на хора като Джон Браун?

Да, а също и в ръцете на такива като Върджилия.

---

[1] В катран и перушина са овалвали линчуваните. — Б.пр. ↑

51.

Файтонът на Саймън Камерон се движеше с леко поскърцване по Пенсилвания Авеню. Стенли, който бе излязъл на малка разходка със своя наставник, се наслаждаваше на приятните слънчеви лъчи.

Зад тях бавно заглъхваха звуците на песента „Чуй как пее присмехулникът“ в изпълнение на оркестъра Скала Марийн. Композиторът бе посветил песента на Хариет Лейн, племенница на президента Бюкенън и домакиня на официалната му резиденция. Беше сигурно, че в момента тя и старият Бък, който вече наближаваше седемдесетте, бяха сред публиката на концерта в президентския парк и поздравяваха присъстващите. Президентът се появяваше много често на публични места във Вашингтон. Вчера, след богата вечеря със стриди, водни костенурки и френско вино, Стенли бе излязъл да се поразходи по същото авеню и случайно срещна президента, който правеше задължителната си едночасова разходка.

Тъй като бе подпийнал, Стенли събра кураж да заговори стария Бък. Естествено, те вече се бяха срещали в Пенсилвания. Президентът не само позна Стенли, но ако се съдеше по хладното му държание, много добре си спомняше за контактите му с Бос Камерон. Когато се сети за тази среща, Стенли отбеляза:

— Знам, че не се имате много с президента, Саймън, но той все пак е от нашия щат. И когато вчера го срещнах, честно казано, ми направи много силно впечатление.

— Да, но ти ми каза, че и Вашингтон ти е направил силно впечатление.

В тези думи имаше толкова много ирония, че Стенли се изчерви. Беше допуснал грешка.

— Сигурен съм, че това не би могло да ти направи впечатление — продължи Камерон с пренебрежителен жест към Капитола, над чийто незавършен купол, опасан с грозни скели, стърчеше кран. Камерон въздъхна и поклати глава. — Как да те направя свой доверен помощник, ако продължаваш с тези твои погрешни преценки? Кога

най-сетне ще разбереш, че в този град няма абсолютно нищо, освен власт?

Стенли се изчерви още повече. Той знаеше, че Камерон не се бе сприятелил с него заради ума му, а заради някои други качества. И въпреки това му бе много неприятно неговата ограниченост да бъде обсъждана така открито и така язвително.

Но не биваше да отблъсква своя наставник. Из въздуха се носеха важни промени. Промени, които можеха да доведат него и Изабел в този град и да му предоставят възможността да заеме ключов пост в националното правителство.

Камерон не преставаше.

— Не искам никога да чувам от теб, че старият Бък ти харесва. Ние вече сме републиканци. Президентът е наш враг.

Стенли кимна с угодническа усмивка, а след това се опита да пренасочи разговора.

— А какво, според теб, ще стане догодина? Мислиш ли, че демократите ще подкрепят кандидатурата на Стив Дъглас?

— Трудно е да се каже. В партията има сериозно разцепление. Със своята Фрипортска доктрина Дъглас настрои срещу себе си целия Юг.

— Значи съществува реална възможност да изберем Сюърд.

Същата вечер на Стенли и Камерон им предстоеше да присъстват на частен прием в чест на сенатора в хотел „Къркуд“. Двамата бяха пристигнали от Пенсилвания специално, за да се срещнат със Сюърд и генерал Скот — страдащ от подагра мъж, прекалено самоуверен и, както и сенаторът, обладан от неудържими амбиции за президентския пост. Предната вечер те бяха разговаряли със Скот в продължение на един час. Той бе напуснал щаб си в Ню Йорк само заради срещата си с Камерон, което бе още едно доказателство за авторитета на пенсилванец в републиканските среди. Общуването с толкова много важни личности опияняваше Стенли. Той искаше на всяка цена да се върне във Вашингтон, но не като обикновен посетител.

При споменаването на името на Сюърд Камерон реагира с раздразнение.

— След онова негово изказване за неразрешимия конфликт е невъзможно да спечели. Разбира се, тази вечер не бива да му го казваме, но нашата партия трябва да издигне кандидатурата на доста

по-миролюбив човек. Човек, чиито изказвания обиждат възможно най-малко хора.

Стенли премигна.

— Кой е той?

— Все още не знам. Но в едно съм сигурен. — Той се усмихна. — Аз първи ще науча името му. Той няма да бъде предложен без моето съгласие.

Стенли знаеше, че шефът не се шегува. На пръсти се брояха политиките от Републиканската партия, които можеха да се похвалят с възможности като неговите — практически абсолютен контрол над една огромна машина в много важен щат.

Камерон продължи:

— Имам намерение на конгреса на партията да си осигуря пост в правителството. Кандидат, който не ми предложи това, няма да получи моята подкрепа. А когато се преместя в този ужасен град, приятелите ми също ще се преместят.

Когато погледна към Стенли, слънцето блесна в очите му.

— Става въпрос за онези приятели, в чиято вяност не се съмнявам.

Намекът, макар и познат, бе съвсем ясен. Стенли попита:

— Колко ти трябват този път?

— Десет хиляди ще ми бъдат от полза. Двайсет ще решат изцяло проблема.

— Имаш ги.

Сияещ, Камерон се отпусна назад върху плюшените възглавници.

— Знаех си, че мога да разчитам на теб, Стенли. Сигурен съм, че тук има работа за човек с твоята интелигентност.

Били гребеше към Блъди Айлънд в гаснещата светлина. Брет бе седнала на носа на лодката с лице към него, а на рамото ѝ висеше дамска чантичка. Той не можеше да откъсне поглед от нея и едва сдържаше физическата си реакция на присъствието ѝ.

Той непрекъснато си повтаряше, че брат ѝ очаква от него джентълменско поведение. А това не бе толкова лесно, като се имаше пред вид самотата, в която бе живял тук, както и прелестно

наклонената ѝ глава и изящната извивка на гърдите ѝ, от които дъхът му спираше.

След като бяха пътували почти цяла седмица, преди два дни Брет и Ори пристигнаха в Сейнт Луис. Почти веднага Брет разказа на Били за скандала в Лихай Стейшън и каза, че причина за него е станала Върджилия. Това го отврати, но не го изненада. Той никога не бе поддържал близки контакти със сестра си и често му се струваше невероятно, че има кръвна връзка с нея.

До този момент Ори се бе държал много спокойно. Вече два пъти ги бе оставял да се разхождат повече от час из суровия крайречен град. Днес той остана в хотела под предлог, че му е прилошало от рибата, която яде на обяд, а Били и Брет прекосиха Мисисипи с ферибота, след което той нае една лодка с весла. Искаше му се да ѝ покаже какво е работил през всичките тези месеци.

„Ори наистина се държи с мен учтиво и с уважение“ — мислеше си Били, докато лодката плуваше през плитчината към дългия подводен насип. Означаваше ли това, че Ори е променил мнението си за тяхната връзка? Били много се надяваше.

Лодката застърга по чакълестото дъно. Били изскочи от нея и протегна ръце, нагазил до глезените във водата.

— Скачай. Няма да се намокриш. — Но лодката не бе заседнала толкова, колкото си мислеше. Когато тя се изправи, лодката леко се отдалечи от него. — Чакай да хвана въжето — извика той.

Но вече беше късно. Тя скочи, той се опита да я хване, но изгуби равновесие и двамата полетяха във водата. Силният плясък изплаши стотиците рибки наоколо.

— О, Боже — каза с ужас тя. Седяха в реката, която тук бе дълбока петнайсет-двайсет сантиметра. Изведнъж и двамата избухнаха в смях.

Той ѝ помогна да се изправи. Мокрият плат на роклята ѝ бе прилепнал по тялото и под него изпъкваха зърната на гърдите ѝ. Тя изтърси чантичката си, от която се разхвърчаха хиляди капчици и продължи да се смее.

— Униформата ти е страхотна гледка. Сигурно и аз не изглеждам по-добре.

— Ами — започна той със сериозен тон, — поне сега е сигурно, че ще запомниш посещението си в Сейнт Луис.

— Как бих могла да забравя Сейнт Луис, след като ти си тук?

Въпреки че го каза шеговито, в думите ѝ се долавяше сериозност. Погледите им се срещнаха. Той се приближи до нея, прегърна я с две ръце през кръста и я привлече към себе си. Мократа ѝ, нежна уста го възбуди още повече. Тя разтвори устни и се притисна към него.

Той прошепна:

— Не си много притеснителна за южнячка. Целуваме се посред бял ден тук...

— Изобщо не ме интересува, дори и целият щат да ни види. Обичам те, Били. Никога няма да обичам друг... — През рамото му тя видя нещо, което за миг смени настроението ѝ. — Лодката!

Наложи му се да нагази в дълбокото, за да изтегли лодката. Издърпа я така, че да не може да помръдне и затисна въжето под един голям камък. Върна се при Брет и плесна шапката в мокрите си панталони, щастлив, че лодката отклони вниманието им и сега бяха поуспокоени.

Докато вървяха към горичката, той я хвана за ръката и отново пламна от възбуда. Принудителният ергенски живот бе продължил прекалено дълго. Той погледна към Брет и му се стори, че очите ѝ казваха същото.

Показа ѝ двата реда купчини в горния край на залесения бряг. Дванайсетметровото разстояние между тях отново бе запълнено с пясък и чакъл, а външните стени на дигата бяха отново укрепени със защитен пояс от млади дръвчета.

Работата се оказа тежка и мръсна. Били се труди над тази задача цяло лято — наместването на шлеповете, натрупването на нови купчини, разтоварването на камъни. И всичко това под постоянните атаки на насекомите, съпроводено с кавги и сбивания между цивилните работници, които ръководеше. През по-голямата част от времето работи гол до кръста и няколко пъти гърбът му изгаря, а след това се обелваше. Но сега имаше хубав тен, ремонтните работи бяха завършени и той с гордост можеше да ги покаже.

— Ледът бе повредил дигата в южната ѝ част. В момента работим там. До две-три седмици ще свършим.

— А след това?

— Ще ме изпратят другаде.

— Къде?

— Където има нужда от строителни инженери. Един от работниците ми ме попита защо е било необходимо да прекарам четири години в Уест Пойнт, за да се науча да товаря камъни на шлеп. Да пукна, ако знам отговора на този въпрос. Но това е хубава, полезна работа и ми достави удоволствие. Ще се радвам, ако пак ми се наложи да върша нещо подобно.

Тя кимна. Те се разхождаха, хванати под ръка, през шумолящата горичка. Небето стана наситено синьо. Били винаги свързваше октомври с този цвят. Няколко купести облака се носеха над главите им, а залязващото слънце им придаваше ярко оранжев цвят. Този силен контраст бе много красив и — според него — романтичен.

— Все ми е едно къде ще отида — продължи той, — само да съм по-близо до теб. — Той спря, обърна я към себе си и хвана двете ѝ ръце. — Брет, искам да се ожения за теб. Колкото може по-скоро.

— Аз също. Имам чувството, че чакаме от цяла вечност. Знаеш ли, че вече съм на двайсет и една?

— Бях забравил. О, та ти си направо престаряла.

Макар че се пошегува, напоследък и той бе започнал да се замисля за възрастта си. На двайсет и четири един мъж вече можеше да поеме отговорност.

— Вече мога да се грижа за теб. Спестих половината от заплатата си, така че... — Той се закашля. Какво ще кажеш да поговоря с Ори, преди да си заминете?

Тя го прегърна.

— Моля те, направи го.

— Искам да избира най-подходящия момент...

Тя се усмихна нежно.

— Винаги си толкова внимателен и предпазлив. Мисля, че отсега нататък никога няма да има подходящ момент. Светът е толкова объркан...

— Но аз не съм сигурен, че Ори ме одобрява. Ами ако още е сърдит на Джордж?

— Вече го преживя. — Тя отново се притисна към него и прошепна — Ако трябва да чакам още дълго, ще полудея.

— И аз.

— Говори с него утре. Или довечера!

— Добре. Ще го направя възможно най-скоро, обещавам.

Той каза тези думи твърдо и уверено, за да скрие съмненията, които го измъчваха. Чувстваше се като генерал, който най-накрая е повел войниците си в бой. Целунаха се отново. Оранжевите облаци плуваха в небето над Мисисипи, което бе толкова красиво, че когато човек го гледаше, не можеше да си представи, че на този свят може да има някакви проблеми.

Жителите на Сейнт Луис се сториха на Ори много жизнени и енергични, но с прекалено голямо самочувствие, невъзпитани и груби. Когато на сутринта след разходката до Блъди Айлънд вървеше заедно с Били по крайречната улица, той се чувстваше като елегантния мъж от Южна Каролина.

Ори носеше скъпия бастун от орехово дърво, който току-що купи за спомен от това пътуване, и го поклащаше напред-назад в малък полукръг. Минаха покрай шестима чернокожи хамали, които товареха сандъци на един шлеп. По средата на реката пуфтеше голям параход, отправил се на север към Де Моан. Пътниците, наредени на парапетите, махаха на изпращачите си. Ори наблюдаваше кораба с възхищение. Беше влюбен в параходите, които му приличаха на елегантни плаващи дворци.

Били се закашля. По светлосините му панталони все още имаше следи от вчерашния инцидент. Ори знаеше какво предстоеше и искаше да го избегне.

— Ори, много ти благодаря, че се съгласи да поговорим.

По-възрастният мъж завъртя бастуна си и се опита да се пошегува.

— Какво толкова? Говорим си от години.

— Да, господине, но сега става въпрос за нещо важно. Свързано е с Брет.

Вече сериозен, Ори кимна.

— Така и предполагам...

Покрай тях премина конска кола, натоварена с памук. Копитата на животното иззвънтяха по паважа. Двамата вървяха още десетина секунди, без да продумат. Понякога Ори си мислеше, че Били е

прекалено предпазлив — странна противоположност на по-големия му брат. Той наистина съжаляваше, че този разговор се провежда точно в такъв момент, въпреки че ядът му към Джордж нямаше нищо общо с това. Всъщност той смяташе, че голяма част от вината за случилото се в Лихай Стейшън бе негова. Когато му дойде времето, щеше да изпрати на Джордж писмо, с което да се опита да се сдобри с него.

От едно кафене от лявата страна на улицата се носеше аромат на хубаво кафе, а от кръчмата до него долитаха силни мъжки гласове и мирис на дървени трици. С крайчеца на окото си Ори забеляза напрегнатото изражение на Били и за да го улесни, проговори пръв.

— Искаш разрешение да се ожениш за Брет.

Били почувства огромно облекчение.

— Да! Вече мога да се грижа за нея. Няма да живеем охолно, но и няма да се лишаваме от нищо, уверявам те. Мисля, че ми предстои чудесна кариера в армията. Скоро ще напусна Сейнт Луис...

— Знаеш ли къде ще те пратят след това?

— Подадох молба да бъда прехвърлен в някой от федералните фортове в Юга. Форт Пуласки в Савана или Фортрес Монро. Идеалният вариант е Чарлстън. Чух, че има планове за ремонт на пристанищните му укрепления.

— Брет ще бъде щастлива, ако си по-близо до Монт Ройъл.

— Омръзна ни просто да се срещаме, господине. Искаме да се оженим.

Последното бе казано дори малко рязко. Пред един отрупан с хора кей Ори спря, обърна се към младежа и сбърчи вежди.

— Разбирам, Били, но, за съжаление, не мога да дам съгласието си.

В очите на Били блесна искра на негодувание.

— Защо? Мислиш, че няма да бъда добър съпруг?

— Сигурен съм, че ще бъдеш чудесен съпруг. Това няма нищо общо с теб.

— А с какво? Да не би да си променил отношението си към армията? Мислиш, че това не е добра професия?

— Не мисля и съм сигурен, че ще живеете добре. Или поне бихте живели добре в нормални времена. Но уви, времената не са нормални. Страната ни се разкъсва от противоречия. Бъдещето е несигурно, да не

кажа направо мрачно. — Той въздъхна и завърши. — Особено за двама млади хора от враждуващи райони.

— Искаш да кажеш, че няма да се разбираме само защото аз съм от Пенсилвания, а тя е южнячка? — Тихо, но твърдо той добави. — Недей да съдиш по онова, което се е случило между теб и Джордж.

Ори се овладя и каза спокойно:

— Брет ти е разказала?

— Разказа ми.

— Е, не мога да кажа, че решението ми няма никаква връзка със скандала, но тя не е такава, каквато ти си мислиш. Двамата с брат ти не сме се разделили завинаги. Той все още е най-добрият ми приятел. Поне се надявам, че е така. И все пак едно е безспорно: с Джордж се скарахме по въпроси, които в днешно време не могат да бъдат заобиколени. Същите тези въпроси биха могли да подложат теб и сестра ми на огромен натиск. Представи си, че тези безумни приказки за отделяне прераснат в конкретни действия. Как ще се отрази това на армията? И по-специално, как ще се отрази на един офицер, който трябва да бъде верен и на правителството си, и на съпругата си южнячка?

— Имам чувството, че полагаш големи усилия, за да измислиш някакви пречки. — В гласа на Били прозвуча и малко яд.

Ори отвърна също така ядосано.

— Обяснявам ти причините за моя отказ.

— Окончателен ли е този отказ или е само временен?

— Само временен. Повярвай ми, бих бил щастлив Брет да се омъжи за член на фамилията Хазард. Но не искам това да стане преди бъдещето да се проясни поне малко.

Били впери поглед в него.

— Ами ако решим да се оженим без твоята благословия?

При тези думи изражението на Ори стана ледено.

— Мисля, че Брет не би направила подобно нещо. Разбира се, можеш да я попиташ.

— Да, господине — каза Били с кимване на глава. — Мисля, че ще го направя. Моля да ме извиниш. Имам работа с моя помощник.

С тъжен поглед Ори проследи младежа, който със стегната походка се отдалечаваше по крайбрежната улица.

Същата вечер в хола на хотелския им апартамент Брет каза:

— Разочарована съм от отговора, който си дал на Били.

— Кога се видяхте?

— Преди малко, когато слязох долу. Убеден е, че имаш нещо лично против него.

Ори плесна длан в облегалката на стола си.

— Това не е вярно. Очевидно не съм успял да се изразя достатъчно ясно. Просто искам да помисля още малко по този въпрос. Ти много добре знаеш, че в момента хората в тази страна са разделени на два лагера. Твърде е възможно твоят и неговият произход да ви поставят от двете страни на барикадата. Не искам бракът ти да е подложен на такъв натиск.

— Струва ми се, че това ще бъде мой брак. — Тя тропна с крак.

— Струва ми се, че аз трябва да взема това решение.

— Не говори като Аштън — отсече той, отиде до прозореца и се обърна към нея. — Ако имаш намерение да ми се противопоставяш, кажи го направо.

— Казах на Били, че не мога да го направя. Поне докато все още има надежда да промениш решението си.

Заплахата бе само загатната, но категорична. Нейната решителност неочаквано го натъжи — може би защото често забравяше, че тя е вече голяма и сама може да решава съдбата си. Само случаи като този му напомняха, че неговото попечителство не е нито нужно, нито желано. Те му напомняха и това, че времето лети бързо и неусетно и оставя след себе си незаличими промени.

Той се взираше през прозореца и наблюдаваше как друг параход пухтеше на юг по Мисисипи. От комините му заедно с пушека излитаха и малки искрици, които светеха ярко в тъмното, но бързо изчезваха — също както човешките амбиции и мечти.

Ори не искаше да се чувства виновен, че е попречил на чуждо щастие само защото друг бе попречил на неговото. Това би било отвратително и егоистично. Тази мисъл смекчи неговата решимост и го изпълни с желанието да се сдобри и с Брет, и с Били.

Той се приближи до Брет и стисна ръката ѝ.

— Аз харесвам Били. Знам, че ще се грижи за теб. Но бракът е обет за цял живот... — „Ах, колко щеше да се гордее с теб Мадлин“ — обади се от дълбините на душата му един рязък глас — ... затова трябва да бъдеш съвсем сигурна в чувствата си.

— Сигурна съм, Ори! Познавам Били от много години и от много години чакам този момент.

— Ще ти бъде ли трудно да почакаш още малко?

В стаята бе вече съвсем тъмно и те едва различаваха силуетите си. Тя изпусна една лека, уморена въздишка.

— Предполагам, че не.

Той бе спечелил. Но не победа, а само отсрочка.

Нощта бе по-тежка за Били, отколкото за Брет. Сънят не идваше, а съзнанието му се измъчваше от потискащите мисли за отказа на Ори; за разделението, враждебността и възможността да избухне война. Спохождаше го дори споменът за почти неразбираемото предупреждение на Джордж. Предупреждение, което си бе спомнил едва сега — за офицера, който Господ знае защо ненавиждал всички от фамилията Хазард. Брат му дори бе предположил, че този офицер може по някакъв начин да представлява заплаха за него.

Все едно, той нямаше нито време, нито желание да гледа сериозно на такова нещо или дори да си спомня за него, освен в мрачни моменти като този. Не, особено когато бе обзет от терзания и мечти за Брет.

След три дни, в четвъртък, Били изпращаше гостите си на гарата.

След разговора, който стигна почти до скандал, Ори говореше съвсем малко. И сега, когато стояха до вагона, той осъзна, че това е последната възможност да прехвърли границата на хладните, нищо незначещи любезности и да успокои Били.

Той стисна здраво ръката на младежа за сбогом. Това обезоръжи Били. След това Ори го изненада с усмивката си.

— Мисля, че вие двамата с Брет ще се справите и с най-силните бури на живота. Просто ми дай още месец, за да се самоубедея.

— Искаш да кажеш, че можем...

Ори го прекъсна с вдигане на ръка.

— Нищо не обещавам, Били. Не съм затворил вратата. Извинявай, ако съм те накарал да мислиш, че съм го направил. И аз като теб винаги съм бил предпазлив. Попитай брат си.

— Благодаря, господине. — Сияещ, Били стисна ръката му. После Брет прегърна брат си.

Ори остави двамата влюбени да си шепнат, опрели чела. Когато се качваше във влака, съвестта му бе спокойна, но мрачните мисли за бъдещето продължаваха да го тормозят.

Разбудиха го писъци — високи и пронизителни женски писъци. Ори разтърка очи, влакът беше спрял. По пътеката между седалките тичаха хора. В бързината един висок мъж блъсна мъждукащия газен фенер в края на вагона. Той се залюля и по стените заиграха разкривени сенки.

Брет се размърда на седалката от другата страна на пътеката. Ори се изправи, опитвайки се да разбере каква беше цялата тази олелия. Отвън жената продължаваше да пищи. Рязък мъжки глас я накара да млъкне. Ори чу думите на кондуктора, идващи откъм покритата платформа между вагоните:

— Те искат всички да слезем от влака. Не знам какво се е случило, но съм сигурен, че никой няма да пострада. Моля, побързайте. Внимавайте къде стъпвате.

Кондукторът се мъчеше да си проправи път сред потока от хора, връхлитащ върху него. Той извика към Ори, Брет и неколцина други, които се опитваха да подремнат:

— Моля, побързайте! Всички трябва да слязат!

Все още полубуден, Ори се зачуди защо е цялата тази припряност. Вероятно ставаше дума за някаква дребна злополука. Измъкна големия си сребърен часовник от джобчето на жилетката и небрежно го отвори, а през това време Брет прекоси пътеката, подмина го, повдигна пердето на прозореца и откри един правоъгълник мрак.

Часовникът показваше един и половина. Това означаваше, че вече е понеделник. Понеделник, 17 октомври. Рано в неделя бяха тръгнали от Уилинг с експреса „Б и О“ за Балтимор, където Ори трябваше да закупи оборудване за корабостроителницата на Купър на стойност няколко хиляди долара. В багажа си имаше дълъг списък спецификации.

Брет се долепи до прозореца и като сложи ръце над очите си, се взря навън. Нещо я накара да се дръпне рязко с побледняло лице.

— Видях някакъв мъж да се разхожда отвън. Носеше пушка.

— Не мога да повярвам.

На свой ред той се долепи до прозореца и погледна. Далечни и бледи, блещукаха няколко светлини. Тези признаци на цивилизация го поуспокоиха. Внезапно една ръка го сграбчи за рамото.

Извърна се рязко, готов да се отбранява. Беше кондукторът.

— Моля ви, господине, слезте от влака — човекът беше в паника, почти се олюляваше. — Аз представям железопътната компания. Казвам се Фелпс. Нося отговорност за всеки пътник. Моля, следвайте моите разпореждания, докато получим разрешение да продължим.

— Чие разрешение?

Гласът на Ори прозвуча по-уверено — напълно се беше разсънил.

— На въоръжените мъже отвън. Овладели са гарата. Казват, че са завзели и Федералния арсенал, и оръжейния завод на Хол. Изглеждат ми страшно решителни.

Отнякъде се чу изстрел. Брет се стресна и извика приглушено. После огледа вагона.

— Другите са слезли. По-добре да послушаме господина.

Устата на Ори пресъхна. Беше напрегнат, инстинктивно нащрек, както често се беше чувствал в Мексико. Последва Фелпс до началото на влака и едва там се сети да зададе най-важния въпрос:

— Къде сме?

— В Харпърс Фери. Последната спирка във Вирджиния, преди да пресечем реката за Мериленд.

Пълен абсурд. Сякаш участваха в евтина мелодрама, която по непонятни все още причини се разиграваше посред нощ. Въпреки всичко вътре в себе си продължаваше да усеща страх. Брет вървеше пред него и стискаше ръката му, докато излязоха след Фелпс в студената влажна нощ.

Ори слезе по железните стъпала и вече можеше по-добре да се огледа. От покрива на вагона висяха фенери. На светлината им се открояваха петима въоръжени мъже — четирима бели и един негър. По-нататък, отдясно, други мъже с револвери и карабини вкарваха пътниците в малка сива постройка близо до перона.

Отляво Ори забеляза друга фигура: човекът лежеше проснат по гръб до празна количка. „Носач вероятно“ — помисли си Ори. Предницата на куртката му беше напоена с кръв.

Ори помогна на сестра си да слезе от последното стъпало, а после тръгна пред нея. Фелпс се обърна към въоръжените мъже:

— Настоявам да узная кога ще разрешите влакът да продължи пътя си.

В думите на кондуктора се долавяше по-голяма решителност, отколкото в гласа му, излизащ на пресекулки. Негърът мушна карабината си под мишница, пристъпи към Фелпс и го удари през лицето.

— Ти не може настоява за нищо, господине.

Кондукторът потърка бузата си.

— Давате ли си сметка, че извършвате престъпление, като спирате пощата на Съединените щати? Само да научат по телеграфа в Балтимор за това варварство...

Единият от белите го прекъсна:

— Всички връзки и на изток, и на запад оттук са прекъснати. Иди да загасиш фенерите във всички вагони и после — вътре при другите. Можеш да избираш — на гарата или в съседния хотел.

Явно малката сива постройка беше хотелът.

— Какво, по дяволите, става тук? — запита Ори. Мъжът с карабината го погледна остро.

— Южняк, а? По-добре си затваряй устата или ще те пусна на нашите негри. Май че имат да уреждат някои сметки с теб.

Ори прегърна Брет и я поведе надолу към хотела. Малката табела отпред съобщаваше, че това е „Уейджър Хаус“.

Лицето на Брет се изопна от напрежение, а очите ѝ се разшириха от страх.

— Какво правят, Ори? Това обир ли е?

— Така изглежда. — Друго обяснение не му идваше наум.

Пред входа на хотела стоеше младеж с пушка. Вътре една жена хлипаше, а някакъв мъж с напрегнат, но овладян глас я подканяше да си разхлаби корсета и да се успокои. Близо до вратата Брет се спъна. Стреснатият постови я блъсна, явно страхувайки се от нападение.

Брет политна към нишата на един прозорец. Ори изпсува и се спусна към постовия, а той на свой ред отскочи назад и вдигна пушката си.

— Още една стъпка и никога няма да видиш Балтимор!

Ори се закова със здраво стиснат юмрук.

— Свали оръжието, Оливър. Ние не сме срещу тези хора. — Дълбокият ясен глас принадлежеше на висок мъж на средна възраст, който изникна от тъмнината в края на перона. Носеше фермерска риза и стари рипсени панталони с крачоли, пъхнати в кални ботуши. Бялата му брада беше късо подстригана. Костеливото му лице се стори познато на Ори, но не можеше да се сети откъде.

Младежът все още държеше пушката си готова за стрелба.

— Оливър! — рече брадатия.

— Е, добре, тате. — Той свали пушката и прикладът меко се удари в земята.

Ори гледаше гневно брадатия.

— Вие ли отговаряте за тези главорези?

С преувеличена любезност мъжът отговори:

— Мерете си думите, господине. Вие разговаряте с главнокомандващия на Временното правителство на Съединените щати, капитан Смит.

Не се казваше Смит, а Джон Браун от Осауейтъми. Ори разпозна лицето от гравюрите в илюстрираните седмичници, въпреки че на тях брадата беше значително по-дълга. Дали я беше подстригал с надеждата по-трудно да го разпознават?

Очите на Браун приличаха на късчета езерен лед.

— Синът ми не искаше да направи нищо лошо на младата дама. Той просто се защитаваше. Нервите са доста опънати при такова важно начинание.

— Начинание ли? — сръза го Ори. — Ама че превзета дума за един влаков обир.

— Вие ме обиждате, господине. Ние не сме крадци. Дошъл съм от Канзас да освободя всички негри в този щат.

Въпреки че говореше спокойно, Ори долови нещо налудничаво в жестоко проблясващите му очи. Тогава се сети за Върджилия. Това ли беше революционният ѝ месия?

— Искате да кажете, че вдигате бунт? — попита той Браун.

— Точно така. Вече държим щатския Арсенал. През тази гара няма да бъдат пропускани повече влакове. Вие ще влезете вътре и ще мирувате, докато реша какво ще стане с вашия влак. Ако ми се попречи, ще изгоря града и ще се пролее кръв. Ясен ли съм?

Ори кимна кисело. Взе Брет под ръка, преведе я през малкото фойе на хотела и я настани на едно канапе, направено от конски косъм.

Малко момченце заплака и майка му го притегли в скута си. Мъж галеше ръцете на хлипащата си жена. Ори преброи осемнайсет пътника във фойето — някои бяха прави, други седнали.

Срещу вратата, през която бяха влезли, имаше друга врата, водеща към улицата. Тя беше полуотворена и през отвора се виждаше още един от хората на Браун, негър, който бавно крачеше напред-назад, стиснал моряшки колт в ръка. Ори забеляза фермерските обувки и възкъсите му панталони.

Той седна до Брет и потри с длан коляното си. Явно Джон Браун беше събрал армия от настоящи и бивши роби. Дълбоко в душата на Ори се пробудиха старите детски страхове.

Фелпс надникна през вратата и каза:

— Опитвам се да преговарям с капитан Смит за освобождаването на влака и пощата. Моля, имайте търпение и запазете спокойствие. — След което се отдалечи.

Часовник с месингово махало тиктакаше зад плота на рецепцията. Момченцето продължаваше да плаче. Ори се прозя. Помисли за очите на Джон Браун и за първи път повярва в неразрешимата дилема на сенатора Сюърд.

Стресна го шепотът на Брет:

— Ори, онзи човек ни наблюдава.

— Кой човек?

— Пазачът отвън.

— Синът на капитана ли?

— Не, другият, негърът. Ето пак.

Ори вдигна очи и сякаш не му стигаше един оживял кошмар, съзря пред себе си втори.

Отвън, точно пред вратата, кръжеше тъмно лице, което някога е било красиво, но гладът и грижите го бяха променили. Ори беше виждал това лице да се мярка на съседските събирания по крайбрежието на Ашли и можеше да го разпознае, където и да е.

— Грейди — прошепна той и бързо отиде до вратата.

Грейди отстъпи, когато Ори излезе навън и затвори вратата зад себе си. От къщите в подножието на планината се забелязваха няколко

мъждиви светлилки, но самият град почти не се виждаше.

— Грейди, не ме ли помниш?

— Как не, господин Мейн — зареди колта негърът, — по-добре стойте там. Капитан Смит ни е наредил да стреляме, ако някой ни създава неприятности.

Прозвуча така, сякаш се надяваше това да стане.

— Колко души сте? — дъхът на Ори излизаше на бели струйки в нощния хлад.

— Осемнайсет — отвърна бързо Грейди, — тринайсет бели, останалите — черни.

— Как, по дяволите, ви хрумна подобен план?

— Капитан Смит го е премислял много дълго. От доста време живеем в една ферма под наем от другата страна на реката. Боеприпасите и пушките ни докараха с кораби от Чеймбърсбърг.

Още един шок на всичко отгоре; Върджилия беше казала, че заминава за Чеймбърсбърг.

— Твоята... — не събра сили да произнесе „жена“ — сестрата на Джон Хазард с вас ли е?

— Да, тя е във фермата с другите жени.

— Боже мой! — прошепна Ори.

— Влизайте вътре, господин Мейн. Стойте си спокойно, не ни предизвиквайте и може би капитанът ще пусне влака да продължи. С пушките и амунициите от Арсенала ще си направим празненството. Ако някой ни спре, кръв ще се лее.

— Не можете да победите, Грейди. Това ще е вашата кръв.

Гордостта на Грейди избухна в гняв. Той протегна дясната си ръка напред, китката му трепереше, но не беше ясно дали от вълнение или от несигурност.

Дулото на моряшкия колт се тресеше на сантиметри от носа на Ори, а той стоеше неподвижен, скован от страх. Така минаха пет секунди. И още пет...

Внезапно вратата на хотела се отвори:

— Ори?

С рязко движение Грейди свали колта, на лицето му се четеше отвращение от самия себе си.

— Влизайте вътре — блъсна той Ори към сестра му. Ори я последва. С тежката си обувка на орач Грейди силно ритна вратата я

затвори.

Фоайето беше притихнало. Пътниците дремеха или просто гледаха пред себе си. Минаха часове. Вълненията бяха изчерпани. От доста време не се чуваше нито плач, нито говор.

Брет спеше с глава, опряна на рамото на брат си. Ори гледаше как месинговото махало на часовника се люлее наляво-надясно. Скоро махалото сякаш забави ход и заплува от единия към другия край на помещението. Ори потърка очи, умората и напрежението си казваха думата.

Влезе кондукторът Фелпс, имаше измъчен вид.

— Моля всички да се качват на влака. Казаха, че ще ни пуснат да продължим.

Той прошепна новината, сякаш се страхуваше, че ако повиши глас, ще накара Смит да промени решението си.

Мъжете и жените ахнаха и се втурнаха към вратата. Ори събуди Брет и я изведе навън, на перона, покрай пушките на четирима от охраната. После се качиха по стъпалата в тъмните вагони и след няколко минути влакът с пухтене запъпли през покрития мост на река Шенъндоу.

Фелпс вървеше пред локомотива и търсеше следи от някаква умишлена повреда по трасето. Един след друг вагоните се изтърколиха и излязоха от сянката на моста. Над Блу Ридж се съмваше. Ори седеше, опрял чело на прозореца, в който се отразяваха слънчевите лъчи, и мислеше, че трябва да каже на Брет кой всъщност беше капитан Смит. Влакът почти задмина Фелпс, но той скочи на едно от задните стъпала.

На пътеката между седалките някакъв мъж отвлечено танцуваше валс с хлипащата си жена. Фелпс влезе във вагона. Една жена се спусна към него, стиснала парче хартия в ръката си.

— Ще хвърля това навън. Трябва да предупредим всички какво става.

— Но ние ще бъдем в Балтимор само след...

Жената не го слушаше. Щом тя се отдалечи, Фелпс си свали фуражката и се почеса по главата.

Ори беше на края на силите си, но вече беше убеден, че само военна сила може да се противопостави на янки като Джон Браун. Дори да се допуснеше, че робството трябва да бъде премахнато — дълбоко в себе си понякога допускаше именно това, — насилието на

революцията пак не би било правилният път. На революцията трябваше да се противопостави.

Такова беше неговото убеждение, докато гледаше как късчета хартия прелитат край прозореца. Послания, хвърлени от пътниците, които през тази нощ бяха оцелели. Послания, които съобщаваха на света новината от Харпърс Фери.

Три дни по-късно, вечерта Ори купи вестник от хотела, в който бяха отседнали в Балтимор. Във фоайето, в ресторантите, по улиците хората говореха единствено за нападението — само двама от бунтовниците не били ранени. Хората на Браун убили четирима местни жители. Единият от тях беше негърът — носач, който Ори беше видял да лежи на перона. За известно време праплеменникът на президента Вашингтон бил задържан като заложник.

Най-накрая бунтовниците били сразени от отряд моряци, пристигнал спешно от Вашингтон. Командир на отряда бил Ли, а го придружавал старият приятел на Чарлс — Стюарт. Самият Браун бил ранен, докато защитавал локомотивното депо, където се бил укрепил. Сега бил в затвора в Чарлстаун, Вирджиния.

Ори се качи с вестника в апартамента си на горния етаж.

— Изброяват се убитите хора на Браун — отбеляза той, когато Брет влезе във всекидневната. — Един от тях е Грейди Гарисън, негър.

— Гарисън? — повтори тя.

Ори сви рамене.

— Трябва да е приел фамилията на този бостънски подстрекател на тълпите.

Брет изглеждаше толкова тъжна, колкото беше и той.

— Споменават ли нещо за Върджилия?

— Не, нито дума. Предполага се, че конспираторите, които не са участвали в нападението, са побягнали след започване на престрелките. Фермата не е толкова далеч от Харпърс Фери, че да не чуят изстрелите.

— Е, въпреки че не харесвам Върджилия, надявам се, че се е отървала.

— Аз също. Заради Джордж.

Сега вече беше ясно, че поначало нападението е било едно обречено начинание, независимо че като участник в събитието Ори се беше поуплашил. Една конспирация, организирана от луди и проведена от некадърници. Но дори и такава, тя разтърси страната и света. „Ако Северът и Югът не бяха вече непоправимо разделени от събитията през последните няколко години, това щеше да се случи сега“ — мислеше си Ори.

Следващите дни доказаха, че беше прав. Дори окървавеният Канзас не бе разделил нацията толкова дълбоко. В края на октомври Браун бе изправен пред съда — обвинен в организиране на конспирация за подклаждане на бунт сред робите, както и в държавна измяна към щата Вирджиния.

Влиятелните северняци го възвеличаваха и говореха в негова защита. Емерсън го нарече „новия светец“. За Юга беше типична реакцията на Хънтун. Той обяви Браун за „крвожаден маниак“, а плана му — за „открито въплъщение на най-дълбоките ни опасения“. С последното Ори трябваше тъжно да се съгласи. Въпреки че нападението не го отпрати в лагера на войнолюбците, той си даде сметка, че достатъчно го е приближило към него.

Страхът от други метежи се разпространяваше със скоростта на епидемия. Около Ашли плантаторите и жените им не говореха за нищо друго. Братята Ламот създадоха организация от единомишленици, нещо като доброволна милиция, и я нарекоха „Пазители на Ашли“. Хънтун бе провъзгласен за неин почетен капитан.

Джордж писа на Ори, за да му се извини за поведението си в Лихай Стейшън. Не споменаваха нищо за Върджилия, нито за това, че е била във фермата в Мериленд. Джордж смяташе достоен за съжаление факта, че някои южняци обвиняват Браун задето е нападал тъй наречените „черни републиканци“. Казваше, че Браун очевидно е сгрешил, освен в същността на първоначалните си подбуди. Желанието да се освободят всички роби било, според Джордж, похвално.

— Похвално! — Ори смачка писмото и го хвърли в един ъгъл.

През нощта на първи декември църковните камбани огласиха със звъна си целия Север — от Мейн до Уисконсин. Беше нощното бдение за Джон Браун. На другия ден той се изкачи на ешафода в Чарлстаун и

спокойно гледаше мрачното зимно небе, докато палачът му нахлузваше примката на врата.

Същата вечер Купър вечеряше в Монт Ройъл. Той изрази съжаление за това, което се беше случило през деня.

— Не трябваше да го бесят. Ако беше жив, щеше да си остане един жалък умопобъркан. Сега го направиха светец-мъченик.

Няколко дни преди Коледа Ори намери потвърждение на Купъровите думи в писмо от Джордж. Писмото завършваше така:

Хората още говорят разпалено за нападението. Знаеш ли, че Грейди е участвал в него и е умрял в Харпърс Фери? Казаха ми, че Върджилия също била за известно време във фермата, но не съм сигурен в това. Тя е изчезнала. Не съм я виждал, нито съм я чувал от нощта, когато се скарахме, за което неведнъж изразих дълбоко съжаление. Няма ли най-сетне да нарушиш мълчанието си, стари приятелю, и да ми пишеш дали приемаш разкаянието ми?

Ори го направи, макар и доста неохотно. След час скъса писмото.

Събитията от Харпърс Фери не му даваха покой. Пак те бяха причината за решението относно Брет, което взе в края на декември.

Клариса и преди беше изразявала възхищение пред украсеното със свещи коледно дърво, така че Ори премести малкото ѝ писалище по-близо до него. Сега седеше там, от време на време се заглеждаше в пламъка на някоя свещ за пет или десет минути и кротко си мърмореше нещо, докато работеше над последната версия на фамиленото дърво. Косата ѝ беше напълно бяла, а усмивката — по детски простодушна. Понякога Ори завиждаше на майка си, че беше така откъсната от действителността. Напоследък нищо в този свят не му харесваше. Особено ненавиждаше отговорността, от която се готвеше съвсем скоро да се освободи.

Брет влезе и внимателно затвори вратата след себе си.

— Една от прислужниците ми каза, че си ме викал.

Той кимна, застанал широко разкрячен пред горящата камина. Брет се намръщи. Усети някакво напрежение и се опита да го прогони с шегата:

— В брадата ти се забелязват няколко бели кичура, които много ти отиват. След някоя и друга година ще можеш да играеш ролята на дядо Коледа.

Той не се усмихна.

— В момента си имам друга роля — тази на настойник. Мисля, че е време да обсъдим отношенията ви с Били.

— Писмото му е най-хубавият подарък, на който съм се надявала. — Били ѝ бе писал, че му се открива възможност да бъде зачислен към група инженери, която скоро трябва да започне ремонтите на Форт Маултри, намиращ се на остров Съливан, близо до входа на пристанището в Чарлстън.

Тя изгледа внимателно брат си.

— Мисля, че ти можеш да направиш Коледата още по-прекрасна, като ми дадеш другия подарък, който очаквам.

— Не мога да ти разреша да се омъжиш за него. Поне не сега.

Думите му бяха толкова безапелационни, че ѝ се приплака. Но тъй като смяташе, че подобно поведение не подобава на една дама,

бързо се овладя. В ъгъла Клариса тананикаше „Тиха нощ“.

— Бъди така добър да ми обясниш причините.

Предизвикателният ѝ тон го вбеси.

— Те са същите както преди. Сега ние и янките вървим към все по-открит конфликт. Разумните хора обсъждат необходимостта от компромиси, но на практика нищо не се получава. И ако някой е отговорен, че тласка Юга към самостоятелна държава...

— Да не кажеш, че искаш това?

— Не, аз казвам, че то е на път. Моля те, остави ме да довърша. Ако някой ускори отцепването, това беше Джон Браун. Хората от другата страна на барикадата мислят същото. В „Мъркюри“ от миналата събота цитират професор Лонгфелоу по въпроса за обесването, което, разбира се, той не одобрява. Знаеш ли какво казва великият поет, хуманистът? „Това, което става, е засяване на вятър, за да се пожъне буря. И тя скоро ще дойде.“

Ори поклати показалеца си като проповедник.

— „Скоро“. Тази дума употребява.

— Ори, защо не искаш да разбереш? Били и аз познаваме тревожното положение на нещата в тази страна, но това няма значение. Ние се обичаме. Можем да посрещнем и най-лошото.

— Вие си мислите така, но аз продължавам да твърдя, че този натиск върху брака ви може да го разруши.

Тайно в себе си той се влияеше не само от нападението на Браун и неговите последици, но и от размишленията си върху нещастния брак на Мадлин и ужасния данък, който бе платила за него. Искрено смяташе, че сестра му би била също толкова нещастна, макар и по съвсем различни причини. Искаше да приключи спора.

— Съжалявам, Брет, не мога да ти го позволя. Моля те, предай на Били, че много съжалявам.

— Нищо подобно няма да направя — отвърна тя тихо.

Той замига.

— Обясни ми думите си, ако обичаш.

— Много просто. Ако не получа благословията ти, ще се омъжа и без нея.

Гласът му стана по-рязък:

— Одобрението на семейството ти няма ли вече значение за теб?

— Разбира се, че има. Бих предпочела да го получа. Много бих искала да запазим мира помежду си. Но ако този мир означава да се откажа от Били, може да върви по дяволите.

— Мери си думите. Не си ти, която ще прави изявления и ще определя какво трябва да стане и какво не. Ти си още момиченце! Глупаво при това.

Ори беше повишил тон и това накара Клариса да вдигне очи, леко намръщена. Тя се взря в брадатия мъж и младата жена, които се караха, и поклати глава, като не можа да ги познае.

Гласът на Брет трепереше, когато прошепна:

— По-добре да съм глупава, отколкото да заприличам на теб.

— Какво искаш да кажеш?

— Искam да кажа, че точно ти нямаш никакво право да учиш хората как да се държат. Ти никога не се усмихваш. Всичко те ядосва. Съжалявам, че трябва да живееш сам. Съжалявам, че това те прави нещастен. Но аз отказвам да живея по този начин.

Ори беше потресен от желанието си да я удари. Но успя да се овладее и ѝ посочи вратата.

— Иди си в стаята!

С един последен, убийствен поглед тя прихвана полите на роклята си и побягна навън.

В спалнята си, час по-късно, Ори политна към старото огледало между двата прозореца, което му служеше, когато се обличаше. Празната бутилка малцова ракия падна от ръката му, подскочи върху килима и се търколи.

Взря се в огледалото, търсейки опровержение на обвиненията на сестра си, но не го намери. Сграбчи огледалото и го прекатури. То падна не върху килима, а върху паркета и с трясък се разби. Ори се заклатушка към вратата; жилетката му беше разтворена, а яката и десният му ръкав висяха разкопчани. По пътя ломотеше несвързано:

— Преди много-много го-години в едно царство-гос-по...

Не можа да продължи. Притъпената от алкохола памет му изневери. Вдигна един лек стол и го запрати в стената, превръщайки го в куп подпалки. В коридора забеляза малко огледало в позлатена

рамка, отскубна го от поставката и го стъпка. После се заклатушка към стълбите.

Уплашени черни лица занадничаха от стаите на долния етаж. Той се вкопчи с единствената си ръка в перилата и някак си с клатене и залитане успя да слезе до долу, без да си счупи врата. Отляво изникна друго огледало — голямо, с тежка украсена рамка. Аштън го беше купила от Чарлстън отдавна. Никога не си бе давал сметка колко много огледала има в къщата. Огледала, които да го показват такъв, какъвто беше — неудачник като мъж, неудачник във всичко, което се бе опитвал да прави.

Изтръгна огледалото от стената, изнесе го навън в мразовития мрак и го запрати към най-близкото дърво. Късчета стъкло се посипаха като сребърен дъжд.

Изтича обратно вкъщи, намери пълна бутилка малцова ракия и се замъкна на горния етаж, като крещеше несвързано с гневен глас.

От писалището си Клариса слушаше озадачена, след това въздъхна и се върна към работата си.

— За Чарлстън? Посред нощ? — питаше на следващата сутрин Ори, присвил очи от ярката дневна светлина. — Къде отиде? В някой хотел?

— Не, господине — отвърна нервният иконом, — отиде при господин Купър. Взе и четири куфара със себе си. Каза, че смята да остане там за известно време.

— Господи! — промърмори Ори.

Червата му се бунтуваха. Главата здравата го цепеше. Брет беше избягала, докато той лежеше в несвяст сред отломките в спалнята си. Никога в живота си не беше се държал така, никога. Срамът го мъчеше по-силно от физическа болка, а гордостта му беше сломена. Собствената му сестра го беше унизила. Може би щеше да е възможно да я върнат обратно от „Милс Хаус“ или от някой друг хотел, но тя хитро беше избрала Трад Стрийт. Знаеше, а и той също, че Купър ще й даде убежище за толкова време, колкото й беше нужно. Той подритна с върха на ботуша си парчета от строшено огледало и те издрънчаха.

— Почистете това! — Усещайки умората и поражението с всяка фибра от тялото си, той бавно се качи отново на горния етаж.

В първия ден от новата 1860 Ори написа писмо на сестра си. То изобилстваше с неопределено заплашителни думи като „непокорство“, „дълг“, „авторитет“. Молеше я незабавно да се върне в Монт Ройъл. Изпрати един роб с писмото в Чарлстън. Но дори докато му пишеше пропуска, усещаше безсилието си. И излезе прав. Отговор не се получи.

Няколко дни по-късно го посети Купър. Ори се нахвърли върху него с обвинения:

— Ти подбуждаш семеен скандал, като й даваш убежище.

— Не бъди глупак — отвърна брат му, — по-добре е да живее при Джудит и мен, отколкото в някой обществен пансион. Брет си е много добре — това дойдох да ти съобщя. А колкото до останалото, аз не подбуждам никого за нищо, освен, може би, позакъснелия й опит да извоюва независимостта си. В края на краищата, тя сама отговаря за съдбата си. Не е някоя негърка, та да се жени за този, който, според теб, ще даде най-добро поколение.

— Кучи син!

Купър се пресегна и си взе шапката:

— Чух, че си се държал като пияно прасе. Съжалявам, но се уверих, че е истина. Довиждане.

— Купър, чакай! Извини ме. Не съм на себе си...

Брат му вече беше излязъл от стаята.

54.

С всеки изминал месец бурята приближаваше. В края на пролетта Демократическата партия свика в Чарлстън конгрес за издигане на кандидат за президент. Още от началото кандидатурата на Дъглас, която Купър поддържаше, беше застрашена.

По коридорите в сградата на Институт Хол на Мийтинг Стрийт, в местните партийни комитети и по улиците Купър и съмишлениците му убеждаваха хората, че ако партията не избере кандидат, привлекателен за гласоподавателите от другите райони, каузата на Юга би пострадала. Черните републиканци биха били по-трудносмилаем хап от Дъглас, настояваше той. Малцина го слушаха. Поддръжниците на Дъглас бързо се стопяваха.

После настъпи решителната проверка на принципите. Изборният екип на Дъглас отказа да подкрепи Черния кодекс, защитаващ разпространяването на робството върху новите земи. Вбесени, делегатите от шест южни щата напуснаха залата, за да сформират Консервативен съюз. Хънтун гордо напусна заедно с другите представители на Южна Каролина. Сред ликуващата тълпа в галерията Купър забеляза Аштън, цялата почервенияла и бурно аплодираща.

Това беше краят. След петдесет и седем балотажа конгресът беше закрит, без да излъчи кандидат. Партията беше безнадеждно разединена.

В началото на лятото „истинските“, или националдемократите, се събраха в Балтимор и определиха Дъглас за свой кандидат. Дисидентите, които се нарекоха „конституционни демократи“, се събраха в Ричмънд, обявиха се против недопускането на робството в новите територии и избраха за свой кандидат Джон Брекинридж от Кентъки. Трета отцепила се фракция се опита да обедини загрижените граждани около твърдата подкрепа на Конституцията, но усилията им бяха като сламка във водовъртеж.

В Чикагския съвет на партията поддръжниците на Линкълн надделяха над хората на Сюърд и наложиха издигането на своя кандидат. Една точка от предизборната му платформа, приета от

съвета, предизвика истински взрив. Тя гласеше, че Конгресът няма власт да извинява или подкрепя робството чрез допускане на разпространяването му върху новите територии. Робството можело да съществува на вече приелите го територии, но републиканците решително заставали срещу неговото по-нататъшно разпространение.

— Платформата им е истинска мерзост — заяви Хънтун пред Купър. — Всъщност тя е гаранция, че Югът ще се бие, ако тази маймуна бъде избрана.

— Нали точно битки искахте. Учудвам се, че не участвате в кампанията на Линкълн.

— Купър, аз просто не мога да разбера какво искате да кажете — отвърна Хънтун иронично.

Но в очите му зад очилата проблясваха весели пламъчета.

„Бдителните“ от Лихай Стейшън проведоха шествие под проливен дъжд.

Джордж стоеше пред аптеката и ги гледаше. Стиснатата между зъбите му пура отдавна беше изгасена от дъжда. А фенерите на маршируващите не бяха в много по-добро състояние. Времето тази нощ беше отвратително, прекалено влажно и хладно за август. Младежите, минаващи покрай него, бяха всичко на всичко двайсетина. Носеха промазани пелерини и кепета. А на раменете си — метли, дръжки от брадви или дървени мускети. Когато началото на колоната се изгуби в мрака, се появи малък духов оркестър: барабаните биеха, а валдхорните и тромпетите тръбяха. Свиреха „Дикси Ленд“, стара песен, която бяха пригодили за химн на всички нови републикански доброволчески клубове. Един човек от Охайо беше написал текста. За първи път Джордж я беше чул, когато певците от хора на Брайънт представиха „Витлеемска мистерия“ същата година.

Разлюлените фенери хвърляха мътни отблясъци и дълги, зловещи сенки. Барабаните събудиха у него спомени за Мексико. Джордж зърна лицето на сина си сред оркестрантите. Въпреки че бузите на Уилям се надуваха и хлътваха, докато свиреше на корнета си, той някак си успяваше да се усмихва.

Всички „бдителни“ се смееха. Тогава защо му напомняха войници, заминаващи на война? Защо този парад, с наперените си

участници, убедени в победата на републиканците, го изпълваше с мисли за изстрели, кръв и неопределено чувство на страх?

Аштън посети Трад Стрийт в средата на август.

— За Бога, Брет, мисля, че твоят човек отдавна трябваше да е пристигнал в Чарлстън.

— И аз мислех така — отвърна Брет, — но им трябваха няколко месеца да му подготвят заповедта.

— В армията винаги са действали като костенурки — отбеляза Купър. Напоследък той изглеждаше отслабнал. Под очите му имаше сенки от умора. Работата със „Звездата на Каролина“ не вървеше добре, а и Купър беше обезсърчен от ужасното нещастие, сполетяло големия товарен кораб „Тринкомали“ на Брюнъл предната година. През септември той бе напуснал устието на Темза и скоро след това се бе разцепил от силна експлозия. Корабът беше оцелял, но Брюнъл така и не узна това. Съобщението за злополуката беше последната новина, която той чу, преди да умре на 15 септември.

Аштън, разбира се, не се интересуваше от подобни неща. Издава долната си устна напред, тя потупваше утешително ръката на сестра си.

— Толкова ми е мъчно за теб. Има ли някакво известие кога точно ще пристигне Били?

— За щастие — намеси се Джудит, — получи се онзи ден.

Очите на Аштън светнаха:

— Казвай!

— Били трябва да се представи на капитан Фостър през първата седмица на септември. Фостър е инженерът, който току-що пристигна в града. Ще ремонтират Форт Маултри — каза Брет.

— Но това са чудесни новини. Много удобно ще бъде Били да бъде тук, в Чарлстън.

Необичайното изражение на сестра му, странният ѝ подбор на думи озадачиха Купър. Присъствието на Били би могло да бъде приятно, но защо пък точно „удобно“ за някой друг, освен за Брет? Аштън сигурно говореше от гледна точка на Брет.

Той продължаваше да се чуди, докато си припомняше особеностия блясък в очите на Аштън. Нямаше представа какво би могло да

означава всичко това. Но тогава разбираше Аштън дори по-зле, отколкото разбираше Ори.

Седнал горе, в галерията, Купър слушаше Хънтун, който говореше на претъпканата зала в Институт Хол. Съпругът на Аштън изнасяше последното от поредицата обръщения в подкрепа на президентската кандидатура на Брекинридж. Всъщност половинчасовата реч беше предимно тирада срещу Линкълн.

— Този вулгарен тълпократ! — Хънтун тропна с крак. Тълпата изрева. — Неграмотен боклук от пограничната паплач, който се е зарекъл да подклажда омразата в Юга и равенството на негрите.

Викове. Крясъци „Не, не!“ от всички краища на залата. Джордж не можеше да понася повече и се изправи, въпреки гневните погледи около себе си. След неговото напускане Хънтун още веднъж извика името на Линкълн, предизвиквайки нови дюдюкания и освиркване, които прераснаха в нестроен хор:

— Убийте песоглавеца!

Бурни ръкопляскания. Те искаха бой. Отказваха да чуят това, което Линкълн казваше: че ще се придържа към платформата на партията си и няма да закача робството, където то съществува. Те чуваха единствено собствените си брътвежи за предателство и нуждата от съпротива. От години Купър не беше се чувствал толкова обезкуражен.

Още с пристигането си във Форт Маултри Били се сблъска с нещо, което го шокира. Всъщност — с няколко неща.

Той си спомняше Чарлстън като приятен, гостоприемнен град, където животът течеше бавно. Сега в него витаеше някаква всеобща подозрителност, стигаща до истерия. Хората говореха със симпатия за разцеплението на Щатите, с омраза за Линкълн и за Дребния гигант. А на униформата на Били гледаха определено недоброжелателно.

Вторият шок дойде, когато разбра какво беше естеството на работата, която трябваше да вършат във форта на остров Съливан. Трябваше да се разчисти довеяният пясък от бруствера, защото въоръжени мъже твърде лесно биха могли да се изкачат по насипите и

да щурмуват крепостния вал. Няколко от четирийсет и петте оръдия на форта трябваше да сменят позициите си, за да осигурят по-добра защита на Касъл Пинкни и на Форт Съмтър на пристанището. Това бяха приготовления за война.

Всички наоколо, и военни, и цивилни, знаеха, че Федералният гарнизон вероятно няма да може да устои на организирана военна атака, дори на нападението на тълпа фанатици. Остров Съливан беше дълга, песъчлива ивица земя, изпречила се пред океана. Около стария форт, който всъщност беше третият и носеше името Форт Маултри, бяха издигнати многобройни летни вили. Вътрешността на форта беше уязвима за точен обстрел от близките покриви.

Освен това гарнизонът Маултри беше малък — шейсет и четири войника и единайсет офицера. Сърцето на бойната му сила бяха двата отряда от Първа артилерия, включително осемте полкови оркестранти, всички подчинени на полковник Джон Гарднър, ветеран от войната от 1812, вече пред пенсия. Безцеремонен янки от Масачузетс, Гарднър не криеше недоверието си към всички южняци — лоша черта за командир, който трябва да управлява и наема местни хора.

Старши капитан Ейбнър Дабълдей беше способен, жилав офицер, завършил Уест Пойнт през лятото, когато Джордж беше пристигнал там. Дабълдей беше особено мразен в Чарлстън, защото не криеше, че е аболиционист.

Четирима инженери бяха на служба в Маултри — капитан Джо Фостър и лейтенантите Мийд, Снайдер и Хазард. През деня там работеха и няколко цивилни работници, които Фостър бе наел от града, както и няколко занаятчии, които бе докарал от Север.

През първата седмица на новата служба на Били капитан Фостър на два пъти го праща по работа в Чарлстън. Там той още веднъж забеляза неприкритата враждебност, насочена към всички служители на федералните власти. Когато изрази тревогата си пред Дабълдей, докато стояха край двестамилметровото оръдие, насочено към Атлантическия океан, а вечерният вятър подухваше, Дабълдей беше привършил надзора си по зареждането на гаубицата с двоен заряд.

— Какво очаквате? — сръза го Дабълдей. — Хората от Южна Каролина се готвят за война. Ако не ми вярвате, почакайте до деня на изборите.

Смутен, той плъзна поглед по бруствера. Цялата артилерия на Маултри беше излязла на стрелковата площадка, извън казематите. Стотина мъже по покривите на вилите биха попречили на Първа артилерия да използва пушките си.

— Ето защо почти всяка вечер палим тази прекрасна лейди — добави Дабълдей. — За да не си мислят местните хора, че сме беззащитни — независимо че в известен смисъл е точно така.

Той даде команда за огън. Оръдието гръмна и подскочи, като изплаши летовниците, които се разхождаха по брега, и нашари водата със смъртоносни късчета желязо.

Една топла събота в края на октомври капитан Фостър разреши на Били да вечеря извън форта и той му беше благодарен. Вече се беше срещал с Брет на няколко пъти и знаеше за свадата с брат й. Но всеки път, когато й заговореше за женитба, тя веднага сменяше темата. Дали не си беше променила чувствата към него? Трябваше да разбере.

Тази събота вечеряха в елегантния „Маултри Хаус“. Хотелът се намиреше в Маултривил — селото на края на острова, близо до пристанището. След вечерята Били и Брет се разходиха покрай брега. Играта на отразените от ниските облаци светлини придаваше на повърхността на океана чисто бяло сияние. Десет пеликана един след друг прелетяха ниско над водата, която се разбиваше на брега почти безшумно.

— Брет, защо не се оженим?

— Защото си толкова зает да махаш пясък от стените на форта, че нямаш и минутка свободно време.

— Бъди сериозна. Казала си на Ори, че не искаш разрешението му...

— Не е точно така. Казах му, че не се нуждая от такова. Но бих искала да го имам. Ори ме изкара извън кожата ми от гняв в онази нощ в Монт Ройъл и казах някои неща, за които сега съжалявам.

Тя поглади нежно ръкава на униформата му.

— Разбира се, аз те обичам. Ще се омъжа за теб, напук на всичко. Но не искам да се противопоставям на семейството си. Държа на него толкова, колкото и ти на своето. Не можеш ли да разбереш?

— Да, естествено. Но ние чакаме толкова време и...

Изречението увисна недовършено. Плъзгайки поглед по брега, Били беше видял Дабълдей, който вървеше с една жена по бруствера. Дори когато говореше със съпругата си, капитанът изглеждаше строг.

— Не искам да пропускаме тази възможност — обобщи Били. — Чарлстън е под напрежение. Всичко може да се случи.

— Били, сякаш ми се сърдиш.

— Не на теб, а на дългото отлагане. Оценявам желанието ти да се сдобриш с брат си, но дали някога той ще види ситуацията през нашите очи? Съмнявам се.

Тя не отговори. Той стисна устни по-решително.

— Обичам те, Брет, но не мога да чакам вечно.

— Нито пък аз, скъпи. Купър ми обеща пак да говори с Ори. Дай им още малко време.

Той погледна морето, където преди две вечери оръдието беше пръснало късчета желязо.

— Именно времето вече не ни стига. Хайде да се връщаме в хотела и да видим дали лодкарят не се е напил до безсъзнание.

Гласът му звучеше толкова ядно. Брет не каза нищо повече, докато вървяха към Маултривил в падащия мрак.

В деня на изборите полковник Гарднър изпрати Били в Чарлстън. Като реакция на настроенията в града полковникът беше написал бележка до офицера Хъмфрис, комендант на държавния Арсенал, разположен на площ около 16 дка. На следващия ден Хъмфрис трябваше да натовари голямо количество малокалибрено оръжие и амуниции в лихтера на Форт Маултри; складираните в Чарлстън артилерийски запаси биха станали лесна плячка на тълпата.

Били доплува с лодка до сградата на Батарейта, едно тежко и дълго пътуване. Гарднър му беше разрешил да вечеря на Трад Стрийт, така че Били не пожела да вземе войник за помощник. Пред сградата на Батарейта забеляза работници да забиват пилон. От прозорците на много къщи висяха тъмнозелени знамена с палмовата емблема на щата. Неколцина безделници се бяха събрали на площадката, до която Били трябваше да се изкачи, след като завърже лодката. Един от тях, як на вид дребен мъж с мазна кожена превръзка на едното око, посочи с пръст лодката:

— Какво смятате да пренасяте с тази лодка на връщане към форта, господине?

Били изкачи най-горното стъпало, сложи ръка върху дръжката на колта си и отвърна:

— Себе си. Да нямате нещо против, господине?

— Остави го на мира, Кам — се обърна друг грубиян към този с превръзката, — негъра Ейб все още не са го избрали. А когато го изберат, смятам, че пак ще можем да открием този пуяк.

Сърцето на Били кълтеше. Стомахът му беше свит на топка, докато вървеше към грубияните. Ускори крачка. Когато посягаше към револвера си, той блъфираше. Не би могъл да го използва, дори за самозащита, защото подобен инцидент незабавно би предизвикал нападение върху форта.

Той предаде съобщението от полковника на нервния комендант на Арсенала.

— Всичко ще бъде готово — обеща Хъмфрис. — Но се обзалагам, че няма да успеем да го натоварим на кораба. Лудите глави тук няма да ни позволят.

Били подмина „Милс Хаус“ по пътя си към къщата на Купър. Вървеше по отсрещната страна на улицата, но дори и така успя да забележи Хънтун и Аштън да излизат от хотела. Хънтун докосна с пръсти периферията на шапката си, а Аштън едва кимна пренебрежително.

На Трад Стрийт тегнеше мрачно настроение. Купър още не се беше прибрал. Джудит се опита да забавлява госта, като събра децата около пианото и ги насърчаваше да пеят, докато тя свири, но те скоро замлъкнаха; някак липсваше въодушевление. Най-сетне Купър се върна, като се извини за закъснението си. Беше ходил чак до остров Джеймс, където имаха проблеми с кила на „Звездата на Каролина“.

За вечеря Джудит беше приготвила божествен пай с миди, с препечена коричка. Мидите бяха пресни, събрани от пристанището, но Били не беше гладен. Брет изглеждаше разсеяна и нервна. Разговорът замря. Джудит тъкмо сервираше ягодов сладолед в сребърни купички, когато забиха камбаните.

Купър се намръщи.

— Камбаните на „Сейнт Майкъл“. Телеграфът трябва да е донесъл първите новини от Север.

— Вярно ли е, че утре е неофициален празник? — запита Джудит.

— Вярно е. На път за вкъщи се сблъсках с Боб Рет — направо ликуваше. Каза, че днешният ден слага началото на Американската революция от 1860 — направи гримаса Купър.

Отвън се чу духовна музика.

— Искам да видя какво става — рече Били. — Синята ми униформа може би няма да е популярна и дори здравословна през следващите една-две седмици. Ще ти бъде ли неприятно да дойдеш с мен, Брет?

Тя поклати глава. Скоро двамата с Били вървяха по Мийтинг Стрийх в посока на Батарейта. Купър и Джудит бяха останали вкъщи. Улицата беше необичайно оживена за ранния вечерен час. Тълпата беше възбудена, макар и, общо взето, доброжелателна. Били забеляза няколко намръщени погледа, провокирани, според него, от униформата му. Брет се задъха от изумление:

— Но те свирят „Марсилезата“.

— Те са луди — отвърна той кратко.

Откъм Батарейта се чу глух тътен и блесна ярка светлина. Били подскочи. Оръдеен залп ли беше това?

Но бързо се успокои. Беше само салют, а не боен сигнал. Господи, напоследък беше станал неспокоен като подгонено животно. Като пресякоха Уотър Стрийт, Брет каза:

— Познаваш ли тези хора? Наблюдават ни.

— Не — отвърна Били. — Не мисля, че... Чакай! Познавам единия. Безделника, с когото се сблъсках тази сутрин край Батарейта.

Дребосъкът с превръзката направи знак на останалите да го последват и се приближи към Били и Брет. Гласът му трепереше, докато казваше:

— Да си поговорим с младата дама. Бих искал да зная защо се мотае с някакъв презрян янки.

— По-добре да й кажем, че не постъпва като патриотка — добави друг.

— Да я убедим — рече трети и вдигна камък от земята.

Били преброи седем човека срещу себе си: четирима-петима от тях стискаха в ръце камъни.

— Застани зад мен! — каза тихо Били на Брет.

— Но на такава оживена улица ние сме в безопасност...

Бандата наближи тротоара. Минувачите, забързани към Батареята, подминаваха Били и Брет, без да им обръщат внимание. Мъжът с превръзката дръпна мръсната си шапка от главата, приведе гръб и театрално се престори, че пледира:

— Извинете нахалството ни, госпожице, но патриотичните граждани на Чарлстън най-учтиво ви молят да не опетнявате личността си, като общувате със сганта от форта.

„Бум“ — гръмна още един салют. Червена светлина освети къщите по улицата.

— Вървете по дяволите — каза Брет. — Ще общувам, с когото си искам.

— О, така ли? Ще видим тая работа.

Кожената превръзка се запромъква към тях. Били извади колта си и щракна предпазителя. Още един блъф; толкова хора имаше наоколо, в коли и минувачи, че не би се осмелил да стреля. Някаква жена зад него забеляза револвера му и извика приглушено. Неколцина пешеходци хукнаха далеч от опасността.

Кожената превръзка се пресегна да хване ръката на Били, която държеше револвера, Били се дръпна назад. Друг грубиян хвърли камък. Камъкът прелетя край Били и удари Брет по рамото. Тя извика. Били изруга, скочи напред и удари нападателя по лицето. Мъжът извика и се олюля. Бузата му кървеше.

Били се огледа заплашително. Мъжете оформяха полукръг и се опитваха да ги обградят. Не искаше да рискува да участва в побой, в който Брет можеше да пострада сериозно. С неохота извика думите, противоречащи на характера и на закалката му:

— Да бягаме!

Брет се поколеба. Той я хвана за ръката и почти я повлече към Трад Стрийт. Като вълци, подгонили плячка, Кожената превръзка и приятелите му се спуснаха след тях. Заваляха камъни. Един улучи Били по врата и разкъса кожата му.

На ъгъла на Мийтинг Стрийт и Трад Стрийт Кожената превръзка извика на хората си да спрат; Били вече вмъкваше Брет през входната

врата на Купър. Задъхани, те я затвориха зад себе си и се облегнаха на стената в коридора.

Бум-бум! Още едно оръдие в Батарейта се присъедини към първото.

— Никога не съм бягал от нищо и от никого — каза Били, като дишаше на пресекулки.

— Беше... — и тя като него не можеше да си поеме дъх — най-разумното нещо. Не мога да повярвам, че хора от Южна Каролина са способни да се държат така.

Той я хвана за ръката и я поведе по стълбите. Не си беше давал сметка колко силни и дълбоки корени беше пуснала омразата. Нищо чудно, че старият Гарднър ненавиждаше поста си, а Дабълдей стреляше с гаубицата предупредително. Чарлстън беше неуправляем.

На следващия ден след официалното оповестяване на победата на Линкълн празничното настроение се усили. Когато лихтерът от Форт Маултри пристигна, възбудената тълпа не позволи пушките и амунициите да бъдат натоварени — точно както беше предсказал комендантът на Арсенала.

До вечерта целият град бясно ликуваше. Духовите оркестри гърмяха, всяка къща блестеше от запалените фенери и свещи. Гуляйджии на групи, някои трезви, други не, вдигаха буйна глъчка, минавайки край дома на Хънтун, на източната страна на Батарейта.

Той и Аштън се приготвиха да отидат на заря в Батарейта. Хънтун беше изровил една стара синя сатенена кокарда, символ на съпротива още от времето на Обезсилването. Той я закрепил на най-хубавия си цилиндър. Аштън стоеше пред огледалото и втъкваше в шапката си бели и черни пера — жените ги наричаха „шапки на отцепването“. Това беше последният вик на модата.

— Наистина ли ще има специален конгрес? — попита тя.

— Повече от сигурно. Законодателното тяло го свиква на 17 декември. Тогава бъдещите ни отношения със Севера ще бъдат поставени ясно. Тя идва, скъпа. — Той я хвана през кръста и я завъртя около себе си. — Независимостта. Във Вашингтон сенаторът Честнът днес е подал оставка. Също и сенаторът Хамънд.

Импровизираното им тържество беше прекъснато от появата на един слуга:

— Един гу'син ви търси, гу'син Хънтун.

— Проклет да си, Рекс. Не искам да виждам никого сега.

— Казва, че е важно.

— Как му е името?

— Гу'син Кам'рон Плъмър.

— А-а! — Гневът на Хънтун се стопи моментално. — Прати го на задния вход.

Робът излезе. Хънтун и жена му си размениха сериозни погледи. После той се измъкна от стаята. В сянката на задния вход един човек шепнешком му съобщи:

— Направих каквото можах, господин Хънтун. Точно както наредихте. Наблюдавахме ги, докато излязоха на улицата и после ги последвахме. Но преди да им раздвижим хубавичко кръвта, те подвиха опашка и избягаха в къщата на Трад Стрийт. Но аз все пак трябва да платя на момчетата. Направиха каквото можаха.

— Зная, зная. Говори по-тихо.

Хънтун не се изненада, че планът не беше успял. Идеята беше на Аштън, а той не я одобряваше. Тя плака и се тръшка, докато не го склони. Заплахата й, че цял месец ще спи в отделна спалня, също повлия на решението му.

Но след като бе дал съгласието си, вече съжаляваше. Човек с неговите амбиции не можеше да се излага на глупави рискове. В бъдеще Аштън можеше да се отдава на отмъстителните си прищевки колкото си иска, но той не желаше да бъде забъркван в тях. До това решение стигна, докато броеше монети в ръката на мъжа с кожената превръзка на окото.

Ори блъсна чинията си настрана. Къфи пристъпи напред.

— Нещо не е наред ли, господин Ори?

— Кажи в кухнята, че бифтекът е вмирисан.

Къфи доближи чинията до носа си, подуши я и направи гримаса.

— Разбира се, ще кажа. Искате ли нещо друго?

Той поклати глава.

— И твоят ли не става, Купър?

— Не. Не исках нищо да казвам. Просто щях да го оставя...

Къфи се разбърза с чиниите. Ори се опъна в стола си. Есенният дъжд барабанеше по затворените капаци на трапезарията.

— Пак нещо се е повредило в помещението за опушване на месото — каза Ори с въздишка. — Всичко се руши. Наистина не си давах сметка колко съм бил зависим от Брет. Докато тя не си отиде.

Купър знаеше за какво говори брат му. Признаците бяха все още слаби, но безпогрешни. Капаците на прозорците в Монт Ройъл изглеждаха бледи като древни кости: имаха нужда от прясна боя и лак. Скъпите релефни тапети в спалнята за гости бяха започнали да се разлепят. Мръсотия се събираше в ъглите. Последния път, когато идва, му казаха, че Ан, жената на Къфи, родила момиченца близначки, но едното от бебетата умряло поради усложнения. Никой не бе пратил да повикат леля Бел Нин.

Купър се опита да разведри настроението.

— Е, просто ще трябва да се ожениш за една от дамите, които познаваш, и да ѝ връчиш метла и бояджийска четка като сватбен подарък.

— Нито една от тях няма да стъпи в тази плантация.

Резкият отговор стресна Купър и потвърди думите на Брет. Тя му беше казала, че Ори изобщо не се усмихва вече, че мисълта му сякаш изцяло е погълната от нещо сериозно и тревожно, което не споделя с никого. Купър се увери, че е така. Той реши, че е по-добре веднага да разкрие целта на своето посещение.

— Все пак бих ти препоръчал да проявиш интерес към някоя. Не вярвам Брет да се върне.

— Заради Били?

— Да, заради Били.

— Да не се опитваш да ми кажеш, че са се оженили?

Купър поклати глава.

— Все още отлагат, макар че Били е на друго мнение. Брет продължава да чака заради теб.

Ори изръмжа презрително и се пресегна за стъклената гарафа с уиски. Тя вече постоянно стоеше върху масата. Купър беше забелязал.

— Не е необходимо да изчаква заради мен. — Ори си наля уиски във високата чаша, от която вече беше изпил голямо количество бяло „Бордо“. — Не смятам да си променям решението в близкото бъдеще.

Купър се наклони напред.

— А не мислиш ли, че трябва?

— Тя те е изпратила тук от Чарлстън, за да ми кажеш това?

— Не е така. По дяволите, Ори — той удари с юмрук по масата, — въпреки поведението на семейство Ламот и на някои други наши съседи, ние все пак не живеем в Средновековието. На жените им е позволено да разполагат със своя живот. Моля те, дай това право и на Брет — независимо от рисковете, които виждаш или си представяш. Тя се опитва да поддържа мира в семейството — и това е много повече, отколкото аз бих сторил, ако бях на нейно място.

— Отговорът ми все пак е „не“.

Неговата твърдост обаче беше разколебана. Напоследък много беше мислил за положението на Брет. Знаеше, че Купър е прав и че трябва да даде разрешение. Но все още не можеше. Новините от Вашингтон, Чарлстън и отвсякъде другаде бяха твърде заплашителни.

Купър сгъна салфетката си и стисна гънката между палеца и показалеца си.

— Много добре. Къфи, би ли казал на шофьора ми веднага да дойде с колата?

— Мислех, че ще останеш да преспиш — каза Ори.

— Какъв е смисълът? Моята представа за бъдещето е толкова неясна, колкото и твоята, но гледищата ни са общи само дотук. Животът е преди всичко грижа, а и винаги е бил. Брет заслужава да живее пълноценно, доколкото може. А ти си спънката и очевидно няма

да се откажеш от тази роля. Съжалявам, но изглежда, че с нищо не мога да помогна. Ще се отбия до мама и ще тръгвам. Извинявай.

Той излезе от стаята твърдо и без усмивка.

Ори остана неподвижен, заслушан в дъжда. Ето сега и Купър се настрои срещу него. Само преди миг той се колебаеше относно брака на Брет. Но този неочакван провал разпали яростта му и затвърди волята му.

Забеляза, че уискито в чашата се бе свършило. Кога ли го е изпил? Не можа да си спомни. Протегна ръка и сграбчи гърлото на гарафата.

* * *

— Погледни мъглата — промълви Джудит. — Надявам се, че Купър няма да остане половината нощ навън. Струва ми се, че се разболява.

Брет я погледна, оставяйки плетивото и куките, с които се опитваше да покаже на осемгодишната Мари-Луиз как се плете.

— Защо се върна в работилницата? Работи ли някой сега?

— Не. Отиде, защото е притеснен. Корабът много закъснява със сроковете. Главният конструктор заряза всичко и се върна в Бруклин, защото не можа да се оправи с местните работници. Сега банките се колебаят да отпуснат допълнителен кредит — при положение, че търговските връзки с Юга са прекъснати. Господи, каква ужасна бъркотия.

Можеше да добави, че Купър се е нагърбил и с нейните проблеми, но не каза нищо, защото това само би предизвикало у Брет чувство за вина, а тя и така не се чувстваше много добре.

Джудит силно се безпокоеше за съпруга си. Миналата седмица той се върна от Монт Ройъл в четири и половина сутринта. Оттогава всеки ден прекарваше в работилницата на остров Джеймс и се връщаше всяка вечер след вечеря. Поддържаше постоянна връзка с един лодкар, който вече започна да се оплаква.

Но лодкарят поне беше в добро здраве. Купър отслабна с пет килограма, а това беше твърде много за човек с неговата слаба фигура. Напоследък лицето му доби восъчен оттенък. Докато Брет се

развличаше с малката Мари-Луиз, Джудит наблюдаваше как мъглата бавно се кълбеше покрай запотените прозорци. В такава нощ какво ли би могъл да свърши Купър в работилницата?

Знаеше. Той би могъл да се съсипе от тревоги.

Високите греди над кила на „Звездата на Каролина“ се очертаваха в мъглата като скелет на праисторически звяр, отдавна умрял и изгнил. Купър отвърна погледа си от него. Корабът беше само умираща мечта. Най-сетне го разбра. Но мечтата беше оставила една съвсем реална развалина. Какво щеше да прави сега?

Извади носна кърпа, издуха течащия си нос и го обърса няколко пъти. Разболяваше се. Но не го интересуваше.

В далечината, от главния корабен канал, се дочу сирената на параход. Мъглата плътно обвиваше остров Джеймс. Купър би се загубил досега, ако не беше светлината на двата фенера, висящи под стрехите на приличащия на барака офис. Светлината на фенерите се разливаше ветрилообразно.

„Можех да оправя всичко, ако Ван Руун не беше се отказал“ — мислеше си той, газейки в дълбоката кал, която обливаше обувките му и проникваше през чорапите. Ван Руун, конструкторът, беше основна фигура в този проект. Той се беше сбил с един нещастник, нает да пренася кофите с нитове.

Човек образован и сдържан, Ван Руун налиташе с юмруци и ругаеше като докер. И за какво? Въпросът беше кой трябва да придобие федералната собственост в Чарлстън — хералдиката, фортовете, — ако щатът обяви своята независимост. Половин дузина работници вече се канеха да налетят на Ван Руун, когато Купър се втурна да спре кавгата.

Напразно!

Той стигна до края на брега и се загледа към корабния канал, представяйки си петоъгълния форт върху плитчината отсреща. Съмтър беше започнат през зимата 1928–29, за да не бъде завършен никога. И до този момент стоеше празен. Но неговата близост до канала и пристанищния кей го превърнаха в стратегически важен — може би много по-важен от всеки друг форт в Чарлстън. Какво ли би станало,

ако старият Гарднър беше тръгнал да го укрепява? Щяха да хвърчат искри.

Глупаците властваха над щата, който Купър обичаше толкова много. Глупаците и опортюнистите като съпруга на Аштън. Те крещяха своите лозунги, декламираха надутите си речи, а забравяха манифактурите на Севера, внушителните индустриални съоръжения, като тези на Хазард. В целия Юг нямаше нито една по-значителна леярна, с изключение на Трийдгар в Ричмънд. Ако се зададеше война, с какво щеше да участва в нея Югът? С галантни изявления и с едно заграждение памукови насаждения за семе?

Какво щеше да се случи през следващите няколко месеца? Втрещен в мъглата, Купър почувства, че знае отговора.

— Апокалипсис — рече полугласно той и след това кихна толкова силно, че шапката му отхвъркна.

Шапката цопна във водата и се понесе. Той нагази след нея, но тя непрекъснато му се изплъзваше. Когато водата стигна до пояса му, той се отказа от преследването.

„Колко забавно — помисли си той с насмешка. — Всемогъщият се шегува с твоите претенции, като ти отмъква шапката.“

Дали пък не беше някакво предупреждение? Предупреждение, че оцеляването в този почти сигурен апокалипсис ще бъде свързано с прости неща: храна, подслон, шапка против бурята.

Той се добра обратно до брега и забърза към офиса, осенен от вдъхновение: щом един авторитетен конструктор от флотата не може да бъде задържан в Чарлстън в тези времена, той ще бъде конструкторът.

Свали инженерните скици, висящи в рамки на стената. Опъна ги върху голямата работна маса и насочи лампата към тях.

Проучи скиците, след това свали още от стената, докато цялата маса изчезна под купчината. Изчисляваше и нахвърляше въпроси. Но накрая бе принуден да приеме истината. По много от аспектите на проекта разбираше твърде малко. Решението да се заеме с конструкторската работа му се струваше единственият начин да спаси „Звездата на Каролина“. Но и то се оказа безнадеждно.

Призори прозяващия се лодкар намери Купър, отпуснат върху масата — беше в безсъзнание и целият гореше.

— Донесете носилката тук. А вие отстъпете настрана.

Първата команда на Били беше отправена към един цивилен работник, а втората към зяпачите, мотаещи се около дюната близо до Форт Маултри. Работата им тук винаги се забавяше от местните обитатели и от зяпачите. Това докарваше Били до ярост.

Днешният ден не правеше изключение. Той нареди на едно семейство да си прибере кошниците, с които беше излязло на пикник, и да напусне дюната, укрепявана от неговите хора срещу възможността от въоръжено нападение и завземане. Времето пак стана горещо, необикновено горещо за ноември. Той се потеше така, че трябваше да си върже една червена носна кърпа около главата, за да си предпази очите от потта.

Видя капитан Фостър да идва откъм форта, махайки. Изостави работниците и бързо се запъти към своя началник. Фостър забеляза, че Били отново работеше бос. Той не харесваше такива навици, но тази сутрин не каза нищо: съзнанието му беше ангажирано от друго.

— Гарднър е освободен. Ще имаме нов началник.

— Кой?

— Майор Робърт Андерсън.

— Брат ми познаваше някакъв Робърт Андерсън в Мексико. Артилерист. Завършил е Академията няколко години преди Ли.

— Същият е. От Кънектикът. Имал е роби. Предполагам, че секретарят го е избрал, за да успокои тукашните хора.

Такова решение беше разбираемо. Опитът на Гарднър да отклонява оръжия и амуниции от Арсенала предизвика истинска буря от негодувание в целия щат.

Но собственик на роби да се грижи за фортовете в Чарлстън? Били не мислеше, че това е добро предзнаменование.

Мнението му обаче се промени, когато майорът пристигна.

Робърт Андерсън беше петдесет и пет годишен, висок, белокож, изключително вежлив. Той украсяваше речта си с позовавания на Бога и изповядваше пълна лоялност към бойното знаме и униформата. Беше се бил храбро в Мексико и беше раняван в Молино дел Рей, което сякаш повиши репутацията му сред неговите момчета. Били го

намираше студен, но абсолютно съвестен, затова реши, че може да му се вярва.

Няколко дни след като пое поста си, Андерсън поръча лодка, за да обиколи Съмтър. Били и Фостър застанаха на греблата, а Дабълдей — на носа. Андерсън каза, че не би искал хората наоколо да клюкарстват и да преувеличават значението на тази обиколка.

Обиколиха изцяло петоъгълния форт. След това Андерсън им позволи да отдъхнат от гребането. Погледът му се плъзна по зидарията на лявата стена. Метър и половина дебела, тя се издигаше на петнайсет метра над нивото на водата и беше обърната на северозапад. Фортът беше проектиран с два реда помещения за стрелба, но единствено амбразуриите на долния ред бяха завършени. На горния зееха големи дупки.

— Нека сега да минем край еспланадата — каза Андерсън, когато приключи обиколката.

Каменната еспланада беше разположена в подножието на тесния проход, водещ навътре в укреплението. Към сто метра дълъг и около седем метра дълбок, проходът беше обърнат на югозапад. Гребците привързаха лодката на пристанището и се изкатериха върху еспланадата, която Андерсън обходи от край до край, преди да проговори.

— Чел съм някои от оригиналните инженерни записки за това укрепление, господа. Основите му са много солидни. Десет хиляди тона гранит плюс шейсет или седемдесет хиляди тона камъни и пясък. Ако се снабдява добре, може да издържи безкрайно дълго време. Дори с такава малка сила, каквато сме ние.

— Но, господине — обади се капитан Дабълдей, — ако ние започнем да укрепяваме Съмтър, това без съмнение ще се изтълкува като вражески акт.

„Капитанът подлага на проверка своя началник, роден в Кънектикът“ — помисли си Били. За първи път в гласа на Андерсън доловиха острота.

— Наистина е така, капитане. Аз нямам намерение да укрепвам Съмтър веднага. Но не се заблуждавайте. Тези фортове принадлежат на законно сформираното правителство във Вашингтон и на никого друго. С Божията помощ аз ще направя каквото е необходимо, в

съответствие с моите правомощия, за да ги защита. Това, което видях, е достатъчно засега. Да тръгваме.

— Изглежда по-упорит и от стария Гарднър — прошепна Били на Фостър, когато се връщаха към лодката. Фостър отвърна с утвърдително кимване.

* * *

На другия ден след обед Брет вървеше надолу по Мийтинг Стрийт с няколко пакета. Някой я извика. Сепната, тя позна Форбс Ламот.

— Добър ден, госпожице Брет — той докосна шапката си. — Може ли да повървя малко с вас? Може ли да понося тези пакети вместо вас?

— Не, Форбс, не мога да спирам.

Извинението беше глупаво, но не искаше да го окуражава. Страните му бяха червени като ябълки и той я стрелкаше с поглед. Нямаше съмнение, че си е прекарал времето в бара на „Милс Хаус“. Беше чувала, че е от постоянните посетители.

Отблъснат, Форбс трябваше да се отстрани. След миг виждаше само гърба ѝ.

— Кучка — промърмори той, оттегляйки се в сянката на входа на хотела.

Нямаше предвид точно тази обидна дума. Всъщност не съвсем. Мразеше Брет Мейн, защото беше предпочела онзи пенсилвански войник и все пак беше влюбен в нея. Тя беше момиче, за което можеш да се ожениш, докато Аштън — е, Аштън беше само за забавление. Виждаха се почти всяка седмица, винаги, когато можеха да си уредят тайна среща.

Припомни си часовете, прекарани заедно наскоро. Резултатът беше една окървавена и съсипана ленена риза, защото Аштън жестоко го одра по гърба. Онези белези бяха символи на завоевание, но той не можеше да се похвали с тях. Веднага бе готов да ги замени, както и незаконните срещи, само за една окуражителна дума от сестрата на Аштън.

В края на ноември вниманието на Ори беше привлечено от едно официално съобщение в „Мъркюри“. Кадет Хенри Фарли от Южна Каролина подал оставка и напуснал Военната академия на деветнайсети същия месец. Вестникът злорадо описваше постъпката на Фарли като протест срещу избора и встъпването в длъжност на Линкълн.

На Ори тази новина му се стори потискаща. Беше сигурен, че ще последват и други оставки. Може би след Академията щяха да обхванат и редовната военна служба.

Същия ден пристигна писмо от Джудит. Пишеше, че най-накрая Купър е започнал да се възстановява. Повече от седмица бил в критично състояние. Новините от снаха му го зарадваха, но не можеха да разсеят мрачното настроение, предизвикано от историята в Уест Пойнт...

Той угаси лампата в библиотеката и остана да седи в мрака. Мракът сякаш най-добре подхождаше на разпадането, което постепенно обхващаше всичко около него. Щеше ли изобщо да има вече светлина на земята?

Пресежда така няколко часа, чувайки призрачен барабанен зов за война.

— Нашите момчета поголовно напускат Академията — обясняваше Джъстин Ламот. — Превъзходно! — Той хвърли вестника върху една плетена масичка и гребна ментов пунш от сребърна купа. Подаде чашата на Франсис, след това наля и на себе си.

Братята тъкмо се бяха върнали от сбирка на „Пазителите на Ашли“. С кремавите си панталони и тъмножълти куртки със сини кантове те приличаха на двойка птици с крещящо оперение. Никой от тях досега не беше имал сабя, но и двамата си бяха поръчали в Ню Йорк — фините солингенови остриета не можеше да се намерят в Южна Каролина.

— Смяташ ли, че скоро ще има война? — попита Франсис, придърпвайки един стол. В декемврийския здрач на верандата беше приятно.

— Може би до една година — оживи се Джъстин. — В случай на вражески действия смятам да събера свой собствен полк и да го предлага...

Той не довърши изречението си. Бръчка проряза челото му, докато наблюдаваше фигурата, която плавно се носеше към верандата.

— Добър вечер, мила. Би ли пийнала пунш?

Роклята на Мадлин беше черна като косата ѝ. Кожата ѝ бе призрачно бяла, очите ѝ — широко отворени.

— Не — усмихна се тя нерешително. — Благодаря. — И влезе в къщата.

Франсис цъкна с език одобрително.

— Чаровна жена. Изглежда малко отслабнала, но несъмнено покротка от миналата година. Промяната ѝ не престава да ме учудва. Невероятно!

— Да, нали? — въздъхна Джъстин. — Благодаря на Бога! Искаш ли още пунш?

Мадлин вече не си спомняше времето, когато нейният свят не бе имал такива меки очертания. Тя се носеше без посока през дните, които приличаха на поредица зацапани рисунки. Не се интересуваше от хора или събития. От време на време си спомняше за Ори с неясен копнеж, но всъщност отдавна се беше простила с надеждата да го срещне отново.

Случваше се изведнъж, почти неочаквано, да се радва на кратки периоди, когато всичко изглеждаше нормално. Главата ѝ бе по-бистра, сетивата по-изострени, волята по-силна. В тези периоди тя се ядосваше на себе си, че вече не обсъжда с мъжа си обществените дела, че не оспорва неговите изявления — обидни или жестоки. Беше се предала. Когато понякога го осъзнаваше, я връхлиташе истинско отчаяние.

Нямаше енергията да се бори с това отчаяние или дори да се опита да отгатне неговия източник. Каква полза има от борбата? Каква полза има от надеждата? Светът се управляваше от жестоки луди хора. Двама от тях седяха, кискайки се над ментовия пунш, в собствената ѝ къща точно в този момент.

След като напусна верандата, един от нейните ясни периоди я споходи. Тя крачеше напред-назад в сумрачната всекидневна и рецитираше поетични откъси, идващи в съзнанието ѝ незнайно откъде. Припомни си тъмните очи на Ори, излъчващи нежност, звука на гласа му, когато ѝ четеше.

Трябваше да го види отново. В момента, в който взе това решение, тя се усмихна за първи път от много дни. Отхлупи ястията върху подноса, както обикновено донесени в стаята ѝ. Колко вкусна беше гъстата сочна заливка на зеленчуците. Обожаваше я, затова поръчваше това ястие всеки ден. Хранеше се с апетит, изяде всичко и си затананика, представяйки си предстоящата среща в малката църква, наречена...

Наречена...

Не можа да си спомни името ѝ. Постепенно я завладя някаква умора. Потъвайки отново в мрачно безразличие, тя се отправи пипнешком към леглото. Сълзи замъглиха очите ѝ — защо не си спомняше? Прошепна още веднъж името на Ори, докато си лягаше, без да се съблича. Спа непробудно цялата нощ.

На другата сутрин видя, че подносът е изчезнал и всекидневната ѝ сияе от букет оранжерийни цветя. Тя им се радваше и обикаляше около тях като малко дете около играчка и нито веднъж не се сети за Ори.

— Посетител? — каза Ори, като се качваше по стълбите след иконома. — Но аз не очаквам никого... Господи! Това ти ли си наистина, Джордж?

— Мисля, че да — отвърна изпоцапаният пътник със също толкова изпоцапана усмивка. — Като изчеткам саждите от косата си и измия мръсотията от лицето си, ще се убедим в това напълно.

Ори се втурна надолу по стълбите.

— Къфи, занеси веднага тези чанти в спалнята за гости. Гладен ли си, Джордж? Ще вечеряме след половин час. Защо не ни се обади, че ще дойдеш?

— Самият аз не знаех до преди няколко дни, когато го реших. Освен това — с нервно движение той си взе една пура — си мислех, че може да не ми отговориш, ако ти пиша за желанието си да дойда. Ти не отговори на нито едно от писмата ми.

Ори се изчерви.

— Бях ужасно зает с реколтата... А и в щата е такава бъркотия, както знаеш...

— Да, зная. Когато слязох от влака в Чарлстън, почти повярвах, че съм на чужда земя.

— Може да се окаже вярно в някой от тези дни — каза Ори, след като се изсмя, без чувство за хумор. — Кажи ми, това мнение разпространено ли е на Север?

— Бих казал, почти навсякъде.

Ори поклати глава, въпреки че не бе изненадан от думите на своя приятел. Губернаторът Пикинс вече бе свикал специално събрание в Баптистката църква в Кълъмбия. Всички очакваха, че делегатите ще гласуват отцепването.

Джордж се изкашля, за да прекъсне мълчанието.

— Ще ми налееш ли нещо за пиене? Нека си поговорим.

Ори се посъживи.

— Разбира се. Оттук.

Той заведе Джордж в библиотеката. Много се радваше да види своя приятел, но напрежението, възникнало между тях в последно време, му пречеше да изрази чувствата си. Отвори от най-доброто уиски. Докато пълнеше чашите, Джордж спомена, че се е отбил при Купър за няколко часа.

— Не съм дошъл тук заради него — продължи Джордж, отпусайки се на един стол. Събу едната си обувка и разтърка крака си през чорапа. С чаша в ръка Ори стоеше с гръб към прозореца, чиито капаци бяха затворени. Бледата зимна светлина докосваше раменете и тила му.

— Защо тогава? — попита той.

„Не може ли да направи компромис?“ — си мислеше Джордж, внезапно обхванат от чувство на безсилие. Той го превъзможна при мисълта за терзанията, които го бяха довели тук. Погледна високия, строг мъж до прозореца и отговори:

— За две неща. Първо, за да се опитам да спася нашето приятелство.

Последва смразяващо мълчание. Ори бе толкова изненадан, че не можеше да намери думи. Джордж се наведе напред и вдигна глава. Гласът му зазвуча още по-напрегнато.

— Това приятелство е важно за мен, Ори. След Констанс и децата то е най-ценното, което имам на този свят. Не, почакай, изслушай ме. Извиних ти се в писмо, но това не бе достатъчно за мен. А както виждам, и за теб. Затова дойдох, за да говорим очи в очи. Не позволявай на лудите глави тук или на радикали като сестра ми да разрушат добрите ни чувства един към друг.

— Имаш ли вести от Върджилия?

Джордж поклати глава.

— Още се крие. Честно казано, не ме интересува. Не трябваше да заставам на нейна страна онзи проклет ден. Изтървах си нервите.

В желанието си да намали напрежението Ори измърмори:

— Бих казал, че и двете страни си изтърваха нервите.

— Не съм дошъл да обвинявам, а да ти поискам прошка. Ясно е, че Южна Каролина възнамерява да се отцепи, макар да смятам това за голяма грешка. Винаги е било възможно да се постигне споразумение за робството, но, ако правилно съм разбрал Вашингтон, ще е невъзможно, когато се стигне до разединение. Във всеки случай,

накъдето и да тръгне този щат, другите вероятно ще го последват, а това може да има само ужасни последици. Страната е като един голям заседнал кораб, който не може да тръгне и бавно се разпада на съставните си части. Хазардови и Мейнови са били близки години наред. Не искам това приятелство да се разпадне.

Още веднъж Ори застана с лице към своя гост. Невидимата стена, която се издигаше между тях, се срути. Беше голямо облекчение да изрази с думи онова, което чувства.

— Нито пък аз. Радвам се, че дойде, Джордж. Това ми дава възможност и аз да поднеса извиненията си. Хайде да забравим.

— Доколкото можем в тези времена.

Двамата се притиснаха като братя, в здрава мечешка прегръдка.

* * *

Не след дълго те вече си говореха спокойно, както преди. Джордж се замисли.

— Наистина се страхувам от конфронтация, ако Южна Каролина се отцепи. И то не само политическа.

Ори кимна.

— Горещи спорове се водят около това, в чии ръце ще останат федералните фортове.

— Разбрах, като идвах насам през Чарлстън. Някой трябва да намери изход от тази бъркотия, преди безумците и от двете страни да са ни въвлекли в някоя война.

— Има ли изход?

— Линкълн и някои други предложиха нов вариант. Да се сложи край на робството, а Югът да получи обезщетение. Да бъде обезщетен за загубите, дори ако трябва да се даде и последния цент от хазната. Може да не е идеалното решение, нито пък морално чисто, но така би могло да се избегне въоръженият конфликт.

Ори не изглеждаше убеден.

— Не си чул съпруга на Аштън. Много от управляващите в този щат мислят като него. Той не иска да го избегне.

— Кучият син щеше да иска, ако беше виждал някога бойно поле.

— Безспорно. Но не е — въздъхна Ори. — Понякога ми се струва, ме си прав за робството. — Устата му се изкриви в кисела гримаса. — Съзнаваш ли какво радикално признание е това за човек от Южна Каролина? Остави моето мнение настрана. Познавам повечето земевладелски фамилии по течението на тази река. И цялата държавна хазна да им дадеш, няма да се откажат от робството. Само светец би се съгласил да се разглоби машината, която произвежда богатството му. Но моите съседни биха дали живота си за нея.

— И мисля, че ще го сторят — каза Джордж през прозрачно синкавия цигарен дим. Лудите глави и от двете страни искат кръв. Но трябва да има друг начин!

Отново настъпи мълчание. Никой от двамата не знаеше какъв е този начин.

От месеци насам Ори не се бе чувствал толкова спокоен и щастлив. Обтягането в отношенията им, по вина както на външни събития, така и на самите тях, изведнъж изчезна. Той беше благоразположен, когато Джордж подхвана въпроса, свързан с втората цел на посещението му.

— Искам да поговорим за брат ми и сестра ти. Те искат да се оженят. Защо не си съгласен?

— Струва ми се, че в последно време Брет върши, каквото си иска.

— По дяволите, Ори, не се инати.

Ори се изчерви гузно и погледна встрани. Джордж продължи в същия дух.

— Тя не е отишла дотам, че да се омъжи без твое разрешение. А аз не мога да разбера защо не ѝ го даваш.

— Не можеш ли? Та ние обсъдихме причината. Идват трудни времена, може би война.

— Именно по тази причина би трябвало да им позволиш да бъдат щастливи, докато могат.

— Но ти знаеш какъв е дългът на Били. Ще бъде с армията и правителството във Вашингтон. И правилно. Брет, от друга страна...

— По дяволите — възкликна Джордж, — оставяш враждите между групи фанатици и политически центристи да разбият живота

им. Не е честно. Освен това не е нужно. Били и Брет са млади. Това им дава сила, издръжливост. Разбира се, ще има натиск върху тях. Но аз зная това, Ори. Заедно брат ми и сестра ти ще преодолеят трудностите много по-лесно от другите. Те се обичат, а и имат късмета да произхождат от две семейства, свързани с дълбоко приятелство.

Думите отекнаха в стаята, сред рафтовете с книги. Джордж отиде до шкафа с уискито. Изведнъж помръкна, надеждата му се изпари. Ори се мръщеше.

За трети път в стаята надвисна тягостна тишина. Най-накрая се чу:

— Добре.

Джордж извади пурата от устата си. Боеше се, че не е чул добре.

— Ти каза...?

— Добре — повтори Ори. — Винаги съм те мислел за твърде неразумен. Но в повечето случаи си бил прав. Мисля, че Брет и Били заслужават шанс. Да им го дадем.

Джордж нададе вик и подскочи от радост. После се втурна и отвори вратата.

— Повикай някой от слугите си. Изпрати го веднага в Чарлстън. Зарадвай нещастната девойка.

Ори излезе. Написа разрешение на Къфи. Изненада се колко добре се чувства; както някога като момче, изпълнен с най-обикновена радост, каквато не бе изпитвал от години.

Когато се върна в библиотеката, Джордж го поздрави с шеговито-сериозен тон за неговата сговорчивост. Чуха как конят на Къфи потегля и започнаха да си обменят новини. Джордж говореше за Констанс и децата. Ори му описа изненадващото оттегляне на Мадлин, явното влошаване на здравето ѝ. После Джордж повдигна въпроса за „Звездата на Каролина“.

— Говорих с Купър, както ти казах. Признавам, че ми е трудно да приема мисълта, че ще изгубя два милиона долара.

— Купър би могъл да ти се изплати до цент, ако ликвидира всичко. Но мисля, че не иска да го направи, защото това означава да признае неуспеха си.

— Макар самият той да казва, че корабът не може да бъде завършен? Е — Джордж повдигна рамене, — мисля, че му се

възхищавам. Или по-скоро бих му се възхитил, ако делът ми бе по-малък. Каква мръсна каша забъркахме всички ние.

— Както старите хора винаги се оплакват — измърмори Ори.

— Да не искаш да кажеш, че сме стари?

— За теб не знам. Но аз съм.

— Мисля, че и аз. Противна мисъл. — Джордж дъвчеше пурата си. — Клечо, хайде да се напием.

Лицето на Ори светна, като чу отново прякора си. Никога нямаше да се върнат онези щастливи, светли дни в Академията, но поне те двамата можеха да си го представят. Защо старите мъже да не се утешават с такива игри? Светът потъваше в мрак.

— Мечо, позволи ми — каза той, стигнал пръв до уискито. — Станал съм специалист по пиянството.

Двамата се засмяха, сякаш това беше шега.

Същия следобед, когато Джордж пристигна в Монт Ройъл, делегатите на конгреса пътуваха с влака от Кълъмбия за Чарлстън. Опасността от едра шарка в столицата задвижи нещата по-бързо. Така Хънтун се прибра вкъщи по-скоро, отколкото Аштън очакваше. Но както повечето жители на града, и тя се вълнуваше от важните дебати, които скоро щяха да започнат в Институт Хол. Освен това преливаше от радост, че нейният съпруг лично ще участва в тях. Той сигурно щеше да се издигне в новата държава, а заедно с него щеше да се издигне и тя.

Сега бързаше да привърши тоалета си, за да може да отиде на първата среща в залата на Мийтинг Стрийт. Внезапно Брет врхлетя в спалнята ѝ без предупреждение.

— О, Аштън, имам прекрасна новина. Къфи пристигна снощи. Джордж Хазард е вкъщи...

— Какво иска? Да се надсмива на патриотичните ни дебати ли?

— Не бъди зла. Дошъл е да говори с Ори за Били и мен. И познай какво...

Лека вълна на гняв започна да се надига в Аштън и да ѝ разваля настроението.

— Не мога — каза тя, като оправяше една къдрица пред огледалото.

— Ори промени решението си. Били и аз можем да се оженим, когато поискаме.

Аштън се страхуваше, че ще чуе точно това. Събра всичките си сили, за да не се разкрещи от яд. Брет продължаваше да дърдори.

— Изпратих Къфи да занесе добрата новина в укреплението. Не мога да повярвам. Нещата най-после се уредиха.

— Толкова се радвам за теб.

За първи път на Аштън ѝ бе толкова трудно да се усмихне. Но все пак го направи. После прегърна сестра си и я целуна по бузата. Брет бе твърде развълнувана и задъхана, за да долови гневния блясък в очите на по-голямата си сестра. Иначе играта на Аштън бе безупречна.

— Трябва да поговорим за сватбата — каза Аштън, като се отправи към вратата. — Ще бъде чудесно да ти помогна в подготовката. Но трябва да почакаме ден-два да свърши конгресът. Честна дума, никога не съм виждала Чарлстън толкова оживен...

И излезе, изпълнена с ревнива омраза и още по-твърдо решение да се бори срещу Били Хазард и сестра си с всички средства.

В Институт Хол бе тихо, атмосферата бе напрегната. Зрителите от претъпкания балкон се напругаха да чуят доклада на комисията, която трябваше да изготви декрета за отцепването.

Два дни бяха изминали от пристигането на делегатите. Правеха се предложения, поправяха се, обсъждаха се. Специалните наблюдатели, изпратени от щатите Мисисипи и Алабама, бяха посрещнати с тържествена церемония. Но сега, на дваайсети след обед, делегатите стигнаха до същността на въпроса. Уважаемият г-н Инглис, председател на комисията, взе думата, за да прочете проекта.

Купър седеше на първия ред на балкона с лакти, опрени на парапета пред него. И от двете страни го притискаха. Погледът му шареше по партера — спираше се ту върху бившия губернатор Джиет, ту върху сенатора Честнът, после върху розовото лице на Хънтун, който се усмихваше като някакъв ангел — убиец.

Половината от зрителите на балкона бяха жени. Повечето носеха шапки със знака на отцепниците. Вдясно, но по-далече от Купър, Аштън наблюдаваше заседанието с изпотено чело и отворена уста. Сякаш изживяваше нещо далеч по-земно от прочитането на една прокламация. Купър смяташе, че изражението ѝ е не само учудващо, но и противно.

„Ние, гражданите на щата Южна Каролина, събрани тук...”

Той слушаше, макар да нямаше желание. Разклоненията на документа бяха толкова много, че можеше да ти се пръсне главата. Щеше ли утре да има две пощенски системи в страната? Две банкови системи следващата седмица? Хората изглеждаха безгрижни, сякаш това не ги засягаше. Когато постави тези въпроси пред двама местни финансови лидери, те го погледнаха отначало озадачено, а после враждебно. В очите им се четяха думите: „Горкият стар Мейн. Луд както винаги.“

„... по силата на която декретът, приет от нас на 23 май 1788, чрез който се ратифицира Конституцията на Съединените щати...”

Бавно и тъжно Купър обходи с поглед партера. Почти без изключение хората, които защитаваха тази кауза, бяха известни. Интелигентни и преуспели мъже. Разбираше гнева им, който се бе породил поколения назад. Но никога не можеше да приеме средствата, които бяха избрали, за до го излеят.

„... всички закони и разпоредби на Общото събрание на този щат, ратифициращи поправките в гореспоменатата Конституция, се отхвърлят...”

Зрителите, които го притискаха от двете страни, викаха и ръкопляскаха. Той разпозна някои от тях — един чиновник от митницата, съпругата на свещеника. Трудно бе да се каже кой викаше по-силно. Купър се облегна на парапета със скръстени ръце, с което си спечели смразяващи погледи.

„... чрез който съюзът между Южна Каролина и останалите щати, съществуващ под името Съединени американски щати, се прекратява.”

Настъпи ад. Всички на балкона се изправиха, сякаш някой им даде знак. Купър остана седнал. Чиновникът от митницата го сграбчи.

— Стани, по дяволите.

Купър хвана китката на мъжа и се освободи от ръката му привидно спокойно. Но мъжът потръпна. Купър остана за миг втренчен в него, после отново погледна към партера.

Потупваха се по раменете, стискаха си ръцете, шумно се поздравяваха. Не можеше да проумее масовата им заблуда. Как, за Бога, биха могли щатът или Югът да съществуват отделно? Как би могло да има един континент, един народ и две правителства?

След като засвидетелстваха одобрението си за работата на г-н Инглис и неговата комисия, което продължи доста дълго, делегатите и зрителите се успокоиха. Декретът бе приет без обсъждане, със сто шейсет и девет гласа „за“ и нито един „против“. Щеше да бъде подписан и подпечатан същата вечер.

Когато направи това съобщение, Институт Хол отново се взриви. Купър въздъхна и стана. Като си проправяше път по претъпканата пътека, видя само няколко мрачни лица. Едното от тях бе на Л. Дж. Петигрю, известен чарлстънец и бивш адвокат, високо ценен

заради постиженията и фамилните си връзки. Погледите им се срещнаха за миг, като на опечалени при погребение.

Купър се втурна навън, едва сдържайки гнева си.

Вечерята на Трад Стрийт мина тъжно. Сутринта Ори бе довел Джордж от Монт Ройъл, за да присъства на дебатите в Институт Хол. Но не бяха успели да влязат. Ори изглеждаше не по-малко съкрушен от Купър заради отцепването. Джордж не виждаше смисъл да повтаря прогнозата си, че Федералното правителство няма да се съгласи на това.

Брет бе потисната от мисълта за евентуалните последици на декрета върху нейното бъдеще. Поделението Маултри бе поставено в бойна готовност, в случай че неизбежните демонстрации прераснат в насилие. Нямаше да види Били тази вечер, а и не знаеше изобщо кога ще го види.

По улиците не спираха виковете и оркестровата музика, започнали още след обед. След вечеря врявата се засили. Из целия град биеха камбаните. Униинето в къщата бе направо непоносимо. Купър посегна да вземе шапката си.

— Е, господа, подписах го. Това е исторически момент, да излезем ли да погледаме как Чарлстън празнува собствената си гибел?

— И ние ще дойдем — каза Джудит и донесе шала си и този на Брет. Никой не им възрази.

Когато петимата излязоха от къщата и свиха към Мийтинг Стрийт, артилерийският огън започна.

Празнуването на победата на Линкълн бе най-обикновена репетиция в сравнение с това. Тесните улици гъмжаха от народ. Бе почти невъзможно да се върви по-бързо по дървените тротоари. На по-малко от метър от Джордж и Мейнови гръмнаха няколко фишека. Джудит изпищя, притисна ръка до гърдите си и се опита да се усмихне.

Продължиха нагоре от едната страна на Мийтинг, после се върнаха обратно по другия тротоар. По прозорците имаше светлини и украса. Бяха нарисували флагчета с палмови гербове, плакати с портрети на Геймкок, Блатната лисица Марион и Джон Калхун и украса по фасадата на Институт Хол. Варели с горяща смола къпеха

улицата в ярка червена светлина. Огнена ивица се изписа на небето зад купола на „Сейнт Майкъл“ и после се пръсна в множество бледи звездички. Скоро цялото небе сияеше от фойерверките.

Оръдия гърмяха. Оркестри свиреха. Тълпата се дръпна назад, смачквайки празнуващите, за да направи път на „Пазителите на Ашли“, една от многото групи доброволци, които маршируваха тази вечер.

Як германец вървеше слепешката, развявайки плакат, на който пишеше:

Ура!

Съюзът е ПРЕКРАТЕН!

— Чудесно, нали? — извика той, като дъхна на ракия в лицето на Купър. — Но твърде дълго го чакахме. Твърде дълго!

Позеленял от гняв, Купър измъкна плаката от ръката на мъжа. Счупи дървената летвичка, на която бе закачен, и го скъса на парчета. Джудит пребледня.

Някои от минувачите напсуваха Купър. Един-двама започнаха да го бутат. Ори застана до брат си и отвърна на натиска. Също и Джордж, който се изправи лице в лице с доста по-висок от него мъж.

— Аз съм гост в този град, но ще ме запомните, ако не продължите пътя си.

Ори се засмя. За миг годините като че ли се върнаха назад и му се струваше, че гледа и слуша младия кадет Хазард от Уест Пойнт. Тези, които се бутаха, отминаха, както и германецът.

Във въздуха се носеше миризма на барут, парфюм и пот. Небето грееше със сини и бледожълти светлини. Артилерийският огън заглушаваше всякаква музика, от време на време се чуваха удари на барабан и дрезгави тонове на хорна.

— Мисля, че никога не съм те виждал по-разярен — каза Ори на по-големия си брат.

Купър изведнъж застана отпред и препречи пътя на четиримата, които толкова обичаше. Ако някой би могъл да разбере пронизващата го болка, това бяха те.

— Защото ненавиждам положението, в което ме поставиха с проклетата си прокламация. Изведнъж се оказа, че не знам как трябва да реагирам. На кого трябва да служа. Мразя да се чувствам като предател на щата, който съм обичал цял живот. Но не мога да стана предател и на нацията, за нищо на света. Съюзът се разпада. За Бога...

— Купър, езикът ти... — прошепна съпругата му, без никой да я чуе.

— ... дедите ми са проливали кръвта си за този Съюз! Ако вие не се чувствате разкъсани на парчета... Почакайте. Тия проклети глупаци още не знаят какво са направили. На себе си, на синовете си, на всички нас. Още не знаят!

Пребледнял, той се завъртя и тръгна напред. Силуетът му се утрояваше в прорязаната от огънове нощ. Брет се опитваше да успокои Джудит, която не се шокираше лесно, но сега бе вцепенена. Ори вече изпитваше объркването, за което Купър говореше.

Джордж го заболя главата от артилерийския огън. Като че ли чуваше само гърмежите, без веселите викове и смеха. Сети се за Мексико. Спокойно можеше да притвори очи, да гледа сградите, окъпани в огнена светлина, и да си представи, че войната в Чарлстън вече е започнала.

Край Ори преминаваха лица. Лица, разкривени от плам и страст. Облещените очи, зяпналите уста губеха човешкия си вид с всеки миг. Необузданите чувства превръщаха обикновеното лице в гротескно, а такива бяха почти всички лица, които се мяркаха пред очите му.

Брет се притисна към Ори и се вкопчи в ръката му, явно уплашена от хората, които ги блъскаха. Купър и Джудит ги следваха плътно, а Джордж вървеше най-отзад, нащрек като охрана. Сега никой не ги забелязваше.

Ори видя трима надути младежи от града, които ръгаха един стар негър с бастуните си. После изляха върху него съдържанието на големите си бирени халби, купени от бара на хотела. Видя и един уважаван член на Методистката църква, от чийто джоб се подаваше бутилка. Мъжът се бе хванал за един железен, черен кол за връзване на коне и повръщаше на улицата. Видя също и съпругата на един бижутер

от Мийтинг Стрийт да се прегръща с някакъв непознат в един тъмен вход. Навсякъде цареше самозабрава.

Такива бяха и лозунгите, които проглушаваха ушите му или се четяха по разветите плакати и копринените знамена, явно направени за кратко време. Трима мъже с развято знаме профучаха по тротоара. Ори трябваше да се наведе и подкани и другите да направят същото, а надписът на знамето гласеше:

„Правата на Юга не трябва да се потъпкват!“

Знамето отмина и Ори се изправи. Почти веднага видя Хънтун, който бързаше след знаменосците.

— Добър вечер, Ори.

Съпругът на Аштън докосна шапката си, очебиенно украсена със синя кокарда, с каквито бе пълно тази вечер. Вратовръзката на Хънтун бе развързана, а ризата му висеше под жилетката — необичайно за един изискан мъж.

Но нощта бе необикновена и това личеше от широката усмивка на Хънтун, която не му беше присъща.

— Харесва ли ви празникът?

Въпросът бе отправен и към петимата и в него имаше известна злост. Главно заради Купър — помисли си Ори.

— Всъщност не — отговори той. — Не обичам да гледам как почтени хора се правят на глупаци.

Хънтун не се хвана на въдицата.

— Бих казал, че празникът върви нормално, а малко прекаляване е напълно разбираемо. Обявихме свободата си пред света. — Погледът му се насочи към Брет. — Разбира се, новата ни независимост поставя въпроса за федералното имущество. Митницата, Арсенала, фортовете. Сега организираме една група от пълномощници, които ще се обърнат по този въпрос към Бюкенън. Предаването на имуществото на новата суверенна държава Южна Каролина сега е задължително.

Джордж застана до Брет.

— Ами ако старият Бюк не вижда нещата точно така?

Хънтун се усмихна.

— Тогава, господине, ще разрешим въпроса с други средства.

Той отново докосна шапката си и продължи, като се сля с многобройната тълпа, скандираща: „Правата за Юга! Правата за Юга! Правата за Юга!“

Брет наблюдаваше Хънтун, докато се изгуби от погледа ѝ. Ори усети как тя се вкопчи по-здраво в него.

— Той каза това за укрепленията заради Били, нали?

Купър чу думите ѝ.

— Не се и съмнявам. Човещината у Хънтун е в доста оскъдно количество, ако изобщо я има.

Те отново погледнаха към него, от другата страна на Мийтинг Стрийт, където той си проправяше път по стълбите на „Милс Хаус“, а после се обърна да огледа бурната улица от най-високото стъпало. Очилата му отразяваха пламъците, изскачащи от един варел на тротоара. „Очи на усмихнат демон“ — помисли си Ори. Още един тревожен образ сред многото други.

Той се сети за майор Андерсън там, във Форт Маултри. В Мексико познаваше Андерсън по физиономия и по всеобщото мнение за него. Прекрасен офицер, съвестен и способен. Как ли се чувства сега? На чия страна ще застане в идните месеци? На страната на робовладелците от родния му Кентъки или на страната на армията?

Толкова много американци, толкова много офицери от Уест Пойнт сега бяха поставени на изпитание. Бяха принудени да вземат решение на чия страна да застанат. Ори почти би повярвал, че светът е попаднал в ръцете на някаква зла сила.

— Както го нарече ти, Купър, исторически момент — каза той. — Хайде да се прибираме.

Унили и мълчаливи, те си тръгнаха.

В Батарейта, сред потните и крещящи гуляйджии, които я мачкаха, Аштън изведнъж се почувства страшно възбудена. Сякаш тълпата създаваше някакви силови течения, които се вливаха в земята, после се издигаха обратно и я обземаха цялата отдолу нагоре. Тя бе замаяна и задъхана от тайнствената възбуда.

Както винаги, тя не бе развълнувана от прилив на патриотизъм, а от нещо много по-важно — големия шанс. Клетвите, заплахите и лозунгите бяха родилните викове на една нова нация. Според Джеймс и други щати памукопроизводители щяха да последват примера на Южна Каролина и много скоро щеше да се сформира ново

правителство. Той щеше да играе важна роля в него. Само въпрос на седмици беше де се сбъдне една дълго бленувана мечта.

Нова серия от фойерверки огря лицето ѝ с червена светлина. Ракети профучаха нагоре към небето и се пръснаха над остров Съливан, като за миг осветиха укрепленията на форта. Лицето ѝ се изкриви.

В съзнанието ѝ, изцяло заето от образа на Били Хазард, изведнъж се появи също толкова познато лице, което погледът ѝ улови само на няколко метра от нея.

— Форбс!

Тя хвана здраво шапката си и започна да си проправя път към него.

— Форбс!

— Госпожо Хънтун — каза той с преувеличена любезност, както винаги, когато се срещаша на публични места, и се поклони. Тя усети дъха на уиски, примесен с мъжката му миризма. Това я възбуди още повече, но вечерта не бе подходяща за такива удоволствия.

— Форбс, трябва спешно да поговорим — прошепна тя. — Утре... колкото е възможно по-скоро. Ори даде зелена улица на Били и сестра ми да се оженят. Не мога да понеса това. Няма да го допусна.

Само преди миг Форбс Ламот изглеждаше весело пиян. Но сега устата му се сви като цепнатина. Нови ракети се извисиха към небето, изстрелите и камбанният звън заглушаваха всичко. Той трябваше да се наведе по-близо до нея, за да чуе какво му казва.

— Южна Каролина предприе действия. Мисля, че е време да го направим и ние.

На лицето му отново се появи спокойната и заспала усмивка.

— Да, наистина — промърмори той. — На твое разположение съм.

Сутринта на 25 януари 1861 капитан Елкена Бент пристигна в Нови Орлеан. Той бързаше към Вашингтон, единственото място, което можеше да нарече свой дом. Бе уредил преместването си точно навреме. Ситуацията в страната бе критична и се влошаваше с всеки изминал ден. Той бе сигурен, че в Министерството на войната подготвяха списъци за повишения и реорганизации във връзка с предстоящия конфликт. Дори и да не беше така, скоро щяха да започнат — когато този страхливец Бюкенън напусне Белия дом.

Днес Бент беше с нов и скъп граждански костюм. Купи си го в Тексас веднага след като реши да остане в Нови Орлеан за двайсет и четири часа. Не би било разумно да се развява с военна униформа в такъв проюжно настроен град. Знаеше от сигурен източник, че Луизиана скоро ще се отцепи и ще се присъедини към останалите пет щата, които вече напуснаха Съюза. На Север ги наричаха „Гълф Скуодърън“. Звучеше му военно, войнствено. Това му харесваше.

Като се разхождаше по Биенвил, долови аромат на горчиво кафе. Хубавото кафе беше едно от светските удоволствия на града и той възнамеряваше да го опита по време на краткия си престой.

Смяташе, че се е измъкнал от Тексас в най-удобния момент. И там отцепването бе неизбежно. Освен това оглавяващите Тексаския военен отдел имаха явни симпатии към Юга. Старият Дейви Туигс, началник на отдела, и Боб Ли, който миналата година се върна от Вирджиния, за да поеме командването на Втора кавалерия, бяха двама потенциални предатели.

Имаше и други причини да смята, че се е измъкнал от Тексас точно навреме. Разбира се, оплеска опита да елиминира Чарлс Мейн и едва се отърва от военен съд. Но в навечерието на евентуална война се очертаваха нови възможности за действие срещу Мейнови и Хазардови. Щеше да види какво може да открие в досиетата им във Вашингтон. Тази перспектива уталожи парещата болка от провала.

Бент не бе успял да си отговори на един въпрос. Знаеше ли Чарлс истинската причина за неговата враждебност? Изглеждаше малко

вероятно да не е узнал досега. Чарлс и онзи проклет Ори Мейн трябва да са си писали по въпроса. В тези писма отношенията на Бент с Ори и Джордж Хазард сигурно са били разкрити. Ако по някаква случайност не е имало такава кореспонденция, тогава истината положително щеше да излезе наяве, когато Чарлс си дойде в отпуск.

Щом Мейнови научеха за нестихващата жажда за мъст у Бент, то и Хазардови щяха да научат. Но той все още виждаше шанс за себе си. Членовете и на двете фамилии щяха да предположат, че желанието му ще отслабне или ще се изпари във вихъра на войната. Точно това погрешно предположение щеше да ги погуби.

По преценка на Бент за ситуацията в страната военните действия не можеха да се избегнат. Чарлстън щеше да бъде искрата. В деня след Коледа малкият гарнизон на Андерсън тайно се бе подготвил и през нощта се бе пренесъл с кораб във Форт Съмтър, като бе повредил оставените в Маултри оръдия и изгорил колесниците. В резултат сега палмовият флаг се вееше над цялото федерално имущество в и около Чарлстън, с изключение на форта, в който бе разположен гарнизонът на Андерсън, в центъра на пристанището.

Хората на Андерсън все още можеха да купуват прясно месо и зеленчуци от пазарите в Чарлстън. Но в града прииждаха войници от щата. Те бяха изпратени да преустройват оръдията в Маултри, Пинкни и Джонсън.

Във Вашингтон през последните седмици старият Бък прочисти кабинета си от всякакво южно влияние и възприе по-твърда позиция. Отказа да приеме представителите на Южна Каролина, които бяха дошли по въпроса за предаването на укреплението Съмтър и изпрати меморандумите им в архива, без да ги прочете.

На 9 януари напрежението между двете противопоставени сили достигна критична точка. Бюкенън бе изпратил подкрепление в Чарлстън. Корабът „Звездата на Запада“ пристигна с храна, муниции и шейсет войника. Когато премина граничната линия, кадетите от Цитаделата откриха огън от пристанището.

Батарейта на Андерсън не отговори на огъня, за да защити пристигащия кораб. След като го уцелиха в корпуса, „Звездата на Запада“ веднага пое курс към открито море и инцидентът приключи. Но във Вашингтон препирните между правителството и следващата делегация от Южна Каролина продължиха.

Преди няколко дни Дейвис и някои други сенатори от Гълф Скуодърн напуснаха зданието на Конгреса след прощални речи, в които добре изиграната сантименталност трябваше да скрие измяната им. Сутринта Бент чу на пристанището, че Дейвис и още някои ще се събират в Монтгомъри, Алабама, за да сформират ново правителство.

Как би могло това правителство да избегне конфликта с Вашингтон? Старият Бък скоро си отиваше, но този особняк Линкълн, който щеше да дойде след него, макар да бе склонен на отстъпки по въпроса за робството, изглеждаше безкомпромисен по отношение на запазването на Съюза. Войната приближаваше. Бъдещето изглеждаше чудесно.

В такова настроение Бент се изкачи по красивите стъпала от черно желязо и почука на вратата на заведението, препоръчано му от един господин, с когото пътуваха заедно. Когато му отвориха, той се представи под чуждо име.

Два часа по-късно огромен, свиреп негър го завлече полуоблечен в стаята на съдържателката, бутна го в един плюшен стол и застана на вратата да чака решаването на спора.

— Сто долара е безумие! — заяви Бент, като си прибираше ризата и си закопчаваше ръкавите. Ето едно място, където авторитетът на униформата би могъл да му послужи.

Мадам Конти, в тъмносинята си копринена рокля с избродирани пауни, изглеждаше спокойна и отпусната зад величественото си бюро. Тя бе едра, солидна жена около шейсетте. Чисто бялата ѝ коса бе изящно направена. Носеше много пръстени. В малко месингово съдче тлееше тамян. Ориенталските предмети бяха станали мания, откакто ескадрилата на Пери бе влязла в Йедо Бей, Япония.

— Въпреки всичко, господин Бентън, трябва да платите сто долара. Младо момиче като Отил има надценка. — Жената погледна някакво листче хартия. — Освен това вие сте поискали няколко, ах, специални услуги. Мога да ви кажа цените им, в случай че са ви убягнали. Тя не ви ли каза за надценката?

— Разбира се, че не.

Мадам Конти вдигна рамене.

— Пропуснала е. Но това не променя цената.

— Отказвам да платя, по дяволите. Отказвам и толкоз.

Мадам Конти отговори на този изблик не с гняв, а с благосклонна усмивка. Отмествайки поглед от него, тя каза:

— Какво ще правим с него, Помп?

— Ще продължаваме да се държим с него като с джентълмен — избоботи негърът. — Ще видим дали няма да промени решението си.

Капки пот избиха по горната устна на Бент. Той долови заплашителната нотка в думите на негъра. Направи усилие поне външно да запази самообладание. Усмивката на мадам Конти не помръдна.

— Налей на нашия гост малко шампанско. Може да му помогне.

— Не, няма да ми помогне — каза Бент.

Тя се изсмя и поиска втора чаша за себе си.

Този път Бент се въздържа да отговори, опитвайки се да измисли следващия си ход. Явно не можеше да излезе със сила от бордея, нито пък възнамеряваше да се опитва. Остави нещата за малко на самотек, като прие чаша превъзходно френско шампанско от Помп. Глътна го и подаде чашата си за още. Мадам Конти кимна на негъра в знак на съгласие.

Шампанското имаше успокояващ ефект. Бент започна да забелязва елегантния офис. Върху червените тапицирани стени висяха множество големи картини, ефектно осветени от покрити газови лампички. Една от тях изобразяваше весели ловци върху сал по река.

— Това е моята гордост — заяви жената. — Един западняк на име Бингъм я нарисува.

„Гордостта ти не е на място“ — помисли си Бент, гаврътвайки почти цялата чаша с шампанско. Зад лявото рамо на мадам Конти видя портрет на млада жена. Чертите на красивото тъмнокосо създание му изглеждаха познати, но не можеше да се сети откъде.

Мадам Конти забеляза интереса му.

— Възхитителна е, нали? Преди много години работи тук за известно време. Беше дори по-красива от малката ми Отил. И много по-скъпа.

„Кучка — помисли си той. — Няма да спре да ми натяква за сметката.“

После изведнъж се сети къде е виждал екзотичното лице от картината. На една от семейните дагеротипни снимки на Чарлс Мейн.

Не, момент. Жената със съблазнителната усмивка от картината не бе онази креолка красавица, която бе видял на снимката в Тексас. Приликата беше огромна, но не пълна. Може би бяха сестри?

— Коя е тя, мадам?

Гривни със скъпоценни камъни блеснаха и издрънчаха, когато белокосата жена отпи от шампанското си.

— Не виждам защо да не ви кажа. Беше бедно момиче, което много се издигна преди смъртта си. Напусна ме, за да се омъжи за един много богат и влиятелен човек от Нови Орлеан и да заживее почтен живот.

— Оттенъкът на кожата ѝ е възхитителен. Художникът е бил вдъхновен.

— Само от това, което е виждал пред себе си.

— Искате да кажете, че това е бил естественият цвят на кожата ѝ?

— Да, г-н Бентън.

— Очарован съм. Това е прекрасен, романтичен образ... — Наведе се леко напред. Ловък интригант, той умееше майсторски да се преструва, когато е необходимо. — Как завърши нейният живот, мадам, ако знаете и ако не е тайна, разбира се?

Тя завъртя стола си, гледайки картината с обич.

— На скъпото ми момиче и любящия ѝ съпруг им се роди дъщеричка, но уви, красивата майка умря. След време, преди да почине и той, бащата трябваше да изпрати детето надалеч, за да се омъжи. Тя беше бяла като нас, но някои хора в този град знаеха историята на майка ѝ.

Значи такава е връзката — майка и дъщеря. Бент не можеше да откъсне очи от картината.

— И знаеха, че детето не е французойче или испанче, а че в жилите му тече негърска кръв. Преди години на красавиците със смесена кръв не се гледаше с лошо око. Но сега е друго. Този шум около робството промени нещата. Днес — тя повдигна изразително рамене и се усмихна меланхолично — дали си една осма негър с почти бяла кожа или си черен негър; няма никаква разлика. Какво има, господин Бентън?

Ръката на Бент бе потреперила и бе разлял шампанско върху красивия килим.

— Без да искам, мадам. Моля за извинение.

Извади кърпичката си и се наведе да избърше петното, което беше доста трудно поради големия му корем.

Дъщерята на някаква черна курва сред тия надуты Мейнови? Те явно нищо не подозираха. Нито една жена, в чиито жили тече негърска кръв, не би била допусната да застане за групова снимка заедно с господарите на плантацията. Каква ценна информация. Той не знаеше кога и как щеше да я използва, но беше сигурен, че ще го направи.

— Мадам, вие сте напълно права. Шампанското действа успокояващо. — Влажното му лице сияеше. — Услугите на младата дама бяха повече от задоволителни и беше грешка от моя страна да се пазаря за цената. Ще платя до цент. Дори бих искал да ѝ дам приличен бакшиш, ако позволите.

Мадам Конти размени поглед с големия негър, който от няколко минути си чистеше ноктите с един дълъг нож. Когато му даде знак, той скри ножа.

— Но разбира се — каза тя и кимна любезно.

Над Тексас валеше студен дъжд. Потиснат, Чарлс Мейн гледаше как качват и последния куфар при другите във военната линейка. Куфарите бяха на полковник Ли.

Преди пет дни, на 8 февруари, Чарлс и двама редника напуснаха Кемп Купър с бързи съобщения за командира на полка. Пропътуваха двеста шейсет и шест километра в такова гнусно време, за да узнаят, че Ли е освободен и призован обратно във Вашингтон по пряка заповед на генерал Скот. Без съмнение Скот искаше да разбере какви са намеренията му и на кого ще служи.

Отпътуването на Ли беше още едно доказателство за хаоса, който наставаше в страната. Въпреки че такива важни гранични щати като Тенеси и Вирджиния, родният щат на Ли, все още не бяха се присъединили към отцепническото движение, от първи този месец Тексас вече не фигурираше в Съюза — противно на песимистичното мнение на губернатора Хюстън.

Докато Чарлс пътуваше със съобщенията, в Алабама бе сформирано ново Конфедерално правителство. Джеферсън Дейвис бе временен президент и бе изготвен проект за временна конституция.

Новоизбраният президент Линкълн пътуваше на изток от Илинойс с влак. Той трябваше да спира често по пътя и да държи изтощителни речи пред избирателите. Във Вашингтон сенаторът Критъндън бе направил отчаяни компромисни предложения относно робството, но усилията му се провалиха. След като всички щати — памукопроизводители се бяха отцепили, сега бе лесно за Сената да приеме Канзас като свободен щат в Съюза.

През това време гарнизонът на майор Андерсън се спотайваше във Форт Съмтър, обграден от батареи и артилерийски части на Южна Каролина, които само чакаха искрата. Чарлс често се питаше дали Били е още във форта. Андерсън бе изпратил някои от своите хора във Вашингтон със съобщения или молби за инструкции. Може би Били е сред тях. Чарлс се надяваше и се молеше приятелят му да излезе от форта жив.

В Тексас граничните постове кипяха от подозрения и слухове за предстоящи смени в командването с мобилизирани военни от щата или с тексаски щурмоваци. Въпреки че бе известен като симпатизант на Юга, генерал Туигс четири пъти се бе обръщал към Вашингтон за заповеди. И всеки път бе получавал неясни и безсмислени отговори.

Случката, изнесена в един вестник в Сан Антонио, сякаш синтезираше смута в армията. През януари един от най-уважаваните възпитаници на Военната академия — Пиер Борегард, бил назначен за неин директор. След по-малко от седмица бил свален от поста си, защото отцепването на Луизиана го направило подозрителен. Хора, които заедно бяха проливали кръвта си в Мексико, бяха делили хляба си, години наред се бяха опирали един на друг в трудностите, сега се гледаха като потенциални врагове, способни на всякакво предателство. Това потисна Чарлс, който все още не бе взел решение и не бе направил избора за своето бъдеще.

Сега чакаше Ли в дъжда с още девет други офицери. Най-накрая полковникът се появи с пелерина и фуражка. Един по един офицерите пристъпиха напред да го поздравят и да му пожелаят на добър час. Чарлс бе последен, тъй като пристигна последен и беше най-млад.

— За мен бе чест да служа с вас, господине.

— Благодаря, лейтенанте.

— Желая ви приятно пътуване.

— Не ми харесват обстоятелствата, които го налагат. Но все пак ще ви кажа следното. Вие сте добър офицер. Всичко друго може да се промени, но не и това.

— Благодаря, господине.

Ли тръгна. Вътрешното объркване на Чарлс го подтикна да наруши протокола.

— Полковник?

Ли спря до линейката и се обърна.

— Да?

— На чия страна ще застанете, господине? На Севера или на Юга?

Ли поклати глава.

— Никога не бих могъл да насоча оръжие срещу Съединените щати. Но ако се наложи да взема пушката, за да защитавам родната си Вирджиния? Честно казано, надяхах се да избегна този въпрос. Мислех, че президентът Бюкенън ще възстанови хармонията между отделните групировки, като се опре на любовта към родината, но той не успя. Мислех си, че влиянието на християнството върху чувствата ще разреши проблема за робството, но и то не можа. Аз самият притежавах роби и съвестта ме гризеше за това. Тази институция ще отмре. Трябва да отмре. Що се отнася до отцепването, според мен то си е чиста революция. И в този момент хора, достойни в повечето отношения, са сформирали правителство, уповаващо се на отцепването и робството, така че не съм сигурен за бъдещето, а и не знам какви ще бъдат моите реакции.

Под дъжда лицето на Ли изглеждаше измъчено.

— Само в едно съм сигурен. Независимо от това, как би ви отговорил всеки мъж или жена, мисля, че понеже позволихме на екстремистите да сторят всичко това, резултатът ще бъде един — разбити сърца. Довиждане, лейтенанте.

Той закрачи тежко към предната част на линейката и се качи до шофьора. Колата се заклати напред през калта и бързо изчезна в мрачната далечина.

Чарлс тръгна обратно към оградата. Размишлявайки за собственото си объркване, той можа да стигне само до едно заключение — че Ли е прав. И Северът, и Югът щяха да страдат, докато този ужас не свърши.

Два дни по-късно в Сан Антонио старият Дейви Туигс предаде всички федерални позиции на щатските сили в Тексас. Поддръжниците на Съюза бяха подканени да тръгнат за пристанищата на Залива и ги увериха, че ще бъдат в безопасност, макар никой да не можеше да каже колко дълго ще трае тя.

Чарлс се върна от Форт Мейсън в Кемп Купър час преди напускането на съюзния контингент. Хората бяха под командването на капитан Карпентър, Първи пехотен полк. Някои бяха на коне, други пеша.

Мръсен и изтощен от дългата езда, Чарлс наблюдаваше охайците от Единайсета рота, които яздеха по двама. Сред тях бе сержант Танен, който участваше в престрелката при фермата на Ланцман. Чарлс се бе застъпил за неговото повишение. Танен видя тези, които остават, наведе се наляво и се изплю.

— Който остава, не е достоен да носи военна униформа. — Каза го достатъчно силно, за да го чуят всички.

— Какво казахте, сержанте? — извика Чарлс.

Танен извърна очи.

— Казах, че ако останете, значи сте страхлив предател.

— Изглежда, са ми отнели ранга — рече Чарлс, като си свали огърлието от мечи нокти, а после и мръсната, почерняла от пот кожена риза. Преди някой да успее да реагира, той вдигна револвера си и го подаде на един войник от Алабама, който стоеше до него.

— Никой да не се меси.

Алабамецът се ухили, кимна и хвана още по-здраво револвера. Чарлс се приближи към коня на Танен.

— Вие ми помогнахте веднъж. Аз ви бях благодарен. Но последната ви забележка сложи край на това.

Танен го погледна отвисоко.

— Добре. Майната ви.

Чарлс посегна към него. Танен се опита да го удари през лицето с юздата. Чарлс хвана юздата и я уви около лявата китка на сержанта. Конят започна да подскача.

Танен извади ножа си. Чарлс го изтръгна и го метна надалеч. После свали охайеца от седлото и го би, докато носът му не заприлича

на размазан домат. Дишайки тежко, той се обърна към другите, които напускаха.

— Вземете го, ако ви трябва. Ще убия следващия, който ме нарече предател.

Отмести крака си от гърба на Танен и остана с ръце на кръста, докато метнаха Танен по корем на един кон. Не след дълго поддръжниците на Съюза си тръгнаха.

Час по-късно Чарлс написа оставката си. После си приготви багажа. Тъй като нямаше редовен офицер, който да приеме оставката му и да я докладва във Вашингтон, той заби един пирон на вратата на стаята в казармата и закачи листа на него. Минути след това се отправи към Залива.

Ли можеше да размишлява върху философските тънкости, но бъдещето на Чарлс бе решено много по-просто. Е, добре. Той никога не се задълбочаваше много. Просто си беше скандалджия и войник — ездач. Може би Югът имаше нужда от някой като него толкова, колкото имаше нужда и от философи.

Бе обикнал Тексас, но го напускаше с неприязън. Смяташе робството за глупава система и вероятно загиваща. Но кръвта му го зовеше към къщи. Той пришпорваше коня през целия път към брега.

КНИГА ЧЕТВЪРТА

МАРШ В ТЪМНИНАТА

Казвам ви, че гори пожар. Днес
сложиха запалена факла в храма на
конституционната свобода и, Бог да
ни е на помощ, вече никога няма да
имаме мир.

Адвокат
Джеймс
Петигрю от
Чарлстън, по
време на
празнуването
на
отцепването,
20 декември
1860 г.

Съмтър все повече заприличваше на затвор.

Били беше се настанил във влажна стая с тухлени стени — една от офицерските квартири в укрепената част. Стаята изглеждаше още по-мрачна, защото беше неосветена през повечето време. Гарнизонът почти беше изразходил свещите и кибрита, които госпожа Дабълдей бе купила през януари, един ден преди да замине на север заедно с останалите съпруги на военнослужещите от гарнизона. Били имаше само едно парче от свещ. Палеше го по няколко минути всеки ден, докато добавяше резка към импровизирания си календар — отвесни линии, изчегъртани в стената с късче тухла. През февруари до момента беше отбелязал двайсет и една линии.

Не видя повече Брет. Не беше от онези, които изпращаха в града през няколко дни, за да набавят осолено свинско и зеленчуци. Тези доставки ставаха с разрешението на губернатора Пикинс, по настояване на някои влиятелни господа от Чарлстън.

Други, не по-малко влиятелни, бяха против това, гарнизонът да получава храна и поща и често го повтаряха. Били научи от едно от писмата на Брет, че Рет от „Мъркюри“ настоявал хората от гарнизона да бъдат оставени гладни, докато се предадат. Били подозираше, че губернаторът има същите намерения, но преследва целта си по друг начин. Пикинс не позволи на четирийсет и тримата цивилни зидари и строителни работници да напуснат Форт Съмтър. От само себе си се разбираше, че те щяха да продължат да поглъщат запасите и по този начин да ускорят деня, в който Андерсън щеше да бъде принуден да поиска преговори. Някои офицери открито заявяваха, че губернаторът блъфира и не е упълномощен да издава такива укази. Дабълдей твърдеше, че работниците биха могли да бъдат откарани на брега посред нощ, ако Андерсън действително искаше да се отърве от тях. Все пак той не му го казваше открито и комендантът, който съзнаваше огромния риск при всеки сблъсък с местните власти, не поставяше този въпрос на разискване.

Брет му пишеше, че нарядът, изпратен за запасите, изминавал пътя до пазара на Чарлстън и обратно със заредени мускети. Цели тълпи вървели след войниците и от време на време някой изкрещявал името на Дабълдей. Той бил най-ненавижданият измежду хората от форта, прочут „черен републиканец“. Според нейните предвиждания, ако някога се появил в града, щели да го нападнат и обесят.

Така че Дабълдей си оставаше затворник в пристанището, също както и Били.

Били не оставаше без работа. Когато работниците, които бяха под негова команда, приключиха със зазиждането на неизползваемите прозорци на казематите от втората редица, Фостър им възложи да работят на главната порта. От вътрешната ѝ страна издигнаха дебел каменен зид с един-единствен метален отвор за катинар в средата. Веднага щом направиха стената и отвора, Андерсън нареди да поставят гаубица с десеткилограмови снаряди, която да защитава новия, по-малък вход.

Всички във форта бяха обзети от някакво вцепенение. Работата беше продължителна, а напрежението засилваше обичайната умора. Особено натоварени бяха капитаните Сеймър и Дабълдей. Денем те се редуваха в качеството си на офицери и всеки от тях будуваше през нощ.

Поради сериозността на положението войниците бяха станали по-откровени и не се съобразяваха много с протокола. Това стана явно един следобед, докато Дабълдей и Били наблюдаваха как изтегляха малка шхуна на кей на остров Морис. Шхуната пренасяше метални листове, необходими за облицовка на наклонената дървена фасада на батареята, която строяха в Къмингс Пойнт, на малко повече от километър разстояние.

— Погледнете само! — възкликна Дабълдей. — Даваме им сума ти време да си разположат оръдията и да докарат муниции.

Това беше вярно. Пристанищният форт беше застрашен от артилерия, като се почне от Маултри, който сега беше солидно укрепен с бали памук и чували с пясък, та по целия път до Къмингс Пойнт. Щатските артилерийски батареи се упражняваха редовно. Тъкмо в този момент Били забеляза хора да са тълпят около дузина оръдия,

докато под яркото слънце над тях се развяваха странни знамена с изрисувани палми и пеликани.

Били, както и повечето от гарнизона, смяташе майор Андерсън за свестен и съвестен мъж, макар и вече доста възрастен и прекалено благочестив. Сега се почувства длъжен да се противопостави на критиката, която се криеше в тези думи.

— Ако майорът се опита да спре всичко това, ще хвърли цялата област в истинска война. Аз не бих поел такава отговорност, господине.

— Нито пък аз — сопна се Дабълдей. — Повярвайте ми, виждам колко е сложно, но това не променя факта, че колкото повече се колебаем, толкова повече се засилва рискът.

— Не мислите ли, че мирните преговори ще помогнат? — запита Били. Щатът Вирджиния бе поел инициативата за преговори и експрезидентът Тейлър бе обявил тяхното провеждане в хотел „Уилърд“ във Вашингтон. Някои от по-влиятелните щати обаче, включително Мичиган и Калифорния, бяха отказали да изпратят делегати.

Отговорът на Дабълдей беше рязък.

— Не. Според мен не можем да спасим едновременно и Съединените щати, и робството. — Той удари с юмрук по парапета. — Бих искал майорът да забрави нарежданията си само за час и да ни остави да отслабим тези батареи. В противен случай скоро ще бъдем обградени от огнен обръч.

Огнен обръч. „Подходящо определение“ — помисли си Били, докато гледаше как хамалите продължават да разтоварват шхуната. Оръдията на Южна Каролина бяха обградили Съмтър от всички страни, освен откъм морето. Нима не беше много вероятно някой, воден от импулсите си, ако не от изрична заповед, да даде залп по форта и да сложи начало на войната?

Следващото съобщение на Брет потвърждаваше надвисналата опасност. В Чарлстън предвоенното напрежение се изостряло. Дабълдей и останалите от гарнизона предположиха, че това е причината президентът Дейвис да се отправи енергично към Чарлстънските батареи, за да поеме командването им от името на

новото правителство. Дейвис също така изпрати във Вашингтон официални пратеници на Конфедерацията, за да искат да им бъде предадена спорната собственост.

Няколко нощи по-късно Били научи от самия Андерсън още една изненадваща новина.

— Дейвис изпраща личния си офицер да командва батареите — каза майорът с въздишка. — Борегард.

Бяха застанали край едно от двацет и пет сантиметровите оръдия на стрелковата площадка. Половината от четирийсет и осемте годни за стрелба оръдия на Съмтър бяха инсталирани на открито, а другата половина — долу в казематите. „Нина“ тъкмо преминаваше на около петдесет метра от форта. Това беше един от двата патрулни парахода, които щатът държеше постоянно в пристанището. Стрелците на кърмата познаха Андерсън, извикаха за поздрав и насмешливо дадоха салют. Високият командир с хлътнали очи остана неподвижен.

— Това ли е капитан Борегард от Луизиана? — попита Били.

— Вече е бригаден генерал на Конфедерацията. Когато обучавах артилеристите в Академията през 36–37-а, той беше сред най-добрите ми ученици. Беше толкова способен, че го задържах като помощник-инструктор, след като се дипломира. — Погледът на майора се плъзна по батареята на Къмингс Пойнт, чийто строеж бързо вървеше към края си. — Предполагам, че скоро ще станем свидетели на по-професионално разполагане на много от оръдията.

После Андерсън се извърна, за да погледне подчинения си. Светлината на залязващото слънце, която падаше по покривите и кулите на Чарлстън, ясно очертаваше набразденото му лице.

— Но аз исках да поразпитам за вашата млада дама, лейтенанте. Тя още ли е в града?

— Да, господине. Получавам писма почти всеки ден.

— Още ли имате желание да се ожените?

— О, да, господине, и то голямо. Но точно сега изглежда невъзможно.

— Не бъдете толкова сигурен. Както знаете, капитан Фостър не иска да ви вижда, вас, господата от строителните войски, на фронтовата линия — всички лейтенанти от строителните части се бяха записали доброволно като офицери от охраната, но Фостър бе

забранил това, — така че, щом приключите работата си, ще имам предвид вашето положение.

Обнадежден, Били сякаш полетя. В същия миг обаче една мисъл го върна на земята.

— Това е много любезно от ваша страна, господине, но не бих искал да напускам, ако се стигне до военни действия.

— Няма да има никакви военни действия — прошепна Андерсън. — Ние поне никога няма да започнем първи. Представете ли си каква катастрофа би настъпила, ако американци открият огън по други американци? Никога не бих предприел действия, които да доведат до такъв конфликт, и не се срамувам да заявя, че всяка нощ коленича и моля Бог да ми помогне да спазя обета си.

Контрастът с все по-нарастващата агресивност на Дабълдей беше очевиден. Били наблюдаваше как върховете на покривите потъват в здрача и отново насочи мисълта си към надеждата, която Андерсън му беше дал. Но възможността от разочарование бе толкова голяма, че просто не смееше да се надява.

Погледът му бавно обходи пристанището, като се спираше на различни батареи, разположени на брега и в плитчините. Различаваше ги по въоръжението им: минохвъргачки, оръдия за 10, 14 и даже 19-килограмови снаряди.

Това наистина бе огнен обръч. И всеки миг можеше да пламне — по заповед или случайно. Когато слънцето залезе, Били отново усети непреодолимия натиск на песимизма.

Същата вечер Ори слезе на кея на Монт Ройъл от една речна шхуна. След двацет минути вече беше при Чарлс в библиотеката.

— Как е положението в Чарлстън? — запита по-младият мъж, докато наливаше уиски в две чаши.

— Зле, работите не вървят. Търговците са започнали да протестират.

— Хората напускат ли града?

— Напротив, никога не е имало толкова много туристи. Но харчат само за най-необходимото. Така правят и местните жители.

— Нищо чудно. Кой ще хвърля пари на вятъра, когато всеки момент може да избухне гражданска война и току-виж след две

седмици един хляб е станал дваисет долара.

С усмивка, която повече напомняше гримаса, Чарлс се облегна назад в креслото и праметна крак през страничната облегалка. Завръщането у дома го бе зарадвало за няколко дни, но това чувство много бързо го напусна. Той и Ори бяха поговорили за Елkena Бент и макар да не научи много нови неща за него, Чарлс отново се усети потиснат при мисълта за безграничната му омраза. Тя неизбежно би намерила отдушник, ако избухнеше война. Във всеки случай имаше основание да смята, че пътищата им никога няма да се пресекат отново.

Но не само Бент го тревожеше. Изпитваше носталгия по Запада и за своя изненада вече не се чувстваше като у дома си в родния щат. Не смееше да признае, че не може да измисли друг лек за това неразположение, освен да се бие.

— Новините стават все по-лоши — рече Ори, отпивайки от чашата си. — Засилват се настроенятия против новото правителство. Дейвис явно не се е съобразил с Южна Каролина, когато го е съставял.

Чарлс размисли над това и смени темата.

— Как са нашите хора от Трад Стрийт? — попита той.

— Купър е толкова добре, колкото би могъл да бъде при положение, че търговският кораб вече е загубен, а са конфискували и част от земята му за нова батарея. Доколкото разбирам, не му е оставало нищо друго, освен да се съгласи, иначе би рискувал онази сган да му запали хангара. Джудит и Брет се грижат за него, но той много се е отчаял. Най-лошите му опасения се сбъднаха.

— Видя ли се с Аштън?

— Не. Казаха ми, че Джеймс се сближил с губернатора Пикинс и макар че Монтгомъри се отнася с явно пренебрежение към всички южнокаролинци, Джеймс се опитвал да докопа някаква служба. А, и още нещо — научих от сигурно място, че всички тези военни приготовления са докарали щата до пълно разорение.

— Какво става с онзи заем от 700 000 долара, който се опитваха да инвестират?

— Няма кой да го приеме.

— Е, нещата може би ще се пооправят някак. Може би и въпросът с форта ще се уреди по мирен начин.

— Президентът Дейвис е заявил, че ако не получи форта по споразумение, ще го завземе със сила. Линкълн ще встъпи в длъжност след няколко седмици — дано тогава да разберем какво ще става по-нататък.

Двамата бивши войници се взираха един в друг в мрака на библиотеката. Никой от тях не се съмняваше каква развръзка желаят онези, които стояха начело на щата.

Две денонощия по-късно Хънтун бе застанал до парапета на патрулния параход „Нина“. В едната си ръка държеше чиния със салата от пилешко, а в другата — чаша токайско вино.

Група от трийсет господата се бе качила на борда за вечерната обиколка, за да разгледа спорния форт. На задната палуба, под раирана тента, беше наредена маса със закуски. Храната бе приготвена от елитен женски комитет, чийто изтъкнат член бе и Аштън. Бяха доведени и половин дузина роби от също толкова на брой домакинства, за да обслужват видните гости.

Резкият североизточен вятър предвещаваше мразовита февруарска нощ. Хънтун продължаваше да дъвче, когато „Нина“ направи завой в главния канал и се отправи към града, а водата блъбукаше край витлата й.

— Знаете ли, губернаторе — рече Хънтун на човека до него, — че липсата на решителни действия започва да изнервя мнозина от гражданите?

— С вързани ръце съм — рязко отвърна Пикинс. — Генерал Борегард скоро ще пристигне, а що се отнася до този промеждутък от време, президентът Дейвис недвусмислено ми даде да разбера, че ще отговаря той, а не аз.

— Хм — Хънтун отпи от виното си. — Мислех, че палмовият щат се отцепи, за да запази суверенните си права. Да не би вече да сме ги отстъпили на друго централно правителство?

Пикинс погледна през рамо, за да се увери, че не ги подслушват.

— На ваше място не бих говорил толкова високо... или толкова критично. Не и ако все още се надявате да получите пост в Монтгомъри.

— Разбира се, че се надявам. Струва ми се, че там страшно се нуждаят от принципни и смели хора. Ще трябва да окажем натиск.

— Джеймс, доста прибързвате — подхвана губернаторът, но по-младият мъж веднага го прекъсна.

— Глупости, господине. Ако не предприемем нещо, други ще ни изпреварят. Вчера чух сериозен разговор за едно ново движение за отцепване. Някои влиятелни плантатори в този щат предлагат той да се отдели от правителството на Дейвис и да се изпрати петиция във Великобритания, чиято цел е Южна Каролина да се превърне в неин протекторат.

— Това е абсурдно — възкликна Пикинс, но в гласа му се долавяше нотка на безпокойство и не без основание. Наскоро неговият приятел и сподвижник Боб Рет бе дочул слухове за някакъв план за преустройство, който Стивън Дъглас се опитвал да прокара в отчаяните си усилия да спаси Съединените щати. Губернаторът не искаше да участва в никакви налудничави проекти за основаване на британска колония, но не искаше да чуе и за помирение.

— Ще трябва да действаме умерено още известно време. Претенциите на Дейвис ще се провалят във Вашингтон. Дотогава Борегард ще пристигне и ние ще си получим нашата война.

— Надявам се да е така — промърмори Хънтун.

Изведнъж вниманието му бе привлечено от един офицер, който ги наблюдаваше от укрепената платформа на Форт Съмтър. Разпозна Били Хазард и вдигна чашата си за поздрав.

Онова парвеню от Севера му кимна небрежно. Хънтун се почувства обиден. „Да, ще си получим нашата война и ти ще си сред първите ѝ жертви“ — мислеше си той, докато корабът пухтеше към градските кейове.

Една ръка стисна силно рамото на Брет. Гласът прозвуча с високия, равен изговор на планинците:

— Хайде, малката, да ми покажеш пътя за...

— Питайте някой друг! — Тя се отскубна и с върха на обувката си уцели пиццала му.

Той изпсува и я нарече с обидна дума. Брет усещаше вонящия му на уиски дъх, докато се измъкна от хватката му и побягна по Мийтинг Стрийт. Мъжът, плещест як младеж с мръсни дрехи и широкопола вълнена шапка, се заклатушка след нея. Тласкана от страха, тя тичаше бързо в падащия февруарски мрак. Втурна се надясно по Трад Стрийт. Преследвачът ѝ изкрещя нещо за курвите на Чарлстън, но се спря на ъгъла.

Минута по-късно се осмели да погледне назад. Мъжът вървеше по Мийтинг, после се изгуби в тълпата. Брет потреперя.

Чарлстън гъмжеше от посетители, дошли от всички краища на Юга. Идваха тук, за да разглеждат града, да съзерцават червените линии, които избухващите снаряди рисуваха по нощното небе, да слушат как уличните Цицероновци заклеят тремавата маймуна от Илинойс, да се прехласват пред свършената военна подготовка на кадетите от крепостта и да негодуват срещу безвкусните цветове и кройки на федералните военни униформи.

Повечето от посетителите все още не се впускаха в големи разходи. Мнозина от тях бяха просто паплач като младежа, от когото току-що се беше отървала. Беше я заговорил, докато бързаше да се прибере вкъщи от градския пазар, където беше предала кошница със сирене, хляб, свещи и кибрит на наряда от Форт Съмтър.

На пазара в известна степен също се изложи на риск. Все още виждаше пред себе си зловните лица и чуваше обидите, които я засипваха, докато предаваше кошницата на един сержант. „Предателка“ беше най-слабото определение. Другите бяха цинизми.

— Господин Рет и хората му винаги са роптали срещу властта на тълпата при северняците — каза тя на Джудит, когато вече беше на

сигурно място вкъщи. — Бих казала, че имаме власт на тълпата тук, в Чарлстън.

— Страстите се разпалват все повече с всеки изминал ден — съгласи се Джудит и се пресегна да плесне по китката упорития си син.

— Джуда, не си играй с мидената яхния.

Но момчето продължаваше да ровичка с лъжичката си в купичката. От другата страна на масата Мари-Луиз се въртеше неспокойно.

— Мамо, татко пак ли ще закъснее тази вечер?

— Да, има много работа напоследък.

За миг очите на Джудит и Брет се срещнаха — и двете осъзнаваха, че казаното беше лъжа. Не някаква работа караше Купър да остава след мръкване на остров Джеймс. Строителството на „Звездата на Каролина“ беше замряло още преди няколко седмици. Но въпреки това ден след ден ходеше на площадката и стоеше там до полунощ, а и по-късно. Изпит и съсипан, той приличаше на безплътен дух, бродещ между останките от железопътна катастрофа и търсец обяснение за случилото се — сякаш това обяснение би могло да върне времето назад. Брет се тревожеше за брат си почти толкова, колкото и за Били.

— Ох, трябва да видиш броя на „Ню Йорк Хералд“, който Купър донесе онзи ден — възкликна Джудит. — В него пише за една нова пиеса. Действието се развива изцяло във Форт Съмтър. Вестникът споменава името на актьора, който изпълнява ролята на Уилям Хазард.

— Искаш да кажеш, че героите са истински личности?

— Точно така: Андерсън, Дабълдей... всички са там.

— Това изкуство ли е или мерзост?

— Струва ми се, по-скоро последното — отвърна Джудит.

Брет въздъхна. Колко странни бяха станали и градът, и нацията само за няколко седмици. Лека-полека американците бяха затънали в нещо като лудост, в която малко неща бяха невъзможни. И което беше най-лошото, тази лудост застрашаваше мъжа, когото обичаше. Всички казваха, че щом Линкълн встъпи в длъжност, ще избухне война. Борегард щял да даде команда на батареите и осемдесет души в Съмтър щели да бъдат повалени от оръдейния огън или от байонетите, или от куршумите на воюващите страни.

Тези кошмари я преследваха и насън, кошмари, в които тя присъстваше на погребението на Били. Толкова се страхуваше от своите мрачни сънища, че вече почти не спеше. Откакто беше напуснала Монт Ройъл, беше отслабнала с пет килограма и под очите ѝ се бяха образували дълбоки сини кръгове.

Тя изрязва с ножицата за ръкоделие статията от вестника. Два последователни силни гърмежа я накараха да подскочи.

„Мортири — каза си тя. — От батареята Маунт Плезънт.“ Вече можеше да определи с точност източника на всяко бойно учение. Не беше единствената в Чарлстън с подобен новооткрит талант.

Когато ехото от гърмежа заглъхна, тя нададе лек вик, защото откри, че при избухването на снарядите ножицата се беше изплъзнала от ръката ѝ, а върхът се беше забил в лявата длан, без дори да усети. Видя как една блестяща алена капка се процежда от раната и се стича по китката ѝ. След нея още една.

Гледката на кръвта веднага след артилерийския огън, последвал инцидента с пияния грубиян на улицата и обидите на пазара, сломи нейната издръжливост.

— Били! — прошепна тя и очите ѝ се напълниха със сълзи. — Били!

Притисна уста с окървавената си ръка си и се опита да овладее страха, който я беше обзел.

— Искате да кажете, че проклетият им президент е трябвало да се промъкне във Вашингтон?

— Да, господине, носеше стари дрехи, както и детективът Пинкертън, когато е наел. Пристигнаха с един спален вагон посред нощ, кат' обикновени пътници. Кат' престъпници!

— Защо Линкълн ще пътува в обикновен влак?

— Казват, че се страхувал от атентат. Ако бях по-близичко, можеше и да помогна с нещичко... Добър вечер, господин Мейн!

— И на вас — с израз на отвращение Купър им кимна, но не свали шапката си. Разговарящите бяха двама сержанти от някой щатски отряд, които докладваха на командващия силите на остров Джеймс майор Евънс.

Купър беше дочул злорадия им разговор, докато се приближаваше откъм задната страна на бараката, която властите бяха построили в края на корабостроителницата му, като писмено го бяха предупредили, че тя ще бъде издигната, независимо от волята му. Вътре в бараката имаше една специална артилерийска пещ, а въглищата за нея в момента се трупаха. По време на бомбардировката пещта щеше да нагрива огнетите, които трябваше да предизвикат пожари във Форт Съмтър.

„Недодялани простаци!“ — помисли си Купър, докато подминаваше мъжете и бараката. Нощната влага го накара силно да се закашля. От Съмтър излетя синя сигнална ракета. Светлината ѝ отмести погледа му от скелета на недовършения кил на своя кораб. Той си стоеше там, сред сгъстяващата се мъгла, като подигравка на всичките му мечти за Юга. Е, в това отношение си приличаха с Брюнъл. Дребният инженер също бе видял как мечтата се разпада пред очите му.

Купър забеляза светлини откъм мортирната батарея нататък по брега и реши да не върви повече в тази посока. Той приклепна и загреба пълни шепи песъчлива пръст, а после я остави да се изсипе между пръстите му, докато се взираше през мъглата по посока на морето.

Трябваше да вземе решение. Секретарят на Военноморските сили Малори беше телеграфирал от Монтгомъри, за да му съобщи, че изпраща двама члена на Военноморската комисия, които трябваше да го посетят. Щяха да пристигнат на следващата сутрин и той знаеше какво ще поискат.

Неговия склад. Корабостроителницата му. Корабите му.

Тяхното ново правителство му се струваше заблудено, а каузата им — обречена. Защо тогава, дори за момент, трябваше да се измъчва как да отговори на посетителите? И на този въпрос знаеше отговора.

Измъчваше се, защото лоялността към родния щат го теглеше като мощен прилив, теглеше го със сила, в която той никога не беше вярвал. Мразеше се заради това чувство, но не можеше да се пребори с него.

Той се изправи и тръгна към пещта. Стомахът му се бунтуваше. Спомни си, че не беше ял от сутринта, когато изгълта парче от чудесния черен хляб на Джудит. Яденето не го интересуваше, нищо не

го интересуваше, с изключение на решението, което се бе превърнало за него в дълго мъчение. Какво трябваше да направи?

Не, не това беше точният въпрос. Всеки, който считаше себе си за здравомислещ човек, би се махнал от Юга, докато все още имаше време. Трябваше да зададе въпроса по-иначе. Какво щеше да направи?

До сутринта трябваше да реши.

— Рекс, за какво си шушукате? — Аштън минаваше покрай кухненския килер и дочу, че момчето разговаря с главния иконом Хоумър потайно и възбудено.

Момчето се сви от страх и се дръпна от господарката си:

— За нищо не сме шушукали, гус'жа Хънтун.

— Проклети потайни негри! Чух ви. Много ясно чух думата „Линкъм“.

Рекс преглътна:

— „Линкъм“? Не, м'дам. Кълна се, никога не...

Натискът на кафявата длан на Хоумър го накара да млъкне наскоро изречението. Хоумър, около четирийсетгодишен, прегърбен от тежката работа мъж, гледаше момчето с примирени очи:

— Лъжата няма да н'помогне. По-лошо шъ стане и за двамата. По-добре да преглътнем хапа.

Той се обърна към Аштън, показвайки, че е готов да изпълни собствената си препоръка. Но Рекс упорстваше:

— Не, Хоумър! Не искам да...

Желязната хватка на Хоумър го накара да изкрещи от болка. Дишането на Аштън се учести и гласът ѝ стана хрипкав, докато произнасяше:

— Свалете си панталоните! И двамата!

Жилавата ѝ твърда пръчка лежеше на обичайното си място в кухнята. Готвачът и две прислужнички си размениха тревожни погледи, когато господарката им нахлу в кухнята, грабна пръчката от горната лавица и изскочи навън. Аштън се чувстваше длъжна да пресече това възхищение към Линкълн, преди то да е придобило опасни размери. В цял Чарлстън (всъщност в целия щат) робите се бяха разшавали, като шепнеха една и съща дума: „Линкъм“. Тези от тях, които бяха грамотни, разбираха, че това е новият управник на

Севера. Останалите, с малки изключения, не знаеха за него нищо друго, освен че е „черен републиканец“. Но господарите им мразеха „черните републиканци“ толкова много, че очевидно този Линкъм трябва да беше голям приятел на негрите.

В килерчето Хоумър и Рекс си бяха свалили панталоните и стояха с лице към стената. Аштън им заповяда да си свалят и окъсаните долни гащи. Те се подчиниха, макар и доста неохотно. При гледката на гладките, стегнати хълбоци на момчето Аштън усети леко присвиване отвътре.

— По пет на човек! — каза тя. — И ако още веднъж чуя някой от вас да произнеса името на тая долна маймуна, ще получи от мен десет удара, а може и повече. Кой ще е пръв?

— Аз, м'дам — каза Хоумър тихо.

Гърдите на Аштън напиреха в роклята ѝ. Дишането ѝ се учести. Тя видя, че Рекс хвърли бърз и боязлив поглед през рамо.

— Не, няма да си ти — промърмори тя и замахна с пръчката.

Ударът отекна в килерчето със силата на изстрел. Рекс не се беше опрял достатъчно здраво на стената, брадичката му политна напред и той здравата се удари. Изкрещя и отново погледна назад: див и горящ от омраза поглед, почти убийствен.

— Обърни си очите към стената, черньо — каза Аштън. Удряше го с всичката сила, на която бе способна.

Хоумър стисна дясната си ръка в юмрук, облегна чело на стената и затвори очи.

По-късно тя изпитваше чувството, че е минала през ураган и сега вдишва прочистения въздух след бурята. Беше се оттеглила в стаята си и лежеше в приятна полудрямка върху едно канапе. Крайниците ѝ тегнеха от някаква сладка умора.

Във въображението си отново изживяваше наказанието. Отначало си го представи точно както се беше случило, изпитвайки всички съпровождащи го усещания. После промени участниците: вече не беше чернокожо момче и чернокож мъж, които тя налагаше, а извиващият се и стенец от болка Били Хазард. Тя и Форбс Ламот силно се тревожеха, защото Били се беше затворил в Съмтър и не му позволяваха да идва в града. Но тъй като всеки момент щеше да дойде генерал Борегард, може би имаше някакъв шанс. Сега разбираше, че предишният ѝ опит да стъпче и нарани Били е бил глупав. Разбира се,

би предпочела лично да го смаже, но тя и Форбс биха се задоволили и ако той умреше във форта.

Несъзнателно ръцете ѝ се промушиха под корема. Капчици пот оросиха челото и горната ѝ устна. Тя затвори очи и в съзнанието ѝ изплува нова картина: Били сред огън и рушащи се стени, около него батареите на Южна Каролина превръщат Форт Съмтър в куп развалини. Той бавно се стопи и изчезна от погледа ѝ. Задъхана, тя усили натиска.

„О, нека да стане — мислеше си тя, — о, нека да е скоро!“

Изстена приглушено. От рязкото движение на тялото ѝ канапетото подскочи и се измести на около пет сантиметра.

Човекът от Джорджия политна и падна. Форбс Ламот направи крачка встрани, за да не го закачи жертвата му при падането си. Мъжът падна по очи в пясъка на страничната уличка. Над тях, високо в тъмните облаци на мартенския следобед, отекна гръм.

Форбс сви натъртената си дясна ръка и намести копринената си вратовръзка. Зад него стоеше слабичък, бледен младеж в елегантни дрехи, който беше оставил на Форбс да свърши по-голямата част от побоя.

Човекът от Джорджия се опита да се изправи, като си помагаше с лакти. Форбс му беше избил три зъба. Кръв, примесена със слюнка, се стичаше по устните и брадичката му. Форбс внимателно положи подметката на обувката си върху главата на мъжа, после натисна. Лицето отново потъна в пясъка.

Форбс бръкна във вътрешния джоб на сако си и извади плоска сребърна бутилка. Разклати я — беше полупразна. Отвори капачката, отметна глава и изгълта останалата течност. После набута бутилката в единия от големите си външни джобове и изгледа кръвнишки четвъртия присъстващ, който стоеше на улицата — още един добре облечен жител на Джорджия, който се сви до стената на някаква барака, явно силно уплашен. Той беше наблюдаващ как Форбс риташе и блъскаше приятеля му, докато последният не падна в несвят.

— Е, господ'не — Форбс сливаше думите, — нека резюмираме спора, довел до необходимостта от тази малка дисциплинарна мярка! Да, как беше... Когато господин Смит и аз се натъкнахме на теб и

твоего приятелче, господата посетители на Батареята, вие на висок глас критикувахте нас, които живеем в Чарлстън. Казахте, че си позволяваме да говорим от името на целия Юг.

Престън Смит, бледият младеж, се намеси:

— „Арогантно си позволяваме.“ Точно това бяха думите му.

Форбс замига:

— Да, спомням си.

Злобните очи на Престън Смит се обърнаха за миг към изплашения човек от Джорджия. Престън си падаше по хубавите побоища, особено когато други вършеха черната работа. Надяваше се, че ще съумее да насърчи по-нататъшното развитие на събитията.

— Каза още, че се държим, сякаш като сме родени в Южна Каролина, това ни дава някакъв монопол върху благородството.

— „Монопол върху благородството“ — повтори Форбс и кимна незабележимо. — Ето тази забележка ме накара да изляза извън кожата си.

С върха на обувката той подритна падналият човек.

— Бих казал, че успяхме да докажем, че в това има нещо вярно. Вие двамата днес си намерихте майстора.

Престън се изкикоти:

— Не съм сигурен, че ти вярва, стари приятелю.

Форбс въздъхна театрално:

— Е, да! И аз не смятам, че ми вярва. Просто трябва да повторим същия урок и върху него.

Той прекрачи падналият и тръгна към другаря му, който би се стопил върху стената на бараката, ако това беше възможно. Мъжът се огледа наляво, после надясно и точно когато Форбс се пресегна към него, търти да бяга.

Гледката на летящите пешове на бягащия накара Престън да избухне в смях.

— По-добре не спирай, преди да стигнеш Савана, нещастна отрепка такава!

— И кажи на вашите, че приятелят ти е изчезнал на бойното поле — викна Форбс. Тичащият хвърли отчаян поглед през рамо и се изгуби от очите им. Форбс се смя толкова много, че чак сълзи изскочиха от очите му.

Престън педантично почисти с кърпичка коленете и ръкавиците си.

— По дяволите, ненавиждам ги тия туристи — заяви той, докато Форбс си слагаше шапката. С приятеля си тръгнаха надолу по улицата в противоположна посока на бягащия. — Смятат, че могат да идват тук и да дрънкат каквото си искат.

— Наш дълг е да ги отучим от този навик. Изтощителна работа, все пак. Ще пийнем ли по още едно?

— Ама, Форбс, още е едва след обед!

На Форбс не му се хареса намекът.

— Какво, по дяволите, искаш да кажеш?

Престън забави отговора си. Как можеше да каже на приятеля си, че се налива твърде много? Напоследък Форбс не правеше почти нищо друго, освен да празнува независимостта на Южна Каролина в различни кръчми из града. А пиенето не се отразяваше благотворно върху темперамента му. Когато нямаше пред себе си обект като двамата от Джорджия, понякога си го изкарваше на приятелите. Престън забеляза предупредителните сигнали, че и сега можеше да се случи, и бързо измисли извинение:

— Искам да кажа, че много бих искал, но не мога, защото трябваше в два да съм в гостната на Дол Фенчър. Хайде, ела да видим къде е каретата ти. После аз ще продължа.

— Не ми трябва карета — изръмжа Форбс. — Единственото, което ми трябва, е още едно питие.

Двамата вървяха мълчаливо, докато дъждовните облаци тътнеха и се съгъстяваха над тях. Когато Престън неволно се спъна и блъсна приятеля си, Форбс грубо го отстрани от себе си.

Пътят им ги изведе от уличката до Гибс Стрийт, после по Лигар до Батарейта, където се натъкнаха на група възрастни мъже, които извършваха военна подготовка с мускети, стари като самите тях.

Доброволните вътрешни отряди се мяркаха из Чарлстън вече няколко седмици. Това беше неофициалната полиция, чиято цел беше да сплашва робите и да ги държи в подчинение, в случай че всички млади и годни мъже бъдат внезапно призовани в армията. Престън поздрави един от отрядниците, сивобрад роднина на чичо му Неб Смит.

Форбс усети дъждовна влага по челото си. Първите неуверени и редки капки бързо преминаха в ситен дъжд, който скри от погледа огромния тъмен силует на Съмтър отвъд пристанището.

Каретата на Форбс с кочияша го чакаше до морската дига. Престън помогна на приятеля си да се качи. Опитите на Форбс да преговаря с малкото стъпало се увенчаха с неуспех и той на два пъти падна. Вече настанен сред виненочервената плюшена тапицерия, подкани с пръст Престън:

— Качвай се, ще те откарам до Дол Фенчър.

— Не, благодаря, през две пресечки е. Ще бъда там преди още твоето момче да успее да обърне колата.

Усмивката на Форбс застина на лицето му:

— По дяволите, Престън! Казах ти да се качваш и...

— Ще се видим утре — вдругиден — прекъсна го Престън, който беше достатъчно благоразумен, за да не се бави повече. В подобно настроение веднъж Форбс беше счупил гръбнака на един моряк при свада в пристанищната кръчма. Въпреки че самият Престън беше провокирал въпросната свада с няколко саркастични забележки, той ужасно се страхуваше от необузданата ярост на приятеля си.

Престън бързо изчезна. Форбс се облегна на възглавниците. Дъждът се засили. Опитваше се да си спомни коя дата беше. А, трети март. Утре във Вашингтон проклетата маймуна встъпваше в длъжност.

— Къде ще заповядате да карам, гу'син Ламот? — извика кочияшът.

— Не знам. Карай по Мийтинг Стрийт, а после ще видим.

Чувстваше се уморен и отегчен. Ето защо пиеше толкова и се биеше с туристите. Редките срещи с Аштън вече отдавна не го удовлетворяваха. Много от местните артилерийски части, желаейки да прибавят престижното име Ламот в своите списъци, го молеха да приеме назначение, но предложенията им не го интересуваха. Мразеше дисциплината.

Разсъдъкът, му все още беше достатъчно бистър, за да осъзнае, че в него кипи силен гняв. Беше сигурен, че и познатите му също знаят това. Дори Престън, яростен побойник, когато шансовете бяха на негова страна, го избягваше през повечето време. Стиснал ръчката на люшкащата се карета, Форбс се чудеше защо беше толкова ядосан и защо побоищата не можеха да уталожат този гняв.

Докато се взираше в дъжда, той си даде сметка за истинския отговор — жената, която бе желал най-силно, му беше отказала. Още не можеше да прости на Брет Мейн, че бе предпочела друг. Парадоксалното беше, ме въпреки това не бе престанал да я желае.

Той се изправи внезапно и пусна ръчката. Дали забързаната фигура беше реална или само плод на въображението му?

Не, не беше чак толкова пиян. Той заблъска тавана и извика през шумоленето на дъжда:

— Джеймс, спри до тротоара! — после се подаде през прозореца и замаха:

— Брет? Брет, насам!

Още щом чу гласа, тя го позна. Обърна се и видя Форбс да слиза от каретата. Той си свали шапката:

— Моля те, разреши ми да те откарам закъдето си тръгнала. Една дама не бива да ходи пеша в такова време.

Така беше. Но когато тръгваше за дома на шивачката през няколко преки, Брет сметна, че ще успее да стигне там, преди да завали. Сега дъждът бе преминал в порой и тя беше мокра до кости. Със сигурност нищо лошо нямаше в това да приеме предложената помощ. В края на краищата, той беше джентълмен. Импулсивно затвори мокрия си чадър и пристъпи към каретата. Потъна в плюшените възглавници с въздишка на благодарност. Форбс затвори вратата зад нея, седна отсреща и извика адреса на шивачката на кочияша негър. Каретата се олюля и потегли.

Форбс постави шапката върху коленете си и се усмихна криво, почти ядосано. Тя го забеляза и стомахът ѝ веднага се сви. Очите му блестяха. Започна да съжалява за решението си.

— Не съм те виждал толкова време, Брет. Изглеждаш все така привлекателна.

— И ти изглеждаш добре, Форбс. — Думите излизаха с мъка от устата ѝ. Той притисна жилетката си между палеца и показалеца.

— За съжаление, надебелям. Мисля, че това са последици от многото часове, прекарани в кръчмите. Няма какво друго да правя. Нито за какво друго да мисля, освен за теб.

— Наистина, Форбс — изсмя се тя притеснено и нервно. — Мисля, че уредихме този въпрос доста отдавна.

Погледна през прозореца до себе си: бяха минали само една пресечка — каретата се движеше бавно. Чудесно. Можеше да скочи, ако той започнеше да се държи грубо.

Той я гледаше безмълвно няколко секунди. Странната му, хитра усмивка засили напрежението ѝ. Внезапно сложи шапката си на седалката и се премести до нея. Ресорите на каретата изскърцаха. Неочакваното му движение някак превърна страха ѝ в решителност:

— Мислех, че ме покани от любезност. Не ме разочаровай!

— Не мога да съм любезен с теб, прекалено много означаваш за мен! — той я сграбчи за китката. — Брет!

— Престани! — каза тя, но не кротко, а решително.

— Страхувам се, че няма да мога, скъпа — палецът му започна да се плъзга напред-назад по вътрешната страна на китката ѝ, точно над поръбената с рюш муселинена ръкавица, — не мога да спра да мисля за теб дори и за пет минути. Смятам, че ще възнаградиш мъжа, който толкова много те обича.

С лявата си ръка тя се пресегна към дръжката на вратата.

— Трябва да сляза!

От него се излъчваше киселата миризма на винарска изба; дясната му ръка се отпусна в скута ѝ. Затискайки я с лявата част на тялото си, той мачкаше гърдите ѝ, а дъхът му пареше брадичката и шията ѝ.

— Мили Боже, обичам те, Брет! Винаги съм...

— Пусни ме!

— Проклет да съм, ако те пусна — извъртя се на левия си хълбок и премести десния си крак върху нея, за да не ѝ даде възможност да мърда от мястото си. Натискът на пръстите му се усили — дори през няколкото слоя дрехи успя да нарани зърното ѝ. Въпреки че беше уплашена до смърт, тя с мъка започна да смъква лявата си ръкавица.

— Брет, ти не си за оня хърбав янки. Имаш нужда от як във всяко отношение мъж, който ще ти даде това, от което една жена...

С писък той отскочи назад. Тя се беше пресегнала и забила нокти в лицето му. Трите дълги следи кървяха.

Трябваше му само миг, за да реагира. Докосна лицето си, после погледна ръката си и видя алените петна по къдричките на ръкава. Тази гледка отприщи яда му. Той изпсува, протягайки и двете си ръце към нея. Тя натисна ръчката на вратата и с трясък я отвори. Преди да

успее да скочи, той я сграбчи за ръката. Тя извика леко, мислейки, че ще я нарани. После се наведе, грабна от пода чадъра си и го перна по главата — един, два, три пъти...

— Гу'син Форбс, какво става там — старият кочияш насочи колата към бордюра и като дръпна юздите на конете, ги накара да спрат. От другата страна на Мийтинг Стрийт минувачите с учудване зяпаха как една прилично облечена бяла жена се бори с някакъв джентълмен в неговата карета. Брет беше твърде изплашена, за да се тревожи какво ще си помислят хората. Тя още веднъж удари Форбс, после се отскубна от него и се хвърли към вратата, но не можа да улучи стъпалото и се просна насред калната улица.

— Ей, внимавай — извика някакъв каруцар, който в последния момент успя да отклони колата си. Тежките колела минаха на сантиметри от нея, изпръсквайки лицето и дрехите ѝ с кал. С олюляване тя се изправи на крака, при което шапката ѝ падна. Дъждът отново я измокри. Форбс увисна на вратата на каретата. Сега приличаше на някакъв побеснял зъл дух, който извика:

— Мръсна кучка такава...

Тя вече не го слушаше — обърна се и побягна.

Треперещ, Форбс дойде на себе си. Осъзна, че мъжете и жените на тротоара го гледат. Някой произнесе името му. Той се метна обратно в каретата и с трясък затвори вратата. После се облегна назад и леко потупа с кърпичка бузата си. Петната кръв отново възбудиха гнева му. Замахна с юмрук и почти издъни покрива на каретата:

— Карай!

Бягството от мястото на неговото унижение не му помогна. Той извади бутилката, но си спомни, че е празна и я запрати през прозореца. Сега мразеше Брет повече от всякога. Би желал да я души до смърт, после да отиде с лодка до Съмтър и да застреля онова копеле янки, което тя харесваше.

Постепенно ромонът на дъжда и равномерното движение на каретата го поуспокоиха. Той си помисли за Аштън, вкопчи се в това име и в този образ, подобно на удавник, заловил се за сламка. Аштън беше на негова страна. Аштън щеше да му помогне да си отмъсти.

Същата вечер, на стотици километри оттук, Стенли Хазард и Саймън Камерон присъстваха на тържеството по случай избирането на президента.

Трима железопътни детективи, които господин Пинкертън беше наел, стояха на пост пред вратите на личната гостна на Уилърд. Вътре се бяха събрали членовете на кабинета и гостите и тихо си говореха. Линкълн беше слязъл от стаята си само преди няколко минути. Стенли вече разговаря с него. Не беше особено впечатлен.

Той остави Линкълн да разказва поредния виц и потърси началника си. Откри Камерон, увлечен в сериозен разговор с Чейз, набития самодоволен щатски ковчезник. Между всички членове на кабината Чейз беше най-искреният и последователен защитник на каузата за освобождаване на негрите. Стенли намираше такъв вид идеализъм за отблъскващ.

Най-сетне Камерон се освободи от събеседника си и дойде при Стенли на бара с шампанското. „Шефът изглежда влиятелен и важен — помисли си Стенли. — И би могъл да стане такъв. Точно според плана му.“ Камерон си беше осигурил достатъчно гласове за избирането му на поста военен секретар в новата администрация.

Камерон отпи малко от шампанското и потупа сакото си там, където то беше издуто:

— Един приятел ми изпрати резюме на приветственото слово на президента.

— Кои са най-важните моменти?

— Неща, които вече е споменавал и в предишни изявления — гласът на Камерон се снижи, а очите му постоянно шареха наоколо, да не би някой да се приближи и да ги подслуша. — Отказва да се съгласи с отцепването. Казва, че било противоконституционно и в крайна сметка невъзможно. Щял да продължи да държи Съмтър, но ако избухнала война, Конфедерацията трябвало да започне първа. Като цяло... — очите му пак заиграха наоколо — това е една незабележителна реч на един незабележителен човек, да не кажа неадекватен. — Камерон промърмори последните няколко думи, наведен над чашата с шампанско.

„Неадекватен“ не е най-точната дума, помисли си Стенли. Утре генерал Скот трябваше да разположи стрелци по тротоарите и по покривите на Пенсилвания Авеню, за да предотврати евентуален метеж. Срамно начало за една администрация, която имаше всички изгледи да се окаже некадърна. С няколко изключения, разбира се.

Камерон протегна чашата си, за да я напълнят отново. След което стана, отдалечи се от бара и продължи:

— Какво мислиш за новия президент?

Стенли плъзна поглед през тълпата по посока на грозния, ъгловат профил:

— Площаден шут. Човек, който те смушква в ребрата и разказва такива дебелашки вицове, със сигурност не може да стигне далеч.

— Точно така. Според мен това е най-слабият политик, който някога е влизал в Белия дом. Но от това можем само да спечелим. Властта ще премине в наши ръце — с внезапно оживление той направи знак с чашата си:

— Сюърд, стари приятелю! Точно ти ми трябваш!

Шефът се втурна в тълпата. Скоро се разхождаше под ръка с новия държавен секретар, шепнейки му нещо. Стенли изпи още малко шампанско, като се наслаждаваше на отразените светлини. Беше толкова щастлив, че е тук — почти не беше на себе си от щастие.

Би могъл да получи служба в отдела на Камерон. Изабел щеше да изпадне във възторг от Вашингтон. Колкото до него, Стенли се опиваше от мисълта за властта и от възможността да увеличи богатството си. „Вътрешните хора винаги се облагодетелстват от службите, които заемат“ — казваше шефът му. Стенли тайно се надяваше, че бунтовниците ще продължат действията си и ще провокират началото на войната от Чарлстън. Ако това станеше, възможностите за печалба биха се удвоили.

61.

Пъхнал фуражка под мишница, в ранния следобед на следващия ден Били обикаляше пред кабинета на майор Андерсън. Командирът дописваше извинително писмо във връзка с инцидент във Форт Маултри. В едно от ученията снаряд беше попаднал в балите памук във форта и ги беше подпалил. При честите проверки на бойната готовност на батареите на Съмтър и Южна Каролина такива случки бяха нещо съвсем обикновено. Ала след всяко подобно произшествие виновниците бързаха да се оправдаят пред противниковата страна. Повечето от обясненията бяха натруфено формални, но според Били в настоящото напрегнато положение, когато война можеше да избухне от всеки инцидент, прекалените любезности бяха за предпочитане пред липсата им.

Харт, ординарецът на Андерсън, се появи с готовото писмо.

— Майорът ще ви приеме ей сега, господине — рече сержантът и се забърза надолу по мрачния кънтящ коридор.

Били влезе в кабинета на командира. Иззиданата от тухли стая бе малка и мръсна. Осветяваше се единствено от бледия пламък на полуизгоряла свещ. Били се изпъна почтително и отдаде чест, ала майорът му отвърна вяло и уморено. Сетне посочи към един стол.

— Седнете, лейтенанте. Починете си, защото следващите няколко дни едва ли ще имате време за отдых. — Пръстите му трепереха, докато развързваше обемиста платнена торба, цялата на мазни петна. — Написал съм някои препоръки към генерал Скот. Бих искал вие да му ги занесете.

— Във Вашингтон ли, господине?

— Да. Желая да уведомя генерала, че по моя преценка се нуждаем поне от двайсет хиляди души, за да пробием защитата на пристанището и да подсилим гарнизона с нови попълнения. В торбата има и поверителни сведения, така че внимавайте! Стегнете багажа си и след три часа ви искам тук готов за тръгване.

На Били му се зави свят от радост. Мечтата на всеки войник от гарнизона бе да се измъкне от това мрачно и потискащо място, макар

че малцина си го признаваха. Дали ще му се отдаде възможност да се види с Брет, преди да напусне Чарлстън?

— Ще се приготвя по-бързо, господине.

— Не е необходимо — поклати глава Андерсън. — Харт сега ще отплава да връчи извиненията ми на капитан Калхун. Поръчал съм му преди това да се отбие при Пикинс в хотел „Чарлстън“ и да ви вземе разрешително. Нали знаете, в тия времена напускането на гарнизона е рискована работа дори и със съгласието на губернатора. Имам сведения, че при всяко отиване на лодка от нашия док до батареята, се присламчват какви ли не хора. Въобразяват си, че ще дойде Дабълдей — изсмя се той и добави: — Както и да е, Харт няма да се върне скоро. Ще тръгнете привечер или малко по-късно.

— Слушам, господине.

— А! Лейтенанте, съберете всичкия си багаж. Няма да се връщате.

— Моля?! — пребледня Били и се втренчи в Андерсън. Новината го потресе. Как ще остави Брет в град, който всеки момент можеше да пламне в огъня на войната? Майорът прекрасно знаеше връзката му с Брет, но защо тогава се усмихваше така странно? Да не си е загубил ума?

— Давам ви едномдневен отпуск — обясни му бързо Андерсън. — Утре вечер трябва да се качите на влака за Вашингтон. А междувременно можете да се обадите на младата си дама. Ако ѝ изпратите съобщение веднага, ще имате достатъчно време да се ожените. Харт ще ѝ предаде бележката, стига да я напишете в следващите десет минути.

Били занемя. Не можеше да повярва на късмета си. Андерсън веднага забеляза душевното му състояние.

— Хайде, хайде, лейтенанте! Съвземете се! Все някой трябва да отиде. Защо пък не вие? Изпратих лейтенант Мийд във Вирджиния при болната му майка, но вашата задача е къде-къде по-интересна. Разбирам, че навлизам във водите на прекия ви началник, но, надявам се, той ще ми прости, като му обясня обстоятелствата. — Андерсън отново придоби сериозно изражение. — Възможно е да имате проблеми при прекосяването на града дори и с разрешителното на губернатора. Затова искам да останете тук, докато се стъмни.

Били реши повече да не подлага късмета си на съмнение, а да се възползва от щастливото стечение на обстоятелствата.

— Господине, ако шхуната ме отведе до корабостроителницата на Купър зад митницата, ще накарам Купър Мейн да намери покрита кола и да ме закара до Трад Стрийт; ще вземем Брет и ще се измъкнем от Чарлстън преди зазоряване.

— Не искате ли да се венчаєте в дома на Мейн?

— Мисля, че е по-безопасно да отидем до Монт Ройъл. Влакът спира недалеч от плантацията.

— Във всеки случай преминаването през града ще ви създаде най-големи трудности. Съветвам ви да държите револвера си зареден през цялото време.

Били отдаде чест, завъртя се и остави командира тъжно загледан в свещта.

— Вие сте отличен офицер, лейтенант Хазард — стисна ръката му Андерсън малко по-късно, когато пристигна лодката. — А след някоя и друга година в армията сигурно ще се прочуєте. Поздравете годеницата си от мен.

— Непременно, господине. Не мога да ви се отблагодаря...

— Напротив, можете. Отнесете документите на Скот. Искам генералът да разбере, че поема голям риск, ако заповяда да атакуваме крайбрежието със стотина войника в корабни лодки — гласът му преградна от напрежение. — Неведнъж съм казвал и пак ще повторя: ако тази страна потъне в хаоса на кръвопролитията, вината няма да бъде наша, а на главното командване във Вашингтон — отстъпи крачка назад и изчезна в мрака.

— Моля, господине, качете се на борда — долетя глас от палубата на малката шхуна. Били вдигна глава и над компасната будка забеляза очертанията на нечие лице. Забърза надолу по стъпалата, заслушан в плющенето на платната, което му се стори някак злокобно.

— Слава Богу, че си бях вкъщи, като пристигна ординарецът на Андерсън — рече Купър, когато Били скочи на кея. — Джудит чака в каретата.

— Ами Брет къде е?

— У дома. Искаше да дойде с нас, но Джудит я остави да приготвя багажа. Няма да ѝ стигне времето да си събере чеиза. Трябва да потеглим преди изгрев-слънце. Вече изпратих човек до Монт Ройъл. Ори ще се опита да уреди свещеник за утре в един часа.

— Кога тръгва влакът?

— След около три часа. В четири и половина.

Продължиха да разговарят, докато крачеха бързо към каретата в другия край на пристана. Сърцето на Били биеше лудо. Въпреки напрежението той се чувстваше опиянен и щастлив за първи път от месеци насам.

— Благодаря ти, Герд — обърна се Купър към висок набит мъж, който му подаде поводите. — Аз ще карам. Били, стой далеч от прозореца. Около митницата винаги се шляят разни безделници, а тия копчета на униформата ти светят като фарове. — Купър се опитваше да говори безгрижно, ала в гласа му се прокрадваше тревожна нотка. Той се помъчи да се качи на мястото на кочияша, но се подхлъзна. Намръщи се, направи още един опит и добави: — Така е, като няма човек роби. Всичко трябва да върши сам. Нищо чудно, че робството се е задържало толкова години.

Били се засмя и отвори вратата отляво. Джудит седеше от другата страна. Той я поздрави и попипа кожената торба, праметната през лявото му рамо. Закопчалката беше наред.

Купър подвикна на коня и го пришпори. Минаха покрай магазина и фенерът, поставен на островърхия покрив, освети лицето Джудит. По бузите ѝ блестяха сълзи.

— Какво има? — възкликна той.

— Нищо, нищо — усмихна се тя през сълзи. — Знам, че е глупаво, но не мога да се сдържа. В тия времена човек има толкова малко радости — подсмръкна тя и поклати отривисто глава. — Извинявай!

— Няма защо. И аз се чувствам така.

— Внимание! — предупреди ги Купър. — Тази вечер тълпите са по-големи от обикновено.

Били премести сабята си, за да се движи по-лесно, и частично освободи револвера от кобура. В тъмната нощ се разнасяха бурни разговори и смях. Внезапно един от тълпата извика:

— Хей, вие там, спрете!

Каретата забави ход. Стомахът на Били се сви на топка. Купър отново изруга.

Гласовете се чуваха все по-силно. Били се дръпна към средата на седалката, където бе най-тъмното място в каретата. През десния прозорец едва разпозна смътните очертания на митницата, бивша собственост на федерацията.

Каретата спря. Джудит притаи дъх.

— Кажете името си и какво търсите тук по това време — долетя груб глас.

— Казвам се Мейн и живея в Чарлстън, а какво търся тук си е моя лична работа. Сега пуснете коня, ако обичате, и се отдръпнете.

— Изглежда редовен, Сам — обади се друг човек, ала мъжът с грубия глас промълви нещо.

Били долови някакво раздвижване навън. Джудит сграбчи ръката му.

— Залегни! Ще проверят кой е вътре — прошепна тя.

Купър размаха камшика, ала каретата не помръдна.

— Пуснете коня! — заповяда Купър, но точно в този миг на прозореца се показва нечия глава. Човекът се качи на стъпалото. Фенерите на митницата осветяваха вътрешността на каретата. Мъжът се хвана за рамката на прозореца и присви очи.

— Вътре има войник!

— Да не е Дабълдей? — разнесоха се викове в тълпата.

Хората се скупчиха в тесен кръг около каретата и взеха да се блъскат, за да надникнат през прозореца. Били извади револвера си. Някой нареди на Купър да слезе. В отговор той шибна човека с камшика и непознатият изкрещя от болка. Купър изруга като кочияш и пришпори коня.

Каретата рязко потегли. Междувременно мъжът на стъпалото бе отворил вратата и се мъчеше да се вмъкне вътре. Едната му ръка все още стискаше здраво долната част на отворения прозорец. Били се пресегна и го удари с дръжката на револвера през кокалчетата. Пръстите на човека се свиха конвулсивно, ала той запази равновесие. Тогава Били вдигна крак и ритна вратата. Тя се блъсна с всичка сила в мъжа и той се загуби от погледа им.

Свити юмруци и гневни погледи прелетяха покрай тях като в мъгла. Сетне Купър подкара бясно коня към тъмните улици отвъд

митницата. Свърна надясно в първата срещната пресечка и едва не преобърна каретата с безумната си скорост. Били на свой ред се опитваше да хване вратата и да я затвори, но за малко не излетя с главата напред при един от завоите. Миг по-късно той се отпусна на седалката, положи револвера на крака си и пое дълбоко дъх.

— Справи се чудесно! — поздрави го Джудит.

— Нямаше как. Не исках да пропусна собствената си сватба — усмихна се пресилено той, а сърцето му все още биеше лудо. Надали щеше скоро да забрави кръвожадните погледи на тълпата. За сетен път се убеди колко дълбоки и непримирими бяха станали противоречията.

Като видя Брет, мрачните му мисли отлетяха в същия миг. Останали сами в хола, двамата влюбени дълго се прегръщаха и целуваха.

Били почти бе забравил ухания аромат на косите ѝ, сладкия вкус на устните ѝ, твърдия допир на гърдите ѝ, когато се притискаше към него. Накрая, задъхани от вълнение и усмихнати, те седнаха на един диван и се хванаха за ръце.

— Как ми се иска да се оженим веднага! — възкликна тя. — Сигурно няма да мигна цяла нощ.

— Няма да се връщам в Чарлстън — каза Били неохотно. — Убедена ли си, че желаеш да дойдеш с мен на север?

Брет за първи път осъзна сериозността на въпроса му. Обзе я несигурност, сетне страх. Ще бъде трудно да живее сред янки, далеч от семейството си. Ала тя го обичаше и в момента нищо друго нямаше значение.

— С теб бих отишла на края на света — промърмори тя до бузата му.

Малко след десет часа същата вечер Купър посети дома на Аштън до източния край на Батарейта. Тя го слушаше внимателно и с мъка запазваше спокойствие. След като Купър си тръгна, Аштън се втурна в кабинета на Хънтун да му съобщи новината.

— Не ща и да чуя за сватбата на някакъв проклет янки — хвърли той ядосано писмото, което четеше.

— Джеймс, тя ми е сестра. Ще отидем! — заяви твърдо Аштън, повдигна полите си и излезе припряно, без да дочака отговора на мъжа си. Спря се чак в гостната. Притисна длани до бузите си и се опита да се съсредоточи. Ако всичко вървеше добре, утре по това време Били и сестра й щяха да са си отишли завинаги.

Какъв късмет само! Точно това й трябваше!

Тя се усмихна едва-едва и се приближи до бюрото, където държеше сметките за домакинството. Седна и написа бележка на Форбс да тръгне рано сутринта нагоре по реката. Разрешаваше му да вземе помощник, ако иска, но на всяка цена доверен човек. Трябваше да чака в Резолют за по-нататъшни инструкции.

Добави още няколко реда с напътствия и затвори писмото. Запечата го с восък и изтича до кухнята.

— Рекс, отнеси това на господин Форбс Ламот! Потърси го в стаята му при Гибс. Ако не е там, виж в бара на „Милс Хаус“. Барманът обикновено знае къде се намира господин Ламот. Да не се връщаш, докато не го намериш и не му предадеш лично писмото! — шибна го тя с камшика.

Изплашен от удара, Рекс кимна и продължи да кима, докато тя му говореше, ала веднага щом се скри от погледа ѝ и излезе през задната врата, в очите му проблесна дива омраза и неистово желание да ѝ отмъсти.

Късно на следващата сутрин пълната карета, карана от Купър, пристигна в Монт Ройъл. Слабото мартенско слънце препичаше приятно, а в синьото небе нямаше нито едно облаче.

Каретата спря и децата първи изскочиха навън. Братовчедът Чарлс разроши нежно косата на Джуда, сетне прегърна Мари-Луиз през кръста, вдигна я и я завъртя в кръг. Тя се притисна здраво към него и запищя от удоволствие.

Джудит излезе след Брет. После се показа Били, изпотен и скован в новия си костюм, взет посред нощ от един шивач — германец. Били се изненада, като видя Чарлс в пълна униформа, с излъскани копчета и препасана сабя.

Двамата приятели се прегърнаха.

— За Бога, как ти хрумна да се издокараш така?

— В твоя чест, Били — усмихна се Чарлс. — Реших, че щом един офицер ме кани за кум, трябва да съм на ниво. В интерес на истината, униформата ми липсва. Армията също.

Ори се появи на вратата. Носеше дълго черно сако, което подчертаваше мрачния му вид. Той се обърна към шумната групичка на верандата:

— Преподобният Секстън ще бъде тук в дванайсет и половина. Казах му да дойде по-рано за всеки случай, защото нали го знаете какво е пиянде. Предполагам, че ще иска да удари едно по-силно, та да издържи до края на службата.

Всички се разсмяха. Купър свали малък кожен куфар от каретата. В него Били бе прибрал револвера, униформата и поверителните документи. Купър го замъкна към къщата, тръшна го на прага и избърса с ръкав потта от челото си.

— Как е майка? — попита Брет.

— Същото положение — отвърна Ори. — Три пъти й повторих, че ще се жениш, на напразно. Сигурно нищо не разбра.

— Някой идва! — подскочи Джудит и посочи с пръст в далечината.

И действително по алеята, обрасла с огромни кичести дървета, се задаваше карета.

— Това е Аштън — отбеляза Брет без особен ентусиазъм. Поводите издрънчаха и каретата спря до Купър сред гъсти облаци от прах. Хоумър изглежда безучастно белите хора от мястото на кочияша, а Рекс скокна пъргаво да отвори вратата на Аштън и съпруга ѝ.

Хънтун ги поздрави с привидна радост. Аштън прегърна първо единия, после другия, а лицето ѝ се разтапяше в ослепителна усмивка.

— О, толкова съм щастлива за вас двамата! Наистина! Казвам ви го от личен опит!

Очите ѝ святкаха като скъпоценни камъни. Били се съмняваше в искреността ѝ, ала целият се изчерви, като усети бузата ѝ до своята и си спомни за неотдавнашната им близост. Тя издаде устни напред и го целуна звучно. Купър забеляза как отгоре Хоумър изглежда мрачно господарката си. Това го учуди.

Чарлс драсна клечка кибрит в една от белите колони. Остана черен белег и Ори явно се подразни.

— Кога усвои навика на брат ми? — посочи Били дългата зелена пура, която Чарлс стискаше между зъбите си.

— Като се върнах у дома. Чудя се как да си запълня времето. Предпочитам да се бия на фронта, ала човек не може да има всичко — изтърси не на място той.

Шегата му бе глупава и не подходдаше нито на случая, нито на общия фон от трагични събития и размирици в Чарлстън. Настана пълна тишина. Чарлс се изчерви и се опита да се скрие зад пушека на дваисет и пет сантиметровата хаванска пура.

— Хайде, елате! — обади се най-сетне жизнерадостно Аштън и хвана под ръка Брет и Били. — Не умирайте ли от глад? На мен стомахът ми стърже. Трябва да има нещо за ядене в къщата... — Ори кимна. — О, какъв чудесен ден! Днес ви чакат незабравими моменти! — възкликна тя и ги поведе навътре.

Другите ги последваха. Чарлс остана последен. Още изпитваше неудобство заради гафа си, ала наред с това в съзнанието му се прокрадваше неясно чувство на тревога. Откъде идваше щастливата усмивка на Аштън? Изглежда наистина се радваше за сестра си.

Но защо тогава му се струваше, че Аштън разиграва представление?

Мадлин се чувстваше замаяна и сънена от горещината. Досега бе стояла в кухнята да наблюдава приготвянето на обяда. Според прислужниците денят бил прекрасен, дори малко хладен. Но защо тогава се поти?

Джъстин я упрекуваше, че вечно се оплаква от топлината. Ала през последните няколко години високите температури наистина я измъчваха както никога преди. Може би с възрастта в организма ѝ бяха настъпили необратими промени. Но сега я мързеше и не ѝ се мислеше за подобни неща.

Докато се разхождаше безцелно по долната веранда, тя се опита да си спомни къде е мъжът ѝ. О, да! Отиде в полето да се упражнява със старата пушка. Бе взел присърце службата при „Пазителите на Ашли“ и очакваше с неприкрита радост в най-скоро време да участва в истинско сражение.

— ... е часът?

— Почти един. До час трябва да получим второ съобщение от нея.

Мадлин спря на около метър от отворения прозорец на кабинета и се заслуша. Трябваше ѝ известно време, за да разпознае двамата мъже: Форбс, племенника на Джъстин, и неговия несимпатичен, слаб като скелет приятел Престън Смит. Пристигнаха съвсем неочаквано тази сутрин. Форбс не пожела да ѝ обясни защо е решил да остане в Резолют, след като плантацията на баща му се намираще само на няколко километра по-нагоре по пътя. Обикновено се отнасяха към нея като с предмет, ала тя не им обръщаше внимание. Почти винаги бе изморена и безразлична и не се интересуваше от нищо.

Този път обаче долови в гласовете им необикновена възбуда, която я изкара от състоянието на апатия. Форбс бе споменал думата „тя“. От къде на къде жена ще му изпраща съобщение в Резолют? Навярно трябваше да подпише някакви документи.

Като чу следващия въпрос на Форбс, Мадлин веднага отхвърли тази възможност.

— Революверите заредени ли са?

— Да.

— Сложи ли барут?

— Да. Трябва да внимаваме с барута. Да не препълним революверите, че ще хвъркнем и ние.

— Прав си.

До ушите ѝ долетя жесток, безрадостен смях. В гърдите ѝ се прокрадна страх. Нарочно премига няколко пъти. Трябваше да се съсредоточи. Прехвърли тежестта на левия си крак. Дъските под нея изскърцаха.

— Форбс! Чух нещо.

— Къде?

— Не знам. Може би отвън.

— Аз пък не чух нищо.

— Не си обърнал внимание.

— Добре де! Иди да огледаш, щом се страхуваш — изсумтя презрително Форбс.

Замаяна, Мадлин опря изпотените си длани в бялата дървена стена. Слънчевите лъчи се прокрадваха през провисналите пълзящи растения и хвърляха шарена сянка върху бледото ѝ похабено лице.

— О, няма нищо — промърмори сконфузен Престън. — Сигурно е някой от негрите.

Мадлин едва не припадна от облекчение. Отдръпна се от стената. Подхвана безшумно фустите си и се отправи на пръсти към края на верандата, далеч от отворените прозорци. Заговорническите гласове я изтръгнаха от летаргията. Трябваше да събере мислите си и да се опита да научи повече неща.

Отново я налегна умора и равнодушие. Тя преодоля желанието да им се отдаде и се промъкна в къщата от една странична врата. Не биваше да изпада в униние. В Резолют се подготвяше нещо необикновено и — ако съдеше по дочутите думи — зловещо.

Чарлс подаде на Били един плик.

— Билетите за влака до сто... Вашингтон. Щях да кажа столицата. Но сега Вашингтон е само ваша столица. Старите навици

трудно се изкореняват. — Били пхна плика в джоба си. Чарлс му подаде малка кутия, облицована с плюш. — Това също ще ти потрябва.

— Господи! — Били я отвори и се изчерви. — Съвсем забравих за пръстена.

— Ори така и предполагаше. Нали всичко стана толкова неочаквано. — Чарлс се приготви да запали още една пура. — Ех, защо нямах повече от тия пури, та да изпратя на Джордж. Макар че не знам дали ще му стиска да ги пуши.

Били се засмя. Ори отвори вратата на библиотеката и надникна вътре.

— Ако младоженецът и кумът са готови, по-добре да започваме. Пасторът вече обърна три чашки шери. Още една и няма да може да прочете ред от молитвеника.

— О! Изглеждаш чудесно — плесна с ръце Аштън.

Брет се суетеше пред огледалото. Оправи ръкава на новата си рокля от тъмнооранжева коприна.

— Толкова се радвам, че имам възможност да съм до теб в този момент — продължи Аштън. — Благодаря ти, че ми се довери.

Брет се приближи към по-голямата си сестра и хвана ръцете ѝ в своите.

— Ти си ми сестра и не бих позволила на никой друг да заеме твоето място. Не ти, а аз трябва да ти благодаря. Знам, че преди време сте били близки с Били.

— О! Детски истории! — дръпна се Аштън и се обърна с гръб към Брет. — Сега имам мъж, какъвто съм искала. Джеймс е прекрасен, грижовен съпруг. Той...

Нетърпеливият глас на Ори долетя откъм долния край на стълбата. Брет се втурна към леглото и взе букета от сухи цветя.

— По-добре да вървим...

— Кога тръгва влакът ви?

— В четири и половина, ако не се лъжа. Така каза Били. Защо?

— Искам Хоумър да ви закара дотам с нашата карета.

— Аштън, не е необходимо...

— Ш-шт! — прекъсна я Аштън, възвърнала отново предишния си спокоен вид. — Нашата карета е много по-удобна от оная стара

каруца на Купър. Пък и Купър няма кочияш. Срамота е член на семейство Мейн да върши негърска работа.

Като заливаше сестра си с думи, Аштън я избута до вратата.

— Тичай надолу, а аз ще дойда след секунда. Само искам да намеря Хоумър, та всичко да е готово.

Но след като се измъкна по задната стълба, Аштън потърси Рекс, а не Хоумър. Тя нареди на момчето да изтича до Резолют и му поръча да съобщи нещо не на друг, а на Форбс Ламот. Подсили заповедта, като впиваше нокти в тънката кафява ръка на Рекс, докато видя болка в очите му. Негърът беше станал дързък, откакто го наби с камшика. Тя знаеше, че той няма търпение да си го върне, но ако продължаваше да го плаши, нямаше да посмее.

Надраска една бележка и изтика Рекс вън от килера. После приглади своята грижливо направена прическа, лепна сладка усмивка на лицето си и се промъкна към предната стая, за да вземе участие в последния щастлив момент от живота на Били Хазард.

— Сега можете да целунете булката.

След като обяви това, преподобният господин Секстън въздъхна така, че мирис на череши облъхна близкостоящите. Клариса стисна ръце като доволно дете. Беше изгледала церемонията с голям интерес, въпреки че участниците ѝ бяха непознати.

Зад нея Мари-Луиз въздъхна мечтателно, а после промърмори:

— О, нали беше прекрасно?

— То пък тебе някой ще те заведе до олтара — подигравателно подметна брат ѝ Джуда. — Каквато си грозна! Като плашило.

Момичето го ритна по пиццала.

— Ти пък си гаден като змия.

Отзад Купър перна и двамата по ушите с върха на показалеца си, а после бащински се намръщи и въдвори тишина.

Брет едва ли беше чула нещо от това, което пасторът чете от молитвеника. Когато трябваше да коленичат, се наложи Били нежно да я подкрепи. Тя знаеше, че церемонията е свята и важна, но сърцето ѝ биеше твърде бързо, за да може да се концентрира. След час-два щеше да напусне земите на своето детство, за да бъде съпруга в една

непозната, враждебна страна. Перспективата я ужасяваше до момента, в който се вгледа в очите на мъжа си, пълни с любов и увереност.

Той я прегърна. Тя почувства как силата му прелива в нея. С Били до себе си можеше да премине през най-големите страдания, на които Северът би я подложил. Щеше да потисне всички свои лични стремежи и страхове, за да изгради прекрасно бъдеще за двамата.

Докато го целуваше, тя безмълвно се закле в това.

Ори предпочете да седне на третия, последен ред, тъй като се страхуваше от реакцията си по време на церемонията. За късмет очите му останаха сухи, въпреки бурята от чувства в душата му.

Мислеше за Мадлин. За старостта и за дългата редица самотни дни, които го очакваха. Мислеше за проблема със Съмтър. Само преди година би било немислимо да си представи, че американско семейство като Мейн ще живее под друго знаме.

Може би се чувстваше толкова потиснат от днешната суматоха, защото всяка сватба е един вододел. Радостно събитие, което все пак отбелязва дълбока промяна в състоянието на нещата. Реши да вижда само добрата им страна. След церемонията целуна сестра си по бузата и сърдечно ѝ честити.

— Надявам се, че наистина си го мислиш — каза тя, сгушена в прегръдката на Били, който сякаш я предпазваше от нещо. — Бих искала този брак да сближи още по-здраво семействата ни, каквото и да се случи.

Ори погледна младоженеца. Хубав, способен младеж, брат на най-добрия му приятел. И все пак същият този младеж, с широката, почти глупава от щастие усмивка, обикновено не беше облечен със сватбен костюм от фино черно сукно, а с униформа.

— И аз бих искал да е така — каза Ори, като се опитваше да скрие внезапно обзелото го съмнение. — Хайде към трапезарията, докато виното не се е стоплило.

Той ги поведе навън. Преминаха покрай Аштън, увиснала на ръката на намусения си, отегчен съпруг. Аштън се вторачи в младоженците с поглед, който, за щастие, остана незабелязан.

В салона на Резолют Форбс изслуша онова, което трябваше да му съобщи Рекс, а после го прати в кухнята, за да си вземе за награда малко топъл царевичен хляб. Джъстин излезе от кабинета заедно с Престън Смит. По ръкавите на копирената му риза се бяха закачили листенца и парчета от клонки — познаваше се, че е минал през полето. Престън беше праметнал през рамо голяма торба.

И двамата се обърнаха към Форбс, който каза:

— Четири и трийсет.

Престън погледна покрай приятеля си към бронзовия часовник, поставен върху красив сандък от черешово дърво, точно под окачената на стената стара сабя.

— Значи имаме много време.

— Аз обаче бих яхнал коня и бих тръгнал още сега. Не искам да рискувам да ги изпусна.

— Нито пък аз — съгласи се Престън с лукава усмивка.

Джъстин също се усмихна. Изпъчи се до стената, лизна палеца си и изчисти някаква пращинка, видима само за него, от наточеното острие. През прозорчето слънцето освети ярко стената зад оръжието и тя сякаш пламна.

— Момчета, пожелавам ви късмет — каза Джъстин, докато прокарваше палец нагоре-надолу по острието. — Ще направите услуга на обществото, като убиете младия господин Хазард. Армията на янките ще остане с един офицер по-малко. Това ще бъде прекрасно, заслужено наказание и за онази паплач от Монт Ройъл.

— И аз изпитвам същите чувства — ухили се Форбс, но погледът му беше суров.

— Ще чакам вестта за вашия успех — извика Джъстин, когато те препуснаха навън. Той въздъхна доволно и тръгна обратно към кабинета. Беше изминал няколко крачки, когато дочу лек шум от стълбището. Заговори с неочаквано дрезгав глас: — Какво, по дяволите, правиш там, Мадлин?

Ясно беше какво прави. Подслушваше.

Тя стоеше в плътната следобедна сянка и здраво стискаше перилата. После слезе две стъпала надолу. „По-жизнена е от обикновено“ — помисли си той. Внезапно усети безпокойство. Дали, за лош късмет, последните дози лауданум са били твърде слаби?

Тя се опря на парапета с побелели ръце, слезе още едно стъпало надолу, и още едно. Черната коприна на корсажа ѝ се повдигаше и падаше — личеше с какви усилия се движи. Обрамчените ѝ от сенки очи преливаха от отвращение.

Тук се искаше твърда ръка. Той отиде до средата на салона, застана широко разкراчен и втъкна палци в колана си.

— Подслушваш гостите ни, така ли? — във въпроса безпогрешно се долавяше заплаха.

— Без да искам. Аз... — Гласът ѝ стана по-силен. — Бях тръгнала към стаята за шиене. За какво говореха те, Джъстин? Кого ще убиват?

— Никого.

— Чух името Хазард.

— Счуло ти се е. Връщай се в стаята си.

— Няма.

Слезе още две стъпала надолу, а после затвори очи и за момент спря да диша. По бледото ѝ чело лъщяха ситни капчици пот. Той разбра, че тя все още се бори с ефекта на наркотика.

— Няма — повтори тя. — Няма да се върна, докато не ми обясниш какво става. Сигурно не съм разбрала добре. Не можеш да изпратиш собствения си племенник да убива някого.

Обзе го паника. Изрева:

— Връщай се в стаята си, тъпа курво! Веднага!

Мадлин отново поклати глава, като събираше сили, за да продължи своето бавно и трудно спускане по стълбите.

— Отивам — каза тя.

Преодоля следващите две стъпала горе-долу за десет секунди. Той разбра колко глупаво е било да се паникьосва. Тя беше твърде слаба, за да предприеме нещо за онова, което беше чула. Успя да се отпусне малко и се опита да покаже, че се забавлява.

— А, така ли? Къде ще ходиш?

— Това — тя избърса челото си с кърпичка, която стискаше с дясната си ръка — си е моя работа.

Съзнанието ѝ беше доловило сигнал за надвиснала опасност едва след като Джъстин спомена името Хазард. Когато стигна до последното стъпало, чу ехо от конски тропот по алеята. Страхът ѝ даде сили да преодолее ужасната летаргия. Като се препъваше, тя тръгна

към външната врата. Джъстин направи крачка встрани и ѝ препречи пътя.

— Моля те, нека да мина.

— Забранявам ти да излизаш от тази къща.

В края на изречението гласът му стана дрезгав и рязък. Това беше последното доказателство, че наистина съществува някакъв заговор. Щяха да убият някого в Монт Ройъл. Не знаеше причината, но трябваше да го осуети — ако може.

Опита се да заобиколи съпруга си. Той сви юмрук, нарочно мина вляво и я удари силно по главата. Тя се просна на пода с писък.

Втрени се от пода в него със замаян поглед и ѝ се стори, че това продължава безкрайно. После, като се задъхваше, се подпря на ръце, изправи се и отново тръгна към вратата.

Джъстин я удари пак. Този път главата ѝ се блъсна назад в един от ръбовете на черешовия сандък — прониза я остра болка. Изпищя силно. Повдигна се на коляно, опитвайки се отчаяно да стане.

Отвори се врата. Две черни лица надникнаха от задната стая, когато Джъстин се наведе над нея.

— Ако продължаваш да се държиш като тъпо животно, ще се държа с теб по същия начин.

Той я ритна силно под лявата гърда.

Мадлин се отдръпна и се облегна на сандъка. Сандъкът се удари в стената и сабята издрънча. Бронзовият часовник се прекатури, търколи се и се разпадна. Тя лежеше и дишаше тежко, едва си поемаше дъх, а от очите ѝ потекоха сълзи и всичко се размаза пред погледа ѝ.

Джъстин се повъртя наоколо и после прекоси салона.

— Проклетници, какво зяпате? Затворете тая врата или живи ще ви одера!

Ужасените роби изчезнаха. Погледът на Мадлин малко се проясни. Потърси ръба на сандъка с ръка, вкопчи се в него и пряко сили се вдигна на крака.

Джъстин се обърна, видя, че се е изправила и изрева. Токовете му изчаткаха зад нея и тя чу как зарежда револвера, блъвайки псувни. С последни сили грабна сабята от стената, завъртя я и замахна.

Острието разсече лицето му от лявата вежда до средата на челюстта. Под разрязаната кожа за миг се показва розово месо. Потече кръв, разля се по бузата и опръска копринената му риза.

Той притисна ръка към раната.

— Гадна уличница!

Скочи към нея с протегната напред ръка. Тя хвърли сабята и инстинктивно се изви настрана.

Импулсът все още го тласкаше напред. Главата му се удари в стената, също като на актьор от долнопробен фарс, и той бавно се свлече на колене. Опря окървавеното си лице на сандъка и изстена.

Пред къщата, привлечени от шума, се въртяха още двама роби. Мадлин позна единия.

— Изъкиъл, ела с мен. Трябва ми каручката.

Тя махна на втория чернокож.

— Погрижи се за господин Ламот.

След две минути каручката хвърчеше по алеята към пътя край реката.

„Младия. Той каза «младия».“

Лявото задно колело на каручката хлътна в една дълбока дупка и тя почти изхвъркна от нея. Когато профучаха край Шестте дъба, едва не се обърнаха в канавката. Свежият въздух изостри сетивата ѝ, главата ѝ се поизбистри. Спомняше си само, че мъжът ѝ спомена „младия“ господин Хазард. Изводът беше, че набеязаната жертва е братът на Джордж. Трябваше да е напуснал форта до пристанището в Чарлстън, но къде беше сега?

Прелитащите край нея нашарени от слънчевата светлина дървета се размазваха пред погледа ѝ. Вятърът удряше лицето ѝ. Каква ужасна глупачка е била да остане толкова дълго с Джъстин. Месеци наред волята ѝ за съпротива се изсмукваше от странното изтощение. Дотогава в Резолют я бе задържало криворазбраното ѝ чувство за чест.

А мъжът, с когото бракът я бе обвързал, не притежаваше никаква чест. Както и повечето хора в рода му. Но до този ден тя още не беше разбрала колко ниско са паднали.

Бе спряла в горния край на стълбището, когато погледна надолу и съзря Форбс и един млад роб, който му шепнеше нещо. Момчето не живееше в Резолют, така че явно, някой го бе изпратил отнякъде. И беше предал по него съобщение, което Форбс нямаше търпение да чуе.

После в полезрението ѝ влезе и Джъстин, заедно с младия Смит. Отначало повярва, че това, което чува, се отнася до някоя щуротия, която смятат да извършат. Но след няколко мига жестоките думи и изразенията на лицата им я накараха да разбере, че убийството, което споменаха, трябваше да се разбира буквално.

Сега се надяваше, че ще намери младия господин Хазард в Монт Ройъл. Ако не е там, се молеше да го намерят и предупредят навреме. Ори ще знае какво трябва да се направи. О, Боже, толкова отдавна трябваше да напусне Джъстин и да се омъжи за Ори!

Хладният поток на въздуха продължаваше да влива бодрост в тялото и в духа ѝ. Фуркетите и костенурковите гребени, придържащи косата ѝ, се бяха разхлабили и дълги черни струи се разсипаха зад нея. Каручката летеше с главоломна скорост, пяна бе покрила вече коня с дивите очи.

Обзе я страхотно, възторжено чувство за свобода. Никога вече нямаше да се върне в Резолют. Никога нямаше да се върне при Джъстин...

По дяволите последствията.

Малко преди три часа семейството се събра, за да си вземе довиждане с младоженците. Били искаше да тръгнат рано, за да пътуват спокойно по горския път до спирката на влака.

„Чудесен следобед за сватбено пътешествие“ — помисли си Чарлс и запали нова пура. Мекото мартенско слънце надзърташе между покритите с мъх дъбове, а въздухът бе напоен с мирис на мокра земя. Пролет идваше в полето. Страшно му се искаше да отпраши за Чарлстън и да си намери някое момиче.

Помогна на Хоумър да вдигне и завърже денковете и куфарите върху покрива на каретата на Хънтун. Докато Брет и Били се сбогуваха със семейството, Аштън стоеше встрани, за да бъде последна.

— Желая и на двама ви успех и много щастие. А също и дълъг живот — добави тя. Слънцето проблясваше в тъмните ѝ очи, докато прегръщаше сестра си.

— Благодаря ти, Аштън — каза Били. Стисна ръката ѝ някак неловко. Всъщност Чарлс мислеше, че „неловко“ е най-точната дума за държанието на Били спрямо Аштън през целия следобед. Е, нищо чудно: Били доста дълго бе увлечен по нея. Според Чарлс, приятелят му накрая беше избрал по-святиното момиче. Аштън беше умна и предприемчива, но имаше и нещо подличко в нея.

— Бизоне — Били застана срещу Чарлс и протегна ръка, — пази се, особено ако в Съмтър стане напечено.

— Ще гледам да се пазя — ръкостискането им беше силно и дълго. — Обади се. Е да де, знам, че няма да можеш веднага. Един младоженец го занимават други работи.

— Разчитам точно на това.

И двамата се засмяха. Брет току-що беше прегърнала майка си за последен път. Тя избърса една сълза и каза нацупено:

— Това звучи непристойно.

Чарлс се усмихна.

— Ами права си, но след цялата тържественост ни трябва някоя и друга неприлична дума. Една хубава ергенска вечер не можахме да

организираме на младоженеца.

— Късмет има, щом във времена като тези тръгва на истинско сватбено пътешествие — каза Ори строго.

Клариса продължаваше да се усмихва и да мига като объркано дете, което въпреки това е решило да се държи приятно. Някои от слугите се бяха измъкнали навън, за да се присъединят към сбогуващите се, така че всички аплодираха и подвикваха окуражително, докато Били помагаше на младоженката да се качи в каретата.

Той се наведе от прозореца и замаха с ръка. Брет също. Слънцето блестеше в сълзите ѝ. Хоумър дръпна юздите. Когато каретата потегли, всички отново махаха за довиждане и викаха. Чарлс извади сабята си и на шега отдаде тържествено чест на младоженците.

Гледайки иззад острието пред носа си, той забеляза, че Аштън си трие очите с кърпичка, докато маха с другата ръка. Веднага щом свали и прибра сабята си, случайно хвърли поглед към лицето ѝ и видя самодоволна усмивка да преминава по него за не повече от няколко секунди. Никой не я забеляза, тъй като всички гледаха към каретата, която трополеше по алеята под косо падащите лъчи на слънцето.

Вратът на Чарлс се схвана. Той отстъпи назад и се скри от Аштън зад една колона. Въпреки всичко, което беше говорила на младоженците до преди малко, тя несъмнено изглеждаше така, сякаш не им желаше нищо добро. Какво ставаше, за Бога?

Нещо странно, във всеки случай — той беше сигурен в това. Може би щеше да разбере, ако си държеше очите отворени и не се оставеше да се напие.

Помоли Къфи да му донесе чаша шампанско. После разкопча яката на униформата си и се отпусна в един люлеещ се стол под дебелата сянка. Люлееше се бавно, беше сам и бе доволен от това. Като отпиваше и се люлееше, успя да изпие шампанското, преди търпението, му да бъде възнаградено. Едно прашно, задъхано черно момче се появи до ъгъла на къщата.

— Хоумър тука, господине?

— Не, тръгна с каретата. Всеки момент ще се върне.

Чарлс разпозна младежа за секунди. Рекс, така се казваше — другият прислужник на Аштън. Къде ли е ходил? Избелялата му синя фланелена риза беше потъмняла от пот, сякаш дълго бе тичал.

Като избягваше погледа на Чарлс, момчето клекна в другия край до една колона. Чарлс отчетливо си спомни, че беше говорил с Хоумър, докато ядяха и пиеха след церемонията. Рекс никакъв го нямаше. Странно.

Чарлс вдигна глава по посока на шума и на облака прах, които се зададоха по алеята. Трополенето на копита и колела бързо приближаваше. Щом видя жената с измъчен и уплашен вид, която караше колата, веднага скочи.

— Мадлин! — извика той и хвърли пурата си, докато тичаше към алеята. След миг грабна юздата на изнемощелия ѝ кон, а после ѝ помогна да слезе. Започна да разкопчава корсажа ѝ, но тя падна на гърдите му.

— Мадлин, изглеждаш изплашена до смърт. Какво се е случило?

Тя впери очи във високия, млад офицер — на лицето ѝ беше изписано объркване. Отчаяно се опитваше да дойде на себе си. Изведнъж забеляза Рекс, който напрегнато седеше до колоната. Нещата, които беше видяла, започнаха да се връзват.

— Видях това момче в Резолют само преди малко. Сигурна съм.

Рекс вече беше прекосил тичешком верандата и не се виждаше никакъв.

Движението на каретата успокояваше, създаваше еуфорично настроение. Боровете и дъбовете хвърляха променливи сенки, които светлината, прецеждаща се през клоните на крайпътните дървета, пренасяше върху възглавничките на отсрещната седалка.

— Щастлива ли си? — попита я той.

Тя въздъхна.

— Блажена съм! Бях загубила надежда, че този миг ще дойде.

— А аз бях загубил надежда, че Ори ще му позволи да дойде.

— Брат ти го накара да омекне, знаеш.

Били се засмя.

— Всички, завършили Уест Пойнт, казват, че след като си минал оттам, това място влияе върху целия ти живот по начин, който не можеш да си представиш, докато си кадет. Най-накрая и аз повярвах в това.

Брет се замисли за момент.

— Колко време очакваш, че ще те държат във Вашингтон?

— Не мога да ти кажа. Няколко дни, седмици или дори...

— Задават се конници, лейтенант Хазард.

Гласът на Хоумър накара Били да се обърне към отворения прозорец. Робът не изглеждаше разтревожен. Но самият факт, че ги предупреждаваше, предполагаше, че ездачите не са обикновени. Били ги чуваше — отляво зад каретата. Копитата тропаха по земята. Идваха откъм дърветата. Необичайно!

— Кой е? — попита Брет.

Били се наведе през прозореца. Облак прах, пронизан от слънчеви лъчи, се стелеше зад каретата. Видя две неясни фигури, подобни на кентаври, в мъглата от прах, но не можеше да различи никакви детайли, докато конете не препуснаха в галоп. Ездачите излязоха от прашния облак. Ръката на Били стисна рамката на прозореца.

— Един стар твой приятел. Оня тип Ламот.

Дори и сега Брет по-скоро се учуди, отколкото се разтревожи. Форбс пришпори коня си. Придружителят му, някакъв кльоцав тип, добре облечен и горе-долу на негова възраст, го следваше отблизо. Брет се наведе от другия прозорец.

— Я, ама това е старият Престън Смит. Какво, за Бога, търсят двамата на тоя забутан път?

Били подозираше, че не яздат ей така, за удоволствие. Не бяха тук и за да си търсят компания — от няколко километра вече каретата не бе минавала край обитавано от хора място.

От двете страни на каретата се появи по един ездач.

— Хоумър, спри! — изкрещя Форбс. Беше широко усмихнат, но Били се порази от фалшивостта на усмивката му. Форбс направи заповеден жест. — Казах, спри!

Очевидно разтревожен, кочияшът дръпна юздите и натисна с крак лоста на спирачката. Каретата се заклати и спря. Наоколо бавно се вдигна прах като завеса. Надвисналите клони на дърветата допираха багажа върху покрива. Тук пътят се стесняваше, като отстрани на двата мръсни успоредни коловоза оставаше съвсем малко място, а между тях имаше високи бурени.

Престън Смит се изкашля, после хвърли кърпата, с която закриваше устата и носа си. Форбс заобиколи каретата отзад и дойде

при Били. Сложи левия си крак на седлото и облегна лакътя си на коляното. Брет се наклони пред мъжа си към прозореца.

— Доста съм изненадана, че те виждам тук, Форбс.

Косата на Форбс изглеждаше прошарена от полепналата прах. Държеше се открито и дружелюбно, но Били не се довери на това впечатление — очите на Форбс блестяха странно. Били се сети за служебния си револвер. Беше го сложил в багажа горе. По дяволите!

— Трябваше да ви поднеса почитанията си — отговори Форбс.
— Мисля, че познаваш приятеля ми Престън Смит.

— А, да, срещали сме се — хладно кимна Брет.

— Не, господине — продължи Форбс, — не можех да оставя булката и младоженеца да заминат, без да им поднеса поздравленията си. — Усмивката му грееше. — Знам, че ще ми простите, ако пропусна да кажа, че кумът е намазал.

Под прозореца, извън обсега на зрението му, Брет стисна коляното на мъжа си. Сърцето на Били затупа по-бързо. Той изрече мисълта, която мина през ума и на двама им.

— Ламот, откъде знаете, че сме се оженили?

Смит потупа уплашения си кон.

— О, току-що го чухме някъде. Не си спомням да съм имал честта да се запозная с вас, господине. Вие сте лейтенант Хазард.

От тона му личеше, че да се запознае с Били за него е всичко друго, но не и чест. Били го изглежда отдолу нагоре.

— Точно така.

— Престън Смит. Ваш покорен слуга.

Усмивката на Смит беше презрителна. Изведнъж Били престана да вярва, че срещата е случайна. Съзираше капан.

Хоумър се изкашля.

— По-хубаво да не се маем, че да не изтървем влака, лейтенанте.

Форбс погледна чернокожия.

— Бързаш за гарата, така ли?

Хоумър дори не мигна.

— Да, господине, и си мисля, че трябва да продължим.

— Черньо, няма да тръгнеш за никъде, докато не ти разреша.

Били каза ядосано:

— Карай, Хоумър!

С периферното си зрение видя как Смит се навежда назад, бърка в торбата и вади внушителен, обкован с месинг револвер — кремъклия за дуел. Смит се усмихна, насочвайки оръжието си към Хоумър.

— Само да си барнал тия юзди и целият път ще се оплеска с негърска кръв.

— Не искаме да се караме с вас — каза Форбс с усмивка, поширока отвсякога. — Толкова дълго яздихме обаче, за да ви поднесем почитанията си, че ще го направим. Сега, господин Янки Войников, слизайте от тая кола и се пуснете от полата на жена си, за да мога да ви честитя, както си му е редът.

Брет пак стисна коляното му.

— Били, недей.

Но ядът му все повече растеше. Той бутна ръката й, отвори с ритник вратата и скочи на земята.

Форбс въздъхна.

— Не, господине, не мога да кажа точно дали кумът е намазал. Но е сигурно, че още малко и вие ще сте отгоре, ако схващате за какво ви говоря.

Били се изчерви. Смит се засмя — все едно, че изцвили. Голяма снежнобяла чапла прелетя над боровите върхове. Били направи крачка към коня на Форбс.

— Внимавайте какво говорите пред жена ми.

Форбс и приятелят му бързо и доволно се спогледаха.

— Ей, господин Хазард, това подозрително прилича на заплаха! Смятам всякакви заплахи за лична обида. Да не би случайно да не съм ви разбрал добре?

— Били, хайде! — извика Брет. — Не си губи времето с тия мръсници!

Форбс, все така усмихнат, се обърна към нея.

— Знаеш ли, сладур, признавам, че все още имам слабост към теб, макар че тоя твой език понякога те превръща в чистопробна мъжкарана. Обзалагам се, че дори понякога беснееш по мъжки.

— Ламот, кучи сине, слизайте от тоя кон!

С вдигната брадичка, ухилен, Форбс изведе коня си извън обсега на Били. После се плъзна от седлото, приглади косата на слепоочията си и пристъпи напред.

— Не ми се вярва да не съм разбрал добре онази забележка, господине. Вие ме обидихте.

— Точно така — кимна намръщено Смит.

Форбс стоеше и гледаше надолу към Били, който беше почти цяла глава по-нисък.

— Искam удовлетворение, господине.

Погледът на Хоумър се изпълни с изненада и уплаха, когато Брет скочи от каретата.

— Остави го, Били. Не виждаш ли, че е дошъл да те дразни? Не знам как е научил, че ще пътуваме, но не приемай предизвикателствата му.

С очи, приковани в противника, Били отговори, поклащайки леко глава:

— Стой настрана, Брет. Ламот...

— Казах — прекъсна го Форбс, — че искам удовлетворение. — Ръката му профуча във въздуха и се стовари върху лицето на Били. Шамарът изплющя силно. — Точно тук и точно сега — завърши Форбс, отново с чаровната усмивка на лицето си.

— Проклет да си — избухна Брет. — Знам, че ревнуваше, но не знаех, че ревността те е направила луд. Колко време си кроил планове?

— Много време, няма да го отричам, но за мен това е най-честният и почтен начин да се разберем с господин Хазард. В торбата на Престън има още един револвер. Той ще бъде моят секундант. За твой — той бързо премести поглед от Били към каретата — май трябва да послужи Хоумър. Бих казал, че на един янки подхожда негър за секундант.

— Не трябва да го правиш, Били.

— Моля те, млъкни — срязва я той. Прегърна я през раменете, после я отведе от другата страна на каретата. Наведе се плътно до нея и зашепна:

— Трябва да се бия с него. Не виждаш ли, че ни е преследвал, за да ме убие? Ако се опитаме да тръгнем, ще си намери някакъв претекст да ме застреля веднага. А така... — той преглътна; на брадичката му имаше капка пот, която падна и остави на ревера му тъмно, като че кърваво петно — поне имам някакъв шанс.

Тя поклати глава, първо леко, а после по-категорично. Очите ѝ се напълниха със сълзи. Били стисна рамото ѝ и се върна от другата

страна на каретата. Тя го чу да казва:

— Добре, Ламот. Хайде да отидем на онази поляна там, до блатото.

— Ваш покорен слуга, господине — каза Форбс и се поклони.

Били свали сакото, вратовръзката и жилетката си. Метна ги върху клоните на една юка, която растеше до дива палма с клюмнали листа.

Хоумър се приближи, но Били му махна да се върне.

— Стой при Брет. Ще се справя сам.

— Е да, вижда се — съгласи се Смит, докато събираше участниците в дуела в средата на открито, огряно от слънцето място, покрито с трева, нежно разлюляна от вятъра.

Смит вдигна ръце. Във всяка държеше по един револвер за дуел. „Комплект — отбеляза Били, — още едно доказателство, че срещата на пътя не е случайна.“ Мъжете просто не слагат такива револвери в торбите си, ако са тръгнали на следобедна разходка.

— Ще ги заредя с барут и сачми тук пред вас, джентълмени. После, с гръб един към друг, ще отмерите по десет крачки под моя команда. След десетата ще се обърнете и ще стреляте, ако желаете. Въпроси?

— Няма — каза Форбс и нави първо единия си ръкав, после другия.

— Почвайте — каза Били.

След още един подигравателен поклон Смит коленичи в тревата, отвори торбата и извади оттам две шишета с барут, едното около три пъти по-голямо от другото. Сипа в дулото на единия револвер барут от по-голямото. След като постави сачмата и парцалчето, той дозареди с по-финия барут от малкото шише.

Подаде револвера на Форбс, който го прегледа набързо и кимна. На него май му беше по-интересно да следи как приятелят му зарежда другия револвер, сложен между краката му, най-вече дулото.

Били видя как Смит посяга пак към голямото шише. Форбс се изкашля. Били се обърна към него.

— Нямаш нищо против един мъж да се изпикае преди дуел, нали? — Били поклати глава. — Тогава сигурно ще бъдеш така любезен да подържиш това, докато се върна.

Вече подаваше револвера си. Били трябваше да го поеме и така не видя как Смит измести шишето от дулото на револвера, който

зареждаше. По-голямата част от барута се разсипа в гъстата трева.

Беше добре обмислено и изпълнено мигновено. Отвлечащият въпрос на Форбс бе зададен в подходящия момент, маневрата с барута мина незабелязано. Всичко, което видя Били, беше Смит, приведен над револвера, отчасти закрит от коляното му и тревата.

Смит постави втората сачма, дозареди револвера и каза:

— Ей го.

Стана и му подаде тежкия револвер, в който имаше прекалено малко барут, за да изстреля сачмата с необходимата скорост. Изобщо не ставаше за смъртоносно оръжие.

На мястото, където се бе навел Смит, Били забеляза няколко зрънца барут, пръснати по тревата. Помисли дали да не помоли да разменят револверите, но бързо потисна подозрението си. Дори и един ревнив ухажор не би паднал толкова ниско, че да подправя револвери при уреждане на въпрос на чест.

Форбс се върна. Били му подаде първия револвер. Смит протегна втория.

— Благодаря — каза Били и го пое.

Смит се изкашля.

— Джентълмени, да започваме ли?

64.

— Тук ли е Били Хазард? — попита Мадлин.

Бяха изминали не повече от пет минути от пристигането ѝ в Монт Ройъл. Чарлс ѝ помогна да стигне до библиотеката и поръча да извикат Ори, който стоеше облегнат отвън на затворената врата. На лицето му беше изписано объркване.

— Той замина с Брет — каза Чарлс. — Ще хванат влака за север. Ожениха се преди два часа.

— Ожениха? — повтори смаяно Мадлин. — Това обяснява някои неща.

— Какви неща? — попита Ори.

Гласът му прозвуча по-рязко, отколкото бе възнамерявал, но просто не може да удържи чувствата си — радостта, породена от неочакваното ѝ пристигане, мъката при вида на нещастното, изтерзано лице. Бе отслабнала още повече, ала не беше само това. Нещо много по-лошо ѝ се беше случило, но не знаеше какво е.

— Форбс — прошепна тя, — Форбс и приятелят му Престън Смит. Тръгнаха от Резолют малко преди мен. Дочух ги да казват на Джъстин нещо за... за убийство на Били. Някой трябва да им е съобщил, че той и Брет са заминали.

Чарлс прехапа остатъка от пурата си, която беше загаснала.

— Да не би да е момчето, което видя отвън?

— Не знам — погледът на Мадлин бе добил странна, стъклена неподвижност. — Предполагам, че е той.

— За кое момче говорите? — заинтересува се Ори.

Лицето на Чарлс помръкна.

— Момчето на Аштън — Рекс. Аз ще го намеря.

Запъти се към вратата, разминавайки се с Ори, който се приближи с бързи крачки към Мадлин.

— Сигурна ли си, че възнамеряваха да сторят нещо лошо на Били?

Чарлс се спря на вратата, за да чуе какво ще отговори Мадлин.

— Думата, която чух, беше „убийство“ — каза тя, едва сдържайки сълзите си. Не можеше да се преструва, че контролира емоциите си. — Убийство.

Ори се намръщи.

— Ще си поговоря с Джъстин за...

— Няма време — извика Мадлин, — а и Джъстин е вече без значение. Ние се разделихме.

Ори занемя от учудване.

— Напуснах го — обясни тя. — Никога няма да се върна... — и преди да довърши, политна напред към Ори и припадна на гърдите му.

Ори я подхвана, залитайки една-две крачки назад, но успя да я задържи на краката ѝ.

— Викни някой да ми помогне — обърна се нервно към Чарлс.

Чарлс кимна, готов да избухне всеки момент, и се запъти към вратата.

— Аштън, къде е момчето ти?

Братовчедката му вдигна поглед от сребърния чаен сервиз. Тъкмо наливаше чай за себе си и за Клариса на масата в гостната.

— Кой? Рекс ли?

— Да. Къде е той?

Под строгия поглед на Чарлс усмивката ѝ се стопи.

— Мисля, че е някъде навън. Защо си толкова ядосан?

Тя отчаяно се опитваше да прикрие безпокойството си. Бе чула шума на пристигащата двуколка точно в момента, когато заедно с майка си сядаха в гостната. Бе зърнала от прозореца Мадлин, мръсна и грозна като вещица. Видя как ѝ помагаха да върви и не посмя да се покаже от стаята, страхувайки се, че нещо лошо се е случило.

Чарлс не ѝ отговори. Тръгна бързо към вратата и на излизане я затръшна така силно, че се разтресе.

С жива, заинтригувана усмивка Клариса попита:

— Кой е този млад човек? Не го познавам. Гост ли е?

— Той е твой племенник, мамо!

Тонът ѝ разстрои Клариса до сълзи. Аштън я погали по бузата с бързо, нежно движение.

— Извинявай, че избухнах така. Изведнъж страшно ме заболя главата...

— Пийни си чай. Може да ти помогне.

— Да, да. Добре.

Ръката ѝ трепереше, докато се опитваше да си сипе чай. Не улучи чашата и едва не изпусна чайника.

— По дяволите!

Грубият израз изненада Клариса и по лицето ѝ се изписа недоумение. Аштън тръшна чайника на масата. Скочи и започна да крачи из стаята. Чарлс замисляше нещо. Определено замисляше нещо. Ако започнеше да му задава въпроси обаче, тя щеше да се zlepостави... и все пак, как да го остави насаме с Рекс? Момчето само чакаше да ѝ напакости.

Една-две минути се двоуми, разкъсвана от колебания и страхове. Най-накрая реши и се втурна навън, без каквото и да е обяснение. Клариса сгъна една салфетка и започна да бърше чая, който младата жена бе разляла. „Какво нервно момиче“ — помисли си тя. Опита се да си спомни името ѝ, но не успя.

На верандата пред кухнята Чарлс бе притиснал Рекс към стената с яката си ръка. Откри го да яде парче солено свинско месо и преди да успее да се измъкне, Чарлс го бе приклепил здраво.

— Рекс, няма да търпя лъжи, разбираш ли ме?

Отчаяните тъмни очи се зареяха към поляната зад рамото на Чарлс. Момчето разбра, че е заловено. Плахо прошепна:

— Да, господине.

— Ти пробяга целия път до Резолют и обратно, така ли е?

Рекс прехапа устни. Смръщен, Чарлс се наведе още по-близо до лицето на момчето.

— Рекс...

— Да — отвърна той плахо.

— С кого разговаря там?

— Гу'син Ламот — прозвуча колебливият му глас.

— Джъстин Ламот?

Рекс се почеса по главата:

— Не, гус'ин Форбс. Казаа ми...

Той млъкна. Чарлс го подкани:

— Кой ти каза? Искам да ми кажеш името на човека, който те изпрати в Резолют. — Но вече знаеше, разбира се. Веднъж овладял първоначалната си изненада и отвращение, той видя ясно целия заговор и всичко сега му се струваше прозрачно и обяснимо. Отдръпна внимателно ръката си от Рекс и нежно го докосна по рамото.

— Обещавам ти, че ако ми кажеш, нищо лошо няма да ти се случи.

Момчето се замисли над тези думи, огледа Чарлс и накрая се реши. Изведнъж се отпусна и особена усмивка заигра по устните му. Но Чарлс вече губеше търпение.

— Дявол да го вземе, момче, нямаме време. Искам да чуя...

— Рекс, ето те и теб. Търсих те навсякъде.

Чарлс се изправи и видя Аштън, която бързаше към тях. Задъхана, тя се приближи към верандата.

— Тръгвай с мен, калпазанино. Трябваш ми веднага.

— Искам първо да ми отговори на въпроса — каза Чарлс.

— Но, Чарлс — зад красивото присвиване на устните той забеляза известен страх, — трябва да се приготвяме да си тръгваме.

— Не можеш да си тръгнеш, преди Хоумър да се е върнал с каретата — каза доста иронично той. — Ако можем да вярваме на Мадлин, дотогава ще мине доста време.

— Мадлин Ламот? Нима искаш да кажеш, че тя е тук?

— Ти ме видя, когато я подкрепях на верандата. Забелязах те, като надзърташе зад пердето.

Аштън се изчерви. Започна да пелтечи, изпаднала в необичайно за нея объркване. Чарлс се възползва от моментното ѝ колебание и се обърна към момчето.

— Чакам, Рекс. Кой те изпрати в Резолют със съобщението, че Били и жена му са тръгнали към влака?

Аштън усети, че примката се затяга. Преструвките бяха безполезни, но инстинктът ѝ за самосъхранение бе много силен. Тя отблъсна братовчеда Чарлс, приближи се рязко към момчето и му се закани с юмрук.

— Рекс, само да посмееш да проговориш... Знаеш какво те чака!

Момчето се вторачи в размахания пред лицето му юмрук. Чарлс бе уловил Аштън за китката, така че тя не успя да го удари. Очите на

момчето ставаха все по-големи и Аштън усети, че ѝ премалява. Знаеше какво мисли Рекс за боя с камшик.

— Тя ме изпрати — думите му бяха пълни със злоба.

Чарлс въздъхна и пусна братовчедка си. Тя разтри китката си.

— За какво, по дяволите, говори той? Нямам ни най-малка...

— Стига — прекъсна я Чарлс — Мадлин ни каза, на Ори и на мен, всичко, което е дочула в Резолют. Лъжата вече няма да ти помогне. Нито заплахите към момчето.

Той стисна рамото на Рекс.

— По-добре се махай оттук.

Рекс побягна. Чарлс видя как лицето на Аштън в миг се промени. Страните ѝ пребледняха и престорената ѝ усмивка изчезна. Трудно му беше да повярва на очите си. С мек глас, в който се долавяше едва сдържан гняв, той каза:

— Господи, значи е вярно! Искаш да ранят или дори убият собствения ти зет?

Мълчанието и предизвикателният ѝ поглед потвърдиха думите му. Чарлс нямаше време за повече обяснения. Придържайки с една ръка сабята си, той хукна като луд към една от конюшните.

Аштън направи крачка след него и изкрещя:

— Нищо не можеш да направиш вече, много е късно. Много късно!

— Едно — високо изкомандва Смит. Двамата мъже се отправиха в противоположни посоки, с вдигнати глави и револвери до бедрата. — Две.

Вятърът поклащаше тревата и образуваше вълнички по блестящата водна повърхност на блатото. По врата на Били се стичаше пот и се просмукваше в яката на фината сватбена риза.

За да се концентрира, той започна да гледа в един нисък клон на дъба, който беше точно пред него. Усещаше тежестта на револвера в ръката си и мислеше как ще го вдигне и ще стреля.

— Три.

Брет така силно бе притиснала ръцете си една в друга, че усети болка. Когато двамата мъже тръгнаха да се раздалечават, тя видя как младият Ламот и секундантът му се спогледаха. Хоумър бе взел

отнякъде сив камък с диаметър около десет сантиметра и сега започна нервно да си го подхвърля от едната ръка в другата, като си мислеше: „Тук нещо не е наред.“

— Пет.

Вляво от Брет бе Престън Смит, застанал до конете, които той и Форбс бяха яздили. Искаше да е близо до торбата на седлото, в случай че нещо се провалеше. Погледна за миг към десния си ботуш, за да се увери, че съдържанието на специалния джоб, защит от вътрешната му страна, е на мястото си. После хвърли поглед към Хоумър, който се потеше и си подхвърляше някакъв камък. Нямаше причина да се боят от изплашен негр. Чувство на задоволство изпълни Смит толкова силно, че едва не пропусна следващата команда.

— Шест.

Погледът на Били се замъгли. Внезапно го обхвана паника, от което стомахът му се сви и гърлото му пресъхна. Щеше му се да зърне Брет за последен път. Мислите преминаваха през главата му с невероятна бързина: „Защо трябва да я поглеждаш? Ти ще я видиш отново. А може би няма? Как ни намериха?“

Сърцето му бумтеше в ушите. Никога не бе чувал сърцето си да бие толкова силно.

— Седем.

Хоумър разбра какво бе онова, което видя в кратката размяна на погледи между двамата приятели. Разбра какво се разиграва пред очите му. Тази двамата бяха намислили да убият младия Хазард. Не знаеше как или защо, но беше сигурен, че е така. При мисълта за това, което ще се случи, така му прилоша, че той се обърна към каретата и се подпря на предното колело, здраво стискайки камъка в ръка.

— Осем.

Брет също не се досети отначало какъв е този трополящ звук, който долови. После разбра, че е конски тропот — някой идваше по пътя от Монт Ройъл. През шума от копитата се дочуваше някакъв мъж да крещи.

Смит също го чу. Единият от конете, чиито юзди държеше, подскочи и изцвили. Смътно се различаха думите:

— Били, пази...

Брет отвори широко очи.

— Това е Чарлс!

— Девет — извика Смит.

Форбс се обърна, увереността му се топеше. Нямаше нужда да поглежда към пребледнелия, изплашен Смит, за да разбере, че конникът означаваше провал на плана им. Били вече не следеше броенето. Гледаше към пътя в очакване. Гняв и отчаяние обзеха Форбс. Тилът на Били беше точно пред него...

Смит беше забравил да извика „десет“. Нямаше значение — той вдигна ръка и насочи револвера.

Хоумър беше наясно за наказанието, което щеше да го сполети, ако нападне бял, но не можеше да гледа как убиват някого. Той замахна първо назад, после напред.

Смит не разбра какво точно прави черният, но усети нещо заплашително. Извика и се втурна покрай Брет. Тичайки, бръкна в десния си ботуш.

Камъкът полетя към Форбс, който държеше пръста си върху спусъка. Брет видя, че ще мине на около метър от него, но все пак свърши работа, като профуча в полезрението на Форбс и го накара рязко да се обърне наляво. Ръката му, в която беше револверът, също мръдна. Експлозия... кълбо дим...

Камъкът падна в брулената от вятъра трева. Форбс зяпна. Били се обърна и се втренчи в съперника си.

Смит беше блъснал Брет в каретата, когато мина край нея. Тя се изправи, на Били му нямаше нищо. Конникът вече се виждаше.

— Чарлс — извика тя. Гърлен рев я заглуши.

Тя се извърна и рязко закри устата си с ръка: лицето на Смит се превърна в разкривена гримаса, когато изсумтя и дръпна дясната си ръка назад. От стомаха на Хоумър изскочи острието на сгъваемия нож, който Смит беше извадил от ботуша си.

— О! — Хоумър се взря в разкъсаната, окървавена предница на ризата си. — О! — каза той пак от изненада и болка, когато започна да се накланя настрани.

Смит го бутна със свободната си ръка, за да му помогне. Хоумър умря веднага, щом падна.

Били разбра със закъснение, че край ухото му е изсвистяла сачма. Ако камъкът, хвърлен от Хоумър, не бе отвлякъл вниманието на

Форбс, тя сигурно щеше да го улучи.

Чарлс дръпна юздите на изпотения си кон. Още беше с униформа. Ножницата се удари в крака му, докато слизаше от коня. Били отново извърна очи към Форбс — Форбс, който беше стрелял преди командата, който се опита да го застреля в гръб. Треперейки от гняв, Били вдигна револвера и се прицели. Докосна спусъка. Нещо блесна и се чу пукот, някак твърде слаб и равен.

Форбс не беше мръднал и на сантиметър. Били се бе прицелил в средата на гръдната му кост. Как можеше сачмата да пропусне такава голяма, неподвижна мишена?

После, на около десет крачки, нещо черно прикова погледа му. Приблужи се предпазливо и то постепенно прие формата на късче метал с цвят на олово. Сачмата! Това беше сачмата от неговия револвер.

Той си спомни как се навеждаше Смит, докато зареждаше револверите, спомни си разсипания барут. Внимателно бяха планирали как да не заредят достатъчно револвера му. Той изруга и хвърли оръжието на тревата.

— Форбс!

Форбс се обърна в отговор на кряска на Смит, който прибра острието в дръжката и хвърли ножа. Форбс го остави да падне в тревата до крака му, после го грабна и го вдигна. Премести го в лявата си ръка. Измъкна от десния си ботуш още един, на вид същия, но неокървавен и с пет сантиметра по-дълъг. Слънцето хвърляше сребърни отблясъци от ръцете му, когато пристъпи към Били.

— Съжалявам, че не улучи — Форбс се засмя налудничаво. — Обзалагам се, че ти съжаляваш още повече.

— Не аз не улучих. Сачмата изобщо не е стигнала до теб. Ето я там, на земята. Револверът ми не е бил зареден както трябва.

— Доста си умничък за шибан янки, а?

Вятърът развя косите на Форбс, а после ги залепи на потното му чело. С голи ръце, Били отстъпи. Стъпка, после втора. Форбс се приближи, подскачайки настрани като рак.

— Не трябваше да се завърташ около Брет. Не трябваше да стъпваш в Южна Каролина. Май ще те изпратят вкъщи в чувал, но ти гарантирам, че на роднините ти няма да им се иска да го отворят, за да те погледнат. — Той завъртя леко ножа в дясната си ръка, а после

започна да върти и този в лявата. — Не и преди да ти пооправя физиономията.

Били пак отстъпи. Реши да скочи към най-близкото дърво и да отчупи един клон, преди някой от тези ножове...

— Били!

Гласът насочи вниманието му към каретата. Смит беше изчезнал. Чарлс беше стигнал до Брет. Яката му беше разкопчана, светлосините панталони бяха мръсни. С разгневено лице той хвърли сабята си към поляната.

Били се дръпна вдясно, така че сабята да падне между него и Форбс. Когато тя тупна на земята, иззад каретата се появи Смит. Беше се промъкнал покрай трупа на Хоумър и отзад покрай каретата. Втурна се към торбата си. Сабята падна по-близо до Били, отколкото до Форбс. Били се спусна да я вземе.

Смит извади от торбата четири барабанен деринджър. Чарлс го видя, изруга и се хвърли към него. Смит пробяга няколко крачки в ливадата и изпразни четирите барабана по посока на Били. След последния изстрел Били усети, че е улучен. Изохка от болка и залитна напред.

Чарлс хвана Смит отзад, завъртя го, изтръгна празния револвер от ръката му и го фрасна първо с десен юмрук, после с ляв. Несръчни, но мощни удари. Смит изсумтя, от носа му потече червена слюз.

Били беше паднал. По левия ръкав на ризата му, над лакътя, имаше петна от кръв. Лежеше по очи. Оттласна се с две ръце от земята. Болка прониза лявата му ръка. Не би могъл да си служи с нея.

Сребърни искри проблеснаха по чифт крака отпред. Той опипом хвана дръжката на сабята, после залитна и почти я изпусна. Сянка се простря върху тревата. Били се метна встрани. Десният нож на Форбс мина на не повече от пет сантиметра от него.

Болката пресуши енергията му и размъти ума му. Можеше само да отстъпва, да се държи встрани, да се опитва да събере сили. Потното, усмихнато лице на Форбс се мерзелееше пред него огромно, в очите му светеше диво желание да убива.

Били се защитаваеше по инстинкт. Всички изискани, точни движения, които бе научил в Уест Пойнт, се изплъзваха от паметта му в мъглата на уплахата и пулсиращата болка.

Форбс посегна с левия нож. Били блокира удара със сабята, после се опита да го отблъсне. Не му стигнаха сили.

Форбс се засмя с нисък, гърлен глас.

— Пипнах те, янки — той завъртя ножовете рязко, бързо, проблясващите остриета объркаха Били. Отдръпна се. Форбс се засмя и се доближи, възвърнал самоувереността си.

Били още веднъж отстъпи назад, като се опитваше да организира атака. Беше твърде слаб поради загубата на кръв — чувстваше как тя се стича, гореща, под ризата. Беше стигнала до китката и капеше от маншета.

Брет извика, но той не посмя да се обърне. Спъна се в някакви груби оголени корени и изведнъж гърбът му се притисна о дебелото стъбло на дърво. Очите на Форбс се разшириха от удоволствие. Той замахна към лицето на Били с десния нож.

Били изви лявото си рамо напред. Ножът се заби в дървото. Без да губи време да го освобождава, Форбс замахна с другия. Били се изви на обратната страна. Ножът разпра ризата му, одраска го по ребрата и потъна пет сантиметра в дървото.

Сега Форбс беше много близо, осъзнавайки, че и двата пъти не е улучил. Отчаяно протегна двете си ръце край Били и се опита да изтегли ножовете. Били разбра, че това е последният му шанс. Той повдигна коляно и удари Форбс в стомаха. Форбс изпусна дъха си и залитна две крачки назад. Били имаше малко пространство за маневри — заби сабята в тялото на Форбс и натисна, докато не почувства, че върхът ѝ опира в гръбнака му.

Форбс рухна напред. От тласъка дръжката се придвижи към гърдите му. Върхът на сабята изведнъж проби ризата на гърба и щръкна, блеснал на слънцето.

Треперейки, Били се обърна. Болката в ръката му не беше и наполовина така силна, колкото спазъма, изпразнил стомаха му, докато се подпираше на дървото.

Брет уплашено изписка и изтича към мъжа си. Чарлс извика:

— Доведи го тук, за да видя раната.

После насочи вниманието си към Смит. Измъкна приятелчето на Форбс за яката и го блъсна към каретата. Смит се хвана за чатала, а по бузите му се застичаха сълзи. Чарлс го разтърси.

— Стига си циврил и чуй: едно време довърших братовчед ти Уитни, сега мога да направя същото и с теб. Бог ми е свидетел, че искам да го направя, но май вече проляхме достатъчно кръв. Така че се измитай, преди да реша нещо друго.

Като хленчеше, Смит тръгна с несигурни крачки към коня си.

— Пеша — каза Чарлс. — Конете остават при мен.

Без да се обръща, Смит се повлече към пътя. Някакъв импулс подтикна Чарлс да метне камъче към куцукащата фигура. Смит изпищя, хвана се за врата и хукна да бяга.

Усмивката на Чарлс помръкна, когато погледна към мъртвия роб на Аштън, а после към мястото, където високата трева скриваше проснатото тяло на Форбс — сабята стърчеше като знак, греещ на слънцето. Рояци мухи се въртяха около окървавения връх.

Били се заклатушка към каретата, дясната му ръка прегръщаше Брет, а лявата висеше безжизнена и окървавена.

— Предизвикаха дуел — каза той на пресекулки, а после с едно-две изречения описа мошеничеството с револвера и как го беше открил.

— Копелета — промърмори Чарлс. Разкъса ръкава на Били и прегледа раната. — Май че е минала точно през месото. Повече кръв, отколкото вреда. Брет, откъсни някое и друго парче от фустата си. Ще превържа раната.

Тя се обърна и вдигна полата си. Чарлс наклони глава, за да провери под какъв ъгъл е слънцето.

— Ще трябва да се вдигаме оттук, ако искате да хванете оня влак. Ще го хващате ли?

— Позна — каза Били. — Искам да се махна от това проклето място.

— Не мога да те обвинявам — промърмори Чарлс.

— Никога не съм знаела, че Форбс е толкова луд и покварен — каза Брет през рамо, докато продължаваше да къса парчета от фустата си. — Но как ни е настигнал навреме?

— Мадлин Ламот чула как Форбс и Престън си говорят в Резолут за вас. След като тръгнали, тя пристигна в Монт Ройъл, за да ни предупреди. Яхнах коня и тръгнах по пътя, който знаех, че ще хванете.

— Но... как Форбс е разбрал, че току-що сме тръгнали? Или че отиваме към гарата?

Чарлс пое ивиците дантела, които Брет му подаде. Започна да увива с тях ръката на Били над лакътя. Били стисна зъби. Лицето му беше придобило по-нормален цвят.

— Не ми е ясно — измъкна се Чарлс, концентрирайки се върху това, което правеше в момента, за да избегне погледа на братовчедка си. — Ще разпитам, като закарам тялото на Хоумър обратно в плантацията. Междувременно вие двамата се качвайте в каретата. И се дръжте здраво един за друг. Ще препускам като хала през останалата част от пътя.

* * *

Чарлс удържа на думата си, до спирката кара с безразсъдна скорост. Когато каретата се заклати и спря, чуха свирката на влака от юг. Чарлс изтича през линията до кипарисовия навес, бутна капака на кутията и вдигна знамето на боровия прът. Докато успее да го направи, локомотивът вече се виждаше.

Били се опита да надвика съскането на парата и дрънченето на камбанката.

— Не знам какво да кажа...

— Не се притеснявай. Всичко е по линия на дълга. Един кадет помогна на друг.

— Но ти напусна службата.

— Това не значи, че Уест Пойнт ме е напуснал. — Чарлс се изненада, че аха-аха ще се разплаче, дори му стана досадно от това.

Той успя да прикрие чувствата си, доколкото можа и изтича да разтовари багажа и да го качи на платформата. Докато влакът забавяше ход, преминаха товарният и пощенският вагони. После се появиха лица зад мръсни стъкла, лица, чието учтиво безразличие изчезна в мига, когато видяха тримата, облечени в изцапани, разкъсани дрехи — войника, момичето и младежа с наметнато на раменете палто, със следи от кръв по превързаната ръка.

Брет обгърна с ръце шията на Чарлс.

— О, братовчеде... благодаря ти. Обясни на всички какво стана.

— Ще им обясня. Ти се качвай — добави той, като хвърли поглед към нетърпеливия кондуктор.

Били я последва. Стоеше на второто стъпало и гледаше приятеля си. Стиснаха си десниците.

— Нямам представа кога ще се видим, Бизоне.

Това го порази.

— И аз.

— Пази се.

— И ти. Желая ви безопасно пътуване.

— Благодаря ти. Ще се видим пак.

— Знам.

Чарлс затаи съмненията си. С тази война следващата им среща можеше да е и на бойното поле. И щяха да бъдат противници.

„По дяволите, не мисли за това и не разваляй всичко. Денят беше достатъчно тежък.“ Той успя да се усмихне безгрижно както преди, вдигна ръка и махаше, докато влакът потегли с пухтене.

Някои от пътниците бяха излезли на платформата на последния вагон. Когато вагонът премина покрай него, Чарлс дочу мръсна дума. Нещо прелетя покрай лицето му. Той погледна надолу и видя хрчка върху ревера на униформата си.

— По дяволите — изръмжа той.

Ядът му мина бързо. Пак се усмихна и както си стоеше в сянката до релсите, извика подигравателно на онзи, който се беше изхрачил върху федералната му униформа.

— Браво! Точно като истински южняк!

Разтърка очи и се повлече към каретата. Влакът изчезна в естествения тунел между борове. Когато стъпи на релсите, почувства вибрациите.

Искаше му се да се напие до безумие, но трябваше да се върне при червеното поле и в Монт Ройъл, където не си беше свършил работата докрай.

65.

*Лунния изгрев познавам,
звездния блясък познавам,
положи това тяло в земята...*

Думите от стария химн на Гулах долитаха ясно през прозорците на мрачната библиотека. Робите пееха за Хоумър, когото Чарлс бе докарал обратно с колата. Форбс бе оставил на произвола и на хищниците. Състраданието си имаше граници.

— Ето как се е случило, поне като свързвам фактите — казваше в този момент Чарлс. — Те са искали да убият Били.

Той пъхна пак пурата в устата си и протегна дългите си крака пред стола, на който седеше. Ори се мотаеше в ъгъла, сянката му падаше върху старата униформа.

— И като свържем твоя разказ с това, което ни разказа Мадлин, заключението е ясно. За Бога, Чарлс, не знаех, че го мразят толкова силно.

— И Брет каза почти същото, преди да си тръгне. Смятам, че тук голяма роля изигра ревността. Как е Мадлин?

— Беше добре, когато говорихме преди час. Предполагам, че отново си е легнала.

— Ламот сигурно я търси.

Ори кимна.

— Това е другото, което трябва да свърша тази вечер. Но първо по-важното. — Гласът му звучеше сурово. — Виждал ли си Аштън, откакто се върна?

— Видях я точно като идвах. Искаше да се погрижи за останките на Хоумър. Казах „не“ и тя изчезна.

Ори се запъти към осветения със свещи коридор. Къфи скочи от стола, на който бе задрямал.

— Намери госпожа Хънтун и съпруга ѝ — му нареди Ори. — Кажи им, че искам да дойдат в библиотеката. Веднага!

Къфи бързо излезе. Чарлс се завъртя така, че да наблюдава братовчед си. През отблясъка, който хвърляха свещите, той видя твърдото изражение на лицето му.

— Помогни ми да запалим няколко лампи, Чарлс. Искam да видя жалките им физиономии, когато им кажа.

Аштън влезе в стаята силно зачервена. Тя моментално се хвърли в атака:

— Не понасям да ми се нарежда като на обикновена прислужница. И ако мислиш, че ще удостоя с отговор обвиненията на някакви негри и пройдохи, които само създават неприятности — Чарлс се изсмя, — жестоко се лъжеш.

Враждебността на Ори се изрази в леденоспокойния му тон:

— Никой няма намерение да те обвинява в нищо. Няма нужда от това. Фактите са достатъчно красноречиви.

Хънтун, който до този момент се въртеше зад жена си, сега мина отляво. Светлините на лампите се отразяваха в кръглите стъкла на очилата му:

— Виж какво...

— Спести си речта за Монтгомъри — прекъсна го Ори. — Имам да ви казвам едно-две неща и предпочитам да го направя колкото е възможно по-скоро. Първото се отнася до вашия роб, Хоумър. Той имаше ли... има ли семейство?

Отговори Аштън:

— Джеймс купи Хоумър от един господин в Савана. Мисля, че там имаше жена и деца.

— С които го разделихте, без да се замисляте. Всемогъщи Боже, нищо чудно, че янките ни презират!

Тя отново се нахвърли върху него, със смесица от ярост и високомерие:

— Ори, какво става с теб! Отказвам да търпя подобно отношение!

Избликът на Хънтун се присъедини като ехо към нейния:

— Това се отнася и за двама ни! Тръгваме си!

Ори кимна:

— Наистина си тръгвате.

— Ще занесем тялото на Хоумър обратно в Чарлстън.

— Не. Той ще остане тук при нашите хора. Ще се опитам да открия семейството му.

Хънтун си свали очилата, пое въздух и застана пред жена си:

— Аз настоявам. Негърът може да е мъртъв, но все още е моя собственост!

Ори го изгледа непоколебимо:

— Той остава тук. Ти не си достоен да го докосваш.

Хънтун наведе глава и се хвърли към брата на жена си. Опита се да го удари по челюстта с десния си юмрук. Ори отстъпи крачка назад, пресегна се и отби ръката на Хънтун, сякаш прогонваше насекомо.

Хънтун се спъна, изпъшка и падна настрани, като успя да се задържи на ръце и на коляно. Очилата му бяха все още в лявата ръка, когато тя се удари в пода. Чу се изхрущяване. Хънтун се изправи със залитане, а от изкривените телени рамки се изсипаха парченца стъкло. Лицето му беше синкаво.

Ори сякаш не го забелязваше и се обърна към Аштън:

— Днес ти скъса с това семейство. С Брет, с Чарлс, с... с всички нас. Щом с Джеймс напуснете тази плантация, никога повече не се връщайте!

— С удоволствие! — изкрещя тя.

Хънтун запротестира:

— Аштън, той няма право...

— Затваряй си устата и тръгвай! — Дръпна го за ръката и се понесе към вратата, като се мъчеше да се овладее. Там спря и погледна назад. Ори не можеше да познае сестра си, толкова голяма и противна беше омразата, която я заслепяваше.

— Само едно запомни — каза тя тихо. — Джеймс скоро ще получи важен пост в новото правителство. То ще държи под око хората, които правят нелоялни изказвания като това, че янките ни презирали. Правителството ще наказва предателите.

Тя излезе в коридора, а Хънтун заприпка след нея като послушно кученце. Когато се скри, последното късче стъкло падна от очилата му и звънко се удари в пода.

— Господи — каза Ори унило и с погнуса, — не знам какво става с нея.

Чарлс драсна клечка кибрит в подметката на ботуша си и запали изгасналата пура.

— Аз знам. Същото става и с много други хора, които срещам, откакто съм се върнал вкъщи. Когато някой вкуси от властта, здравият му разум излита през прозореца.

Поклащайки глава, Ори седна на бюрото, за да събере мислите си. Чарлс обяви, че има намерение да се разходи надолу към реката.

Ори извади от чекмеджето лист хартия за писма.

— Преди да тръгнеш, би ли помолил Къфи да влезе? Трябва да изпратя бележка до Резолют.

— Добре. Бих искал да поставя няколко от хората ни на пост. Когато Франсис Ламот научи как е постъпил Били със сина му, можем да очакваме посетители. Възразяваш ли някои от негрите да носят пушки тези дни?

— Не.

— Ще се погрижа тогава. — След него във въздуха остана димна диря.

Ори втренчено гледаше белия лист. Само преди година и през ум не би му минало да скъса със сестра си завинаги. Това, което се случи преди малко, отново доказваше колко ниско бе паднало семейството им.

Когато бе искрен пред себе си, той си признаваше, че никога не бе харесвал особено Аштън. Открил бе, че притежава безмилостна твърдост, която подхождаше по-скоро за мъж. Така че не подминаваше с лека ръка заплахите й. Един Господ знаеше какви коварни планове щяха да скроят със съпруга си в Монтгомъри.

Тези разсъждения скоро предизвикаха гнева му. Гняв, насочен към семействата Хънтун и Ламот и към всички онези безотговорни хора, които бяха потопили Юга в смут и безредици. Част от този гняв се изля в бързите и резки движения на писалката.

След пет минути бе готов. Изпрати Къфи, яхнал едно муле, с бележката и с пропуск. Робът се отдалечи под слабия дъжд, който беше

запръскал. Когато Къфи се скри от погледа му, Ори загърби влажната тъмнина и влезе в къщата.

Дъхът му спря. Осветена от лампите, които вятърът люлееше на върха на стълбището, Мадлин гледаше надолу към него.

Джъстин държеше здраво страничните облегалки на стола, докато пъхаше левия си крак в ботуша. Робът, приведен над крака му, имаше основание да е нервен. Цяла вечер, докато чакаше пристигането на брат си, господарят на Резолют пиеше, крещеше и обърна къщата наопаки.

Главата на Джъстин беше увита с дълга марля. Тя покриваше ушите и темето и бе завързана под брадата му. Марлята скриваше шевовите, направени от доктор Сап. С помощта на уиски той притъпяваше болката, която, както го бе уверил докторът, щеше да изчезне след ден-два. Но неприятния белег навярно щеше да носи до края на живота си.

По алеята отвън се чу конски тропот. Джъстин сбърчи лице в един последен напън, изсумтя и напъха целия си крак в ботуша, като същевременно ритна и събори роба назад. Без да се извини, той тежко закрачи към коридора.

В прозорчето над вратата се отразяваше светлината на боровите факли, които ездачите носеха. Когато вратата се отвори с трясък, факлите задимяха. Франсис влезе вътре. Джъстин можеше да види силния дъжд, който падаше косо зад гърба на брат му.

— Отне ми известно време да намеря трима негри, на които мога да поверя пушки, но вече сме тук.

— Добре — каза Джъстин, — ще доведем тази мръсница обратно преди изгрев.

Франсис попи с кърпичка мокрото си лице.

— Не мислех, че тя означава толкова много за теб.

— Не тя. А честта ми. Репутацията ми. Какво, по дяволите, е това?

Двамата изтичаха навън точно когато мулето на Къфи се задаваше с тропот по алеята. Робът носеше пропуска, окачен с канап на врата му. От силния дъжд мастилото по него се стичаше на малки сини вадички. Къфи слезе от мулето и почтително свали подарената му

стара шапка от боброва кожа. Той извади лист хартия, на който бе написано нещо. Той бе сгънат и запечатан с печат за писма.

— Това е за вас, гус'ин Ламот.

Джъстин грабна листа. Къфи подозираше, че съобщението няма да се посрещне радостно, затова изтича обратно при мулето, яхна го и бързо се отдалечи.

— Това копеле — прошепна Джъстин. Бе спрял след първите два реда и не можеше да продължи нататък. Лицето му посиня. — Това непоносимо, самонадеяно копеле!

Той видя, че негрите на Франсис го наблюдават, завъртя се и влезе обратно в къщата, за да скрие смайването си. Брат му го последва. Издърпа бележката от ръката на Джъстин и я занесе под лампата на стената, където неотдавна бе висяла сабя. Франсис прочете краткото послание до края и поклати глава.

— Защо Мейн ще приютява жена ти?

— Ти пълен идиот ли си, Франсис? Копелето ме мрази. Винаги ме е мразило. За него няма нищо по-хубаво от това, да ме види унижен пред цялата околност.

— Казва, че ако кракът ти стъпи в неговото имение, ще те застреля — Франсис сгъна бележката. — Вярваш ли му?

— Не.

— Аз пък му вярвам — развълнувано продължи Франсис. — Остави я. Нито една жена не заслужава живота ти. Жените са като заменимите части на машината. Можеш да получиш от една същото обслужване както от всяка друга.

Грубият софизъм намери отзвук. Съвсем вярно. Джъстин искаше да отмъсти жестоко на Мадлин, задето го унизи, и на Ори — за тази последна обида. И все пак му бе омразна мисълта да се мъкне из околността и да дава публичност на загубата си. И, което бе по-важно, той наистина не желаше да застане пред пушка, която държи Ори.

С облекчение Франсис забеляза, че може би ще успее да убеди брат си да се откаже от отмъщение. Той се засмя и го потупа по рамото:

— Виж какво. Ако толкова искаш да й отмъстиш...

— Искам да отмъстя и на двамата.

— Добре, и на двамата. Ще помоля Форбс да измисли някакъв начин. Предполагам, че Форбс е тук...

— Не е.

— Не се ли е върнал?

— Не още.

— Странно!

— О, надявам се, че с Престън са отишли да празнуват.

Тази забележка удовлетвори Франсис:

— И аз не бих отказал някоя и друга чашка.

Джъстин тъкмо наливаше уиски в две чаши, когато робите, които чакаха в дъжда, се раздвижиха неспокойно. Братята изскочиха навън и видяха да пристига Престън Смит. Беше бесен и целият опръскан с кал като коня си. Той скочи на земята и с олюляване дойде при Франсис.

— Препусках през целия път до вашата плантация. Казаха ми, че сте тук.

— Престън, какво се е случило?

— Оня войник — янки уби Форбс.

Дребният Франсис Ламот сякаш се сви и смали още повече. Престън се опита да поукраси някои подробности, но не би могъл да преиначи историята, защото не би звучала правдоподобно. Явно беше, че Форбс и Престън са оплескали плана за отмъщение и Форбс си беше получил заслуженото.

Колкото и да беше странно, Франсис не можа да се ядоса истински. Чувстваше се стар, уморен, победен. По-късно може би щеше да поиска главата на Чарлс Мейн, но в този момент изпитваше някаква тъжна апатия.

— Франсис? — Джъстин докосна брат си по ръката. — Ще дойда с теб в Монт Ройъл. — Мисълта за това му беше противна.

Със сухи очи и приведено тяло Франсис поклати глава:

— Отивам си вкъщи. Трябва да кажа на майка му.

Той яхна коня си и бавно потегли в дъжда, а робите му го последваха в индианска нишка.

— Не трябваше ли да си в леглото? — попита Ори от подножието на стълбите.

— Чувствам се добре — каза Мадлин. — Не съм се чувствала така добре от много, много време насам.

Вярваше ѝ. Въпреки че беше извънредно бледа, очите ѝ бяха побистри отколкото при предишния им разговор. Той я изчака, докато тя слизаше, притеснено оправяйки неприбраната си коса.

— Сигурно изглеждам ужасно.

— Изглеждаш чудесно.

— Роклята ми е в такова състояние...

— Мадлин, няма значение. Единственото, което има значение, е че си тук!

Копнееше да я обгърне с ръка, да я притисне до себе си и да я целуне. До болка го желаше. Спомените от срещите в Параклиса на Спасението го връхлетяха. Спомни си каква битка бушуваше в душата му — дали да признае или да потисне чувствата си към нея. Противоречието го връхлетя с нова сила.

— Бих искала да изляза навън — каза тя.

— Навън вали.

— Знам. Чух дъжда, когато се събудих. Но въздухът е толкова упоителен и освежаващ. Месеци наред бях уморена... постоянно.

„И необяснимо уединена и недостъпна“ — добави в себе си Ори. Изведнъж му хрумна една мисъл:

— Да не си взимала някакво лекарство?

— Какво?

— Лекарство. Някои от лекарствата те карат да се чувстваш постоянно уморен. Нали Лонзо Сап беше лекарят на Джъстин?

— Точно така.

— Той предписвал ли ти е нещо?

— Сок от целина, но това беше... о, преди много месеци. Толкова отдавна, че не мога да си спомня кога точно. Мога само да кажа, че го пих няколко седмици.

— И оттогава нищо друго?

— Нищо.

— Е, радвам се, че си по-добре, каквато и да е била причината. Този ден беше тежък, след тежки седмици, но всичко свърши.

При разговора им на горния етаж, той ѝ беше описал накратко събитията, сполетели Били и Чарлс. Тя бе възмутена от поведението на Форбс, но не и изненадана. Ори още не ѝ беше казал, че беше прогонил Аштън и съпруга ѝ от дома си. Колкото до писмото до

Джъстин, щеше да запази новината за себе си, поне докато не разбере как ще ѝ подейства.

„Лекарство“. Думата събуди у Мадлин нова верига от тревожни усещания. Тя се опита да си припомни случаите, когато храната ѝ сякаш имаше странен вкус. Беше ставало твърде, твърде често. Но нито веднъж не беше достатъчно хитра, нито пък достатъчно непочтена, за да заподозре мъжа си. Беше ли възможно да са ѝ давали някакво успокоително, за да я прекършат? Че Джъстин би могъл да направи такова нещо беше колкото поразително, толкова и вероятно. Никога нямаше да получи доказателства, предположи тя. Но подобни действия от негова страна биха обяснили месеците на умора и апатия.

— Мадлин? — Нежният му, загрижен глас прекъсна размишленията ѝ. Тя се обърна към него. — Лицето ти имаше ужасено изражение. За какво мислеше?

— Мислех си за Джъстин. Какво, смяташ, ще направи, след като разбере, че съм го напуснала?

— Надявам се, че нищо няма да направи.

Тя прекоси вестибюла:

— Никога няма да се върна при него.

Той я последва и ѝ отвори вратата:

— Това ме прави много щастлив!

Дръпна резето на вратата и я погледна в лицето. Гласът му трепереше от желание:

— Бих бил още по-щастлив, ако останеш при мен!

Тя стоеше и се взираше в дъжда. Ръцете ѝ бяха скръстени пред гърдите, дланите ѝ обхващаха лактите.

— Обичам те заради това, което каза, скъпи. Но сигурен ли си, че ще имаш сили да преживееш скандала?

Застанал зад нея, той се изсмя:

— Какво е един скандал в този обезумял свят?

Ръката му обгърна раменете ѝ.

— И в ада бих отишъл заради теб, Мадлин! Не го ли знаеш?

Тя сложи лявата си ръка върху неговата.

— Нямах предвид клюките за прелюбодеяние.

— А какво?

Тя се извърна и си пое дълбоко дъх.

— Нещо, което никой не знае, освен, може би, неколцина в Нови Орлеан, които сигурно са вече доста стари.

Тя се взря в мрачното му, уморено лице. След всичко, което се беше случило през деня, повече не можеше да крие истината.

— Прабаба ми е пристигнала от Африка в Нови Орлеан на борда на робски кораб. Аз съм една осма негърка. Прекрасно знаеш какво значи това по тези места. — Тя му показва опако на китката на бялата си, изпъстрена с вени ръка. — В очите на повечето хора кожата ми би изглеждала черна като въглища.

За момент беше зашеметен от разкритието. Но в сравнение с останалите преживявания през деня това не успя да го разтърси. Той я помилва с длан по бузата и каза нежно:

— Това ли имаше да ми кажеш?

— Не съвсем. Произходът на майка ми означавал, че тя не е можела да общува с бели мъже, освен по определен начин. Не е можела да живее по-добре, освен чрез определени действия. Била е проститутка. Баща ми я открил в един бардак в Нови Орлеан, но я обикнал толкова силно, че я отвел със себе си и се оженил за нея... въпреки всичко, което знаел.

— Аз те обичам също толкова силно, Мадлин!

— Не бих искала да казваш това само за да...

— Също толкова силно — повтори той, наведен над устните ѝ.

Първата им целувка беше плаха. След толкова месеци на раздяла те бяха почти непознати, и то уморени непознати.

Но той скоро усети приливът на чувства да се надига отново, прилив на дълго потискани чувства.

Тя се облегна назад и склочи ръце зад врата му. От тъмнината навън нахлуваше дъжд, мокреше челото ѝ и блестеше в брадата му.

— Разбира се — сега в очите ѝ блестеше надежда, — много малка е вероятността тайната да излезе наяве. Неколцината, които я знаят, са твърде стари и твърде далеч оттук.

Той я целуна отново.

— Не ме интересува! Разбра ли? Не ме интересува!

Като извика тихо, тя се притисна към него:

— О, Господи, колко отдавна те обичам!

Той почувства тялото ѝ плътно до себе си, гърдите ѝ, закръглените ѝ бедра. Развяната ѝ коса докосна нежно бузата му.

— И аз те обичам.

— Отведи ме горе!

— Мадлин, сигурна ли си, че...

Тя го прекъсна с целувка:

— И двамата чакахме толкова дълго, Ори. — Тя пак го целуна страстно. — Прекалено дълго!

— Да — каза той, като я поведе по стъпалата, — прекалено дълго.

В тъмнината на ергенската му стая тя се съблече без никакъв свян. Нежните ѝ и състрадателни ръце му помогнаха да направи същото.

Ори се страхуваше, че тя ще се отвори от вида на ампутирания му крайник. Беше благодарен на тъмнината, че го скрива. Тя го целуна и прокара ръце по цялото му тяло, включително и по осакатеното място. Споделяше недостатъка му така, както той бе споделил нейните преди това: без страх и отвращение. Притисна голото си тяло към неговото и страстта им ги понесе като отприщен бент. Облекчението им беше огромно и пълно. Те потъваха един в друг, после се издигаха на вълните на умората, после отново потъваха във връхлитащите ги приливи.

Сега си почиваха в полудрямка, ръцете ѝ лежаха върху гърдите му, а тихият ѝ шепот се открояваше сред успокояващия ромон на дъжда и гласа на Чарлс долу на пътя; явно викаше към един от часовете, които беше поставил.

Е, можеше да се оправи и сам в пазенето на Монт Ройъл за час-два. Ори не искаше за нищо на света да развали момента. Никога преди не беше изпитвал такава радост.

През първите си дни в Монт Ройъл Мадлин се оплакваше от най-различни неща. Страдаше от сърбежи и от жажда, която не можеше да утоли дори с огромни количества вода. В часовете от изгрева до залеза хладни тръпки се редуваха с периоди на обилно изпотяване. На сън често се мятеше и бълнуваше. Докторът, който Ори извика, не можеше да постави по-определена диагноза от „женски оплаквания“ и дори

когато го произнасяше, в тона му личеше несигурност. Предписа ѝ три вида тонизиращи средства, но Мадлин отказваше да ги пие.

Внезапно изпадаше в безпричинен гняв, въпреки че след десетия ден това започна да се случва по-рядко. Същевременно симптомите започнаха да се проявяват по-умерено, а после напълно изчезнаха.

Веднага последва забележително подобрене. Бледността ѝ изчезна. Кожата ѝ отново стана розова и жизнена. Сапунът и упоритото ресане възстановиха блясъка на черната ѝ коса. Напълня с шест килограма и вече нямаше онзи измъчен вид, който бе постоянен повече от година.

Чарлс задържа въоръжените роби на пост още две седмици. Нямаше посещения от двамата братя Ламот, нито заплахи, под каквато и да е форма, но беше ясно, че събитията от мястото на дуела вече са им известни. Къфи беше ходил до поляната и бе открил, че тялото на Форбс е изчезнало.

Един следобед Чарлс срещна Франсис, докато яздеше по пътя край реката. Чарлс дръпна юздите, сърцето му биеше учестено. Обвинението на по-възрастния мъж беше късо и рязко:

— Твоят приятел уби сина ми!

— Уби го на дуел — поправи го Чарлс. — Уби Форбс, след като прие неговото предизвикателство. А и дуелът не беше честен. Престъпник Смит нарочно не зареди револвера на моя приятел. Съжалявам, че Форбс е мъртъв, Франсис, но съм готов винаги да свидетелствам за тези обстоятелства. Пред съда или на дуел. Ти избираш.

Франсис му отправи дълъг, мрачен поглед и отмина.

Така свърши всичко.

Чарлс постепенно смекчи режима на наблюдение над Монт Ройъл. Ори изчете внимателно една медицинска книга от богатата библиотека на баща си и откри, че симптомите, които в последно време се проявяваха у Мадлин, съвпадат с тези на човек, който изведнъж е спрял да взема редовната си доза лауданум. Защо докторът бе постъпил като невежа? Ори предположи, че тъй като е местен, лекарят е познавал мъжа на Мадлин и не е искал да се намесва в неприятни семейни истории. За него е било по-добре да се покаже некомпетентен, отколкото да враждува с братята Ламот.

Мадлин и Ори стигнаха до извода, че Джъстин месеци наред тайно ѝ е давал тинктура от опиум, за да притъпи сетивата ѝ. Естествено, това е било възможно само със съучастие на домашните роби. Очевидните обстоятелства, а също и нейната нова енергичност и възстановеният ѝ ясен ум подкрепяха вероятността на тази теория. Но никога нямаше да бъдат сигурни.

Всяка вечер, след като Чарлс вечеряше с тях и се оттеглише, Ори и Мадлин обичаха да обсъждат новините на деня от Чарлстън. Много малка част от тях можеха да се приемат като достоверни. Единия ден „Мъркюри“ обявяваше, че гарнизонът на Андерсън е готов за изтегляне; на другия обявяваше тази история за поредния слух. Така продължи до средата на март, а междувременно Борегард прилежно престоляваше батареите, за да бомбардират успешно Съмтър, ако станеше нужда.

Други слухове предупреждаваха, че от Север пристига освободителна флотилия. Но единствените представители на правителството на янките, които се появиха, бяха трима мъже, изпратени да дадат оценка за положението на Андерсън. Един от тримата беше полковник Леймън, известен като приятел на Линкълн.

Предполагаше се, че новият президент обмисля решението си за форта. Губернаторът Пикинс продължаваше да настоява, че всеки опит да се изпратят подкрепления на Съмтър ще бъде отблъснат. Президентът Дейвис също повтори обещанието си да превземе Съмтър със сила, ако не може да бъде спечелен с преговори.

Такива изявления задълбочаваха черните мисли на Ори. Той усещаше, че целият Юг е тласкан да върви по мрачен път и мракът ще става все по-непрогледен. Сънищата му бяха изпълнени с барабанен бой, писъци, стрелба; глупаците, които дърдореха за славна война заради поругана чест, никога не бяха и помирисвали вчерашен труп на бойното поле.

Националната ситуация насочи мислите му към парите, които Джордж беше вложил в „Звездата на Каролина“. С всеки изминал ден вината за тази инвестиция все повече му тежеше. Ранният април донесе нова вълна от слухове, включително и един много упорит — че от Ню Йорк по море са потеглили военни подкрепления. Хънтун и другите гълтаци на огън периодично призоваваха за акция срещу

форта в пристанището. Всичко това накара Ори да вземе едно решение.

Чарлс се опита да го разубеди, като каза, че ако войната избухне, това го освобождава от отговорност. Ори му се противопостави — войната не го освобождаваше от нищо, тъй като Джордж и пени не би рискувал в едно толкова несигурно начинание, ако не го правеше заради приятелството им.

Хвана влака за Атланта и остана там седемдесет и два часа. Когато се качи на обратния влак, носеше малка чанта.

Пристигна в Чарлстън на единайсети април вечерта. Промъкна се през гъстите тълпи до Трад Стрийт. Купър се учуди, като го видя.

— Ходих в Атланта — обясни Ори. — Ипотекирах Монт Ройъл.

— Какво? — Купър почти изгуби дар слово от изненада.

— Дължим на Джордж част от парите или дори всичките. Дължим му ги сега, преди да започнат да стрелят. Взех шестстотин и петдесет хиляди долара — той побутна чантата с крак. — В брой.

— За цялата плантация? Това е само част от стойността ѝ.

— Късмет имах, че изобщо взех някакви пари. Искам от теб толкова, колкото можеш да намериш, и то веднага.

— Как ми предлагаш да ги намеря?

— Имаш имоти. Корабната компания и собствеността на остров Джеймс. Все още имат стойност.

— Ори, местните банки сега няма да ми дадат заем.

— Опитай!

Купър погледна измъченото лице на брат си и видя, че няма място за спор.

— Добре — въздъхна той. — Утре сутринта. Ще видя за стаята ти. Трябва да поспиш.

Ори се събуди в тъмното и чу гърмежи. Червена светлина се процеждаше през капациите, които беше затворил заради пролетния бриз. Бутна ги. Един снаряд прелетя във висока дъга над покривите, а после гръмна.

Втурна се надолу по стълбите. Купър, Джудит и децата стояха на прозорците.

— Колко е часът?

— Четири-четири и половина, там някъде — отговори сънено Джудит. — Май че е пристанищната батарея.

Още един гръм, още един червен отблясък над покривите и кулите. Подът се разтресе. Купър кимна и прегърна децата си като закрилник. Ори никога не беше виждал брат си толкова тъжен.

— Край. Във война сме — каза Купър. След миг добави: — Не мисля, че банките ще работят тази сутрин.

Майор Андерсън продължаваше да отблъсква настъплението и да отговаря на огъня на далеч превъзхождащите го сили на Борегард до късно след обед на дванайсети, петък. Но положението на гарнизона беше безнадеждно — знаеха го и той, и всеки друг във форта.

По някакво чудо нямаше загинали по време на тринайсетчасовата бомбардировка. Андерсън обаче смяташе, че това е само въпрос на време. Възнамеряваше да настоява за известни условия, по-специално за правото официално да отдаде военни почести на развяващото се над форта знаме със звездите и ивиците, преди да заповяда да бъде свалено за последен път.

В Монт Ройъл Ори се стягаше за път — сложи в малката пътна чанта бръснач, ремък за точене, сапун, няколко ризи и долно бельо. Хвърли чантата в каретата заедно с малък сак с пари. Сакът се затваряше с проста, евтина заключалка, а ключът лежеше в джобчето му за часовник. Заключалката лесно би могла да бъде разбита, но той прецени, че по-малко ще привлече внимание с две обикновени чанти — едната в ръка, другата под мишница, — отколкото с чанта и пояс, издут от пари.

Мадлин го целуна, като се стараеше да скрие сълзите и тревогата си. Знаеше какъв риск поема той, тръгвайки на север точно сега, но не каза нищо.

Чарлс обаче, който неохотно се беше съгласил да го придружи в каретата, не премълча:

— Не бива да тръгваш, Ори. Нищо не му дължиш!

— Дължа му живота си. Тръгвай. — Той затръшна вратата на каретата зад него.

Клариса изтича край Мадлин, без да я разпознае, и весело замаха на заминаващия странник. Мадлин се чудеше дали ще го види пак някога.

В неделя дерайлира един товарен влак в Северна Каролина и блокира линията за северната граница — поради тази причина влакът на Ори закъсня с шест часа. Пътниците в първа класа говореха по

въпроса за Съмтър. По акцента и разговорите им Ори прецени, че повечето са южняци. Само след няколкостотин километра на север положението щеше да се промени изцяло. Трябваше да бъде много внимателен какво говори и с кого.

На здрачаване линията беше разчистена и влакът запухтя по пътя си. Скоро спряха на гарата на малък град. Кондукторът жестикулираше и викаше нещо в сумрака.

— Съмтър е паднал. Андерсън се изтеглил. Току-що дойде съобщение по телеграфа.

Веселие изпълни вагона. Продавачът на вестници изглежда с подозрение Ори, тъй като не беше се присъединил към веселието. Ори също го изглежда и онзи отмина. Сякаш нямаше спасение от подозрителността и враждебността, вилнеещи из страната.

На следващата сутрин в Питърсбърг той слезе за малко от влака, за да хапне на гарата. Взе със себе си сака с парите и внимателно го постави между краката си под масата. Оплютата от мухи трапезария му напомни за друга подобна преди две години в Балтимор. Този път обаче Ори не срещна враждебност — хората бяха твърде заети да обсъждат вчерашните събития в Южна Каролина. На няколко пъти дочу думата „победа“. Повечето клиенти бяха на мнение, че отделянето на Вирджиния от Съюза е неизбежно сега, когато ударът е нанесен.

Поклащайки глава, той бързо довърши телешкото и царевичната питка. После си купи вестник. Когато влакът напусна Питърсбърг, някакъв шкембест, добре облечен мъж седна до него. Ори не му обърна внимание. Беше погълнат от телеграфните съобщения на първа страница. Предишния ден, в неделя, Андерсън официално беше предал форта на Чарлстънското пристанище. По ирония на съдбата това се бе случило по време на приготовленията за церемонията в памет на първия загинал.

Според вестника по време на бомбардировките били разменени между четири и пет хиляди снаряда. Нямаше пострадали, но артилерийският огън беше причинил пожари из целия форт. Някои от тях още тлеели. Летящи искри бяха подпалили купчина оръдейни снаряди. Експлозията беше убила на място един от артилеристите на Андерсън и ранила петима други.

„Първата пролята кръв“ — каза си Ори. Беше убеден, че ще има още много, много.

Федералният командир получил разрешение да отдаде почести на знамето си, преди да го свие и да поведе войниците към очакващите ги лодки. Лодките ги отвели до Федералната помощна флотилия — оказа се, че тя не е била само слух. Нейните кораби пристигнали откъм сушата по време на бомбардировките. Не след много чартърният параход „Балтик“ и придружаващите го бойни кораби отплавали на север, отстъпвайки. Ори не се съмняваше, че правителството на Линкълн скоро ще реагира.

Като приключи с четенето, той започна разговор с дебелия мъж, който се представи като „господин Коб от Питърсбърг, търговски пътник“.

— Британски игли и най-хубавите конци за шиене — обясни Коб с мекия си вирджински говор. — Доставят се само на най-добрите търговски представителства. Бог знае какво ще стане с моята търговия при всичките тези тревоги. Вие също сте южняк, нали?

Ори кимна:

— Да, от Южна Каролина.

— Далече ли отивате?

— Към Пенсилвания.

— Позволете ми да ви дам един съвет. Бях във Филадельфия миналата седмица и не ми беше леко. Направо да ви кажа, беше ми извънредно трудно. Южняците веднага се познават по говора. В един момент почувствах, че животът ми е в опасност. Този път няма да отивам по-далеч от Вашингтон, но въпреки това съм взел предпазни мерки.

Топчестият му пръст посочи ревера, където Ори видя розетка от червена, бяла и синя панделка.

— Най-добре е и вие да направите същото, господине. Всеки галантериен магазин може да ви предложи материали за розетката на Съюза.

— Благодаря за предложението — каза Ори, макар че в себе си го беше отхвърлил.

Не беше твърд последовател на каузата на Юга. Но пък нямаше да носи и цветовете на противниковата страна.

Единственото място от Вашингтон, което Ори видя, беше железопътната гара. Армейски офицери и цивилни семейства изпълваха пероните и чакалните. Повечето военни пристигаха, повечето семейства си отиваха. Предполати, че това са южняци, които се отправят към дома след уволнение от държавни служби или от армията.

В тази понеделнишка вечер, на светлината на опушените гарови лампи той видя как страната му поема следващата сигурна стъпка към задаващата се война. Изпотен мъж с навити ръкави на ризата пишеше с тебешир новините на черна дъска. Едната от тях съобщаваше, че президентът Линкълн обявил съществуването на бунт и призовал 75 000 доброволци да хванат оръжието за три месеца.

Малката тълпа, обкръжила черната дъска, избухна в аплодисменти. Ори се обърна, за да тръгне към влака си. Тълпата го тласна назад, одобрявайки с крясъци решението на президента и проклинайки Юга. Ори разбра, че не може да помръдне от мястото си.

— Извинете, може ли...

Никой не се отмести. Трима близкостоящи мъже го разгледаха подробно и критично. Той съжали, че не си е взел револвера.

— Какво казахте, господине? — попита един човек.

Ори знаеше, че трябва да говори колкото може по-малко. Но това ограничение му се стори обидно и затова го пренебрегна:

— Казах, че искам да мина нататък, ако не възразявате.

— А, този тук е южняшки господинчо — изръмжа вторият мъж.

Зяпачите мигновено притиснаха Ори от всички страни; стори му се, че повечето бяха потни, с брадясали лица и вражески погледи. Преградили му бяха пътя отпред и от двете страни. Зад гърба си чуваше заплашително шепнене. Устата му пресъхна.

Тълпата го блъскаше. Едва намери място да изтегли чантата с парите под дясната си ръка и да я стисне. Ръце посягаха към сака. Гласове се чуваха един през друг:

— Какво носиш в сака, бунтовнико?

— Скъпоценности, обзалагам се!

— Да видим!

Предложението незабавно беше подето:

— Да видим! Да видим!

Обхвана го паника. Усети как сакът започва да му се изплъзва. Нарочно посегна към предницата на палтото си. Човекът, чиято ръка беше върху сака, застина.

— Ако учтивостта не е в състояние да ви убеди да ме пуснете, господа, ще трябва да използвам други средства!

Ори плъзна пръсти под левия си ревер. Човекът, който държеше сака, го пусна.

— Вижте, ей! Той е въоръжен!

Тези, които стояха наблизко, внезапно изгубиха желание да издевателстват. Той продължи да държи ръката си на същото място, докато един от мъжете, а след него и останалите се извърнаха и отдръпнаха назад, за да му направят път. Не беше лесно да носи сака под мишница, но успя. Премина бързо през проправената пътека, усещайки лудото туптене на сърцето си под дланта на ръката.

Освободен от тълпата, той забърза напред. Неколцина изкрещяха след него цинизми. Той не се обърна.

Във влака се опита да поспи, но беше твърде разстроен. Седеше, притиснал сака с парите между краката си. На другата сутрин във Филаделфия откри магазин за манифактурни и галантерийни стоки и купи ножичка, игла, конец и парчета панделка в три цвята. Търпеливо и с помощта на червендалестата жена зад тезгяха на ресторанта той успя да оформи розетка.

Жената изглеждаше щастлива, дори горда, че може да му помогне.

— От Вирджиния ли сте? — запита го тя, разпознавайки акцента му. — Казват, че в някои части на щата имало доста силни настроения против робството.

Той само се усмихна. Цялото й подозрение се изпари, когато му закрепил розетката на ревера.

Ори пристигна в Лихай Стейшън късно във вторник, 16-и април. Градът се беше разраснал; на отсрещния бряг на реката беше изникнал нов квартал, състоящ се от няколко дузини бордеи и евтини къщи. На гарата един човек лепеше афиш на стената, под жълтата светлина на фенер. Ори видя, че това беше обява за набиране на новобранци,

увещаваща мъжете да се присъединят към доброволческия полк, организиран в отговор на призива на президента Линкълн.

Той излезе от обсега на светлината, но беше вече забелязан от няколко души с вид на безделници, застанали срещу сградата на гарата. Те не можеха да не забележат високия, кокалест мъж с прашни дрехи, понесъл две чанти в единствената си ръка. Ори се надяваше, че розетката се вижда добре.

Докато минаваше покрай хотела, му единия от мъжете да казва:

— Странна птица. Някой да го познава?

Другите отрекоха. Един от тях подхвърли:

— Прилича малко на стария Ейб, нали?

— Би могъл да му е брат — каза друг и хукна след Ори, напускайки хотелската веранда. — Искате ли екипаж, господине? Само десет цента, до която и да е част на града.

Ори повдигна въпросително вежди, като същевременно посочи с глава към светлините на Белведере горе на хълма.

— Домът на Хазард? — местният жител прокара пръст по бузата си, съобразявайки, че ако някой посещава единствения милионер в Лихай Стейшън, той също би трябвало да е заможен. — Дотам ще ви струва пет цента повече!

Ори се съгласи с кимване. Отворената двуместна кола заизкачва хълма. Внезапно в черното небе над Белведере се появи тънка бляскава линия. Ивицата светлина се спускаше към земята почти перпендикулярно. Изчезна в момента, в който Ори осъзна, че това е падаща звезда.

Ароматите на топлата пролет бързо бяха изместени от пушеците на фабриката. Трите пещи на Хазард Айрън хвърляха ярка червена светлина по околните склонове. Всяка от тях бълваше дим, а вятърът донасяше бумтящия ритъм на парните машини. Звукът беше някак заплашителен.

Когато стигнаха пред замъка, Ори бе обхванат от паника. Не беше се сетил да телеграфира предварително. Ами ако Джордж е заминал някъде?

Вратата отвори нетърпеливо момче, задъхано от тичане. Беше по-високо от баща си и не толкова набито, но приликата беше явна.

— Уилям, не ме ли позна? — Ори свали шапката си и се усмихна. Появата на тази усмивка сред сплъстената брада му придаде

по-дружелюбен вид. Уилям престана да стои нащрек и се обърна:

— Татко? Татко, ела да видиш кой е дошъл! — Той отстъпи назад. — Влизайте, господин Мейн!

— Благодаря, Уилям — Ори влезе и момчето пое чантите му. — Колко висок си станал! На колко години си сега?

— На тринайсет — каза Уилям. — Почти.

Ори поклати глава и тръгна към осветения хол. На горната стълбищна площадка чу да се отваря врата и после да се затваря. Не погледна нагоре, защото Джордж тъкмо излизаше от трапезарията с навити ръкави на ризата и вечната пура в ръка.

— Клечо! Всемогъщи Боже, не може да бъде!

Той се втурна към Ори. От кухнята излезе Констанс, също толкова удивена. Джордж подскачаше, зарадван като малко момче.

— Какво, по дяволите, правиш в Пенсилвания? И какво е това?

Ори хвърли поглед надолу към ревера си.

— Трябваше да гонося, за да премина през вражеските позиции.

Джордж и Констанс се засмяха на малката шега, но спомените за големите събития скоро се върнаха със съкрушителна сила. Това стана ясно, когато Констанс го притисна в прегръдките си и каза:

— Толкова се радваме да те видим! Новините от Съмтър са просто ужасни!

— Да — съгласи се той. — Джордж, аз дойдох по работа.

За пореден път Джордж изглеждаше изненадан.

— Не смятам, че сега е най-подходящото време за работа където и да било. Продължавам да се чудя как ли ще повлияе отцепването върху земните неща: банковите сделки, пощенските доставки... О, но нека да не стоим тук и да обсъждаме това. Гладен ли си? Ние тъкмо приключихме с вечерята. Страхотни млади печени патици. Остана доста.

— Малко храна би ми дошла добре.

— Ела тогава. Боже мой, не мога да повярвам, че си тук! Също като в добрите стари времена!

Констанс прегърна високия си син. Тя отново се усмихна, докато мъжете вървяха към трапезарията. На Ори много му се искаше всичко да бъде като в добрите стари времена, но това, което беше видял по пътя, му говореше, че такива желания са напразни. Никога вече нямаше да се върне денят през 1842, когато те двамата стояха

облегнати на парапета на парахода, плаващ по река Хъдсън, изпълнени с надежди и илюзии, тогава още непокътнати.

Сега бяха възрастни мъже. Посивели. Косата на Джордж беше силно прошарена. И някак бяха позволили техният свят да бъде тласнат в пропастта на войната. Преживяното и наученото помрачаваха радостта от срещата. Със строго лице той последва Джордж и дима от пурата му в трапезарията.

Докато Ори се хранеше, си разменяха новини. Били беше стигнал благополучно до Вашингтон със съпругата си.

— Леко е ранен — добави Джордж. — Били не ми разправи всичко с подробности, но подразбрах, че са се скарали с бивш ухажор на Брет.

— Да — каза Ори и млъкна.

— Обещали са му до няколко дни да си тръгне. Очаквам ги скоро да пристигнат.

— Бих искал да ги видя, но не мога да се бавя. У дома е страшен хаос.

— Навсякъде е хаос — въздъхна Констанс.

Джордж кимна мрачно.

— Казват, че Вирджиния ще се отдели утре или вдругиден. Тя ще повлече повечето от околните щати. Може всички съседни щати да се вдигнат. Градусът много се е повишил — той посочи с пурата си розетката, — както вероятно си забелязал.

Ори допи кафето си, вече не толкова уморен. Но настроението му не беше се повишило. Радваше се, че е със стария си приятел, но продължаваше да мисли, че това може да е последната им среща за дълго време напред.

В настъпилата тишина Констанс се обади неохотно:

— Върджилия се завърна.

Ори едва не изтърва чашата си.

— Откъде?

— За това — изръмжа Джордж — не сме я питали.

— Тук ли е тази вечер?

Джордж кимна и Ори си припомни звука от отварянето и затварянето на врата при пристигането му. Дали Върджилия го е видяла?

Е, както и да е. Макар да беше взел някои елементарни предпазни мерки в града, нямаше намерение да държи в тайна посещението си.

— Горката, много е окаяна... — започна Констанс.

— Това си е нейна лична работа — отсече Джордж. — Не искам да говорим за нея!

Жена му извърна поглед встрани. Той се обърна към Ори:

— Сега ще ми кажеш ли каква е тази толкова важна работа, която успя да те доведе чак дотук? Само не ми казвай, че Купър се готви да спусне на вода големия кораб.

— Бих искал това да е причината, но се страхувам, че този кораб никога няма да заплава. Затова дойдох и донесох онази чанта, която оставих в антрето. В нея има 650 000 долара. Съжалявам, че не са повече, но само толкова успях да събера.

— Да събереш? Как да ги събереш?

— Няма значение. Не исках твоят инвестиран капитал да бъде обвързан с Юга и да подлежи на конфискация. Ти не ни го даде с такова намерение.

Джордж се намръщи, погледна към жена си и после пак към приятеля си.

— Май ще трябва да обсъдим това в библиотеката.

— Хайде, Били — каза Констанс, потупвайки сина си, докато се изправяше.

— Наричаш го Били? — усмихна се Ори.

Тя кимна:

— Когато братът на Джордж е тук, той е Големия Били, а този тук е Малкия Били. Понякога стават недоразумения, но на нас това ни харесва.

Уилям направи гримаса.

— Не на всички ни харесва.

— Прав е — каза Констанс, запазвайки безизразна физиономия, с което дразнеше сина си. — Стенли намира, че не звучи достатъчно сериозно.

— Ето защо на нас ни харесва — каза Джордж, ставайки.

Ори се засмя спонтанно и от сърце. За момент почти успя да си представи, че добрите стари времена са се върнали.

— Казваш, че раната на Били нараства? — попита Ори, докато Джордж затваряше вратата и палеше лампата.

— Само толкова знам. Те с Брет са щастливи, дори страната да не е. — Той затърси чаши и гарафа. — Мисля, че имаме нужда от малко уиски.

Без да пита Ори дали иска, той наля две яки дози. „Същият стар Мечо — помисли си Ори, — винаги държи положението в ръцете си.“

— Да, страната не е щастлива — съгласи се Ори, поемайки чашата. На три глътки я преполови. Топлината се разля в стомаха му и малко го отпусна. Той потърси ключа и отключи сака, който беше донесъл от антрето. Отвори го, за да покаже парите.

— Казах ти каква е причината да ги донеса.

Джордж взе една пачка, останал за момент без думи. После каза тихо:

— Това е много достоен жест, Ори.

— Парите са твои. Мисля, че ги заслужаваш повече, отколкото правителството в Монтгомъри. Начело на което, между впрочем, стоят солидни и консервативни мъже.

— И аз го забелязах — Джеф Дейвис, Алек Стивънс от Джорджия...

— Цялата тайфа от Южна Каролина, включително нашият общ приятел Младата луда глава — при споменаването на Хънтун Джордж направи гримаса, — са били направо игнорирани. Те не са особено доволни.

— Защо не са ги включили?

— Не знам точно защо. Подозирам, че консерваторите са ги сметнали за твърде крайни. Страхували са се, че ще снижат авторитета на новото правителство. Във всеки случай, не мисля, че ти би искал парите ти да бъдат конфискувани от хора, чиито принципи не са съвсем съвместими с твоите.

Джордж му хвърли въпросителен поглед:

— А с твоите?

— Проклет да съм, ако разбирам вече нещо, стари ми Мечо!

Той се сви на стола си. Приятелят му затвори сака, а после се настани до библиотечната маса, където все още лежеше метеоритът.

Почти несъзнателно Джордж взе тъмнокафявия конус, като в същото време казваше:

— Да, продължавам да твърдя същото — ти извърши едно изключително достойно дело.

Притеснен, Ори вдигна чаша за на здравица. После меланхоличната му усмивка изчезна и той посочи грубия предмет в ръцете на Джордж.

— Същият ли е, който намери на хълмовете над Академията?

— Да.

— И аз така си помислих. Спомням си нещо от това, което каза за него — нещо за звездния метал, който притежава силата да разрушава семейства, здраве, правителства, целия установен ред на нещата. Смятам, че скоро ще се убедим във верността на това твърдение. Ти говориш за достойнство. От него у хората е останало дяволски малко, почти нищо — гласът му се снижи и стана язвителен, — не повече от един-два проблясъка на столетие сред народи, политически партии и групировки, които предприемат кръстоносни походи в името на светите си каузи. Но ако войната започне скоро, фабрики като твоята ще носят отговорност за изкореняването на последните остатъци от достойнство и чест. Купър го знаеше отдавна. Опитваше се да ни каже. Ние отказвахме да го чуем. Ако избухне война, а по всичко личи, че това ще стане, тя ще бъде една нова, тотална война, каквато предсказваше Мейхън. Ще унищожи не само войските на фронтовата линия, но и всичко останало.

Той тръсна глава. Изтощението и набързо изпитото уиски го накараха да се почувства странно, с олекнала глава, в която мислите течаха свободно — като думите, които ги изразяваха.

— И какви са средствата на Юга за такъв вид борба? Нашите схващания за бъдещето, които започват да изглеждат патетично изживели времето си. Нашата реторика. Нашите лозунги. И нашите войници.

— Офицерите от Юга са каймакът на армията, не забравяй това.

— Разбира се — каза Ори, кимайки с глава. — И техните заповеди ще бъдат изпълнявани от куп груби фермери, които могат да се сражават като самия дявол, макар че никога не са чували за Мейхън или Джомини, нито пък, което е най-смешното, някога са притежавали дори и един роб. Но срещу какво са хвърлени те? Срещу вашата

многочисленост. Вашите милиони и милиони чиновници и техници. Вашите проклетни фабрики.

Следващите му думи едва се чуваха:

— Нов вид война...

Ори притихна за момент. Накрая продължи:

— Независимо от това, какво точно ще се случи — коя страна ще поставя условията и коя ще ги приема, — ние всички ще бъдем победени. Предадохме се, Джордж. Оставихме безумците да ни управляват.

Той отметна глава назад и наведнъж изля остатъка от уискито в гърлото си. След миг затвори очи и потръпна. Бавно и много внимателно Джордж постави парчето метеорит обратно на масата и го загледа.

Ори отвори очи. Стори му се, че чу далечна врява. Джордж се раздвижи.

— Да, управляват безумците. Но какво можехме да направим?

— Не знам точно. Купър винаги ни предупреждаваше с думите на Бърк... — Той се опита да си спомни цитата точно. — „Когато лошите се обединяват, добрите трябва да се организират, иначе ще паднат един по един.“

Внезапно скочи и се пресегна за гарафата:

— Не знам какво, по дяволите, бихме могли да направим, но знам, че не сме задавали въпроси достатъчно бързо или достатъчно твърдо. Или достатъчно често.

Той си наля и изпи две трети от съдържанието на чашата. Джордж обмисляше казаното от приятеля му. После и той разтърси глава.

— Отговорът е толкова прост. Може би прекалено прост. Проблемът е неразрешимо сложен. Понякога си мисля, че отделният човек е твърде слаб. Как би могъл да промени нещо, когато се сблъскват могъщи сили? Сили, които той нито разбира, нито познава?

Отговорът на Ори отново съдържаше потискащи истини, каквито беше изложил и преди малко:

— Не съм сигурен. Но ако могъщите сили и събития не са изцяло случайни, те би трябвало да се създават от хората и да се управляват от тях. Да се създават и управляват от положителни действия или от бездействие. Мисля, че имавме избор. Мисля, че го пропиляхме.

Необяснимо защо гласът му се пречупи при последните думи. В очите му се появиха сълзи. Сълзи на болка, поражение, безсилие и отчаяние — проклет да бъде, ако знаеше откъде идваха те. За момент двамата приятели се спогледаха като ослепели и лишени от всякакви чувства, макар да съзнаваха вината си и породения от нея страх сега, когато скандиращите тълпи бяха и на Север, и на Юг. Отвсякъде и непоколебимо вървящи към новия апокалипсис на Мейхън...

Тълпа. Тази дума и някакви шумове изтръгнаха Ори от унеса му.

Той се извърна към прозореца. Чу гласове отвън. Групата не беше голяма, но изглеждаше озверяла.

Джордж се намръщи:

— Приличат на тълпа градски хулигани. За какво смяташ, са дошли?

Той посегна към кадифените завеси. Рязкото отваряне на вратата го накара да се обърне.

— Върджилия!

В момента, в който я видя, Ори разбра защо беше дошла тълпата.

Безредицата навън нарасна. Джордж посочи прозореца, тонът му беше смесица от ужас и гняв.

— Ти ли си виновна за всичко това, Върджилия?

Усмивката ѝ беше достатъчен отговор.

— По дяволите, как са се добрали дотук?

Камък строши един от прозорците. Тежките завеси не позволиха на стъклата да се разпилеят наоколо, само шумно издрънчаха на пода под свилениите ресни. Ори дочу, че някой изкрещя думата „предател“. Докосна с ръка устата си. Върджилия погледна Ори.

— Още щом го видях да прекрачва входната врата, изпратих един от прислугата до хотела.

— Защо, за Бога?

Ори би могъл да отговори на въпроса на Джордж. Едва потискаше отвращението, предизвикано от външния вид на Върджилия. Тя беше само с няколко години по-възрастна от него, но изглеждаше двацет години по-стара. Щампованата ѝ рокля, избеляла от твърде много пране, беше доста впита — беше напълняла поне с десетина килограма. Но теглото беше само част от продължителната разруха. Лицето ѝ беше бледо, очите — хлътнали. Кичури мазна коса се спускаха по раменете ѝ и когато се обърна, за да отговори на брат си, Ори видя мръсотия по врата ѝ.

— Защото той е предател — прошепна тя, — южняк и предател. Той уби Грейди.

— Той няма нищо общо със смъртта на Грейди. Ти...

— Уби го — повтори тя и очите ѝ отново се спряха на Ори. Тези очи пламтяха с толкова концентрирана омраза, че сякаш излъчваха осезаема мощ. — Ти го направи, ти и такива като теб.

Джордж кресна:

— Федералните отряди убиха Грейди!

Но тя не беше подвластна на здравия разум. И точно тогава Ори усети онова, което беше донесла със себе си в стаята. То беше нещо

повече от миризмата на стари дрехи и нечисто тяло. Беше зловонието на смъртта.

— Аз извиках тези хора — каза му тя. — Надявам се да те убият.

Като животно в клетка, внезапно видяло изход, тя се втурна към завесата, закриваща счупения прозорец.

— Той е тук! — изкрещя към тълпата. Джордж се втурна след нея, сграбчи я за ръката и я дръпна назад. Тя падна и си удари коленете и ръцете. Внезапно започна да ридае — страховит, безпаметен вик на болка. Неприбраната ѝ коса висеше като завеса от двете страни на наведената ѝ глава и милостиво закриваше безумния израз на лицето ѝ.

Джордж погледна завесите, които Върджилия бе дръпнала, и каза, като почти шепнеше:

— Към единайсет часа оттук тръгва товарен влак на изток. Мисля, че заради собствената ти безопасност...

— Съгласен съм — прекъсна го Ори. — Сега тръгвам. Не искам да застрашавам семейството ти. Ще се измъкна отзад.

— Не, по дяволите! Там сигурно имат съгледвач. Остави на мен!

Джордж се отправи към коридора. Върджилия се опита да се изправи. Джордж се обърна и я изгледа.

— Върджилия...

Беше твърде сломен, за да продължи. Но не се нуждаеше от думи. Очите и зачервеното лице издаваха чувствата му. Тя му обърна гръб и той продължи към антрето.

Там Констанс, двете деца и няколко слуги тревожно наблюдаваха входната врата. Светлини блещукаха през полукръглото прозорче над нея. Хората отвън носеха факли. Ори видя дръжката на вратата да се раздвижва, но някой отвътре предвидливо беше пуснал резето, когато тълпата беше пристигнала.

— Кои са тези хора? — Попита Констанс съпруга си. — Какво правят тук?

— Искат Ори. Това е работа на Върджилия. Заведи децата горе.

— Върджилия? О, мили боже! Джордж...

— Отведи ги горе! Останалите да напуснат антрето! — Обърна се към Ори: — Почакай за малко тук. — Слугите се пръснаха, Констанс отпрати децата, а Джордж влезе в дрешника под стълбището.

Появи се отново, навличайки палтото си. Ори забеляза на ревера му патриотичната розетка, по-малка и по-хубава от неговата. Джордж

беше праметнал на ръката си колан с револвер. Измъкна от кобура револвер Колт, модел 1847.

Сложи колана на един стол и бързо прегледа оръжието.

— Държа го зареден в този шкаф, да ми е под ръка след няколко неочаквани посещения от работници, които съм уволнил, и други подобни...

Врътна барабана на револвера и се обърна към вратата. Един камък разби кръглото прозорче над нея и стъклата се разхвърчаха наоколо.

— Мръсни кучи синове! Следвай ме! — изръмжа Джордж.

Късите му набити крака го отведоха до вратата и той я отключи без колебание. Ори беше точно зад него — изплашен, но и странно доволен. Годиците се бяха стопили и те пак се сражаваха — както винаги Джордж беше начело.

Джордж блъсна вратата и я отвори с пресметната решителност, както се стори на Ори. Това нямаше никакъв ефект върху тълпата, която се втурна нагоре по стълбите с крясъци и проклетия. Ори преброи дванайсет или петнайсет мъже, въоръжени с камъни и тояги.

— Ето го проклетия южняк — изкрещя някой, докато Ори се промъкваше след Джордж на покритата тераса. — Ето го предателя!

Друг размаха пушеща факла.

— Искаме го!

Джордж се беше изпъчил, изглеждаше силен и решен да се бие. Вдигна колта и го размаха. Обърна дулото към челото на човека, който крещеше, и докосна спусъка.

— Вземете го! Аз ви гарантирам, че ако се опитате, ти и неколцина още няма да бъдете живи!

Ори мина от лявата страна на приятеля си, само на крачка от хората, струпани на стъпалата. Стори му се, че разпозна част от безделниците от хотела.

— Да го атакуваме! — изкрещя някой.

Джордж насочи колта към него.

— Хайде, стар военен закон е — който дава заповедите, той да е начело!

— По дяволите, Хазард — възкликна друг, — той е южняк. Всичко, което искаме, е да му покажем какво мислим за отцепниците — предатели.

— Този джентълмен не е предател. Ние завършихме заедно в Уест Пойнт, после стигнахме чак до Мексико Сити с генерал Скот. Моят приятел се сражава за тази страна така, както се сражавах аз и този празен ръкав показва какво е получил в отплата. Познавам повечето от вас. Не искам ръката ми да причини смъртта на никого. Но ако искате да сторите нещо на този човек, когото уважавам, ще трябва най-напред да се срещнете с мен.

Шумът стихна. Ори видя погледите да се отместват от оръжието. Някои от тълпата пресмятаха как биха могли да ги нападнат отстрани и да ги надвият. Двама мъже се запромъкваха зад тълпата, но Джордж бързо ги взе на мушка.

— Който мръдне, ще падне пръв!

Двамата мъже спряха. Изтече секунда, две, три...

— Можем да ги заловим! — изръмжа някой. Никой не го подкрепи.

Сърцето на Ори биеше силно. „Можех да си тръгна по друг път...”

— По дяволите — каза някой, — не си струва да те убият заради такова нещо.

— Това вече е проява на разум — каза Джордж с все още заплашителен тон. — Ако и останалите мислят така, можете да си вървите. Махайте се от терасата и побързайте да напуснете този хълм и имота ми. — Той спря за малко и внезапно им извика с онзи гръмък глас, усвоен в Академията: — Тръгвайте!

Те се подчиниха на командата и на страха от колта. По един или по двама бавно се заразпръскваха, псувайки.

Мина минута, после още една. Ори и Джордж стояха нащрек на верандата, в случай че настроението на тълпата внезапно се промени. После Джордж свали револвера и се облегна на една колона.

— Край — каза с облекчение. — Но опасността още не е отминала. Вземи си багажа, а аз ще изпратя някого за двуколката. Колкото по-бързо те качим на влака, толкова по-добре.

Ори не каза нищо.

Един от слугите караше двуколката, а друг беше възседнал коня отпред. И двамата, а също и Джордж имаха оръжие. Джордж вече беше

разпитал за слугата, който беше отнесъл съобщението на Върджилия до тълпата. Щеше да го изхвърли.

Джордж и Ори бяха все още възбудени от сблъсъка. Джордж седеше мълчалив и замислен в спускащата се по хълма двуколка. Най-сетне Ори не издържа и попита:

— За какво мислиш?

— Гадни времена. Можехме да предотвратим всичко това, ако бяхме отговорили с най-доброто от себе си. Но вместо това май отговорихме с най-лошото. Питам се дали сме способни на нещо друго.

Отново се умълчаха. Ори се опитваше да разведри обстановката, разказвайки на приятеля си онова, което не бе имал възможност да му каже досега — че Мадлин бе най-сетне с него и щеше да остане. Възнамеряваха в едно по-безоблачно бъдеще да се консултират с адвокат и да видят дали тя ще може да получи развод.

— Това е хубаво, чудесно — измърмори Джордж, докато двуколката минаваше покрай няколко самотни къщи. Погледът му несъзнателно блуждаеше по пустите тъмни веранди, жълтите осветени прозорци, после се плъзгаше по улицата. Внезапно рязко се наведе напред. Пред тях се виждаха силуетите на четирима мъже, очертани на светлините от хотела и гарата — бяха застанали на улицата, препречвайки пътя на двуколката.

— Ей, вие двамата, бъдете нащрек! — викна Джордж на хората си.

Върджилия задъхано тичаше по пътеката, която се изкачваше по хълма зад Белведере. Не посмя да избяга към града; Джордж беше заминал натам.

Къпини закачаха дрехата ѝ и деряха ръцете ѝ, обгърнали голяма пътна чанта. Беше силна жена, но въпреки това едва носеше чантата, която се блъскаше в крака ѝ и издаваше някакво дрънчене.

Някога идваше в този дом твърде често. Но чак сега ги разбра. Никога повече кракът ѝ нямаше да стъпи в Лихай Стейшън.

А и защо ли? Тя мразеше цялата фамилия. Надутия Джордж и самодоволния Стенли, техните съпруги и скъпоценните им белолики дечица. Те не разбираха нищо от борбата, обхванала света.

Преструваха се на съпричастни, но всъщност нямаха никаква представа за изпитанията и жестокостите ѝ. Бяха само едни изнежени лицемери, повечето от тях поне.

Бързото ѝ шумно дишане приличаше на хлипане. Внезапно се препъна и падна. Но чантата не се отделяше от ръката ѝ.

Изправи се и забърза отново. Никой не я гонеше, но тя се бе втурнала, сякаш някой бе по петите ѝ. Когато Джордж я беше погледнал — твърде развълнуван, за да говори, — тя беше разбрала, че трябва да бяга.

Раменете и горната част на ръцете вече я боляха ужасно. Беше натъпкала твърде много неща в чантата, преди да напусне къщата: свещници, сребърни прибори, дрехи от гардероба на Констанс и няколко от най-ценните ѝ бижута — неща, които Върджилия можеше бързо да продаде и да вземе пари, с които да живее.

Не смяташе, че е кражба, а само отплата за това, което по право си бе нейно. Джордж и Стенли винаги я бяха подценявали, защото беше жена. Презрението им беше нараснало, когато си взе чернокож любовник. Един ден, закле се тя, докато се изкачваше задъхано по хълма, щеше да им плати. Щеше да им плати!

Двуколката приближаваше очакващите я мъже. Те останаха по средата на улицата. Джордж хвана ръката на кочияша.

— Не спирай и не ги заобикаляй, подай ми револвера си.

Кочияшът му даде колта си. Половин минута се чуваше само тропот на копита и скърцане на задната ос. Джордж пое дълбоко въздух и вдигна двата револвера, за да могат да ги видят.

Когато главите на конете стигнаха на по-малко от метър от мълчавите мъже, те отстъпиха.

На мъжделивата светлина Ори разпозна двама от тълпата пред Белведере. Единият от тях плю на улицата, гледайки го право в лицето. Но ядът на Ори беше минал и бе твърде изтощен, за да реагира. Двуколката продължи.

— Успяхме! — възкликна Джордж с възбудена усмивка.

На гарата чакаха почти час в чакалнята, а двамата слуги пазеха отвън. Смутителите на реда не се появиха.

Сега и Джордж изглеждаше изтощен като приятеля си. Разговорът им вървеше на пресекулки. Ори заговори за Елkena Бент, но Джордж отхвърли темата с махане на ръка. „Сега, когато е война — каза той, — има много по-страшни неща от един умопобъркан офицер.“ Били бил предупреден. Джордж смяташе, че трябва завинаги да изтрият Бент от съзнанието си и толкоз.

Настъпи тишина. Също като Джордж Ори се чудеше как страната беше стигнала до тази критична точка. Няколко решения бяха предложени, но нито едно не беше разгледано сериозно. Планът за компенсиране на робовладелците, предложен от Емерсън и други. Изселването на освободените роби в Либерия, за да не наводняват заводите на Севера с евтина работна ръка. Имало ли е дори и съвсем малка възможност за осъществяването на тези планове? Щяха ли Върджилия и Гарисън да се съгласят с тях? Или Калхун и съпругът на Аштън? Не знаеше. И никога нямаше да узнае.

Релсите блеснаха, когато локомотивът ги освети. Гаровият служител му беше дал път. Ори придружи Джордж до мястото, където предполагаша, че ще спре служебният вагон.

— Специален пътник — обясни Джордж на двама учудени стрелочници. Пъхна им няколко банкноти в ръцете. Тъкмо се канеше да пожелае на Ори добър път, когато погледът му се спря на грубо изработената розетка на ревера му. — Почакай за секунда.

Той я откопча и я махна. Свали своята и я забодя на ревера на Ори.

— По-добре ще е да носиш тази, която изглежда по истинска. Проклет да съм, ако после трябва да се чувствам виновен, че са те линчували в Мериленд.

Прегърнаха се и Ори се качи на влака.

На следващата сутрин Ори пристигна във Филаделфия. В четири след обед потегли за Вашингтон. Валеше ситен дъжд. Облегнал чело на мокрия прозорец, той приличаше на човек, изпаднал в транс. Само една мисъл, една представа го крепеше сега: Мадлин.

Малко по-късно, току след смрачаване, влакът рязко спря. Лампите осветяваха разбития перон. На съседната линия видя някакъв влак — посоката му беше на север. Пътниците задръстваха перона, възползвайки се от възможността да избягат за малко от задимените купета. Пътниците край Ори се приготвиха да направят същото. Той не чувстваше ни най-малко желание да се помръдне.

— Къде сме? — попита Ори един кондуктор.

— Рилей Хаус.

— Защо и двата влака са спрели?

— За да вземат пътници от влака от източното крайбрежие. Някои ще заминават на север, други на юг.

— Съвсем подобаващо — каза Ори. Кондукторът го погледна, сякаш не беше наред.

Гледайки към влака, Ори внезапно съзря познати лица. Той скочи и с няколко крачки се озова на пътеката. Изведнъж се спря.

Наведе се и надникна през друг прозорец, за да потърси сестра си и съпруга ѝ. Щеше ли да ги злепостави или да ги постави в опасност, ако ги заговори? Били беше с униформа.

Измърмори някакво проклетие. За момент беше започнал да разсъждава като тълпата: ако си южняк, си предател. Отиде бързо до началото на вагона.

Дъждът го шибна по лицето и той си проправи път през перона.

— Брет! Били!

Когато младата двойка го позна, на лицата им се изписаха изненада и объркване. Няколко човека го погледнаха подозрително, но розетката му ги успокои.

— Какво, за Бога, правиш тук? — възкликна Брет.

— Прибирам се вкъщи. Посетих Лихай Стейшън. Джордж каза, че ви очаква.

— Аз съм в отпуск — каза Били. — Освен този факт всичко друго е несигурно.

— Как е ръката ти?

— Добре, няма трайни увреждания. — Той прегърна Брет през кръста и я притисна до себе си. — Онези два или три часа след сватбата ми приличат повече на кошмар. И до днес не ми е ясно защо се случи всичко това.

— Нито пък на мен — прибави Брет. Ори все още не знаеше дали някога ще се реши да ѝ каже за участието на Аштън.

Тя забеляза розетката.

— Откъде си я взел? Да не си преживял някакво чудотворно превъплъщение?

— Не съвсем. Джордж ми я даде. За да ме преведе през вражеската територия, така да се каже.

Пътническият влак от източното крайбрежие пристигна. Пътниците слизаха с багажа си и се втурваха към другите влакове.

— Как е Джордж? — попита Брет.

— Както винаги добре.

Тя нежно го докосна.

— Ти как си?

— По-добре, отколкото съм очаквал. Предполагам не знаеш, че Мадлин Ламот напусна съпруга си. Отседнала е в Монт Ройъл. Ние сме... приятели от години.

Брет не показва изненада. Вместо това се усмихна.

— Подозирах нещо такова. О, имам да те разпитвам за толкова много неща, Ори... в момента не се сещам и за четвърт от тях.

Един от кондукторите на влака, тръгващ на север, извика нетърпеливо.

— Качвайте се, моля. Закъснели сме с половин час.

Брет се хвърли в прегръдките на брат си.

— Кога ще те видим отново?

— Не много скоро, предполагам. Мисля, че дори господата Линкълн и Дейвис не знаят какво ще се случи. Каквото и да е то — дори и бойни действия, — искам семействата Хазард и Мейн да запазят връзките си. На света има малко неща, които са толкова важни,

колкото приятелството и любовта. И двете са много уязвими. Трябва да ги запазим, докато отминат тези времена.

— Обещавам — каза тя и внезапно се разплака.

— Ето я най-силната връзка. — Били вдигна ръката ѝ, за да покаже халката.

Ори кимна.

— Аз най-сетне го осъзнах. И това стана причина да променя мнението си за женитбата.

— Радвам се — каза Били и се усмихна.

— Качвайте се! — извика кондукторът. Колегата му от влака на Ори извика на свой ред. Кондукторът на северния влак скочи на стъпалото на един вагон и махна на машиниста. Внезапно шумът се усили — пара, звънци, гласове.

Били и зет му си стиснаха ръцете. Ори бързо се върна при вагона си. Парата се разстла и покри перона, който се изпразни за няколко секунди. Машината на северния влак се заклати и скоро двата влака потеглиха в противоположни посоки, напускайки малкия остров светлина и набирайки скорост в безкрайната тъма.

Във Вашингтон Ори пак се прекачи, този път на бърз влак. Точно преди да тръгне се качиха четирима млади хора с цивилни дрехи и огромен брой куфари и вързопи. От стойката и от начина, по който се движеха, Ори заключи, че са войници южняци, които се връщат вкъщи. Седнаха два реда зад него. Заслуша се в разговора им. Щяха ли Линкълн и Дейвис да изпратят армии? Щяха ли влаковете скоро да спрат? Ще се печатат ли нови пари в Монтгомъри? Въпросите им бяха безброй, отговори нямаше.

Дъждът премина в ръмеж. Пухтейки бавно през неугледните околности на града, влакът прекоси мочурища и пустеещи площи, често срещани тук. В една местност, обрасла с бурени, Ори видя строево обучение на военна част. Няколко фенера бяха разхвърляни тук-там, но тъмните фигури бяха неразличими заради някакъв далечен източник на светлина, който излъчваше ярък, призрачен блясък. Той видя само редици от щикове, натъкнати върху мускети; докато ги гледаше, един от тях проблесна като звезда.

Запасната армия тренираше в дъжда, защото сега Вашингтон бе много уязвим. Отвъд реката беше Вирджиния — страната на врага.

Къде беше Ли? Къде бяха старите приятели на Ори от Мексико? Малкият Маклелън, на когото завиждаше, но никога не го беше харесвал. Джаксън, който беше отишъл да учи кадетите във Военния институт във Вирджиния. Жизнерадостният Джордж Пикет, толкова добър войник, но толкова рядко сериозен. Как би се радвал да види някои от тях сега.

Но не на бойното поле. Не като враждуващи генерали, планиращи нова среща. Хората, които в Академията бяха близки като братя, може би точно в този момент обмисляха действия за взаимното си унищожение. Беше невероятно, но се беше случило.

На такива мисли го наведоха безцелните тренировки на неизвестната военна част — видения от неясни сенки, остра, блестяща стомана, припламващи в дъжда светлини. Военната машина набираше мощ.

„Бог да ни е на помощ!“ — помисли си той.

Тази нощ на Трад Стрийт валеше слаб дъжд. Купър написа писмото, за което напоследък мислеше. Когато свърши, отиде да потърси жена си. Срещна я тъкмо когато се връщаше отгоре, където беше сложила децата да спят. Заради възбудата, породена от войната и обхванала целия щат, Джуда и Мари-Луиз ставаха все по-неспокойни и не можеха да заспят.

Купър обяви решението си без предисловие. За миг Джудит се стъписа, но после попита:

— Сигурен ли си?

— Вече съм подписал писмото до джентълмена, който ми се обади. Утре ще го изпратя в Монтгомъри. След първи май всички авоари на Каролина Шипинг Къмпани, включително нашите кораби, ще принадлежат на Военноморските сили.

Тя поклати глава и седна.

— Как можеш да вземеш такова решение без никакво колебание?

— Неутралитетът е изход за страхливците. Ние или подкрепяме войната, или заминаваме на север. Аз мисля, че отцепването е грешка, а институцията, която го предизвика, е нещо още по-лошо. Мисля, че

ще бъдем наказани. Разгромени. И все пак — погледна тревожно и махна с ръка — аз съм лоялен, Джудит.

Тя изглеждаше скептично настроена. Той въздъхна.

— Има още нещо от уговорката ми с членовете на комитета, за което не съм ти казал. Те ме помолиха да замина за Лондон като пратеник на Военноморските сили.

— В Лондон? Защо?

— Защото знаят, че Конфедерацията няма да оцелее без храна и промишлени стоки, доставени отвън. Господин Линкълн също го знае. Блокадата е оръжие, което янките със сигурност ще използват срещу нас. Когато това стане, трябва да сме готови да реагираме. Кораб като „Звездата на Каролина“...

— Какво говориш? — възкликна Джудит, ядосана и разстроена. — Корабът никога няма да се промъкне!

— Казах „като“ него. Преустроен, за да пренася тежко въоръжение. Преустроен за война. Търговски военен кораб. Ще обикаля света и ще нанесе неоценими вреди на корабоплаването на янките. — Той погледна жена си изпод вежди. — Като имат предвид опита ми тук в Чарлстън, Военноморските сили искат да проуча възможността такъв плавателен съд да бъде конструиран в Британия.

— Това означава, че ще трябва да вземем децата.

— И да бъдем готови да останем година, а може би и повече.

— О, Купър, как ще я караме? Тази кауза е погрешна!

— Ако не и вече загубена — потвърди той и кимна. Изгарящата представа за Хазард Айрън изплува в съзнанието му. — А освен това аз дори не мога да дам ясно и разумно обяснение на доводите си; чувствам, че трябва да отида. Не, нека да бъда напълно искрен — аз искам да отида.

Тя отново потърси погледа му.

— Добре, аз ненавиждам идеята и не мога да разбера логиката ти — ако въобще я има. Но знаеш, че никога не бих те изоставила. Предполагам, че трябва да запазиш билети за параход.

— Вече съм го направил. Заминаваме от Савана следващия петък.

Той я прегърна и я задържа в ръцете си, докато тя плачеше.

На следващата сутрин, в корабостроителницата на остров Джеймс той присъства на вдигането на висок железен пилон. Когато

макарата и фаловите бяха поставени, видя двама от неговите хора да разгъват голямо знаме. На него имаше три хоризонтални ленти: най-горната и най-долната бяха червени, а средната — бяла. В горния ляв край на син фон имаше кръг, образуван от седем бели звезди.

Беше поразен от приликата между новото знаме и знамето, от което отцепниците се бяха отказали. „Тръбим за независимост, а не можем да се решим да прекъснем всички връзки“ — мислеше той, докато звездите и лентите се издигаха по пилона и подхванати от вятъра, се развиха на фона на небето.

Рано на другия ден по неравен коларски път в южната част на централна Алабама една закрыта карета се друсаше към Монтгомъри. Дузина пътнически сандъци и куфари бяха наблъскани в багажника и на покрива. Караше Рекс. А вътре Хънтун се трудеше върху полирана дъбова масичка. Най-накрая го бяха повикали да заеме незначителен правителствен пост, който го задоволяваше за момента. И постът, и влиянието му нямаше да останат задълго незначителни. Той бе по-голям късметлия от мнозина други водачи в Южна Каролина. Боб Рет например беше отхвърлен като кандидат за президент на Конфедералните щати, защото беше много краен.

Хънтун беше готов да поеме известни рискове, за да се наложи. През цялото време на последната, уморителна отсечка на пътуването от Кълъмбъс, Джорджия, до Монтгомъри бе писал изложение до Конфедералния конгрес. В него той заставаше срещу консерватизма на временната конфедерална конституция. По език и съдържание тя бе забележително близка до старата, с изключение на това, че в нея робството бе защитено. Но по-забележителното беше, че новата конституция забраняваше търговията с африкански роби. Тази мярка определено трябваше да бъде променена.

Петицията на Хънтун призоваваше също новата конфедерация да се нарече Съединени американски щати и по този начин да покаже на света, че представлява единственото истинско конституционно правителство на континента. Хънтун доказваше, че янките са онези, които са изопачили принципите на бащите — основоположници.

В момента се беше запънал върху заключението. Беше написал: „Трябва да докажем, че аристокрацията може да управлява по-добре от тълпата.“ Трудно му бе да продължи. Вероятно се разсейваше, когато поглеждаше към жена си, и думите преставаха да се леят гладко.

Аштън се бе облегнала на вътрешната преграда в купето и наблюдаваше през прозореца приятните за око то памукови поля, през които пътят се виеше и спускаше. Въпреки праха и общия безпорядък, присъщ на всяко пътуване, изглеждаше изключително привлекателна.

Това си мислеше Хънтун. Желаше я и си спомни, че повече от месец не му беше позволявано да се радва на по-голяма интимност. След женитбата им тя като че ли престана да изпитва нужда от това.

Той се покашля и каза:

— Мила моя, затруднен съм. Може би ти ще ми помогнеш да измисля едно удачно заключение.

Подаде ѝ последния от няколкото ситно изписани листа. Тя го захвърли и нацупено отвърна:

— Не ме интересуват всичките тия безсмислици, Джейми.

Желанието му секна. По изражението му Аштън разбра, че го е засегнала малко повече. Наведе се и му даде възможност да усети стегнатите ѝ гърди, които опираха в ръкава му.

— Монтгомъри ще бъде едно чудесно преживяване за нас. Това, което има значение, не е многословието, философстването, а властта, с която ние... ти можеш да се сдобиеш и използваш. Дълго време чакахме тази възможност. Не трябва да я пропиляваме за безполезни занимания.

Тя се развълнува; мисълта за властта винаги ѝ действаше така. Ако съпругът ѝ не се издигнеше толкова високо и бързо, колкото тя преценяваше, че трябва, в Монтгомъри сигурно щеше да има други, достойни за вниманието ѝ. В Монтгомъри или Ричмънд — се поправи мълчаливо. Носеше се слух, че столицата скоро ще бъде преместена от памуковия пояс във Вирджиния.

Разговорът, а също и многото дни на самолишение, последвали преждевременната смърт на Форбс, бяха причината Аштън да се чувства напрегната. Дори и да не харесваше много съпруга си, той можеше да ѝ бъде от полза, за да се успокои.

— Джейми, Джейми... зарежи тези листа. Не виждаш ли, че твоето внимание ужасно ми липсва?

— Така ли? Трудно се забелязва.

Цинизмът му бе само моментна поза. Докосването на ръката ѝ го накара да изпита нетърпеливо желание. Аштън бе малко изненадана от ненадейността и силата на собствения си порив.

Той я притегли на отсрещната седалка, като с едната си ръка притискаше гърдите ѝ, а другата пъхна под полата ѝ. „Какъв ужасен, груб мъж“ — мислеше си тя. Но и той щеше да ѝ свърши работа. Затвори очи и си представи празничен бал, на който тя е представена

лично на президента Дейвис, безусловно очарован от интелигентността и красотата ѝ.

Каретата напредваше. Рекс се почеса по главата и се наведе към едната страна. Беше силно заинтригуван от толкова шумни изскърцвания и викове, които идваха отвътре. Но, уви, наклонът не беше достатъчен и той не можа да види нищо.

Същата нощ Елкена Бент стоеше на бара в хотел „Уилърд“. Отпиваше от уискито си и събираше някакви цифри върху къс хартия.

Беше доволен от крайната сума. След като бе платил сметката на шивача за новите си униформи, парите щяха точно да му стигнат да наеме малкия апартамент, който бе открил. Напоследък във Вашингтон се бяха освободили много хубави къщи и апартаменти. Голям брой изменници — офицери и чиновници, бързаха на юг към домовете си.

Полагаше му се да си наеме по-хубава квартира от хотелската стая. Влиятелни приятели му бяха издействали заповед за повишение в чин полковник. А това не бе необичайно за професионален офицер в тези дни на бясна подготовка за война. Бент само се надяваше войната да продължи повече от няколко месеца. Други предвиждаха, че няма да стане. Генерал Скот често се позоваваше на „фаталната неспособност на южняците да постигнат споразумение и да работят заедно“. Казваше, че това ще се отрази неблагоприятно на военните действия.

Е, има достатъчно време за тревоги. Довечера искаше да празнува. Хубаво ядене, а след това едночасова компания. Второто обаче щеше да му се наложи да уреди на кредит. Знаеше един дълнопробен публичен дом, където това бе възможно.

Беше въодушевен от мислите си за приближаващия сблъсък. Кръв щеше да се лее. Хиляди и хиляди ще умрат. Той ликуваше от този толкова забавил се случай да покаже уменията си и да спечели известност. Знаеше, че единствено славата е неговата съдба.

Междувременно би могъл да уреди и някои стари сметки.

Никога нямаше да може да превъзмогне огорчението от провала на плана си в Тексас. А сега онзи проклет Чарлс Мейн беше изчезнал на юг, подобно на много други безчестни войници, чиито действия заслужаваха да ги изпратят на разстрел. Но всяка война представляваше невероятна смесица от добър и лош късмет. Кой

знаеше дали тази няма да му предостави шанса да стреля право в членовете на семейство Мейн. Не трябваше да забравя, че те бяха свързани с жена, която не само бе долна негърка, но и отроче на проститутка от Нови Орлеан.

Що се отнася до Били Хазард, сигурно щеше да има възможност да го следи. Младият военен инженер оставаше на редовна служба. Бент разбра това в Комендантството. Щеше да държи под око и двете семейства. Вярваше, че ще успее, защото нито семейство Мейн, нито семейство Хазард биха заподозрели, че желанието му за мъст би могло да оцелее в предстоящия хаос. Тяхната глупост беше неговият коз.

Допи уискито и си поръча ново. Полюбува се на униформата си в огледалото зад бара. Осъзна, че двамата мъже до него водеха бурен разговор. Единият твърдеше, че незабавно трябва да се подготви и публикува план за възстановяване, с който да се насърчи Юга да се върне обратно в правия път.

Бент тръсна чашата си на бара и каза:

— Ако мислите така, господине, то вие сте за другия бряг на Потомак.

Човекът явно имаше желание да спори:

— Не съм съгласен, господине. Самият Господ Бог е провъзгласил, че милостта...

— Никаква милост — прекъсна го Бент. Нито грам. Никога.

Няколко слушатели подвигнаха одобрително. Мъжът, който спореше, си даде сметка, че възгледите му не се споделят от никого, и не каза повече нищо.

Бент се изпъчи пред огледалото. Какъв чудесен ден беше днешният. И какъв късмет е да се живее по време на война.

Война. Имаше ли по-сладка и по-изящна дума в английския език? Чувстваше се толкова добре, ме остави цели двацет и пет цента на бармана.

Излезе важно от хотела, като се наслаждаваше на една от любимите си мисли. „Бент“ и „Бонапарт“ започваха с една и съща буква. Това не беше просто съвпадение. Ей Богу, не беше! Този факт имаше огромно историческо значение. Не след дълго светът щеше да го оцени.

Няколко дни по-късно в низината на Блу Ридж, близо до Харпърс Фери, Върджилия посети гроба на Грейди.

Беше прекрасен, топъл априлски следобед. Тя бе дошла от гарата с наета двуколка, която беше оставила на черния път, минаващ в долната част на нисък хълм, обрасъл с кленови дървета. Беше завързала коня за един клон. Изкачи се до средата на хълма и коленичи до гроб, заобиколен от дървета.

— О, Грейди, Грейди.

Беше коленичила върху поникналата трева, която покриваше гроба. Изкопа го със собствените си ръце. В бъркотията точно преди залавянето на Браун тя допълзя до Харпърс Фери, положи тялото и го зарови. Не след дълго една негърка, от бунтовниците, ѝ бе помогнала да го премести тук, където никой нямаше да го изрови и да го оскверни.

Браун го нямаше вече. Мечтата му за велико въстание бе умряла заедно с него на бесилото. Грейди също го нямаше. Но с цената на тяхната кръв бе откупен велик дар — войната. Борбата все още не бе започнала, но Върджилия беше убедена, че това скоро ще се случи. Тя се наслаждаваше на тази мисъл, докато лежеше с бедра и гърди, притиснати о могилата, която сякаш беше живата плът на Грейди.

Тя си представи безброй редици обезглавени южняци, бликаща кръв от отрязани крайници и зеещи празнини на мястото на гениталиите. Изстена и потрепера при мисълта за нейното приближаващо Богоявление. Щеше да има работа за нея, кървава работа, която другите не можеха да вършат, защото страдаха от скрупули или бяха прекалено страхливи.

Но тя щеше да се справи. Щеше да отговори на зова на омразата си към онези, които поробваха прекрасните черни мъже. Бе напуснала семейството си завинаги, защото всички в него бяха непоносими морализаторстващи позьори. Беше се откъснала от хората и сега живееше сама, отдадена на спомените си и на своя единствен спътник: Смъртта — неин приятел и Божие оръдие на справедливостта.

В Монт Ройъл сенките изглеждаха по-дълги, а пролетните нощи бяха по-тъмни от когато и да било. Ори изобщо не се интересуваше от засаждането и обработването на оризовите посеви, нито пък имаше

доверие в плана на Джек Дейвис да използва памука, за да спечели за Конфедерацията признанието на Европа. По негово мнение Дейвис бе проклет глупак. Европейският пазар беше претъпкан с памук. Кой щеше да забележи, ако Югът не дадеше реколтата си?

Странно желание за промяна вълнуваше Ори през тези дни. Не можеше да си намери място в познатите стаи, в старите дупки. Само присъствието на Мадлин и безболезненият начин, по който се настани в живота му, правеха съществуването му поносимо.

Объркването и съмнението, изглежда, бяха негова участ. Една нощ, като не можа да заспи, той отиде в библиотеката. Извади един том, който не бе разлиствал от години. Казваше се „Бележки за щата Вирджиния“, единствената книга, която Томас Джеферсън някога бе написал.

Закопча си нощната риза и седна да чете. Скоро стигна до ред, който се открояваше от другите, защото бе подчертан. Три думи — „Амин и амин“, бяха изписани с мастило в полето отстрани до следния ред:

Наистина треперя за страната си, когато помисля, че Бог е справедлив и че неговата справедливост не може да бъде вечно заспала.

Джеферсън, южняк и робовладелец, пишеше за робството. Това, което объркваше Ори, бе бележката в полето. Беше прегледал достатъчно счетоводни книги на плантацията, за да познае почерка на баща си.

Трите думи намекваха, че пред хората Тилет е бил верен защитник на робството, а всъщност е таял съмнения относно него. Съмнения, които е прикривал през целия си живот. „Старият грешник“ — мислеше си Ори с чувство на симпатия. Няма разумен човек, който да не таи съмнения, особено сега, когато последствията бяха така безмилостно очевидни.

Съмненията на Тилет само увеличиха собствените му, които и без това бяха дълбоки. Те бяха свързани както с историята на семейство Мейн, така и с всеки негов сегашен член, който продължаваше да използва, а следователно и да защитава робството на

негрите. Оттогава Ори съжаляваше, че се бе поддад на импулса да свали тази книга от рафта.

Една мъглива утрин, минути след изгрева на слънцето, Ори и Чарлс яздеха към плантацията. Белезникава мъгла се носеше около тях; призрачни мъже върху призрачни коне на фона на сив пейзаж, прорязван от опушено оранжево. Под пластовете на мъглата мокрото поле блестеше като излъскан метал.

Колона от роби, които крачеха след надзирателя, се мержелееше вдясно. Водачът се обърна с кратък поздрав към господаря си. Но даже и от разстояние Ори усети някакъв присмех в поведението на негъра и видя ненавист, изписана върху лицето му.

След малко облак от мъгла скри призрачната колона. Но имаше и други мъже, излезли на работа, и Ори осъзна, че беше яздил сред тях, без да ги забележи. Те просто съществуваха, подобно на кухненската сграда. Те бяха обекти на собственост.

Отново си помисли за книгата на Джеферсън. Обекти на собственост. Тези думи съдържаха всичко. Причината, поради която Северът, светът, а вероятно и самият Бог призоваваха Юга на съд.

— Уейд Хемптън събира легион — извика Чарлс внезапно. — Ще се явя при него след две седмици.

— Не знаех.

— Уведомиха ме едва снощи. Уморен съм от чакане и от собствените си терзания. Искам да правя това, за което съм обучен. — Той изведе коня си над една канавка. Косата му, крайно нуждаеща се от подстригване, се поклащаше и развяваше на тила му. — Ще бъде славна борба.

Думите му накараха Ори да осъзнае каква пропаст ги дели. Не само разликата във възрастта бе причината. Даже и след като беше видял събитията в Тексас, Чарлс не бе изгубил любовта си към свадите.

Ори не искаше мълчанието му да бъде прието за съгласие.

— Славна? — отвърна той. — Не мисля така. Не и този път.

Но Чарлс вече пришпорваше коня си и се смееше с такава радост от живота, че не чу мрачния глас зад себе си. С развята коса той се устреми в галон към мъгливия изгрев — съвършена картина на ездач.

На следващия ден Ори получи писмо от щатското правителство. Скри го до вечерта, когато щеше да го обсъди с Мадлин в леглото.

— Предлагат ми да приема назначение. Вероятно командир на бригада. Очевидно липсата на ръка не е пречка за такъв пост. Твърдят, че предишната ми служба ме прави незаменим. Представи си само — незаменим. — Той се засмя, въпреки че в това нямаше нищо смешно. А после добави: — Знаеш ли, Мадлин, преди много години Джон Калхун казал, че хората от Уест Пойнт ще ръководят велики армии. Предполагам, не си е представял, че ще ги насочват една срещу друга.

— Какво мислиш за предложението?

Той се облегна назад и погали косите й.

— Интригуващо е, но не ми е приятно да те оставям тук сама.

— Не ме е страх от Джъстин.

— Джъстин не ме тревожи толкова. Забелязала ли си как се държат някои от робите в плантацията? Станали са мързеливи. Част от тях имат направо арогантен блясък в очите. Даже днес след обед хванах Къфи да си шепне с един друг от прислугата. Дочух само името „Линкъм“.

Тя го увери, че няма защо да се безпокои за нея, ако реши да замине. Благодарил й, но знаеше, че решението му ще се определи от нещо много по-стихийно. Неговата земя, земята на Мейн е в опасност. Ще я защити ли или не?

— Утре сутринта ще ти покажа писмото — каза той. — Струва ми се, че трябва да изпратя положителен отговор.

— Почти бях сигурна, че ще постъпиш така, когато дойде съобщението.

Съобщението. Думата предизвика прилив от спомени, най-силните от които бяха звукови. Старите, почти забравени барабани биеха отново, призоваваха го и изискваха той да се отзове.

— Какво ще кажеш, ако приема назначението?

Тя го целуна по устата.

— Ще съжалявам. — Последва друга целувка. — И ще се гордея. — Трета по-дълга и по-сладка целувка. — И ще чакам да се върнеш при първия удобен случай.

Прегърна го здраво. Ори не си спомняше да е бил някога толкова щастлив. Тя му прошепна:

— Обичам те прекалено много, за да те загубя, скъпи. Ако заминеш, ще се моля горещо на Господ да те върне жив и здрав.

Бос Камерон, приятелят на Стенли, му беше осигурил място в столицата. Вашингтон вече започваше да прилича на развъдник на спекуланти, напираси амбулантни търговци и политически търгаши. Но старият упорит Стенли беше въодушевен от новото предизвикателство и Изабел очакваше с нетърпение вълнуващи светски приключения. Стенли и съпругата му бяха вече заключили къщата си и записали двете момчета в престижно училище във Вашингтон. Четиринайсетгодишни, двамата близнаци бяха невъзпитани хулигани. Тяхното отсъствие би било добре дошло за хората от Лихай Стейшън.

Силна буря беше преминала над остров Роуд и беше повредила покривите на доста сгради във Феърлон. Джордж получи съобщението по телеграфа и реши да замине с влака на следващия ден, за да огледа щетите. Констанс заяви, че иска да го придружи. Тя имаше нужда от почивка, цупеше се на целия свят, а към Уили и Патриша беше неоправдано избухлива. Брет и Били обещаха да гледат децата, тъй като Били предполагаше, че ще остане в Белведере още няколко дни, преди да се върне към задълженията си.

Същата нощ, след продължителната среща, която Джордж беше организирал в офиса на Хазард, той дълго не можа да заспи. Около единайсет и половина седеше в библиотеката. Пред него върху полираната маса имаше пълна чаша с уиски, а на десетина сантиметра от нея стоеше грубият кафяв предмет, който беше съхранявал в продължение на години.

Джордж дълго се взира в метеорита и откри, че вече не е така горд от своята придобивка и не така уверен в нейната стойност, както преди. Видя всички разрушителни действия, за които това парче звездно желязо е било употребявано през вековете и за които скоро предстоеше да бъде употребено отново. Изпи уискито едва около три сутринта, загаси лампата и се отправи към спалнята и към топлото тяло на спящата си съпруга, но дори и то не му помогна да заспи.

Нюпорт изглеждаше мъртъв и изоставен, покрит със сиви облаци. Джордж и Констанс се почувстваха странно съвсем сами в голямата къща. Това непознато уединение в същото време им хареса. След обед на първия им ден във Феърлон Джордж се среща за около час със строителния предприемач, нает да поправи покрива. След това той и Констанс отидоха на разходка край пустия бряг. Белите гребени на вълните се разбиваха в брега. Небето изглеждаше просторно и необичайно мразовито за пролетния сезон. Тя държеше ръката си в неговата, щастлива от усещането на тази близост.

— Не ми каза каква беше причината за снощната среща, Джордж.

— Нищо тайно нямаше в нея. Извиках всички майстори и им съобщих, че подготвяме фабриката за двайсет и четири часов работен режим. Вече получаваме поръчки от Министерството на войната. Без съмнение, Стенли ще забележи, че приемаме много повече. Длъжни сме сега да се възползваме и да станем още по-богати.

— С цената на безброй убити.

Той се намръщи.

— Да, предполагам, че е така.

Спря и се обърна към нея. Трябваше да ѝ съобщи нещо.

— Стенли каза, че от Вашингтон издирват всички, завършили Академията.

— За армията?

— Или за държавни постове.

Тя го погледна внимателно.

— Искаш ли да заминеш?

— Искаш не е точната дума. Днес тя има друг смисъл. — Той си пое дъх; признанието, което предстоеше да направи, съвсем не беше от най-приятните, но си отдъхна, като каза: — Мисля, че трябва.

Тя започна да плаче, но веднага превъзможна сълзите си и се успокои.

— Решението е твое, скъпи. — Хвана го отново за ръката. — Можем ли сега да се върнем обратно в къщата? Изпитвам лудо желание да се любим.

Въпреки усмивката ѝ той забеляза блясъка на сълзи. Хвърли поглед към мършавите храсти, които се подаваха зад голям заоблен камък в края на плажа.

— Какво ще кажеш за ей онова място? — Той се усмихна дяволито, а после целуна върха на нослето ѝ. — Ако, разбира се, не държиш да бъдеш консервативна, госпожо Хазард.

— Джордж! — Последваха пауза и един предизвикателен поглед. — Правил ли си го, преди да се оженим? В Уест Пойнт например? Изглеждаш готов да го направиш съвсем естествено.

— Нямам какво да кажа.

Тя се замисли отново.

— Ами ако някой ни види?

— Кой? Няма жива душа на километър от тук.

— Доста е хладно.

— Аз ще те стопля.

— Мислиш ли наистина, че можем?

— Разбира се. Войната има пагубен ефект върху нормите. Хората знаят, че друг път може и да не им се случи.

Тя забеляза, че в шегата му се крие нещо мрачно. Нямаше смях в очите му. Хвана здраво ръката му. Двамата обърнаха гръб на безжизненото небе и се затичаха към скалите.

В Белведере Били и Брет се сядоха да вечерят. Били предложи след това да излязат да се поразходят, защото пролетната вечер беше толкова хубава. И двамата знаеха, че причината е друга, а отминаващите часове само изостряха нейната болезненост. Късно след обед той бе получил телеграма: заповед да се върне във Вашингтон на следващата сутрин. Мисълта за предстоящото заминаване потискаше Брет и разваляше апетита ѝ.

Към края на вечерята настъпи суматоха. Внезапна светлина заля сумрачното небе зад прозорците на трапезарията. Когато Били, Брет и двете сервиращи им момичета се затичаха навън да видят какво става, далечен трус разтърси къщата до основи. Едно от момичетата изпищя. Конярът дотича възбуден в стаята и между многото възклицания успя да съобщи, че една падаща звезда пламнала, осветила наоколо като ден и после изчезнала оттатък в долината.

Ударът на метеорит в земята обясняваше сътресението, което всички почувстваха. Уплашеният мъж разказваше, че много падащи звезди били виждани напоследък над долината. Той трепереше и шепнеше нещо за Божия гняв, който се изсипвал върху земята.

Брет прие тези думи с привидно спокойствие, но странната светлина и трусът засилиха нейната потиснатост. Заедно с Били се отправиха към върха на хълма, за да огледат отвисоко трите тухлени пещи на Хазард Айрън. Беше великолепна нощ, безоблачна и топла. Виждаха се хиляди звезди, вълнуващо блещукащи от хоризонта до зенита, освен там, където техният блясък се замъгляваше от фосфоресциращо светлинно було.

Особена, дразнеща миризма се разнесе над върха на хълма, по който се изкачваха. Миризмата се излъчваше от слаб, едва доловим пушек.

— Какво гори? — попита тя, когато стигнаха върха, почти останали без дъх. Бяха обградени от гъсти лаврови дървета, чиито цветове се белееха в тъмнината.

Били помириша въздуха.

— Не знам, но изглежда не е далеч. Ето там долу. Чакай тук, ще отида да видя.

Той се спусна покрай лавровите дървета. Стелещият се дим ставаше все по-плътен и странната миризма на изгоряло се засили. Усети, че кратерът е наблизил, преди да го е видял; горещина обляхна лицето му. Най-после на светлината от звездите забеляза на около пет метра от него дупка, чернееща на склона. Не можеше да види самия метеорит, но знаеше, че е там.

— Няма нищо страшно — каза той, когато се върна на върха. — Метеоритът, или част от него, се е ударил в хълма.

Тя се сгуши в прегръдките му, опитвайки се да скрие своето безпокойство и усещането за самота. Разбира се, Джордж и Констанс правеха всичко възможно, за да се чувства като у дома си. Радваше се и на децата им и грижите за тях ѝ запълваха времето. И все пак не се беше приспособила към живота в Пенсилвания, към долината, към местните хора и техните навици. Проповедникът казваше, че Господ закрил странниците, но тя не беше уверена в това.

И сега не можеше повече да крие чувствата си.

— Били, страхувам се.

— От войната?

— Да, страхувам се и от твоето заминаване. Страхувам се, че няма да знам къде си и дали не си в опасност. Страхувам се от хората в града и от начина, по който някои ме гледат с укор, защото съм южнячка. Страхувам се от всичко. Толкова ме е срам да го призная, но нищо не мога да направя.

Гласът ѝ звучеше слабо, лишен от силата, която винаги беше очаквал от нея. Освен това той се страхуваше не по-малко от нея. Нямаше представа къде ще го изпрати армията.

Макар да предполагаше какъв вид задължения го очакват. Инженерите секат дървета, подготвят пътища, строят понтонни мостове, по които армиите напредват. Инженерите вървят най-отпред на всички видове войски и обикновено са първите, изложени на вражеския обстрел.

— Всичко е така объркано — шепнеше тя. — Срецам толкова омраза и толкова радост от перспективата да убиват. Понякога си мисля, че едва ли някой от нас ще оцелее.

— Ако се обичаме един друг, можем да оцелеем. Същото е и с нашите семейства. И със страната.

— Наистина ли вярваш в това?

— Да, наистина. Веднъж, когато се бях почувствал обезкуражен, Джордж ми помогна по този начин. — Той откъсна клонче от лаврово дърво и го сложи в ръката ѝ. — Лавровото дърво вирее там, където другите растения загиват. Майка ми винаги вярваше, че нашето семейство е като лаврово дърво и аз предполагам, че твоето също. Достатъчно силни, поради любовта на много като нас, за да оцелеят въпреки всичко.

Тя погледна клончето и неговите малки бели цветчета, после го пхна в джоба на роклята си.

— Благодаря ти.

Когато той се наведе да я целуне, усети сълзи, но гласът ѝ звучеше по-твърдо.

— Веднага щом разбере къде ще се установя, и ако е възможно, ще изпратя да те доведат. Ще оцелеем заедно.

Тя се обърна и го целуна:

— Били Хазард, обичам те!

— Обичам те, Брет! Ето защо ще оцелеем.

След още една продължителна целувка тя се обърна отново и се отпусна удобно в прегръдките му. Гледаха звездите, а поривът на пролетния вятър се носеше край върха на хълма. Лавровите дървета се люлееха и сякаш си шепнеха. Били беше споделил своята надежда, но не и несигурността си. Много добре знаеше, че надеждата е крехка.

Мракът също изглеждаше крехък. Те не бяха с лице към многобройните постройки на Хазард Айрът, но дори и така усещаха сиянието наоколо, мощното червено излъчване, което сякаш заливаше цялата долина край реката. Светлините на града бледнееха зад него, а някои напълно изчезваха.

Били не искаше да гледа и дори да знае за съществуването на фабриката, но не можеше да избяга от нея. Кървият отблясък на трите пещи затъмняваше звездите. Той сякаш дочуваше врявата на хората, работещи през нощта сред дима и горещината, и оглушителния шум от парните машини, нагнетени докрай.

Затвори за миг очи. Но и това не помогна. Алена светлина падаше върху косата и раменете на жена му. Променливият вятър

довяваше дим и сажди от фабриката. Долината и светът му се струваха изпълнени с шума от огромен парен чук, който изковаваше ризница на Съюза за война. Вятърът смесваше дима от фабриката на Хазардови с този от хълма, където беше паднал метеоритът, и превръщаше лавровите дървета в дим, сякаш никога не ги е имало.

*„Робството навлича Божия гняв
върху всяка страна. Щом народите
не могат да бъдат възнаградени или наказани
на оня свят, то това трябва да стане на тоя.“*

Джордж Мейсън, Вирджиния,
1787 г.

ПОСЛЕСЛОВ

„Севера и Юга“ е първата книга от една трилогия за група американци, увлечени от вихъра на събитията преди, по време и след Гражданската война.

Някой може да възрази, че Дивият Запад е най-съкровеният исторически опит на Америка. Вероятно той е най-романтично разкрасяваният. Но за мнозина основният исторически опит от все още незавършената история на нашата република си остава войната между щатите.

Както пише Ричард Пиндъл от Университета в Ню Йорк в една своя статия върху „Отнесени от вихъра“, това е преди всичко „изцяло наша война“. Причините за нея се коренят далеч преди времето на Джеферсън, до първите бели спекуланти, стъпили на нашите брегове. Последствията ѝ отекват чак в деветнайсети — петдесетте, шейсетте, седемдесетте и осемдесетте години на нашия век, подобно на буря, чиято мощ не стихва с времето.

Основните въпроси за робството и разцепването родиха славата, нещастieto и мита. Робърт Пен Уорън беше казал, че войната даде на Севера неговата съкровищница от справедливост, а на Юга — неговото велико алиби. На американските негри тя даде ако не фактическа свобода, то поне юридическата ѝ основа. На американските семейства от двете страни на линията Мейсън — Диксън тя даде приблизително 600 000 мъртви.

Историците твърдят, че войната отбелязва националното ни съзряване. Краткият период от две десетилетия ни научи на повече неща за самите нас и американското общество, отколкото бяхме научили през всичките години от пристигането на първите заселници. Повече, отколкото бихме искали да знаем.

Въпреки всичко ние все още се възторгваме от онази епоха. Разиграваме отново и отново големите битки в книги и статии, в класни стаи и дискуссионни групи. Размишляваме над поучителните ѝ уроци или ги пренебрегваме; и виждаме как заради основните ѝ

противоречия все още се пролива кръв по нашите улици. Именно тази сила, това понякога трагично влияние на минали събития ме привлече към темата, подобно на много други писатели и учени.

Подготовката на книгата беше съпроводена с някои много интересни реакции. На едно тържество, скоро след като бях обявил темата на бъдещата си книга, една жена ме попита — доста изпитателно, според мен: „Как може един янки да си представи, че ще дойде на юг и ще пише за нас?“

Последната й дума ме жегна. Искях да й отговоря, че смятам себе си за американец, а не за някакъв евтин пропагандатор на определен регион или кауза. Но се постарах да й отговоря още по-добре: „По същия начин, по който всеки професионалист пише за период, който не е преживял лично. Като проучва материали, обхожда местата, като се опитва да възплъти възображението си на разказвач в мислите и чувствата на героите.“ Тук му е мястото да направя коментар върху историческата канава на романа.

Главната цел на „Севера и Юга“ е да развлича. Но освен това исках историята да е точно отражение на епохата; не толкова преразказване и на най-дребните събития, спомогнали за избухването на войната в пристанищния град Чарлстън, колкото честно описание на преобладаващите настроения и конфликти и за двете страни.

На различни места в Юга се чуваха гласове като този например на Купър Мейн. И когато кавалеристът О'Дел говори за нуждата да се изпратят нови освободители в Либерия, той просто казва това, което малцина северняци се осмеляваха да кажат — между другото включително и Линкълн. Мнозина, които горещо са поддържали аболиционизма, не са считали черните достойни или способни да участват пълноценно в американската демокрация; колкото и достойно за съжаление да ни изглежда днес подобно становище, преиначаването или пълното му пропускане в един исторически роман би накърнило точния поглед върху събитията и усилията на всички, които са се борили, за да променят подобни възгледи.

Въпреки че се опитах да напиша една исторически точна книга, си позволих някои леки отклонения от фактите на няколко места. Винаги има причини за подобни отклонения. Ще дам няколко илюстративни примера.

Единайсета рота на Втори кавалерийски батальон е служила главно в Тексас в края на 50-те години на миналия век. Офицерите и войниците от тази рота са по необходимост измислени, както и инцидентът при Ланцман — въпреки че подобни инциденти са ставали в действителност през целия период. Подробностите от живота и дейността на този знаменит батальон отговарят на описаните в документите.

Понякога съм правил промени по причини, които не са били непосредствено свързани с изискванията на фабулата. В мемоарите за живота на Уест Пойнт през миналия век например множественото число на demerit (недостатък) се пише по същия начин, както и единственото число. Прибавил съм окончание за множествено число („s“), защото в една съвременна книга оригиналният правопис изглежда като грешка.

По време на писането ми беше задаван още един въпрос — и ми го задаваха често пристрастно — „А вие на чия страна сте?“.

Никога не отговорих на този въпрос, защото винаги съм го смятал за погрешен. Според мен има само една „правилна“ страна — страната на пострадалите. Страната на тези, които изгубиха живота си на бойното поле, и на тези, които изгубиха живота си по-бавно, но също толкова сигурно, в робство.

Тук се сблъскваме с още една от примамките на темата: нейната вълнуваща и трагична парадоксалност. Отцепването и трябваше, и не трябваше да се осъществи. Но това е моя интерпретация; както бе казал един голям историк: „Всеки човек си създава своя Гражданска война.“ Това твърдение ми помага да обясня привлекателността на конфликта не само за американците, но и за милиони хора по света.

Време е да изкажа благодарностите си. Много хора взеха участие в подготовката на тази книга. Между тях се открояват преди всичко двамата редактори — Керъл Хил, която ми помогна при оформянето на плана, и Джулиан Мюлер, който направи същото с ръкописа. Работата и на двамата беше неоценима.

За оказана помощ при изследванията ми трябва специално да спомена Библиотеката при Военната академия на САЩ Уест Пойнт и особено библиотекарката от отдела „Карти и ръкописи“ г-жа Мари Капс.

Водещ експерт по въпросите на Академията от средата на 19 век е, според мен, проф. Джеймс Морисън от историческата катедра на колежа „Йорк“ в Пенсилвания. Професор Морисън е освен това бивш офицер и факултетен член на Уест Пойнт. Той отговори на много въпроси, които сигурно са му звучали наивно, и отдели от ценното си време, за да ме снабди с копие от „Ръкописа Тидбол“ — мемоар за живота на Академията от кадета Джон С. Тидбол, випуск 1848.

Разказът на Тидбол е достоен за публикуване и широко внимание. Ако професионалните историци влагаха в писанията си поне частица от живия език, хумора и хуманизма на войника от 19 век, то историята би била по-привлекателна наука за много хора. Като дочитах края на ръкописа на Тидбол, усетих, че бих искал да познавам този човек. Знам, че щеше да ми хареса.

Библиотеката „Бофорт Каунти“, Южна Каролина, и отделът ѝ на остров Хилтън Хед още веднъж бяха неоценими помощници за издирването на редица материали. Специална благодарност дължа на г-жа Марф Шопмайър, която прилежно записваше моите безкрайни поръчки за книги, документи, издания и вестници от и за периода на книгата ми. Трябва да спомена с благодарност и екипа на Държавната библиотека на Южна Каролина, Кълъмбия. Малко библиотеки имат подобен фонд за изследване. Изказвам своята благодарност на Роуз Ан Ферик, която демонстрира още веднъж не само отличните си способности на машинописка върху един пунктуационно тежък ръкопис, но и находчивото си и често остроумно око на редактор.

След като изразих благодарността си за оказаната ми помощ, сега трябва да подчертая, че нито една личност или институция от цитираните не трябва да бъде държана отговорна за нещо в книгата. За фабулата, както и за всички фактологични или интерпретаторски грешки съм отговорен единствено аз.

Покойният Брус Катън ни даде материал за Гражданската война, който няма равен на себе си. След като прочетох Катън, вече не можех да забравя метафората му „несмилаемият хап на робството“. Толкова много неща, изразени само в четири думи! В книгата съм използвал свободно тази метафора и тук споменавам факта.

Добрите съвети и здравият хумор на моя адвокат Франк Къртис бяха за мен извор на сила и оптимизъм. Особено съм задължен на Майк и Джуди, чието приятелство високо ценя и чието внимание ми

помогна през мрачните периоди, които неминуемо съпътстват всеки дълъг творчески процес. Не мисля, че те са разбрали колко много са повдигали духа ми, ето защо сега им благодаря. Най-накрая благодаря на Бил Джованович за непрестанния му интерес към моята идея и на съпругата си Рейчъл за нейната постоянна подкрепа и любов.

Джон Джейкс, Остров Хилтън Хед, 24 август 1981 г.

Издание:

Автор: Джон Джейкс

Заглавие: Севера и Юга

Преводач: Цветан Петков

Език, от който е преведено: английски

Издание: първо

Издател: ИК „Златорогъ“

Град на издателя: София

Година на издаване: 1993

Тип: роман

Националност: американска

Редактор: Албена Знеполска

Технически редактор: Йордан Зашев

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/3134>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.